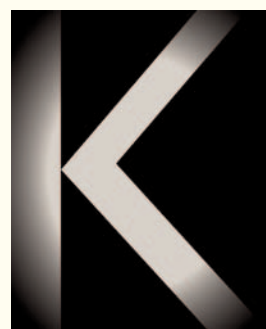

K A R K O N O S Z E

f o t o g r a f i a 1 9 4 5 - 2 0 2 1

K R K O N O Š E

f o t o g r a f i e 1 9 4 5 - 2 0 2 1

K A R K O N O S Z E

fotografia klasyczna

1945 – 2021

K R K O N O Š E

klasická fotografie

1945 – 2021

J e l e n i a G ó r a 2 0 2 1

Organizator wystawy i wydawca katalogu / Organizátor výstavy, vydavatel katalogu:

Galeria BWA w Jeleniej Górze / Galerie BWA v Jelení Hoře

ul. Długa 1, Jelenia Góra

galeria-bwa.karkonosze.com

Kurator wystawy, redakcja katalogu / Kurátorka výstavy, redakce katalogu: Joanna Mielech

Fotografii użyczyły / Fotografie zapůjčili:

Muzeum Narodowe we Wrocławiu / Národní muzeum ve Vratislavi

Muzeum Karkonoskiego Parku Narodowego we Vrchlabí / Krkonošské muzeum Správy Krnap ve Vrchlabí

Muzeum Karkonoskiego Parku Narodowego w Jilemnicach / Krkonošské muzeum Správy Krnap v Jilemnicí

Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze / Krkonošské muzeum v Jelení Hoře

Archiwum Państwowe – Oddział w Jeleniej Górze / Státní archiv – Oddělení v Jelení Hoře

Jeleniogórskie Centrum Kultury / Jelenohorské kulturní centrum

Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne / Jelenohorský fotografický spolek

Biuro Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze / Galerie BWA v Jelení Hoře

oraz archiwa prywatne / soukromí sberatelě

fotografia na I stronie okładki / foto na I straně pokrytu: Ewa Andrzejewska – **Karkonosze** 1991 / **Krkonoše** 1991, (s.155)

fotografia na II stronie okładki / foto na II straně pokrytu: Bohdan Holomiček – **Kamienie Harrachowskie** / **Harrachovy kameny**, (s.75)

fotografia na III stronie okładki / foto na III straně pokrytu: Waldemar Wydmuch – **Karkonosze** / **Krkonoše**, (s.112)

fotografia na stronie tytułowej / foto na titulní straně: Marek Szyryk – **Karkonosze** / **Krkonoše**

ISBN: 978-83-955978-7-9

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt “Handmade photography” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014 - 2020, środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa oraz Miasta Jelenia Góra. /

Projekt Handmade photography je spolufinancován z prostředků Evropské unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko 2014 – 2020 a z prostředků státního rozpočtu Polské republiky prostřednictvím Euroregionu Nisa a také Městem Jelenia Góra.

K A R K O N O S Z E

fotografia klasyczna

1945 – 2021

K R K O N O Š E

klasická fotografie

1945 – 2021

Kazimierz Najdenów - **Wielki Staw**, odbitka bromosrebrna, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 0679
Jezero Velký rybník, bromostříbrná fotografie, majetek Národního muzea ve Vratislavi, inv.č.XIII - 0679

SPIS TREŚCI / OBSAH

Luiza Laskowska – KAŻDY MA SWOJE KARKONOSZE	s. 7
Luiza Laskowska – KAŻDÝ MÁ SVÉ KRKONOŠE	s. 8
Joanna Mielech – KARKONOSZE. FOTOGRAFIA 1945–2021. O projekcie	s. 11
Joanna Mielech – KRKONOŠE. FOTOGRAFIE 1945–2021. O projektu	s. 13
Adam Sobota – FOTOGRAFIA W KARKONOSZACH 1945–1980	s. 15
Adam Sobota – FOTOGRAFIE V KRKONOŠÍCH 1945–1980	s. 23
Jiří Dvořák – CZESKA FOTOGRAFIA CZARNO-BIAŁA W KARKONOSZACH PO 1945 ROKU	s. 31
Jiří Dvořák – POVÁLEČNÁ ČERNOBÍLÁ FOTOGRAFIE V ČESKÝCH KRKONOŠÍCH	s. 36
SPIS ARTYSTÓW W KATALOGU / SEZNAM UMĚLCŮ V KATALOGU	s. 40
FOTOGRAFIE 1945 – ok. 1980 / 1945 – kolem 1980	s. 41
Joanna Mielech – FOTOGRAFIA W KARKONOSZACH 1980–2021	s. 119
Joanna Mielech – FOTOGRAFIE V KRKONOŠÍCH 1980–2021	s. 137
FOTOGRAFIE ok. 1980–2021 / kolem 1980–2021	s. 151
Biografie	s. 270

Każdy ma swoje Karkonosze

Fotografia Karkonoszy to język miejsca, którym posługuje się wielu twórców fotografii przybyłych w te rejony. Język ten zdaje się być ponad podziałami, powszechny, autentyczny, a jego sens odczytujemy od razu, nawet jeśli sami się nim nie posługujemy... Język ten, który powstał dzięki górcom i artystom, opisuje sytuacje niezwykle, przedstawiając konkretny fragment rzeczywistości w sposób uniwersalny.

Czerń i biel w fotografii to świadomy wybór i odwaga. Używając skali szarości dotyka się pewnej tajemnicy, gdzie fotograficzny opis znanego nam miejsca daje zupełnie zaskakujący obraz i odkrywa coś nowego.

Przewodnikami stają się tu artyści, pasjonaci o szczególnie rozwiniętej wrażliwości. To oni przybliżają nas do odpowiedzi na pytanie, dlaczego tu jesteśmy, dlaczego tu wracamy, co jest tak fascynującego i magnetyzującego w Karkonoszach. I chociaż nie posiadziemy wiedzy o najgłębszych tajemnicach przyrody, to w czarno-białej, tradycyjnej fotografii możemy zbliżyć się do „prawdy”, lub poczuć, że taka istnieje.

Język piękna i język ziemi w tych fotografiach uczy nas także pokory. W dobie katastrofy klimatycznej, pandemii, w obliczu nieporozumień i niejasności międzyludzkich – to one pozwalają nam „oddychać”, wskazują, że majestat gór zachwyca nas wszystkich tak samo, ale nie jest nam dany raz na zawsze. Fotografie te są dokumentem, świadectwem i hołdem oddanym naturze.

Potrzeba powstania wydawnictwa obejmującego fotografię Karkonoszy wykonywaną techniką tradycyjną, autorstwa polskich i czeskich artystów od 1945 do 2021 r., była ogromna. Wydarzenie jest pretekstem do zestawienia w jednym miejscu rozproszonych dotychczas informacji oraz poszerzenia wiedzy o znajomość nowych dzieł. W ten sposób, poprzez wystawę i album, dodajemy kolejny istotny element do debaty o tożsamości regionu.

Luiza Laskowska
Dyrektor BWA w Jeleniej Górze

Tomasz Michałowski - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7823

Krkonoše, bromostříbrná fotografie, z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7823

Každý má své Krконоše

Fotografování Krkonoš je jazykem místa, který používá téměř každý fotograf přicházející do tohoto regionu. Tento jazyk se zdá být obecný, autentický, překonávající rozdíly a jeho smysl je okamžitě čitelný, i když jej sami nepoužíváme... Tento jazyk, který vznikl díky horám a umělcům, popisuje neobvyklé situace a univerzálním způsobem představuje konkrétní výsek reality.

Černá a bílá ve fotografii je na jedné straně vědomou volbou a na druhé velkou odvahou. Použitím stupnice šedi se však dotýkáme jistého tajemství, kdy nám fotografický popis známého místa poskytuje zcela překvapivý obraz a odhaluje něco nového.

Umělci, nadšenci s mimořádnou vnímavostí, se nám zde stávají průvodci. Právě oni nás přibližují k odpovědi na otázku, proč jsme tady, proč se sem vracíme, co je na Krkonoších tak fascinujícího a magnetického. A přestože nepoznáme nejhlubší tajemství přírody, v černobílé tradiční fotografii se můžeme přiblížit „pravdě“ nebo pocítit, že existuje.

Jazyk krásy a jazyk země nás na těchto fotografiích učí také pokoře. V době klimatické katastrofy, pandemie, nedorozumění a nejasností mezi lidmi – právě ony nám umožňují „dýchat“, ukazují nám, že majestát hor nás uchvacuje všechny stejně, avšak není nám dán jednou provždy. Tyto fotografie jsou dokumentem, svědectvím a poctou vzdanou přírodě.

Potřeba vzniku publikace věnované fotografiím Krkonoš pořízeným tradičním černobílým postupem v letech 1945 až 2021, jejichž autory jsou polští a čeští umělci, byla obrovská. Uspořádání výstavy v BWA bylo impulzem pro shromáždění dosud roztroušených informací na jednom místě a pro rozšíření povědomí o nových dílech. Tímto způsobem, prostřednictvím výstavy a alba, přidáváme další významný prvek k debatě o identitě regionu.

Luiza Laskowska
ředitelka BWA v Jelení Hoře

Maciej Hnatiuk - Równia pod Śnieżką, Welnianki 2001, kopia żelatynowo-srebrna z negatywu 4 x 5"
Rovina pod Sněžkou, Suchopýry 2001, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5"

Karkonosze

Fotografia

1945–2021

O projekcie

Marek Likszet - Karkonosze 1999, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 4 x 5 "
Karkonosze 1999, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze były zawsze wdzięcznym tematem dla sztuki. Od momentu wynalezienia fotografii pierwsi twórcy nowej dziedziny artystycznego wyrazu wybierali się w tutejsze góry z kamerami fotograficznymi, by uwiecznić ich piękno na czarno-białej kliszy. Odbitki, które powstawały, były chętnie kupowane przez turystów odwiedzających dostępne wówczas miejsca w górach. Historia fotografii polskiej i czeskiej w Karkonoszach w szerokim zakresie nie została do tej pory opracowana.

„Karkonosze. Fotografia 1945–2021” to badawczy projekt, którego głównym celem jest wystawa klasycznej, współczesnej fotografii polskiej i czeskiej, dotyczącej różnego rodzaju rejestracji Karkonoszy w tradycyjnej fotografii czarno-białej. Jest to temat bardzo ważny o ponadlokalnym znaczeniu. Po II wojnie światowej zmieniły się granice Europy, Karkonosze z niemieckich i czeskich stały się górami Polski i Czech. Granica państwowa do późnych lat 80. była jednak ściśle strzeżona, artystyczne kontakty artystów tworzących po obu stronach gór nie miały szans na rozwinięcie współpracy. W polskie Karkonosze po 1945 r. przyjeżdżali znani twórcy fotografii, tacy jak Jan Bułhak, Stefan Arczyński czy Jan Korpál. W Karkonoszach po stronie czeskiej tworzył wówczas Zdenko Feyfar, a w latach późniejszych m.in. Jiří Havel czy Jiří Bruník. W 1961 r. w Jeleniej Górze powstało Stowarzyszenie Miłośników Fotografii Amatorskiej, późniejsze Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne, którego twórcy bardzo chętnie fotografowali Karkonosze. W latach 70. i 80. pojawili się tu twórcy fotografii tzw. elementarnej, którzy sformułowali nowy program dla rozwoju fotografii, w Polsce nowatorski. Fascynacja XIX-wiecznymi technikami fotograficznymi spowodowała rozwój fotografii wielkoformatowej, kontaktowej, w której obraz fotograficzny kopiowany jest stykowo, z negatywu.

Tego rodzaju fotografia w Karkonoszach rozwijała się intensywnie przez ostatnie czterdzieści lat w twórczości artystów jeleniogórskich a także wybitnych polskich fotografów, którzy od lat przyjeżdżają lub przyjeżdżali w góry aby fotografować. Karkonosze stały się w ostatnich latach wspólną przestrzenią kreacji dla artystów z Polski i Czech. Powstają nowe wizje Karkonoszy, obrazy artystów, którzy widzą i rejestrują świat po swojemu, indywidualnie.

Wystawa została zbudowana z oryginalnych odbitek fotograficznych wypożyczonych z kolekcji muzealnych i archiwalnych czeskich i polskich oraz ze zbiorów prywatnych poszczególnych artystów w Polsce i Czechach. W projekt zaangażowane są następujące instytucje: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Karkonoskiego Parku Narodowego w Vrchlabí, Muzeum Karkonoskiego Parku w Jilemniciach w Czechach, Muzeum Karkonoskie

w Jeleniej Górze oraz Archiwum Państwowe – Oddział w Jeleniej Górze, Jeleniogórskie Centrum Kultury, Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne, Biuro Wystaw Artystycznych oraz wiele osób prywatnych, artystów, kolekcjonerów oraz spadkobierców artystów nieżyjących.

Wystawa i katalog to pierwszy tak obszerny projekt dotyczący fotografii, istotny dla historii regionu. Projekt Galerii BWA dotyka części tego rozległego tematu, fotografii czarno-białej. W przyszłości mamy zamiar uzupełnić lukę badawczą dotyczącą fotografii Karkonoszy i zająć się tematyką równie bogatej historii fotografii barwnej oraz historycznej, ukazującej Karkonosze. Wówczas historia fotografii Karkonoszy byłaby w dużej mierze opracowana.

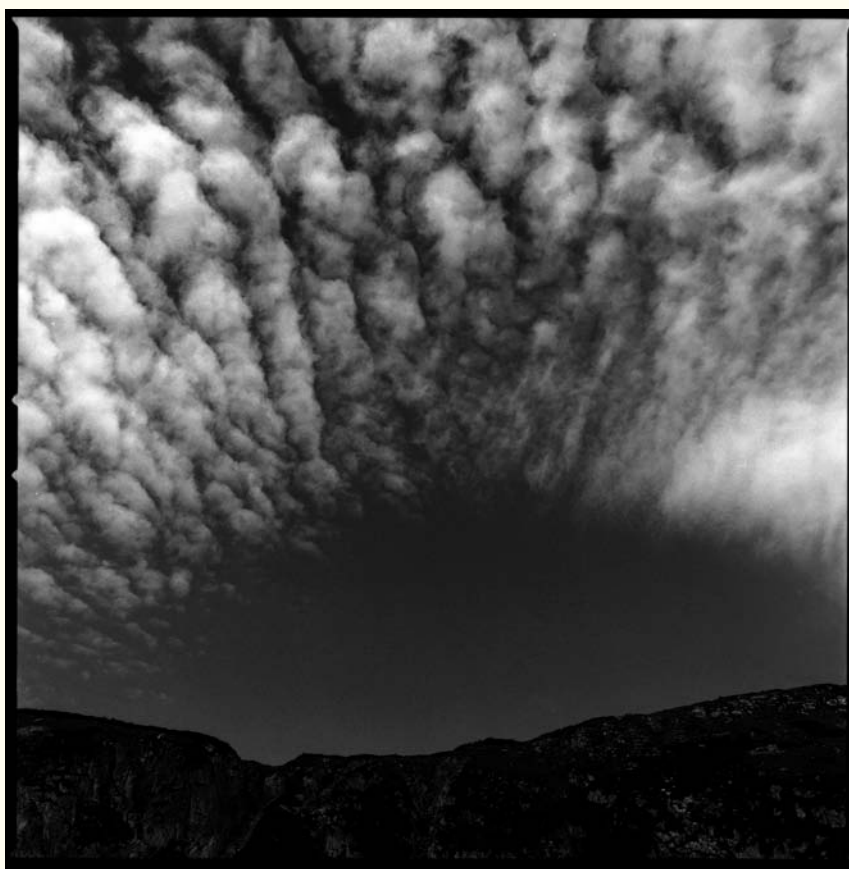
Joanna Mielech
kurator wystawy

Krkonoše

Fotografie

1945–2021

O projektu

Tomasz Michalowski - Krkonosze, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 6 x 6 cm
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Krkonoše byly pro umění vždy vděčným tématem. Již od okamžiku vynalezení fotografie se první tvůrci tohoto nového uměleckého oboru vydávali s fotoaparáty do zdejších hor, aby jejich krásu zachytili na černobílý fotografický materiál. Vzniklé snímky si ochotně kupovali turisté, kteří navštěvovali tehdy dostupná místa v Krkonoších. Historie polských a českých Krkonoš od roku 1945 je zapsána mezi jinými v historii jejich fotografie, která dosud v širším rozsahu nebyla zpracována.

„Krkonoše. Fotografie 1945–2021” je výzkumný projekt, jehož hlavním cílem je výstava klasické současné polské fotografie, zachycující Krkonoše na tradiční černobílé fotografii. Jedná se o velmi důležité téma nadlokálního významu. Po 2. světové válce se změnila hranice v Evropě, Krkonoše se z německých a českých staly polskými a českými horami. Státní hranice však byla do pozdních 80. let přísně střežena a umělci tvořící na obou stranách hor neměli šanci rozvinout žádnou spolupráci. Do polských Krkonoš po roce 1945 přijížděli významní tvůrci fotografie – takoví, jako předválečný fotograf z Vilniusu Jan Bułhak, Stefan Arczyński či Jan Korpal. Na české straně Krkonoš tehdy tvořil Zdenko Feyfar a v pozdějších letech mj. Jiří Havel či Jiří Bruník. V roce 1961 v Jelení Hoře vznikl Jelenohorský fotografický spolek, jehož členové Krkonoše s oblibou fotografovali. V 70. a 80. letech se v Krkonoších objevili tvůrci tzv. elementární fotografie, kteří formulovali nový, v Polsku novátorský, program rozvíjející fotografii. Fascinace fotografickými technikami z 19. století způsobila rozvoj velkoformátové kontaktní fotografie, při níž se fotografický obraz kopíruje kontaktně z negativu. Tento druh fotografie se

v Krkonoších v posledních třiceti letech intenzivně rozvíjí v tvorbě jelenohorských umělců a také významných polských fotografů, kteří již léta přijíždějí nebo přijížděli hor, aby je fotografovali. Krkonoše se v posledních letech staly společným tvůrčím prostorem pro umělce z Polska a Česka. Vznikají nové vize Krkonoš, obrazy umělců, kteří svět vidí a zachycují po svém, jedinečně.

Výstava byla sestavena z originálních snímků zapůjčených z českých a polských muzejních a archivních sbírek, a ze soukromých sbírek – archivů jednotlivých umělců z Polska a České republiky. Do projektu jsou zapojeny následující instituce: Národní muzeum ve Vratislavi, české Krkonošské muzeum Správy KRNAP ve Vrchlabí a v Jilemnici, v České republice, Krkonošské muzeum v Jelení Hoře a Státní archiv – pobočka v Jelení Hoře, Jelenohorské kulturní centrum, Jelenohorský fotografický spolek, Kancelář uměleckých výstav a mnohosoukromých osob, umělců, sběratelů a dědiců již nežijících umělců.

Vytvoření výstavy a katalogu je prvním tak obsáhlým projektem v oboru fotografie, významným pro historii regionu. Projekt Galerie BWA se dotýká části tohoto obsáhlého tématu, černobílé fotografie. V budoucnosti hodláme vyplnit mezeru ve studiu dějin krkonošské fotografie a zabývat se tematikou neméně bohaté historie barevné a nejstarší fotografie znázorňující Krkonoše. Pak bude historie fotografie Krkonoš plně zpracována.

Joanna Mielech
kurátorka výstavy

Adam Sobota

Fotografia w Karkonoszach 1945–1980

Mieczysław Obatek - Narciarze, odbitka żelatynowo-srebrna, rep. ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Lyžari, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Przy tak już powszechnej w tym czasie obecności fotografii, wykonywanych przez fotoamatorów i zawodowców, pojawia się pytanie o kryterium wyróżniania określonych dzieł. Nie wystarcza – jak sto lat wcześniej – samo powstanie fotografii, natomiast o jej znaczeniu decyduje umiejętność autora w formowaniu jej w wizualny język. Każdy okres w historii rozwoju kultury wytwarza własne kanony rozumienia nowoczesności tego języka, a dzieła, które to odzwierciedlają, mają wiodące znaczenie, niezależnie od ich tematyki. W latach 1945–1980 propozycje dla nowatorskiego podejścia, także do tematu gór, miały swoje źródło zarówno w modyfikowanych kanonach tradycji piktorialnej, w inspirowanych modernistyczną awangardą kierunkach sztuki okresu międzywojennego, jak i w najnowszych konceptualnych eksperymentach neoawangardy.

Co prawda historyczne zawirowania sprawiły, że w 1945 r. region Karkonoszy po bardzo długiej przerwie znalazł się ponownie w orbicie polskiej państwowości i musiał być przyswojony świadomości Polaków, a więc znów był to w pewnym sensie pionierski okres, mimo bogatej fotograficznej ikonografii istniejącej od połowy XIX wieku. Polscy fotografowie wnosili do tego tematu formy oraz idee wypracowane we własnej tradycji fotografii podejmującej tematykę krajobrazu, a zwłaszcza gór, takich jak Tatry, Beskidy i Karpaty Wschodnie. Dołączali zatem tamte doświadczenia do sytuacji i tradycji znajdowanych w Sudetach, co inicjowało proces ich asymilacji.

Istotną rolę łącznika tych tradycji spełniał Mieczysław Orłowicz (1881–1959), który studiował we Lwowie prawo i historię sztuki i w 1906 r. był współzałożycielem Akademickiego Klubu Turystycznego. Interesował się geografią i turystyką, publikował także przewodniki. W 1908 r. wraz z grupą członków lwowskiego AKT był po raz pierwszy w Karkonoszach, przeżywając szok w zetknięciu z przemysłem turystycznym rozwiniętym

w stopniu nieznanym wówczas w Tatrach i na wschód od nich.¹ Po raz drugi był w Karkonoszach w 1926 r., kiedy po odzyskaniu przez Polskę niepodległości kierował rządowym Wydziałem Turystyki i poznawał w trakcie tego pobytu przepisy regulujące turystyczny ruch transgraniczny. Takie stanowisko piastował również w latach 1945–1952 i wielokrotnie przyjeżdżał w Karkonosze oraz inne rejony Sudetów, aż do 1959 r. Orłowicz, niezależnie od osobistego fotografowania zlecał zawodowym fotografom dokumentowanie turystycznych atrakcji, co było wykorzystywane w licznych wydawnictwach.² Wiele podróży po Polsce odbywał wtedy wspólnie z Janem Bułhakiem (1876–1950), który w 1945 r. opuścił Wilno i przybył do Warszawy. Jak wspominał Edward Falkowski (1913–1998), który w 1947 r. był współzałożycielem Związku Polskich Artystów Fotografików i rozwijał tam sekcję fotografii krajoznawczej, często zabierał swoim samochodem Jana Bułhaka na fotograficzne wypad po zachodnich i północnych terenach Polski, a sam upodobał sobie wtedy region Jeleniej Góry.³ Falkowski w 1954 r. wydał nawet podręcznik fotografii krajoznawczej, ale oczywiście jego wpływ nie mógł się równać z oddziaływaniem koncepcji „fotografii ojczystej”, którą sformułował i głosił od wielu lat Jan Bułhak. Temu programowi Bułhak podporządkował też swoje fotografowanie po II wojnie światowej, a wybrane przykłady wraz z obszernym manifestem zamieścił w książce *Fotografia ojczysta*, która ukazała się już po jego śmierci.⁴

Jan Bułhak fotografował na Dolnym Śląsku, w tym w Karkonoszach, już w 1945 r. i przyjeżdżał tam co roku. Proponowana przez niego estetyka zakładała ukaazywanie w krajobrazie integracji wszystkich żywiołów

Jan Bułhak - Karpacz. Las 1945, odbitka bromosrebrowa, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII-0010 / Karpacz. Les 1945, bromostfibrná fotografie, majetek Národního muzea ve Bratislavi, inv.č. XIII-0010

natury, łącznie z dziełami człowieka, aby wydobyć z nich walory uniwersalnego piękna. „Ojczystość” w koncepcji Jana Bułhaka miała podkreślać udział narodu w tych powszechnych wartościach i nie była zdominowana przez podejście nacjonalistyczne.⁵ Różniła się też od lansowanego wówczas przez władze PRL realizmu socjalistycznego. Chociaż estetyka fotografii Bułhaka opierała się przede wszystkim na koncepcjach klasycznego piktorializmu, to od końca lat 1930-tych Bułhak godził się już z ekspansją estetyki modernizmu i apelował przede wszystkim o wszechstronne – tematycznie i formalnie – ukazywanie poprzez fotografię warunków życia narodu. Wysunięta przez jego syna Janusza propozycja, aby dla pobudzenia rozwoju fotografii krajoznawczej zakładać tzw. „ośrodki bułhakowskie” nie znalazła jednak większego odzewu⁶, przypuszczalnie także dlatego, że zwolennicy nowoczesności zaczęli utożsamiać nazwisko Bułhaka z konserwatywnym podejściem do sztuki. Program Jana Bułhaka bez uprzedzeń podjął później Paweł Pierściński, realizując według jego wytycznych koncepcję „kieleckiej szkoły krajobrazu”, co jest tu istotne z uwagi na kontakty Pierścińskiego ze środowiskiem jeleniogórskim od lat

1970-tych. W Jeleniej Górze od 1945 r. działał znany Bułhakowi z okresu wileńskiego Stanisław Niedźwiecki (1890–1976), który prowadził pracownię fotograficzną w Młodzieżowym Domu Kultury. Jego przedwojennym osiągnięciem były fotografie z Persji, gdzie jako etnograf i fotograf przez wiele lat współpracował z ekspedycjami archeologicznymi, później natomiast zajmował się fotografią krajoznawczą na terenie Polski. W 1973 r. Niedźwiecki miał w Jeleniej Górze swoją ostatnią wystawę pt. *Egzotyka i romantyzm w fotografii*. Byłym współpracownikiem Jana Bułhaka z Wilna był Henryk Hermanowicz, osiadły potem w Krakowie, który pojawiał się w Karkonoszach aby rejestrować motywy dla wydawnictw pocztówkowych. Podobnie z Wilnem związany był wcześniej Stanisław Wasilewicz (1918–1990), który studiował tam sztukę, a w 1945 r. jako fotograf zaczął działać w Dzierżoniowie i od 1952 r. był członkiem ZPAF. W jego artystycznym dorobku są też pejzaże z Karkonoszy wykonywane od około 1950 r.

Środowiskiem, które mocno wpływało na poziom dolnośląskiej fotografii byli twórcy pochodzący ze Lwowa, którzy po 1945 r. osiedli głównie we Wrocławiu. Nawet jeżeli nie angażowali się w tematykę karkonoską (jak Witold Romer czy Bożena Michalik poświęcający więcej uwagi Tatrom), to wyznaczali wysokie standardy artystyczne tej profesji. Od 1946 r. Bronisław Kupiec (1909–1970), asystent Romera z czasów lwowskich, dokumentował Wrocław i Dolny Śląsk na zlecenie Instytutu Zachodniego w Poznaniu. Pierwsi członkowie ZPAF we Wrocławiu, pochodzący w większości ze Lwowa, organizowali autokarowe objazdy po Dolnym Śląsku, a zanim powstał tam w 1951 r. okręg ZPAF robili to pod egidą Wrocławskiego Towarzystwa Fotograficznego, założonego w 1947 r., którego pierwszym prezesem został Witold Romer. Od 1949 r. aktywnością wyróżniała się tam Janina Mierzecka (1896–1987), która ze Lwowa trafiła początkowo do Warszawy, a następnie do Wrocławia. Mierzecka lato 1946 r. spędziła w Cieplicach

Zdroju i miała wtedy okazję poznać polskie Karkonosze. Jak jednak wspominała, po raz pierwszy była w Karkonoszach od strony czeskiej w 1912 r. Usiłowała wtedy sfotografować pejzaż z pomnikiem Ducha Gór, chociaż ostrzeżono ją, że on bardzo tego nie lubi. Efektem tej próby była zniszczona w tajemniczy sposób szklana klisza.⁷

Pochodzenie pierwszych polskich fotografów w Karkonoszach po II wojnie światowej było bardzo zróżnicowane. Ze Śląska Cieszyńskiego pochodził Jan Korpala (1916–1977), który od 15 roku życia pracował w zawodzie fotografa (m. in. w Gdyni), od 1945 r. prowadził zakład fotograficzny w Szklarskiej Porębie, a w 1951 r. został członkiem ZPAF. Od pierwszego wyróżnienia na wystawie w 1949 r.⁸ zyskał renomę zwłaszcza dzięki górskim pejzażom, często publikowanym w wydawnictwach turystycznych. Przeszło 30 lat Jan Korpala fotografował Karkonosze w sposób wszechstronny; od panoram, zjawisk przyrody, szczegółów roślinnych i skalnych, po architekturę, działalność gospodarczą człowieka w górach i portrety. Uznawany był za mistrza techniki fotograficznej, a jego przyjaźń z malarzem Wlastimilem Hofmanem uczuliła go na efekty nastrójowości i symboliki, niezależnie od jego fascynacji poglądami Jana Bułhaka. W 1958 r. wszedł w skład redakcji założonych wtedy *Nowin Jeleniogórskich*, zajmując się ich stroną ilustracyjną oraz organizując konkursy fotograficzne pt. *Sudety*. Śmierć przerwała mu przygotowania do wydania autorskiego albumu pt. *Piękno Karkonoszy*. Jego retrospektywną wystawę eksponowano w Jeleniej Górze w 1988 r., a w 1998 r. żona Jana Korpala uruchomiła w Szklarskiej Porębie galerię ze stałą ekspozycją jego prac. Przyjacielem Jana Korpala był Stefan Arczyński (ur. 1916), który karierę zawodowego fotografa rozpoczął w 1934 r. w Essen, a w 1946 r. zaczął

1 Piotr Sroka: *Mieczysława Orłowicza wędrówki po Sudetach*,

„Pielgrzymy – informator krajoznawczy”, Wrocław, 2008

2 Jedną z jego wielu publikacji była książka *Sudety* wydana w 1949 r.

3 Falkowski stał się znany w 1945 r. z wystawy dokumentującej zniszczenia Warszawy, którą zrealizował wraz z Zofią Chomętowską.

4 J. Bułhak: *Fotografia ojczysta*, Wrocław, 1951.

5 Adam Sobota: *Jan Bułhak i koncepcje narodowości fotografii*, w: „Jan Bułhak – fotografik”, Muzeum Narodowe w Warszawie, 2007, s. 176-197.

6 Jedyne znany mi Ośrodek Bułhakowski założył w Lwówku Śląskim działacz społeczny i fotoamator Tadeusz Sierosławski, który przede wszystkim dokumentował to miasto, ale fotografował też w Karkonoszach.

7 J. Mierzecka: *Cale życie z fotografią*, Kraków, 1981, s. 14.

8 Na *Ogólnopolskiej wystawie fotografii krajoznawczej*, podczas II Festiwalu Plastyki, Sopot, 1949.

prorowadzić zakład fotograficzny w Kamiennej Górze. Razem z Janem Korpalem uzyskał tytuł artysty-fotografika w 1951 r., kiedy przeniósł się już do Wrocławia. Chociaż Arczyński zasłynął głównie ze zdjęć z podróży po całym świecie, to jego fotografie z Karkonoszy cenione były równie wysoko jak prace Korpala. Wśród wielu publikacji krajoznawczych Stefana Arczyńskiego był też album *W Karkonoszach* (1969) z tekstem najsławniejszego przewodnika i znawcy Karkonoszy Tadeusza Stecia⁹ (który równie wiele fotografował). Arczyński i Korpál reprezentowali typ fotografii wyróżniający się dynamiką i plastyczną wyrazistością kompozycji. Doskonała technika i czysto fotograficzne walory ich prac nawiązywały do stylu „nowej fotografii” okresu międzywojennego.

Istotną rolę w środowisku jeleniogórskim odgrywał do 1967 r. Emil Londzin (1911–1980), pochodzący z Górnego Śląska, który przed wojną studiował fotografię we Wiedniu i wystawiał swoje prace już w latach 1930-tych. Po 1945 r. mieszkał w Cieplicach Śl., gdzie był instruktorem fotografii, a w 1952 r. został członkiem ZPAF. Zamieszczał wiele fotografii w lokalnej prasie – o tematyce górskiej, reporterskiej i teatralnej – i współorganizował Stowarzyszenie Miłośników Fotografii Amatorskiej w Jeleniej Górze. Do znanych fotografów, członków ZPAF, którzy niedługo po wojnie okresowo działali na Dolnym Śląsku i fotografowali w Karkonoszach należał też Kazimierz Najdenów, przybyły ze Lwowa, a także zamieszkałi na stałe w Krakowie Józef Rosner i Włodzimierz Puchalski. Pojawiał się tam też znany poznański księgarz i taternik Karol Wilak. Ciekawą dokumentację działalności spółdzielni rolniczych w regionie Karkonoszy (Janowice Wielkie, Karpniki, Maciejowa, Marczyce) z 1953 r. pozostawił po sobie Henryk Derczyński (1906–1981), który od 1948 r. mieszkał we Wrocławiu. Fotografował też zabytkową architekturę (np. kościółek Wang w 1950 r.),

9 Do najbardziej cenionych opracowań Tadeusza Stecia (1925-1993) należą przewodniki *Sudety Zachodnie* i *Karkonosze* z 1954 r.

a jego wielką zasługą było założenie zbiorów fotografii w Muzeum Narodowym we Wrocławiu, gdzie trafiły też prace Jana Korpala, Emila Londzina czy Stefana Arczyńskiego.

O początkach organizowania się ruchu fotoamatorskiego w Jeleniej Górze można mówić od zbiorowej wystawy fotografii o tematyce karkonoskiej jesienią 1948 r. w sali jeleniogórskiego Dworca Turystycznego. Brak jest bliższych danych na temat autorów i prac z tej wystawy, za wyjątkiem wspomnienia o udziale Jana Bułhaka, ale odnotowano wielkie zainteresowanie jakiejś tą wystawą wzbudziła i fakt, że spowodowała powołanie pododdziału Polskiego Towarzystwa Fotograficznego, który dawał o sobie znać przez kilka lat poprzez wystawy w hotelu „Europa” i restauracji „Relaks”¹⁰. Sekcje fotograficzne zakładali pracownicy większych zakładów przemysłowych Jeleniej Góry, a najważniejszą z nich była sekcja przy zakładach „Celwiskoza”, wkrótce przemianowana na Foto-Klub „Celwiskoza”, działająca w latach 1957–1989¹¹ Klub ten propagował swoją działalność w zakładowej gazecie „Wspólny cel” oraz poprzez liczne wystawy. Jego pierwszym prezesem został Piotr Mierzwiński, a kolejnym w latach 1963–1989 był Zbigniew Adamski, chemik i dziennikarz, autor 20 wystaw indywidualnych, specjalizujący się w fotografii przyrodniczej i łowieckiej. W 1961 r. w Jeleniej Górze powstało Stowarzyszenie Młośników Fotografii Amatorskiej, którego pierwszym prezesem był członek ZPAF Emil Londzin.¹² W 1962 r. stowarzyszenie to zorganizowało w Jeleniej Górze dużą wystawę. Nieco wcześniej, w 1960 r., Emil Londzin zorganizował zbiorową wystawę *15 lat pod Karkonoszami*. Emil Londzin i Jan Korpál

10 Fotografie z tych wystaw dekorowały później ściany w karkonoskich domach wczasowych.

11 Zbigniew Adamski: *Dziennik Foto - Klubu Celwiskoza 1957-1989*, Jelenia Góra, 2010, udostępniony w formie cyfrowej przez Książnicę Karkonoską.

12 Fakt ciekawy z uwagi na to, że statut ZPAF zabraniał wówczas członkom jednoczesnej przynależności do organizacji fotoamatorskich.

Waldemar Wydmuch - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonosé, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

byli wzorami pracy artystycznej w fotografii dla coraz liczniejszego w latach 1960-tych środowiska fotoamatorów w regionie jeleniogórskim. Zarówno fotoamatorzy jak i członkowie ZPAF brali udział w zbiorowych wystawach poświęconych tematyce karkonoskiej, jak też realizowali wystawy indywidualne. Do ważniejszych wystaw zbiorowych należy zaliczyć *Krajobraz dolnośląski*, którą zorganizował dolnośląski okręg ZPAF w 1957 r. we Wrocławiu i Jeleniej Górze z udziałem 22 autorów. Wyróżniły się tam znakomite zimowe zdjęcia z Karkonoszy autorstwa Stefana Arczyńskiego. W 1961 r. wystawę *Karkonosze* przedstawił Władysław Strojny, wrocławski naukowiec, autor kilkunastu książek o tematyce przyrodniczej, a zarazem członek ZPAF. Dwa lata później podobny temat prezentowała wystawa Jana Korpala, eksponowana także we Wrocławiu. Ze środowiskiem jeleniogórskim integrował się też zamieszkały we Wrocławiu Zdzisław Zieliński, który zrealizował wystawę *Serce Karkonoszy* w 1967 r. i brał wielokrotnie

udział w zbiorowych wystawach o tej tematyce. W latach 1964 i 1966 Tomasz Olszewski (1929–2020) dziewięciokrotnie eksponował we wrocławskich klubach swoją wystawę *Karkonosze*. Tomasz Olszewski od 1945 r. mieszkał w Szklarskiej Porębie, ale zaczął fotografować na dobre od rozpoczęcia studiów we Wrocławiu w połowie lat 1950-tych. Chociaż jego wczesne fotografie pochodzą też z Karkonoszy, to zajmował go wtedy głównie temat urbanistyki i życia codziennego w takich miastach jak: Wrocław, Białystok i Jelenia Góra.¹³ Kiedy po 1977 r. zamieszkał w Jeleniej Górze, skomentował niewesoły stan tego miasta wystawą *Idzie nowe* (1980), ale ożyła też jego pasja do fotografowania Karkonoszy, co znalazło wyraz zarówno w indywidualnej wystawie towarzyszącej I Biennale Fotografii Górskiej w 1980 r.

13 Bogaty zbiór jego fotografii Wrocławia z lat 1960-tych posiada Muzeum Miejskie we Wrocławiu, a także Muzeum Narodowe we Wrocławiu, gdzie są też jego fotografie z Białegostoku, kiedy pracował tam jako urbanista w latach 1970–1977. Później zamieszkał w Jeleniej Górze, a w ostatnich latach życia w Szklarskiej Porębie.

jak też wystawie *Kraina wichrów i mgieł* w 1982 r. W 1975 r. powstało Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne łączące członków Stowarzyszenia Miłośników Fotografii Amatorskiej i grupy Gama 74, oraz innych fotoamatorów. Zbiegło się to z utworzeniem Województwa Jeleniogórskiego, istniejącego w latach 1975–1998. Od 1978 r. JTF dysponował własną stałą siedzibą, gdzie funkcjonowała też galeria. Do najważniejszych przedsięwzięć JTF należało organizowanie Wojewódzkich Przeglądów Fotografii Amatorskiej, karkonoskich plenerów „Domek Myśliwski” łącznie z poplenerowymi wystawami w latach 1974–1985, plenerów przemysłowych w kopalni węgla brunatnego Turów w Bogatyni w 1976 i 1978 r., a także zorganizowanie I Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze w 1980 r. Grono najbardziej aktywnych członków JTF w latach 1970-tych tworzyli zarówno doświadczeni fotografowie, jak i debiutanci. Jednym z liderów był wieloletni prezes towarzystwa Waldemar Wydmuch (1928–2012), który mieszkał w Jeleniej Górze od 1958 r. i był fotoreporterem prasy regionalnej, a zajmował się też dydaktyką fotografii. Ważne miejsce w jego dorobku zajmowały karkonoskie krajobrazy oraz akty. Wacław Narkiewicz, mieszkaniec Jeleniej Góry od 1948 r., specjalizował się w zdjęciach przyrody i kwiatów. Od końca lat 1950-tych znaczącymi fotografami byli też: Mieczysław Obałek z Jeleniej Góry i Kazimierz Filipiak ze Szklarskiej Poręby. Z kolei Juliusz Bagiński, który od 1970 r. był zawodowym fotografem, znany był także jako autor obrazów i rzeźb.¹⁴ Przewodnikiem sudeckim, fotografującym od 1971 r. był Zygmunt Trylański ze Szklarskiej Poręby. Natomiast w drugiej połowie lat 1970-tych jako aktywni członkowie JTF dali się poznać m. in.: Józef Maciej Bożek, Ryszard Brawański, Alfred Borkowski, Jan Foremny, Waldemar Grzelak, Roman Hryciów, Piotr Komorowski, Krzysztof Leszczyński, Janusz Moniatowicz.

W tym czasie członkami JTF zostało kilku alpinistów, dzięki którym na wystawach pojawiły się też fotografie z Himalajów. Jeden z nich, Roman Hryciów, razem z Ryszardem Brawańskim i Janem Kotlarskim, zainicjował zorganizowanie *I Ogólnopolskiego Biennale Fotografii Górskiej*. Konkurs ten od 1980 r. stał się najważniejszą imprezą fotograficzną w tym regionie. Jan Kotlarski (1938–2010), z zawodu chirurg, już od 1965 r. działał jako fotoamator, a w 1976 r. zrealizował wystawę *Kamienna*. W 1980 r. został członkiem ZPAF i wraz z Tomaszem Olszewskim oraz Jerzym Wiklendtem w 1981 r. utworzyli Oddział Karkonoski Okręgu Dolnośląskiego ZPAF. Jerzy Wiklendt (1929–2017), wrocławski architekt, działał od 1957 r. we Wrocławskim Towarzystwie Fotograficznym, a w 1978 r. został członkiem ZPAF. W 1980 r. zamieszkał w Jeleniej Górze i zaczął aktywnie działać w tym środowisku fotograficznym.

Nowe impulsy, jakie do tematyki pejzażu górskiego wnieśli twórcy debiutujący w latach 1970-tych, wynikały w znacznej mierze z oddziaływania postulatów sztuki konceptualnej, w której szczególną rolę odgrywały nowe media, takie jak fotografia i film. Konceptualizm zrywał z oczywistością estetyki sztuki popularnej, z tradycyjnymi podziałami dziedzin sztuki oraz z konwencjonalnym rozumieniem takich pojęć jak: piękno, realizm, obiektywizm czy dzieło sztuki. Poszerzyło to zdecydowanie możliwości rozwiązań estetycznych dla obrazu fotograficznego i dla sposobu jego funkcjonowania w przekazie artystycznym. W istocie więc w latach 1970-tych możliwe były bardziej zróżnicowane sposoby pracy twórczej z fotografią, podczas gdy wcześniej zasadą były indywidualne wariacje w obrębie kilku bliskich sobie koncepcji stylistycznych. Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku najważniejszym ośrodkiem sztuki konceptualnej w Polsce był Wrocław, gdzie m.in. od 1970 r. działała multimedialna grupa Galerii Permafo (Zbigniew Dłubak, Andrzej Lachowicz, Natalia LL), a kilka lat później pod ich wpływem Jerzy Olek

propagował program Foto-Medium-Art. Nowe trendy obejmowały zarówno analizy dokumentalnego potencjału fotografii jak i jej intermedialne przekształcenia, a także działania pozagaleryjne z fotografią. Wpływowym twórcą był we Wrocławiu Zbigniew Staniewski (1925–2001), który konceptualny program poprzez swoje fotografie zademonstrował już w 1964 r., a w kolejnej dekadzie był autorytetem dla Jerzego Olka i Wojciecha Zawadzkiego. Fotografie z Karkonoszy, jakie Staniewski wykonał ok. 1960 r. różnią się od wszystkiego, co wtedy tam wykonywano, łącząc precyzyjne dokumentowanie formacji skalnych z metajęzykowym ukierunkowaniem ich percepcji.

Jerzy Olek nawiązał bliskie kontakty z JTF, które powierzyło mu funkcję komisarza artystycznego plenerów przemysłowych zorganizowanych w 1976 i 1978 r. na terenie odkrywkowej kopalni „Turów”. Oprócz członków JTF zaproszeni tam zostali twórcy nurtu tzw. fotografii ekspansywnej, który rozwijał się wtedy w całej Polsce. Rezultat tych plenerów wykraczał poza wszystko co dotychczas działo się w środowisku jeleniogórskim. Na wystawie po plenerze z kwietnia 1976 r. *Fotografia jak rzeczywistość. Rzeczywistość jak fotografia*, obok portretów robotników i scenerii wyrobisk górniczych, można było obejrzeć dokumentację akcji z wykorzystaniem koparki jako galerii, rezultaty zaangażowania mieszkańców w projekt artystyczny, a także analizę iluzjonizmu fotografii w działaniu *Przetamywanie krajobrazu* Ireneusza Kulika i Ryszarda Tabaki. Ten ostatni, na kolejnym plenerze w 1978 r., na wielką skalę przeprowadził w scenerii kopalni akcję *Poza formą*, wskazującą na umowność obiektywizmu fotografii. Te doświadczenia wpłynęły na kształt wystawy *Karkonosze wielorakie* zorganizowanej przez JTF w maju-czerwcu 1978 r. w Muzeum Okręgowym w Jeleniej Górze. Na zaproszenie Jerzego Olka wzięło w niej udział 15 twórców wykorzystujących zarówno klasyczne formuły fotografii jak też akcentujących nowe do nich podejście. Do

tych pierwszych można zaliczyć Stefana Arczyńskiego, Jana Korpala, Tomasza Olszewskiego, Waldemara Wydmucha, Zdzisława Zielińskiego i kilku innych, którzy w tematyce fotografii górskiej wypracowali własny wyrazisty styl. Wspólną cechą ich prac okazało się akcentowanie rozległości przestrzeni, gdzie zjawiska przyrody, chociaż zamknięte i zakomponowane w kadrze fotografii, sugerują powiązanie z otoczeniem i wydają się ku niemu wybiegać. Kontrastowało to z innym podejściem do fotografii wyrażanym mechaniczną powtarzalnością serii ujęć, jak w klatkach zapisu filmowego, co odwołuje odbiorcę od kontemplowania pojedynczych obrazów na rzecz odczuwania totalności zjawisk. Nową metodą było też skupianie uwagi na wyizolowanych formach natury, co ukazywało je jako byty o wartościach niezależnych od otoczenia. Tego rodzaju prace zrealizowali Andrzej Lachowicz, Wojciech Zawadzki, Zenon Harasym czy Jerzy Olek. Można to ocenić jako zapowiedź estetyki „fotografii elementarnej”, która stanowić będzie o specyfice środowiska jeleniogórskiego od lat 1980-tych. Tę wielorakość ukazywania natury Jerzy Olek we wstępie do katalogu zinterpretował jako główny walor tematu Karkonoszy, które jako temat nie mają przypisanego im stylu fotografowania.

Wystawa *Karkonosze wielorakie* i wspomniane plenery zainspirowały też do dalszych niekonwencjonalnych działań Jana Kotlarskiego, który na jeleniogórskim rynku w 1978 r. przeprowadził fotograficzną akcję, i Józefa Bożka, który zrealizował instalację *Ostańce*. Józef Bożek, z zawodu fotoreporter, na wystawie *Karkonosze wielorakie* przedstawił dokumentację pożaru schroniska na Szrenicy. Jednak już w sierpniu 1978 r. we Wrocławskiej Galerii Fotografii zademonstrował różne konfiguracje drewnianych sześcianów o bokach wyklejonych fotografiami „ostańców”, czyli form skalnych wyrzeźbionych długotrwałym oddziaływaniem czynników natury. Wkrótce tę instalację pokazał również w kilku innych

¹⁴ Od połowy lat 1980-tych działał jako artysta wizualny w Australii, tworząc m.in. fotomontaże komputerowe.

prestizowych miejscach.¹⁵ Interesująco *Ostańce* Józefa Bożka zinterpretował Paweł Pierściński, który ocenił użyte dla ekspozycji formy sześcianów jako właściwą artystyczną wizualizację wewnętrznej struktury materii. Jak stwierdził, w tym artystycznym przekazie zespoliły się ze sobą doświadczenie znawcy gór, umiejętność fotografowania i konceptualny zabieg zgeometryzowanej aranżacji.¹⁶

Paweł Pierściński z sympatią odnosił się do ambitnych inicjatyw środowiska jeleniogórskiego. Sam od wielu lat kierował kolejnymi edycjami Biennale Krajobrazu Polskiego w Kielcach i w latach 1970-tych akceptował w jego ramach różne eksperymenty formalne. Z uznaniem powitał inicjatywę powołania w Jeleniej Górze Biennale Fotografii Górskiej, gdzie w I edycji w 1980 r. był przewodniczącym jury i autorem wstępu w katalogu wystawy. W dalszych latach liczne grono fotografów, którzy kojarzeni byli z nurtem „fotografii elementarnej”, wytworzyło charakterystyczny styl fotografowania w Karkonoszach. Ich prace pokazywane na wystawach przy okazji Biennale Fotografii Górskiej zarówno wskazywały na walor programowego zdyscyplinowania jak i komponowały się z obecnością wielu innych form fotografii.

Adam Sobota

¹⁵ m. in. podczas *Forum fotografii ekspansywnej* w Krakowie w październiku 1979 r.

¹⁶ P. Pierściński: *Granitowy sześcian*, tekst w ulotce do wystwy „Józek Bożek: Ostańce”, Wrocław, 1978.

Józef Maciej Bożek - z cyklu *Ostańce*, akcja na Placu Ratuszowym w Jeleniej Górze, odbitki żelatynowo-srebrne ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego / z cyklu *Osamělé skály*, akce na Radničním náměstí v Jelení Hoře, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Adam Sobota

Fotografie v Krkonoších 1945–1980

Když jsme v současnosti ze všech stran obklopeni fotografiemi, pořízenými fotografy amatérskými i profesionálními, nabízí se otázka, podle jakých kritérií máme ona díla hodnotit. Nestačí – jak tomu bylo před sto lety – samotný vznik snímku. O jeho kvalitě rozhoduje schopnost autora vytvořit jeho vizuální jazyk. Každé období v dějinách rozvoje kultury vytváří vlastní kánony chápání modernosti tohoto jazyka a díla, které odrážejí, a mají hlavní význam bez ohledu na jejich tematiku. V letech 1945–1980 návrhy inovačního přístupu, rovněž k tematice hor, vycházely zároveň z modifikovaných kánonů piktoriální tradice, ze směrů umění meziválečného období inspirovaných modernistickou avantgardou, jak rovněž z nejnovějších konceptuálních experimentů neoavantgardy.

Historické turbulence sice zapříčinily, že v roce 1945 se region Krkonoš po velmi dlouhé přestávce ocitl na orbitě polské státnosti a musel se asimilovat do povědomí Poláků, takže se opět jednalo o svým způsobem průkopnické období, a to navzdory bohaté fotografické ikonografii existující od poloviny 19. století. Polští fotografové do tohoto tématu vnášeli formy a myšlenky, které se vyvinuly v jejich vlastní fotografické tradici a které se týkaly především tematiky krajiny, a to zejména hor takových jako Tatry, Beskydy a Východní Karpaty. Tyto zkušenosti tak zapojovali do situací a tradic nalezených v Sudetech, což iniciovalo proces jejich asimilace.

Významnou roli spojovacího článku sehrál Mieczysław Orłowicz (1881–1959), který ve Lvově vystudoval práva a dějiny umění, a v roce 1906 byl spoluzakladatelem Akademického turistického klubu. Zajímal se o zeměpis a turistiku, publikoval také průvodce. V roce 1908 byl spolu se skupinou členů lvovského Akademického turistického klubu poprvé v Krkonoších, kde byl šokován rozmachem cestovního ruchu, který dosud nebyl znám v Tatrách a na východ od nich.¹ Podruhé byl v Krkonoších

¹ Piotr Sroka: *Mieczysława Orłowicza wędrówki po Sudetach*, „Pielgrzymy – informator krajoznawczy”, Wrocław, 2008

Waldemar Grzelak - Karkonosze, **The Nun**, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego / **Krkonoše, The Nun**, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

v roce 1926, kdy po znovuzískání nezávislosti Polska řídil vládní Oddělení cestovního ruchu a během tohoto pobytu se seznamoval s předpisy upravujícími přeshraniční cestovní ruch. Tuto funkci zastával i v letech 1945–1952, a do Krkonoš i dalších sudetských pohoří přijížděl až do roku 1959 mnohokrát. Kromě vlastního fotografování Orłowicz pověřoval profesionální fotografy zachycováním turistických atrakcí, kdy tyto snímky byly využívány v četných publikacích.² Mnoho cest po Polsku tehdy absolvoval spolu s Janem Bułhakem (1876–1950), který v roce 1945 opustil Vilnius a přijel do Varšavy. Jak vzpomínal Edward Falkowski (1913–1998), který byl v roce 1947 spoluzakladatelem Svazu polských uměleckých fotografů a rozvíjel v něm sekci krajinářské fotografie, často s sebou bral svým automobilem Jana Bułhaka na fotografické výlety do západní a severní části Polska, a sám si v té době oblíbil region Jelení Hory.³ Falkowski v roce 1954 dokonce vydal příručku krajinářské fotografie, avšak jeho vliv se samozřejmě nemohl rovnat vlivu koncepce

„vlastenecké fotografie”, kterou vytvořil a po mnoho let propagoval Jan Bułhak. Tomuto programu Bułhak podřídil rovněž své fotografování po 2. světové válce a vybrané příklady spolu s obsáhlým manifestem zahrnul do své knihy *Fotografia ojczysta (Vlastenecká fotografie)*, která byla vydána až po jeho smrti.⁴

Jan Bułhak fotografoval v Dolním Slezsku, včetně Krkonoš, již v roce 1945 a přijížděl tam každý rok. Jím navrhovaná estetika byla založena na zobrazení integrace všech přírodních živlů v krajině, včetně díla člověka, aby vynikla jejich univerzální krása. „Vlasteneckost” v koncepci Jana Bułhaka měla zdůrazňovat podíl národa na těchto všeobecných hodnotách a nebyla podmaněna nacionalistickému přístupu.⁵ Odlišovala se rovněž od socialistického realismu, který tehdy prosazovaly úřady Polské lidové republiky. Ačkoliv estetika Bułhakovy fotografie vycházela především z koncepcí klasického piktorialismu, od konce 30. let se Bułhak již smířil s expanzí estetiky modernismu a apeloval především na všestranné – tematicky a formálně – zobrazování životních podmínek národa prostřednictvím fotografie. Návrh jeho syna Janusze, aby pro stimulaci rozvoje krajinářské fotografie byla zakládána tzv. „bułhakowska centra”, se však nesetkal s větší odezvou⁶, a to pravděpodobně i proto, že příznivci moderny začali Bułhakovo příjmení ztotožňovat s konzervativním přístupem k umění. Program Jana Bułhaka později bez předsudků převzal Paweł Pierściński, který podle jeho pokynů realizoval koncepci „kielecké krajinářské školy“, což je zde důležité vzhledem ke kontaktům Pierścińskiego s jelenohorským prostředím od 70. let 20. století. V Jelení Hoře od roku 1945 působil Stanisław Niedźwiecki (1890–1976), kterého Bułhak znal z doby svého působení ve Vilniusu, a který vedl fotografický ateliér v Kulturním domě mládeže. Jeho

4 J. Bułhak: *Fotografia ojczysta*, Wrocław, 1951.

5 Adam Sobota: *Jan Bułhak i koncepcje narodowości fotografii*, w: „Jan Bułhak – fotografik”, Muzeum Narodowe w Warszawie, 2007, s. 176–197.

6 Jediné Bułhakowské centrum, které je mi známo, založil ve Lwówku Śląském občanský aktivista a amatérský fotograf Tadeusz Sierosławski, který fotografoval především toto město, ale i Krkonoše.

předválečným úspěchem byly fotografie z Persie, kde jako etnograf a fotograf řadu let spolupracoval s archeologickými expedicemi, a později se zabýval krajinářskou fotografií na území Polska. V roce 1973 měl Niedźwiecki v Jelení Hoře svou poslední výstavu s názvem *Egzotyka i romantyzm w fotografii (Exotika a romantismus ve fotografii)*. Bývalým spolupracovníkem Jana Bułhaka byl Henryk Hermanowicz z Vilniusu, který se později usadil v Krakově, a který do Krkonoš přijížděl pořizovat fotografie pro pohlednice. Podobně byl s Vilniusem spjat i Stanisław Wasilewicz (1918–1990), který tam studoval umění, v roce 1945 začal jako fotograf působit v Dzierżoniowě a od roku 1952 byl členem Svazu polských uměleckých fotografů. Součástí jeho uměleckého díla jsou také fotografie krkonošské krajiny, které vznikaly zhruba od roku 1950.

Prostředím, které silně ovlivňovalo úroveň dolnoslezské fotografie, tvořili autoři pocházející ze Lvova, kteří se po roce 1945 usadili především ve Vratislavi. I když se nevěnovali přímo tématice Krkonoš (jako Witold Romer či Bożena Michalik věnující více pozornosti Tatrám), určovali vysoké umělecké standardy této profese. Od roku 1946 Bronisław Kupiec (1909–1970), Romerův asistent

Krzysztof Leszczyński - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa **Krkonoše**, bromostříbrná fotografie

ze lvovského období, fotografoval Vratislav a Dolní Slezsko na objednávku Západního institutu v Poznani. První členové Svazu polských uměleckých fotografů ve Vratislavi, kteří z větší části pocházeli ze Lvova, pořádali okružní cesty autobusem po Dolním Slezsku, a než tam v roce 1951 vznikla pobočka ZPAF (Svaz polských uměleckých fotografů), činili tak pod hlavičkou Vratislavského fotografického spolku založeného v roce 1947, jehož prvním předsedou se stal Witold Romer. Od roku 1949 se v něm aktivitou vyznačovala Janina Mierzecka (1896–1987), která ze Lvova zprvu přišla do Varšavy a následně do Vratislavi. Léto roku 1946 Mierzecka strávila ve Slezských Teplicích (Cieplice Zdrój) a tehdy měla příležitost poznat polské Krkonoše. Dle vlastních slov však Krkonoše poprvé navštívila v roce 1912, a to na české straně. Pokoušela se tehdy vyfotit krajinu s pomníkem Ducha hor, ačkoliv byla varována, že se mu to nebude líbit. Výsledkem tohoto pokusu bylo záhadné zničení skleněné desky⁷.

Původ prvních polských fotografů v Krkonoších po 2. světové válce byl velmi rozmanitý. Z Těšínského Slezska pocházel Jan Korpál (1916–1977), který jako fotograf pracoval od svých 15 let (mj. v Gdyni), od roku 1945 provozoval fotografický ateliér ve Sklářské Porubě a v roce 1951 se stal členem ZPAF. Od prvního ocenění na výstavě v roce 1949⁸ získal renomé především díky snímkům horské krajiny, které byly často publikovány v turistických materiálech. Více než 30 let Jan Korpál fotografoval Krkonoše všestranným způsobem; od panoramat, přírodních jevů, detailů vegetace a skal, po architekturu, lidskou hospodářskou činnost na horách a portréty. Byl považován za mistra fotografické techniky a jeho přátelství s malířem Wlastimilem Hofmanem ho učinilo citlivým na efekty nálady a symboliky, a to nehledě na jeho fascinaci názory Jana Bułhaka. V roce 1958 začal působit v redakci tehdy založených *Nowin Jeleniogórskich*

7 J. Mierzecka: *Cale życie z fotografii*, Kraków, 1981, s. 14.

8 Na *Ogólnopolskiej wystawie fotografii krajoznawczej (Celopolské výstavě krajinářské fotografie)*, během II. festivalu výtvarného umění, Sopot, 1949.

Piotr Komorowski - Potok, odbitka želatynowo-srebrowa, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7443 / **Potok**, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7443

(*Jelenohorských novin*), kde se zabýval jejich ilustrační stránkou a organizováním fotografických soutěží s názvem *Sudety*. Jeho úmrtí zmařilo vydání obrazové publikace s názvem *Piękno Karkonoszy (Krása Krkonoš)*. V roce 1988 se v Jelení Hoře uskutečnila retrospektivní výstava jeho děl a v roce 1998 manželka Jana Korpala otevřela ve Sklářské Porubě galerii se stálou expozicí jeho děl. Přítelem Jana Korpala byl Stefan Arczyński (nar. 1916), který svou kariéru profesionálního fotografa zahájil v roce 1934 v Essenu, a v roce 1946 začal provozovat fotografický ateliér v Kamenné Hoře. Spolu s Janem Korpalem získal v roce 1951 titul uměleckého fotografa. Tehdy již bydlel ve Vratislavi. Ačkoliv se Arczyński proslavil především svými fotografiemi z cest po celém světě, jeho fotografie z Krkonoš byly oceňovány stejně vysoko jako Korpaloва díla. Mezi mnoho krajinářských publikací Stefana Arczyńskiego patřilo rovněž album *W Karkonoszach (V Krkonoších)* (1969) s textem nejznámějšího průvodce a znalce Krkonoš Tadeusze Stecie⁹ (který fotografoval ve stejné míře). Arczyński a Korpál reprezentovali typ fotografie vyznačující se dynamikou a plastickou

⁹ Mezi nejvýše ceněné publikace Tadeusze Stecie (1925-1993) patří průvodce *Sudety Zachodnie i Karkonosze* z roku 1954.

expresivitou kompozice. Dokonalá technika a čisté fotografické kvality jejich děl navazovaly na styl „nové fotografie“ meziválečného období.

Významnou roli v jelenohorském prostředí sehrával do roku 1967 Emil Londzin (1911–1980) pocházející z Horního Slezska, který před válkou studoval fotografii ve Vídni a své práce vystavoval již ve 30. letech 20. století. Po roce 1945 bydlel v Cieplících Śl., kde působil jako instruktor fotografie, a v roce 1952 se stal členem ZPAF. Mnoho fotografií publikoval v místním tisku – s horskou, reportérskou a divadelní tematikou – a spoluorganizoval Sdružení milovníků umělecké fotografie v Jelení Hoře. Mezi známé fotografy, členy ZPAF, kteří krátce po válce působili v Dolním Slezsku a fotografovali v Krkonoších, patřil rovněž Kazimierz Najdenow, který pocházel ze Lvova, a také Józef Rosner a Włodzimierz Puchalski, kteří trvale bydleli v Krakově. Objevoval se tam rovněž známý poznaňský knihkupec a horolezec Karol Wilak. Zajímavou dokumentaci o činnosti zemědělských družstev v regionu Krkonoš (Janowice Wielkie, Karpniki, Maciejowa, Marczyce) z roku 1953 po sobě zanechal Henryk Derczyński (1906–1981), který od roku 1948 bydlel ve Vratislavi. Fotografoval také historickou architekturu (např. kostelík Wang v roce 1950) a jeho velkou zásluhou bylo založení fotografických sbírek v Národním muzeu ve Vratislavi, kam zamířila rovněž díla Jana Korpala, Emila Londzina či Stefana Arczyńskiego.

O počátcích vzniku amatérského fotografického hnutí v Jelení Hoře lze hovořit od kolektivní fotografické výstavy s krkonošskou tematikou, která se konala na podzim 1948 v sálu jelenohorského Turistického nádraží. Bližší informace o autorech a pracích z této výstavy nejsou k dispozici kromě zmínky o účasti Jana Bułhaka, avšak zaznamenán byl velký zájem, který tato výstava vzbudila, a skutečnost, že způsobila založení podpobočky Polského fotografického spolku, která fungovala několik let prostřednictvím výstavy v hotelu „Europa“ a restauraci „Relaks“¹⁰. Fotokroužky zakládali zaměstnanci větších

¹⁰ Fotografie z těchto výstav později zdobily stěny v krkonošských rekreačních střediscích.

průmyslových závodů v Jelení Hoře a nejdůležitější z nich byla sekce v závodu „Celwiskoza“, která byla brzy přejmenována na Foto-Klub „Celwiskoza“ působící v letech 1957–1989.¹¹ Tento klub svou činnost propagoval v závodních novinách „Wspólny cel“ (Společný cíl) a prostřednictvím četných výstav. Jeho prvním předsedou se stal Piotr Mierzwiński, dalším byl v letech 1963–1989 Zbigniew Adamski, chemik a žurnalista, autor 20 individuálních výstav, který se specializoval na fotografii přírody a lovectví. V roce 1961 v Jelení Hoře vzniklo Sdružení nadšenců amatérské fotografie, jehož prvním předsedou byl člen ZPAF Emil Londzin.¹² V roce 1962 toto sdružení v Jelení Hoře uspořádalo velkou výstavu. O něco dříve, v roce 1960, Emil Londzin uspořádal kolektivní výstavu 15 lat pod Karkonoszami (15 let pod Krkonošemi). Emil Londzin a Jan Korpál byli v jelenohorském regionu pro prostředí amatérských fotografů, které bylo v 60. letech stále početnější, vzory umělecké práce ve fotografii. Amatérští fotografové i členové ZPAF se účastnili kolektivních výstav věnovaných tématice Krkonoš a také pořádali samostatné výstavy. Mezi důležitější kolektivní výstavy je nutno zařadit výstavu Krajobraz dolnośląski (Dolnoslezská krajina), kterou uspořádal dolnoslezský obvod ZPAF v roce 1957 ve Vratislavi a Jelení Hoře za účasti 22 autorů. Výnikly zde vynikající snímky zimních Krkonoš od Stefana Arczyńskiego. Władysław Strojny, vratislavský vědec, autor více než deseti knih s přírodní tematikou a současně člen ZPAF v roce 1961 uspořádal výstavu Karkonosze (Krkonoše). O dva roky později byla podobnému tématu věnována výstava Jana Korpala, která se rovněž konala ve Vratislavi. Do jelenohorského prostředí se začlenil rovněž bydlící ve Vratislavi Zdzisław Zieliński, který v roce 1967 uspořádal výstavu Serce Karkonoszy (Srdce Krkonoš) a mnohokrát se účastnil kolektivních výstav s touto

¹¹ Zbigniew Adamski: *Dziennik Foto – Klubu Celwiskoza 1957–1989*, Jelenia Góra, 2010, v digitální podobě jej zpřístupnila Książnica Karkonoska.

¹² Skutečnost zajímavá vzhledem k tomu, že stanovy ZPAF tehdy členům zakazovaly současné členství v amatérských fotografických organizacích.

tématikou. V letech 1964 a 1966 Tomasz Olszewski (1929–2020) ve vratislavských klubech devětkrát vystavoval svou výstavu Karkonosze (Krkonoše). Tomasz Olszewski od roku 1945 bydlel ve Sklářské Porubě, avšak naplno začal fotografovat od zahájení studia na vysoké škole ve Vratislavi v polovině 50. let. Ačkoliv jeho rané fotografie rovněž pocházejí z Krkonoš, zabýval se tehdy především tématem urbanismu a každodenního života v takových městech jako: Vratislav, Bělostok a Jelení Hora.¹³ Když se po roce 1977 usadil v Jelení Hoře, okomentoval neveselý stav tohoto města výstavou Idzie nowe (Přichází nové) (1980), avšak ožila také jeho vášeň pro fotografování Krkonoš, což našlo výraz zároveň v individuální výstavě doprovázející I. bienále horské fotografie v roce 1980, jak rovněž ve výstavě Kraina wichrów i mgieł (Krajina víchřů a mlh) v roce 1982.

V roce 1975 vznikl Jelenohorský fotografický spolek Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne – (JTF), a to spojením členů Sdružení nadšenců amatérské fotografie a skupiny Gama 74, a jiných amatérských fotografů. Seběhlo se to se vznikem Jelenohorského vojvodství, které existovalo v letech 1975–1998. Od 1978 JTF disponoval vlastním stálým sídlem, ve kterém fungovala rovněž galerie. Mezi nejvýznamnější počiny JTF patřilo pořádání Vojvodských přehlídek amatérské fotografie, krkonošských plenérů „Domek Myśliwski“ (Lovecký dům) spolu s poplenérovými výstavami v letech 1974–1985, průmyslových plenérů v hnědouhelném dole Turów v Bogatyni v roce 1976 a v roce 1978, a také uspořádání I. bienále horské fotografie v Jelení Hoře v roce 1980. Skupinu neaktivnějších členů JTF v 70. letech 20. století tvořili zároveň zkušení fotografové i začátečníci. Jedním z lídrů byl mnohaletý předseda spolku Waldemar Wydmuch (1928–2012), který v Jelení Hoře bydlel od roku 1958. Působil jako fotoreportér pro regionální

¹³ Bohatá sbírka jeho fotografií Vratislavi z 60. let se nachází v Městském muzeu ve Vratislavi a také v Národním muzeu ve Vratislavi, kde najdeme také jeho fotografie z Bělostoku, ve kterém v letech 1970–1977 pracoval jako urbanista. Později bydlel v Jelení Hoře a v posledních letech svého života ve Sklářské Porubě.

tisk a zabýval se rovněž výukou fotografie. Důležitou součástí jeho díla byly krkonošské krajiny a akty. Wacław Narkiewicz žijící v Jelení Hoře od roku 1948 se specializoval na fotografování přírody a květin. Od konce 50. let byli významnými fotografy rovněž: Mieczysław Obalek z Jelení Hory a Kazimierz Filipiak ze Sklářské Poruby. Juliusz Bagiński, který od roku 1970 pracoval jako profesionální fotograf, byl známý také jako autor obrazů a soch¹⁴. Horským vůdcem fotografujícím od roku 1971 byl Zygmunt Trylański ze Sklářské Poruby. Ve druhé polovině 70. let byli aktivními členy JTF.: Maciej J. Božek, Ryszard Brawański, Alfred Borkowski, Jan Foremny, Waldemar Grzelak, Roman Hryciów, Piotr Komorowski, Krzysztof Leszczyński, Janusz Moniatowicz. V této době se členy JTF stalo několik alpinistů, díky nimž se na výstavách objevily rovněž fotografie z Himálaje. Jeden z nich, Roman Hryciów, spolu s Ryszardem Brawańským a Janem Kotlarským, inicioval uspořádání *I. celopolského bienále horské fotografie*. Tato soutěž se od roku 1980 stala nejdůležitější fotografickou událostí v tomto regionu. Jan Kotlarski (1938–2010), povoláním chirurg, se již od roku 1965 věnoval amatérské fotografii a v roce 1976 uspořádal výstavu Kamienna (Kamenná). V roce 1980 se stal členem ZPAF a spolu s Tomaszem Olszewským a Jerzym Wiklendtem v roce 1981 vytvořili Krkonoškou pobočku Dolnoslezského obvodu ZPAF. Jerzy Wiklendt (1929–2017), vratislavský architekt, od roku 1957 působil ve Vratislavském fotografickém spolku a v roce 1978 se stal členem ZPAF. V roce 1980 se přestěhoval do Jelení Hory a začal aktivně působit v tamějším fotografickém prostředí.

Nové impulsy, které do tematiky fotografie horské krajiny vnesli autoři debutující v 70. letech, byly do značné míry důsledkem vlivu postulátů konceptuálního umění, v němž zvláštní roli odehrávala nová média, taková jako fotografie a film. Konceptualismus se rozcházel se samozřejmostí estetiky populárního umění, s tradičním

dělením uměleckých oborů a s konvenčním chápáním takových pojmů jako: krása, realismus, objektivismus či umělecké dílo. Výrazně se tím rozšířily možnosti estetických řešení pro fotografický obraz a pro způsob jeho fungování v uměleckém sdělení. V podstatě se tak v 70. letech objevily rozmanitější způsoby tvůrčí práce s fotografií, zatímco dříve byly principem individuální variace v rámci několika sobě blízkých stylových koncepcí. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století byla nejvýznamnějším centrem konceptuálního umění v Polsku Vratislav, kde od roku 1970 působila multimediální skupina Galerie Permafo (Zbigniew Dłubak, Andrzej Lachowicz, Natalia LL), a o několik let později pod jejich vlivem Jerzy Olek propagoval program Foto-Medium-Art. Nové trendy zahrnovaly jak analýzy dokumentárního potenciálu fotografie, tak i její intermediální přeměny, a také mimo galerijní aktivity s fotografií. Vlivným autorem byl ve Vratislavi Zbigniew Staniewski (1925–2001), který konceptuální program prostřednictvím svých snímků demonstroval již v roce 1964, a v dalším desetiletí byl autoritou pro Jerzeho Olka a Wojciecha Zawadzkiego. Snímky z Krkonoš, které Staniewski pořídil kolem roku 1960, se liší od všeho, co tam tehdy bylo pořizováno, kdy spojují precizní zachycování skalních útvarů s metajazykovou orientací jejich vnímání.

Jerzy Olek navázal úzké kontakty s JTF, který mu světil funkci uměleckého komisaře průmyslových plenérů uspořádaných v letech 1976 a 1978 v areálu povrchového dolu „Turów”. Kromě členů JTF byli na tuto událost pozváni tvůrci tzv. stylu expanzivní fotografie, který se tehdy rozvíjel v celém Polsku. Výsledek těchto plenérů se vymykal všemu, co se dosud v jelenohorském prostředí dělo. Na výstavě po plenéru z dubna roku 1976 Fotografia jak rzeczywistość. Rzeczywistość jak fotografia (Fotografie jako realita. Realita jako fotografie) bylo možné kromě portrétů dělníků a scénérií důlního díla shlédnout zachycení akce s použitím rypadla v podobě galerie, výsledky zapojení obyvatel do uměleckého projektu, a také analýzu iluzionismu fotografie v akci

Przełamywanie krajobrazu (Prolamování krajiny) od Ireneusze Kulika a Ryszarda Tabaky. Druhý jmenovaný na dalším plenéru v roce 1978 provedl ve scénérii dolu ve velkém měřítku akci Poza formą (Mimo formu) poukazující na konvenčnost objektivismu fotografie. Tyto zkušenosti ovlivnily podobu výstavy Karkonosze wielorakie (Rozmanité Krkonoše), kterou JTF uspořádal v květnu až červnu roku 1978 v Oblastním muzeu v Jelení Hoře. Na pozvání Jerzeho Olka se jej zúčastnilo 15 fotografů, z nichž někteří využívali klasické fotografické vzorce a někteří akcentovali nový přístup k těmto vzorcům. Do první skupiny lze zařadit Stefana Arczyńskiego, Jana Korpala, Tomasze Olszewského, Waldemara Wydmucha, Zdzisława Zielińskiego a několik jiných, kteří si v tématice horské fotografie vypracovali vlastní osobitý styl. Společnou vlastností jejich prací se ukázalo být zdůrazňování rozlehlosti prostoru, ve kterém přírodní jevy, ačkoliv jsou uzavřené a zakomponované do snímku, naznačují spojení s okolím a zdá se, že k němu směřují. To kontrastovalo s jiným přístupem k fotografii, který se projevoval mechanickou opakovatelností série záběrů jako je tomu u filmového záznamu, což příjemce odvádí od rozjímání nad jednotlivými obrazy ve prospěch vnímání celku jevů. Novou metodou bylo rovněž soustředění pozornosti na izolované formy přírody, což je prezentovalo jako existence s hodnotami nezávislými na okolí. Díla tohoto druhu vytvořili Andrzej Lachowicz, Wojciech Zawadzki, Zenon Harasym či Jerzy Olek. Lze to vnímat jako předzvěst estetiky „elementární fotografie“, která bude od 80. let určovat specifikum jelenohorského prostředí. Tuto mnohostrannost zachycování přírody Jerzy Olek v úvodu do katalogu interpretoval jako hlavní hodnotu téma Krkonoš, které jako téma nemají připsaný žádný fotografický styl.

Výstava Karkonosze wielorakie (Rozmanité Krkonoše) a zmíněné plenéry rovněž byly inspirací pro další nekonvenční aktivity Jana Kotlarského, který na jelenohorském náměstí v roce 1978 uskutečnil

fotografickou akci, a Józefa Božka, který vytvořil instalaci Ostańce (Osamělé kopce). Józef Božek, který byl profesí fotoreportér, na výstavě Karkonosze wielorakie prezentoval zdokumentování požáru turistické chaty na Szrenici. Avšak již v srpnu roku 1978 ve Vratislavské galerii fotografie demonstroval různé konfigurace dřevěných krychlí, na jejich bocích byly nalepeny fotografie „ostańců”, čili skalních útvarů vytvořených dlouhodobým působením přírodních jevů. Krátce poté tuto instalaci prezentoval na několika dalších prestižních místech.¹⁵ Zajímavým způsobem Ostańce od Józefa Božka interpretoval Paweł Pierściński, který formu krychlí použitou k expozici hodnotil jako správnou uměleckou vizualizaci vnitřní struktury hmoty. Konstatoval, že v tomto uměleckém sdělení se spojily zkušenosti znalce hor, fotografické dovednosti a konceptuální zásah do geometrického uspořádání.¹⁶

Paweł Pierściński s ambiciózními iniciativami jelenohorského prostředí sympatizoval. Sám řadu let řídil další ročníky Bienále polské krajiny v Kielcích a v 70. letech v rámci něj akceptoval různé formální experimenty. S uznáním přivítal iniciativu vytvořit v Jelení Hoře Bienále horské fotografie, kde byl v rámci prvního ročníku v roce 1980 předsedou komise a autorem úvodu v katalogu výstavy. V dalších letech početná skupina fotografů, kteří byli spojováni se stylem „elementární fotografie“, vytvořila charakteristický styl fotografování v Krkonoších. Jejich práce, které byly prezentovány na výstavách u příležitosti Bienále horské fotografie, zároveň poukazovaly na hodnotu programové disciplíny a také se prolínaly s přítomností mnoha jiných forem fotografie.

Adam Sobota

¹⁴ Od poloviny 80. let působil jako vizuální umělec v Austrálii, kde tvořil mj. počítačové fotomontáže.

¹⁵ Mj. během *Forum fotografii ekspansywnej (Fóra expanzivní fotografie)* v Krakově v říjnu roku 1979.

¹⁶ P. Pierściński: Granitowy sześcian, text v brožurce k výstavě „Józef Božek: Ostańce”, Wrocław, 1978.

Autor nieznany - Widok na górę Kotel ok. 1960, odbitka żelatynowo-srebrna ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí, nr inw. F 00154
 Autor nieznany - Pohled na Kotel kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie Krkonosské muzeum ve Vrchlabí, inv.č. F00154

Jiří Dvořák

Czeska fotografia czarno-biała w Karkonoszach po 1945 roku

Nikt nigdy nie zdoła zliczyć, ile ujęć fotograficznych zrobiono w Karkonoszach i ilu fotografów przeszło przez to niezbyt wysokie pasmo górskie w sercu Europy. Ich liczby nie można jeszcze oznaczyć symbolem leżącej ósemki – zarezerwowanej dla nieskończoności, a tak bliskiej fotografom z pierścienia ostrości każdego z ich obiektywów – ale jest ona praktycznie niepoliczalna. Miliony zdjęć i setki tysięcy fotografów? Czy może lepiej, turystów w górach wyposażonych w aparaty fotograficzne (nas współczesnych fotografujących telefonami komórkowymi chyba raczej nie będziemy liczyć...). Do bardziej rozsądnej liczby dałoby się zapewne dojść licząc tylko prawdziwych, poważnych fotografów – tych, dla których fotografowanie było i jest środkiem artystycznej autoekspresji lub przynajmniej sposobem na odpowiednio dobre udokumentowanie krajobrazu, przyrody i życia ludzi w górach. I mogą to być zarówno zawodowcy, dla których fotografia jest często środkiem służącym zabezpieczeniu własnego bytu, jak i dojrzały amatorzy, którzy jednak często – dzięki osobistemu zaangażowaniu – są w stanie osiągnąć równie dobre rezultaty, jak ich koledzy oficjalnie uprawiający zawód fotografa. Ale nawet takich fotografów wędrowało po górach (w poszukiwaniu najlepszych ujęć) setki, tysiące. I to nawet pomimo, że w niniejszej publikacji ograniczyliśmy się tylko do odcinka czasowego od końca II wojny światowej do współczesności oraz tylko do analogowej czarno-białej fotografii, wykonanej klasycznymi aparatami na kliszy fotograficznej.

Okres po II wojnie światowej był ważnym punktem zwrotnym w historii Karkonoszy. Oczywiście nie tyle w krajobrazie jako takim – choć zmiany społeczno-gospodarcze stopniowo wpływały także na niego, zwłaszcza w niższych partiach gór, zamieszkałych i pozostających pod stałym wpływem człowieka – ale przede wszystkim w kwestiach demograficznych i ekonomicznych. Oczywiście te przeobrażenia wpłynęły również na fotografię i samych fotografów. Zmiany były o wiele bardziej zasadnicze po północnej, śląskiej stronie gór, gdzie nastąpiła całkowita

zmiana administratora terytorium. Historyczny Dolny Śląsk (od XIV w. do 1742 r. część Królestwa Czeskiego, potem Prus, a od 1871 r. część zjednoczonych Niemiec) został przekazany Polsce w ramach tzw. ziem odzyskanych. Strona południowa została zwrócona wskrzeszonej Czechosłowacji. W Karkonoszach, podobnie jak w wielu innych regionach, nastąpiła po wojnie wymiana ludności etnicznej – na północy całkowite zastąpienie ludności niemieckojęzycznej przez Polaków. Po stronie czeskiej zmiana ludności była nieco mniej dramatyczna – większość zachodnich Karkonoszy zawsze była czeska i chociaż z centralnej i wschodniej części gór wysiedlono czeskich Niemców, to dla Czechów z głębi kraju, którzy dodatkowo zasiedlili te tereny, nie było to terytorium nieznane. Dlatego czescy fotografowie nie musieli „odkrywać” Karkonoszy – w przeciwieństwie do Polaków, którzy musieli zapoznać się, zżyć z nieznanym sobie dotąd terenem.

Okres powojenny przyniósł zatem nowy stan rzeczy również dla fotografów – podczas gdy w zachodnich, stale czeskojęzycznych Karkonoszach i na ich przedgórzu czescy fotografowie-rzemieślnicy tylko wznowili działalność swoich zakładów, zakłady fotograficzne po zbiegłych lub wysiedlonych niemieckich fotografach pozostały puste. Nie na długo jednak, gdyż niemal natychmiast z opustoszałych zakładów zaczęli korzystać przybyli tu Czesi z centrum kraju. Na przykład w Szpindlerowym Młynie znakomitego niemieckiego autora Wenzela Pfohla zastąpił fotograf z Nowego Miasta nad Metują Zdeněk Menec, a w Wielkiej Upie Hugo Gleissnera (m.in. twórce pocztówek z dorzecza górnej Úpy) zastąpił Miroslav Šembera. Prywatna działalność fotografów nie trwała jednak długo, po przewrocie komunistycznym w lutym 1948 r. została zlikwidowana – zakłady fotograficzne w większości zostały przejęte przez państwo i zaczęły działać w gminach w ramach tzw. usług komunalnych. Specyfiką tych „gminnych fotografów” w głównych ośrodkach górskich (Szpindlerowy Młyn, Pec pod Śnieżką, Jańskie Łaźnie, Harrachov) w latach 50.–70.

było wspólne fotografowanie uczestników związkowego wypoczynku w schroniskach górskich; w Szpindlerowym Młynie dodatkowo fotografowanie turystów wjeżdżających na górskie grzbiety kolejką linową. Fotografowie rekompensowali sobie tę deprymującą masową produkcję pamiątkowych zdjęć dla turystów ucieczką w swoją własną twórczość – fotografowanie pejzaży. Taka sytuacja dotknęła również drobnych regionalnych wydawców pocztówek, przewodników turystycznych i innych druków, którzy w okresie międzywojennym dostarczali większość materiałów turystycznych. Ich produkcję zastąpiło kilka dużych centralnych (praskich) wydawnictw, które wysyłały swoich fotografów w góry.

A co z wolną fotografią artystyczną – krajobrazową? Spośród wielkich czeskich pejzażystów mistrz Josef Sudek w ogóle ominął Karkonosze (choć znakomicie fotografował np. w Beskidach), a Karel Plicka był co prawda w Szpindlerowym Młynie u Zdeněka Meneca, który wywoływał jego fotografie, ale nie tworzył tu w jakiś wyraźny sposób. Jedynie legendarny fotograf-alpinista Vilém Heckel nie mógł pominąć najwyższych czeskich gór; jego Karkonosze z lat 50. i 60. są – w przeciwieństwie do większości współczesnych autorów – bardzo często przedstawiają ludzi. Wynikało to oczywiście z faktu, że również on fotografował w Karkonoszach głównie w celach komercyjnych, tworząc zdjęcia do promocji turystyki i reprezentacyjnych publikacji książkowych. W podobnej sytuacji był także Ladislav Sitenský (znany z wojennych fotografii czechosłowackich lotników w Wielkiej Brytanii), który w Karkonoszach oprócz fotografii turystycznych wykonał również szereg znakomitych nastrojowych zdjęć gór. Istotnym wydarzeniem, które ożywiło zainteresowanie fotografią krajobrazową w Karkonoszach, była pierwsza wystawa Zdenko Feyfara w Muzeum Karkonoskim w Jilemnicy. Trwała od 16 lipca do 15 września 1957 roku, stanowiąc wielką inspiracją dla wielu fotografów, którzy poszli śladem Feyfara. Chociaż Zdenko Feyfar już

od dłuższego czasu mieszkał w Pradze, regularnie wracał do rodzinnych Jilemnic i w góry. W tym czasie w końcu przygotowywał materiały do najbardziej odkrywczego – zdaniem wielu, w tym autora niniejszego artykułu – czarno-białego albumu fotograficznego poświęconego Karkonoszom, wydanego pod prostym tytułem „Krkonosé” przez wydawnictwo Orbis po raz pierwszy w 1961 roku. W jego ślady poszedł ciągle rozwijający styl realistycznego, ale zarazem poetyckiego widzenia gór, opartego na głębokim zrozumieniu duszy krajobrazu, mieszkający w Trutnovie Jiří Havel. Wyprzedził on swój dawny wzór nie tylko pod względem liczby opublikowanych publikacji fotograficznych, ale także pod względem precyzji technicznej swoich zdjęć. Kolejnym ważnym autorem, dla którego fotografia jest głównym zawodem, jest (również pochodzący z Trutnova) Ctibor Košťál. Warto też zwrócić uwagę na cykl „Bejvávalo na horách” vrchlabskiego fotografa Karela Hníka, który w pierwszej połowie lat 80. ubiegłego wieku w wizualnym dokumencie na tonowanych czarno-białych fotografiach przedstawił zanikający świat górskich rzemieślników.

Autorzy zajmujący się komercyjną fotografią krajobrazową często balansują nieco pomiędzy wymaganiami rynku a własnym poczuciem artystycznym. Nawet dobrze opanowane rzemiosło zasługuje na uwagę i pochwałę. Tak było i jest w przypadku zawodowców – z karkonoskich autorów można wymienić Zdeněka Meneca, Václava Nováka czy byłych fotografów Karkonoskiego Parku Narodowego Jiřego Bruníka i Karela Hníka. Trzeba też wspomnieć o działalności fotografów amatorów – dziś często działających samodzielnie, ale do niedawna głównie zrzeszonych w klubach fotograficznych. Wysokiej klasy regionalni amatorzy zazwyczaj uwieczniali życie swojej wsi, a ich zdjęcia stanowią obecnie cenny dokument o miejscach i ludziach minionych czasów. Spośród wielu nazwisk wymienić można na przykład Miloslava Kosa z Harrachova, Aloisa Buluška z Pasek nad Izerą,

Vlastimila Kosinę z Vitkovic, Petra Fišera, Ludvíka Hanuša i Ladislava Jirmana z Vrchlabí, Jaroslava Pacholika z miejscowości Černý důl, Zdeněka Rejzka ze Svobody nad Úpą czy Ivana Fitela z Młodych Buków. Kluby fotograficzne działały i nadal działają – choć w zmienionej formie – przede wszystkim w miastach pod Karkonoszami (Trutnov, Vrchlabí, Jilemnice, Semily, Nová Paka), a także w sąsiednich Górach Izerskich (Desná, Hejnice, Jablonec nad Nysą, Liberec). Łącznikiem dla czesko-polskiej współpracy w dziedzinie fotografii amatorskiej jest Kontakt – stowarzyszenie fotografów Euroregionu Nysa, do którego należy większa część Karkonoszy. Tematem twórczości amatorów są – podobnie jak w przypadku profesjonalnych fotografów – pełne dramatyzmu, ale także harmonii kształty oraz zmienne nastroje górskiej przyrody i krajobrazu, a rzadziej także ludzie w górach. Od tej stałej linii na przełomie lat 70. i 80. lat XX wieku zaczął poniekąd odbiegać często wówczas pokazywany przez fotografów temat zniszczeń środowiskowych – dewastacji lasów górskich związany z katastrofą ekologiczną, do której wtedy doszło. Zdjęcia kikutów martwych świerków były także rodzajem protestu przeciwko bezwzględnemu rozwojowi przemysłu i energetyki w krajach socjalistycznych. Z tymi dramatycznymi tematami bardzo dobrze korespondowała fotografia czarno-biała.

Zmiany polityczne po 1989 r. i związane z nimi otwarcie rynku na świat (i oczywiście postęp technologiczny w zakresie materiałów do produkcji filmów kolorowych) przyniosły rewolucję również w fotografowaniu. Kiedy dostępne stały się przede wszystkim barwne materiały odwra- calne, prawie wszyscy czescy fotografowie karkonoskiego krajobrazu przestali stosować klasyczną technologię fotografii czarno-białej. Jest to znacząca różnica w stosunku do ich fotografów w Polsce, gdzie koncepcja jeleniogórskiej szkoły czarno-białej fotografii artystycznej miała i ma tak silne korzenie, że proces tworzenia: czarno-biały negatyw – odbitka stykowa, lub pozytywowe powiększenie, do dziś

funkcjonuje przynosząc świetne efekty artystyczne. Oczywiście, również w Czechach można znaleźć wyjątki od trendu fotografowania wyłącznie w kolorze. Pominąć nie można wyjątkowego wśród karkonoskich „czarno-białych” fotografów – choć jego głównym tematem jest dokumentowanie człowieka, a krajobraz gór jest tylko tłem – pochodzącego z Młodych Buków, a dziś mieszkającego w Jańskich Łązniach Bohdana Holomíčka, przez długie lata nadwornego fotografa opozycjonisty, a potem prezydenta Václava Havla. Są także twórcy z otoczenia Romana Duli z Trutnova, którzy uczestniczą w imprezach tzw. jeleniogórskiej szkoły fotografii. W Karkonosze przyjeżdżali także – i w osobach fotografów Jaroslava Beneša i Tomáša Rasla nadal przyjeżdżają – członkowie grupy fotograficznej Český dřevák (działała w latach 2000–2008), posługujący się wielkoformatowymi aparatami na klisze, a wystawiający najczęściej stykowe kopie negatywów. Biorą udział we wspólnych plenerach fotograficznych w schroniskach górskich, organizowanych w ramach corocznego Międzynarodowego Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Podczas tych inspirujących polsko-czeskich spotkań z czarno-białą fotografią przynajmniej od czasu do czasu powracają także inni czescy autorzy (na przykład Jiří Dvořák czy Ctibor Košťál oraz David Stransky i Petr Zinke). Wydawać by się mogło, że nadejście wszechobecnej fotografii cyfrowej zada śmiertelny cios fotografii czarno-białej. Stało się wręcz przeciwnie. Dzięki względnej łatwości konwersji kolorowego obrazu cyfrowego w obraz czarno-biały, na konkursach fotograficznych i na profilach internetowych fotografów coraz częściej pojawiają się także klimatyczne czarno-białe fotografie. To prawda, że powstały inną drogą niż przez wywoływacz i powiększalnik, ale jest to fotografia czarno-biała. I już mamy przykłady, że młodzi artyści, którzy nie zetknęli się jeszcze z klasyczną fotografią, chcieliby wypróbować aparat analogowy, albo nawet jego protoplastę – aparat otworkowy. I odkryć magię wywoływacza, utrwalacza i tworzenia pozytywowych odbitek w ciemni fotograficznej. Fotografia czarno-biała żyje!

Jiří Dvořák

Jiří Bruník - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrna, ze zbiorów Jiřego Dvořáka
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jiřího Dvořáka

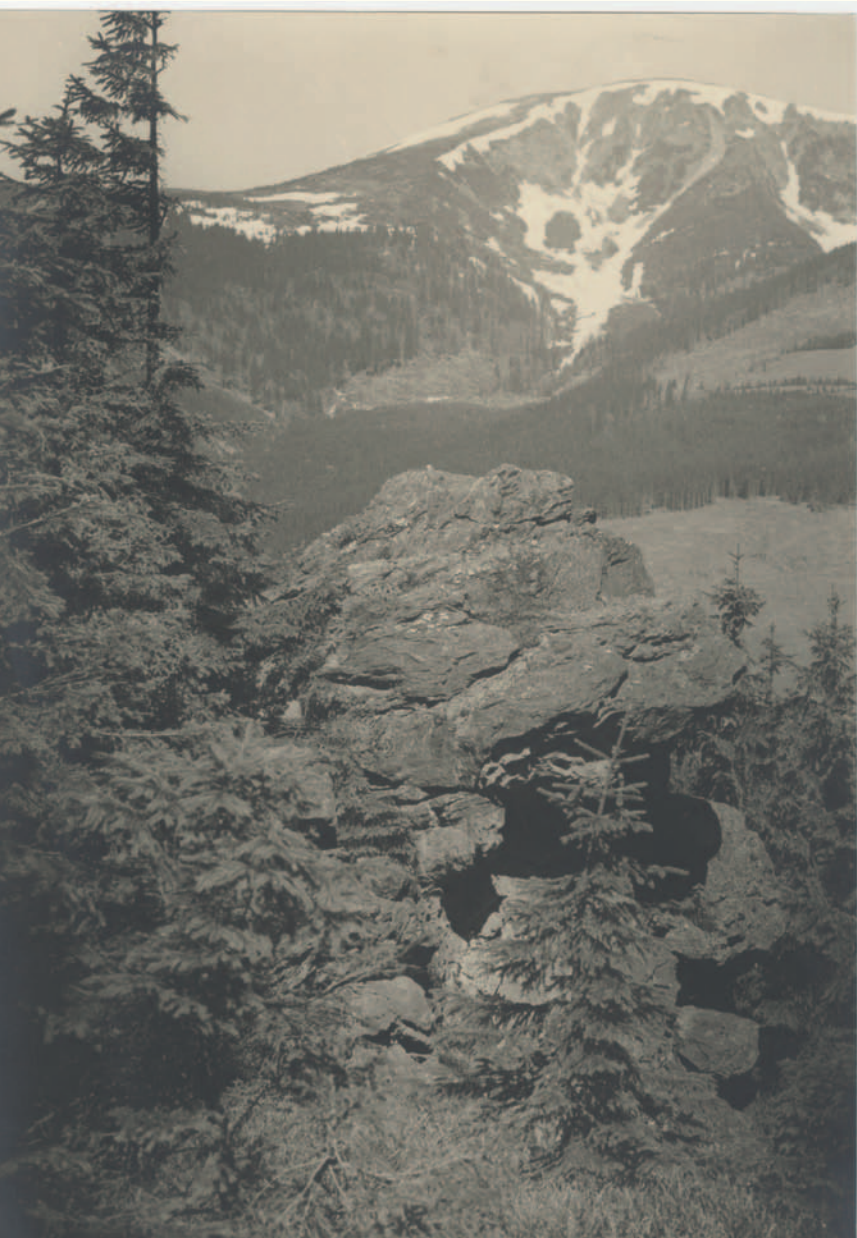

Autor nieznany - Widok na Śnieżkę ok. 1960, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí, nr inw. F 0203 / Autor neznámý - Pohled na Sněžku kolem r. 1960, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí inv.č. F 0203

Jiří Dvořák

Poválečná černobílá fotografie v českých Krkonoších

Nikdo nikdy nespočítá, kolik vzniklo v Krkonoších fotografických záběrů. A kolik fotografií tímto nijak zvlášť vysokým pohořím v srdci Evropy prošlo. To číslo sice ještě nelze označit symbolem ležaté osmičky, vyhrazeným pro nekonečno – a fotografům tak blízkého z ostříčího kroužku na každém jejich objektivu – ale je prakticky nespočitatelné. Miliony snímků a statisíce fotografií? Vlastně přesněji návštěvníků hor vybavených fotoaparáty (naše současníky s fotografujícími mobilními telefony snad opravdu počítat nebudeme...). K rozumnějšímu číslu bychom se asi dostali, kdybychom chtěli spočítat opravdové, seriózní fotografie – ty, pro které bylo a je pořízení fotografií prostředkem uměleckého sebevyjádření nebo alespoň cestou k pořízení kvalitního dokumentu o krajině, přírodě a životě lidí na horách. A mohou to být jak profesionálové (pro které bývá focení ekonomickým prostředkem k zajištění vlastní existence), tak vyspělí fotoamatéři, kteří jsou ale ve svém nadšení pro věc mnohdy schopni dosáhnout stejně dobrých výsledků, jako jejich kolegové s úředně vedenou fotografickou živností. Ale i takových fotografií se po horách toulaly (a ty nejlepší záběry hledaly) stovky, tisíce. A to přesto, že jsme se v této publikaci omezili jen na časový úsek od konce II. sv. války do současnosti a na analogovou černobílou fotografii, pořizovanou prostřednictvím klasických fotografických kamer s filmovým materiálem.

Autor nieznaný - Widok na Jamy Kotelne ok. 1960, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí nr inw. F 00153
Autor neznámý - Pohled do Kotelní jámy kolem r. 1960, Krkonošské muzeum ve Vrchlabí, inv.č. F 00153

Doba po 2. světové válce se stala velkým přelomem v historii Krkonoš. Samozřejmě ne tolik v krajině jako takové – i když sociálně-ekonomické proměny se na ní postupně projevíly také, a to především v člověkem obývaných a trvale ovlivňovaných nižších partiích pohoří – ale hlavně ve změnách demografických a ekonomických. Ty se pochopitelně dotkly i fotografie a samotných fotografů. Proměny byly mnohem zásadnější na severní, slezské straně pohoří, kde došlo k úplné změně správce území. Historické Dolní Slezsko (od 14. století až do r. 1742 součást Českého království, poté Prusko a od r. 1871 součást sjednoceného Německa) připadlo Polsku jako součást tzv. Znovuzískaných území. Jižní strana se vrátila obnovenému Československu. Také v Krkonoších, jako v mnoha jiných regionech, došlo po válce k výměně etnik – na severu k totální, když německy mluvící obyvatelstvo nahradili Poláci. Na české straně byla změna obyvatel o něco méně dramatická – většina západních Krkonoš byla vždy česká, ze střední a východní části pohoří sice byli čeští Němci vysídleni, ale pro Čechy z vnitrozemí, kteří oblast dosídlili, to nebylo území neznámé. Proto ani čeští fotografové nemuseli Krkonoše „objevovat“ – na rozdíl od Poláků, kteří se museli s dosud neznámým územím seznámit, sžít. Poválečné období tedy přineslo i pro fotografy nový stav věcí – zatímco v západních, trvale česky hovořících Krkonoších a v podhůří čeští živnostenští fotografové pouze obnovili svoje provozovny, fotoateliéry po uprchlých či odsunutých německých fotografech zůstaly prázdné. Ne však nadlouho, takřka vzápětí v nich fotografické živnosti začali provozovat Češi z nedalekého vnitrozemí. Např. ve Špindlerově Mlýně vystřídal výborného německého autora Wenzela Pfohla fotograf z Nového Města nad Metují Zdeněk Menec, ve Velké Úpě nahradil Hugo Gleissnera (kromě jiného tvůrce pohlednic z povodí horní Úpy) Miroslav Šembera. Soukromé podnikání fotografů však netrvalo dlouho, po komunistickém převratu v únoru roku 1948 bylo zlikvidováno – fotografické ateliéry byly většinou převedeny do státní sféry, fungovaly v obcích

v rámci tzv. komunálních služeb. Specifikem těchto „komunálních fotografií“ v hlavních horských střediscích (Špindlerův Mlýn, Pec pod Sněžkou, Janské Lázně, Harrachov) bylo v 50.–70. letech společné fotografování účastníků odborářské rekreace na horských boudách; ve Špindlerově Mlýně navíc fotografování turistů, vezoucích se na hřebeny lanovkou. Tuto ubíjející velkoprodukcí památečných fotek pro turisty si fotografové kompenzovali únikem k vlastní tvorbě, krajinářské fotografii. To samé jako o likvidaci soukromých fotografií platí i o malých regionálních vydavatelích pohlednic, turistických průvodců a dalších tiskovin, kteří v meziválečném období zajišťovali většinu materiálů pro turistický ruch. Jejich produkci nahradilo několik velkých centrálních (pražských) nakladatelství – ta do hor posílala své fotografie a ti místní se uplatňovali těžko.

Jak tomu bylo s volnou výtvarnou – krajinářskou fotografií? Z velkých českých krajinářů se Mistr Josef Sudek Krkonoším vyhnul zcela (přitom skvěle fotografoval třeba v Beskydech), Karel Plicka sice občas zajížděl do Špindlerova Mlýna za Zdeňkem Menecem, který zpracovával jeho negativy, ale výrazněji zde netvořil. Jen legendární fotograf-horolezec Vilém Heckel nejvyšší české hory minout nemohl; jeho Krkonoše z 50. a 60. let jsou – na rozdíl od většiny novodobých autorů – velmi často oživeny lidmi. To bylo ovšem dáno tím, že i on v Krkonoších fotil převážně pro komerční účely – fotografie pro propagaci cestovního ruchu a reprezentační knižní publikace. V obdobné situaci byl i Ladislav Sitenský (proslavený válečnými fotografiemi čs. letců ve Velké Británii), který v Krkonoších kromě fotografií pro cestovní ruch pořídil řadu skvělých snímků horských nálad. Významným kulturním počinem, který oživil zájem o krajinářskou fotografii v Krkonoších, byla první výstava Zdenko Feyfara v jilemnickém Krkonošském muzeu. Uskutečnila se ve dnech 16. 7. – 15. 9. 1957 a byla velkou inspirací pro mnohé fotografy – Feyfarovy následovníky.

Zdenko Feyfar sice už žil delší dobu v Praze, ale do rodné Jilemnice a hor se pravidelně vracel. Ostatně v té době připravoval materiál pro – podle mnohých, včetně autora příspěvku – nejobjevnější černobílou fotografickou knihu o Krkonoších, vydanou pod prostým názvem *Krkonoše* nakladatelstvím Orbis poprvé v roce 1961. V jeho šlépějích šel a styl realistického, ale zároveň poetického, z hlubokého pochopení duše krajiny vycházejícího pohledu na hory stále rozvíjí Jiří Havel, žijící v Trutnově. Ten svůj někdejší vzor překonal nejen v počtu vydaných obrazových publikací, ale také technickou precizností snímků. Dalším významným autorem, pro kterého je fotografie hlavní profesí, je (také trutnovský) Ctibor Košťál. Vhodné je vyzdvihnout i cyklus *Bejvávalo na horách* vrchlabského fotografa Karla Hníka – ten v 1. pol. 80. let zachytil ve výtvarném dokumentu na tónovaných černobílých fotografiích mizící svět horských řemeslníků.

Autoři zabývající se komerčně krajinářskou fotografií (pro pohlednice, kalendáře, periodika nebo reklamu klasickou i internetovou) často poněkud balancují mezi požadavky trhu a vlastním uměleckým názorem. I dobře zvládnuté řemeslo je hodno pozornosti a pochvaly; pokud takový autor připraví výstavu (ostatně dnes je tak snadné uspořádat výstavu virtuální – ale zde hovoříme i o fotografech éry předinternetové) nebo dostane příležitost vydat knihu, konečně dostává prostor jeho výtvarné citění. To platilo a platí o profesionálech – z krkonošských autorů můžeme jmenovat Zdeňka Menece, Václava Nováka nebo bývalé fotografy Správy Krkonošského národního parku Jiřího Bruníka a Karla Hníka.

Zmínit musíme i činnost fotoamatérů – dnes působících často samostatně, ale ještě v nedávné minulosti většinou sdružených v rámci fotoklubů. Kvalitní regionální fotoamatéři většinou zachycovali život své obce a jejich fotografie jsou nyní cennými dokumenty o místech a lidech v době jejich vzniku. Z řady jmen lze uvést např.

harrachovského Miloslava Kosa, Aloise Buluška z Pasek nad Jizerou, vítkovického Vlastimila Kosinu, vrchlabské Petra Fišera, Ludvíka Hanuše a Ladislava Jirmana, černodolského Jaroslava Pacholíka, Zdeňka Rejzka ze Svobody nad Úpou nebo Ivana Fitla z Mladých Buků.

Fotokluby fungovaly a – třebaže ve změněné podobě – většinou dál působí v městech pod Krkonošemi (Trutnov, Vrchlabí, Jilemnice, Semily, Nová Paka) i v sousedních Jizerských horách (Desná, Hejnice, Jablonec n. N., Liberec). Styčným bodem česko-polské spolupráce na poli amatérské fotografie je Kontakt – sdružení fotografů Euroregionu Nisa, do kterého patří většina Krkonoš. Tématem tvorby amatérů jsou – obdobně jako u „velkých fotografů“ dramatické i ladné tvary a proměnlivé nálady horské přírody a krajiny, méně často i lidé v horách. Z této trvalé linky na přelomu 70. a 80. let 20. století poněkud vybočila tehdy fotografie často ztvárňovaná tematika poškozování životního prostředí - devastace horských lesů v souvislosti s tehdy nastalou imisní katastrofou. Snímky torz mrtvých smrků byly i jistým protestem proti bezohlednému rozvoji průmyslu a energetiky v socialistických zemích). S těmito dramatickými náměty černobílá fotografie velmi dobře korespondovala.

Politické změny po roce 1989 a s nimi související otevření trhu se světem (pochopitelně i technologický pokrok na poli barevných filmových materiálů) přinesly revoluci i ve fotografování. Když se staly dostupnými především barevné inverzní materiály, téměř všichni čeští fotografové krkonošské krajiny přestali užívat klasickou technologii vzniku černobílé fotografie. V tom je výrazný rozdíl oproti kolegům v Polsku, kde měl a má koncept *jelenohorské školy* černobílé výtvarné fotografie tak silné kořeny, že tvorba postupem černobílý negativ – kontakt nebo pozitivní zvětšenina dodnes funguje a přináší skvělé umělecké výsledky. Samozřejmě i v Čechách najdeme výjimky z trendu fotografovat jen barevně. Neopominutelným solitérem mezi krkonošskými „černobílými“ fotografie – i když

jeho bytostné téma je člověčí dokumentaristika a horská krajina bývá jenom kulisou – je mladobucký, dnes janskolázeňský Bohdan Holomíček, po dlouhá léta dvorní fotograf disidenta a poté presidenta Václava Havla. Jsou to také amatéři kolem trutnovského Romana Duly, duše ideově spřízněné s jelenohorskou fotografickou školou. Do Krkonoš také zajížděli – a v osobách fotografů Jaroslava Beneše a Tomáše Rasla stále přijíždějí – členové fotokupiny Český dřevák (působila v letech 2000–2008), užívající dřevěné velkoformátové deskové kamery a vystavující zpravidla kontaktní kopie negativů. Zúčastňují se společných fotografických plenérů na horských boudách, pořádaných v rámci každého ročníku mezinárodního *Bienále horské fotografie* v Jelení Hoře. Při těchto inspirativních polsko-českých setkáních se k černobílé fotografii alespoň příležitostně vracejí i další čeští autoři

(např. Jiří Dvořák nebo Ctibor Košťál). Mohlo by se zdát, že smrtelnou ránu černobílé fotografii uštedří nástup všudypřítomné digitální fotografie. Opak je však pravdou. Díky relativně snadnému převodu barevného digitálního obrazu do černobílé podoby se na fotosoutěžích i internetových profilech fotografií stále častěji objevují i působivé černobílé fotografie. Pravda, vznikly jinou cestou než přes vývojnici a zvětšovací přístroj, ale je to černobílá fotografie. A už máme příklady, že mladí autoři, kteří se s klasickou fotografií dosud nesetkali, mají chuť vyzkoušet analogový fotoaparát – nebo dokonce jeho pramáti, dírkovou kameru. A poznat kouzlo vývojky, ustalovače a vzniku pozitivního obrazu v temné komoře. Černobílá fotografie žije!

Jiří Dvořák

Jiří Bruník - Droga na Wielki Szyszak zbudowana ok. 1940 r., odbitka żelatynowo-srebrna, ok. 1975 r., 12 x 17 cm, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí, nr inw. F 02431 / Cesta na Vysoké kolo zbudovana kolem r. 1940, bromostříbrná fotografie, kolem r. 1975, 12 x 17 cm, ze sbírky Krkonošského muzea ve Vrchlabí, inv.č. F 02431

artyści:
umělci:

Ewa Andrzejewska	Miroslav Hladík	Krzysztof Leszczyński	Tadeusz Piotr Prociak
Stefan Arczyński	Maciej Hnatiuk	Patryk Lewkowicz	Tomáš Rasl
Zenon Aukштulėwicz	Karel Hník	Marek Liksztet	Andrzej Rutyna
Adam Bencal	Janina Hobgarska	Emil Londzin	Artur Schabowski
Jaroslav Beneš	Bohdan Holomíček	Miroslav Machotka	Ladislav Sitenský
Jan Bortkiewicz	Roman Hryciów	Jerzy Malinowski	Zbigniew Staniewski
Józef Maciej Bożek	Wiktor Jaworski	Zdeněk Menec	David Stránský
Ryszard Brawański	Jacek Jaśko	Wojciech Miatkowski	Rafał Swosiński
Jiří Bruník	Eugeniusz Józefowski	Tomasz Michałowski	Marek Szyryk
Jan Bułhak	Jaroslav Káčovský	Tomasz Mielech	Jana Trawniczek
Jakub Byrczek	Marcin Kiełbiewski	Janusz Moniatowicz	Zygmunt Trylański
Jerzy Chaberek	Piotr Komorowski	Halina Morcinek	Bogumiła Twardowska
Sławoj Dubiel	Bogdan Konopka	Kazimierz Najdenów	Jerzy Wiklendt
Jiří Dvořák	Ctibor Košťál	Wacław Narkiewicz	Stanisław J. Woś
Marek Dziedzic	Jan Kotlarski	Krzysztof Niewiadomski	Waldemar Wydmuch
Zdenko Feyfar	Krzysztof Kuczyński	Janusz Nowacki	Jerzy Zając
Waldemar Grzelak	Robert Kutkowski	Mieczysław Obalek	Wojciech Zawadzki
Zenon Harasym	Jan Korpál	Jerzy Olek	Grzegorz Zięba
Jiří Havel	Andrzej Jerzy Lech	Tomasz Olszewski	Petr Zinke
Vilém Heckel	Adam Lesisz	Paweł Pierściński	Władysław Żołęcki

Stefan Arczyński

Karkonosze

Karkonosze II ok. 1957, odbitka bromosrebrowa, 29,2 x 39,5 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 2634

Krkonoše II kolem r. 1957, bromostříbrná fotografie, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č. XIII - 2634

Karkonosze ok. 1957, odbitka bromosrebrowa, 39,5 x 29,5 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 2635

Karkonosze kolem r. 1957, bromostříbrná fotografie, 39,5 x 29,5 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č. XIII - 2635

Karkonosze

Zenon Auksztulewicz

Las I 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego

Les I 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Las II 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego

Les II 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Józef Maciej Božek

z cyklu **Ostańce**, akcja na Placu Ratuszowym w Jeleniej Górze oraz fragment instalacji fotograficznej,
odbitki żelatynowo-srebrowe ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego /

z cyklu **Osamělé skály**, akce na Radničním náměstí v Jelení Hoře
fragment fotografické instalace, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Józef Maciej Bożek

Pejzaż, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krajina, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Ryszard Brawański

Las, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego / **Les**, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jiřego Dvořáka
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jiřiho Dvořáka

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jiřego Dvořáka
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jiřiho Dvořáka

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jiřego Dvořáka
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jiřiho Dvořáka

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jiřego Dvořáka
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jiřiho Dvořáka

Jan Buřhak

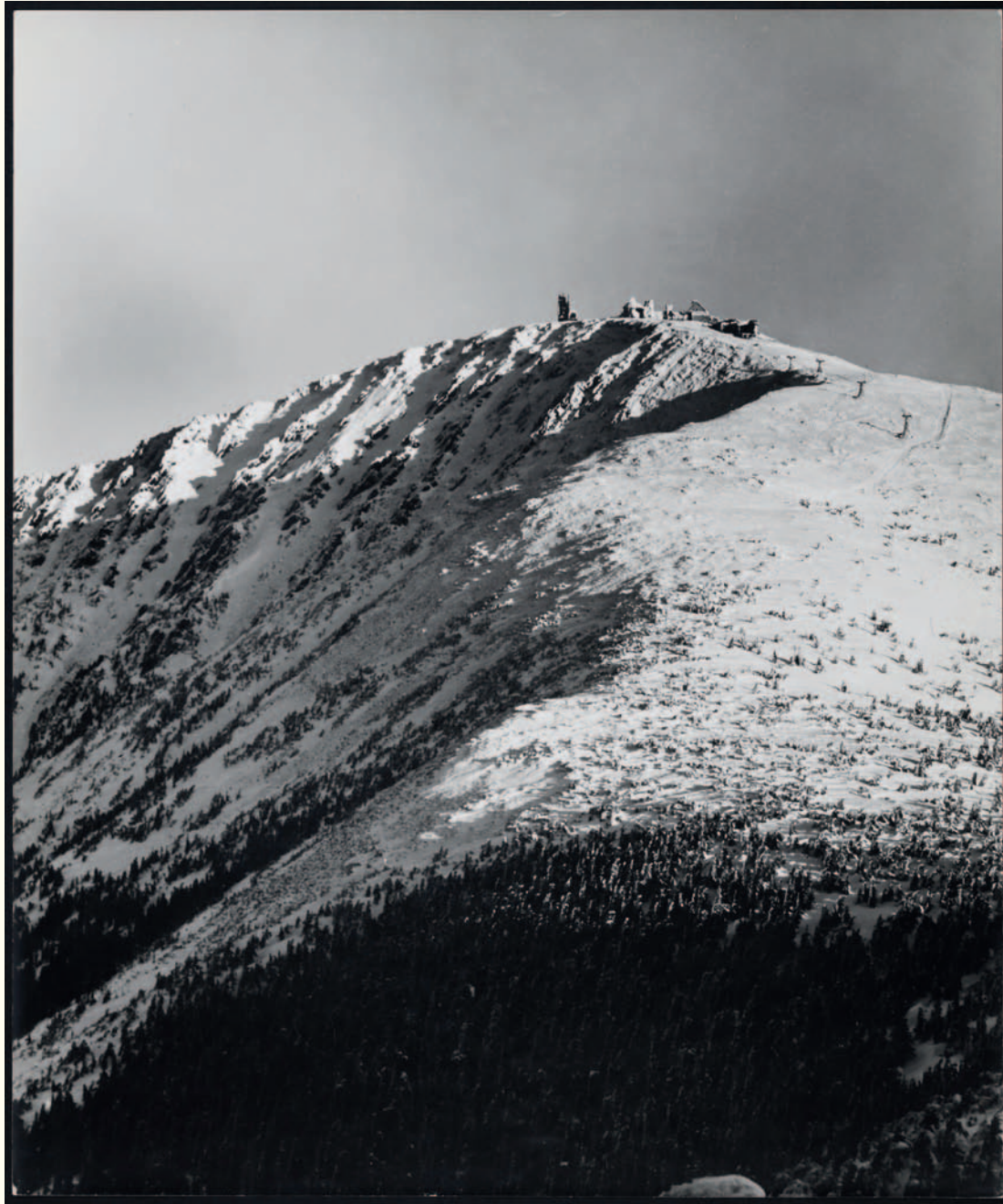

Karpacz. Las 1945, odbitka bromosrebrowa, 29,5 x 38,5 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII-0008
Karpacz. Les 1945, bromostříbrná fotografie, 29,5 x 38,5 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv.č. XIII-0008

Szklarska Poręba. Kamienna 1945, odbitka bromosrebrowa, 12,2 x 16,5 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 2984
Szklarska Poręba. Kamienna 1945, bromostříbrná fotografie, 12,2 x 16,5 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv.č. XIII - 2984

Zdenko Feyfar

Śnieżka ok. 1960, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum w Jilemnicach, 57,8 x 48,3 cm, nr inw. F 00032

Sněžka kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jilemnici, 57,8 x 48,3 cm, inv.č. F 00032

Chmura burzowa nad Śnieżką ok.1960, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum w Jilemnicach, 60 x 49,7 cm, nr inw. F 00005

Bouřkový mrak nad Sněžkou kolem r. 1960, ze sbírky Krkonošského muzea v Jilemnici, 60 x 49,7 cm, inv.č. F 00005

Zdenko Feyfar

Šniežka 16.9.1959, odbitka želatynowo-srebrowa, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum w Jilemnicach, 25,5 x 40,1 cm, nr inw. F 00048

Sněžka 16.9.1959, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jilemnici, 25,5 x 40,1 cm, inv.č. F 00048

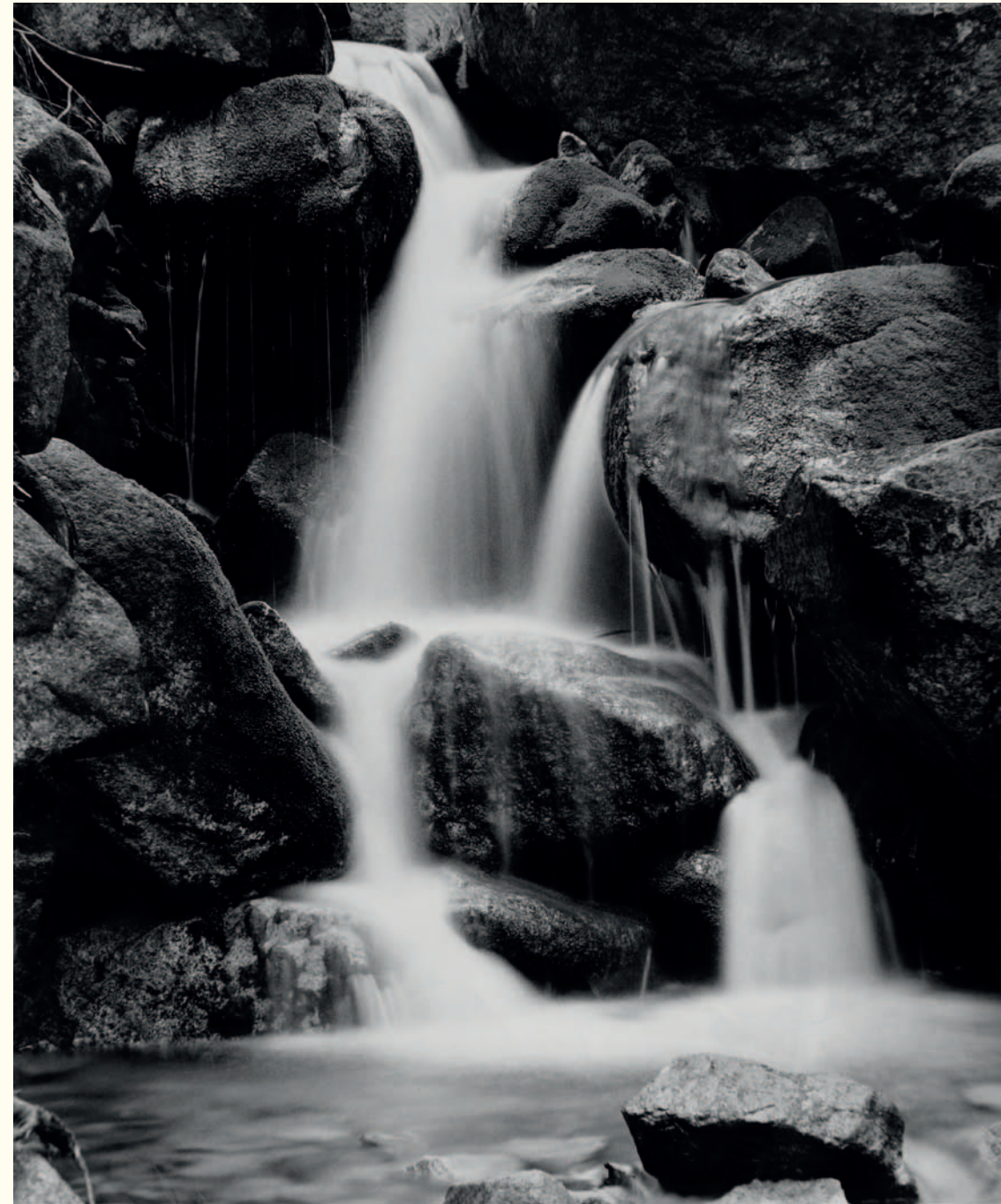
Šniežka 1959, odbitka želatynowo-srebrowa, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum w Jilemnicach, 28,1 x 38,8 cm, nr inw. F 00079

Sněžka 1959, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jilemnici, 28,1 x 38,8 cm, inv.č. F 00079

Waldemar Grzelak

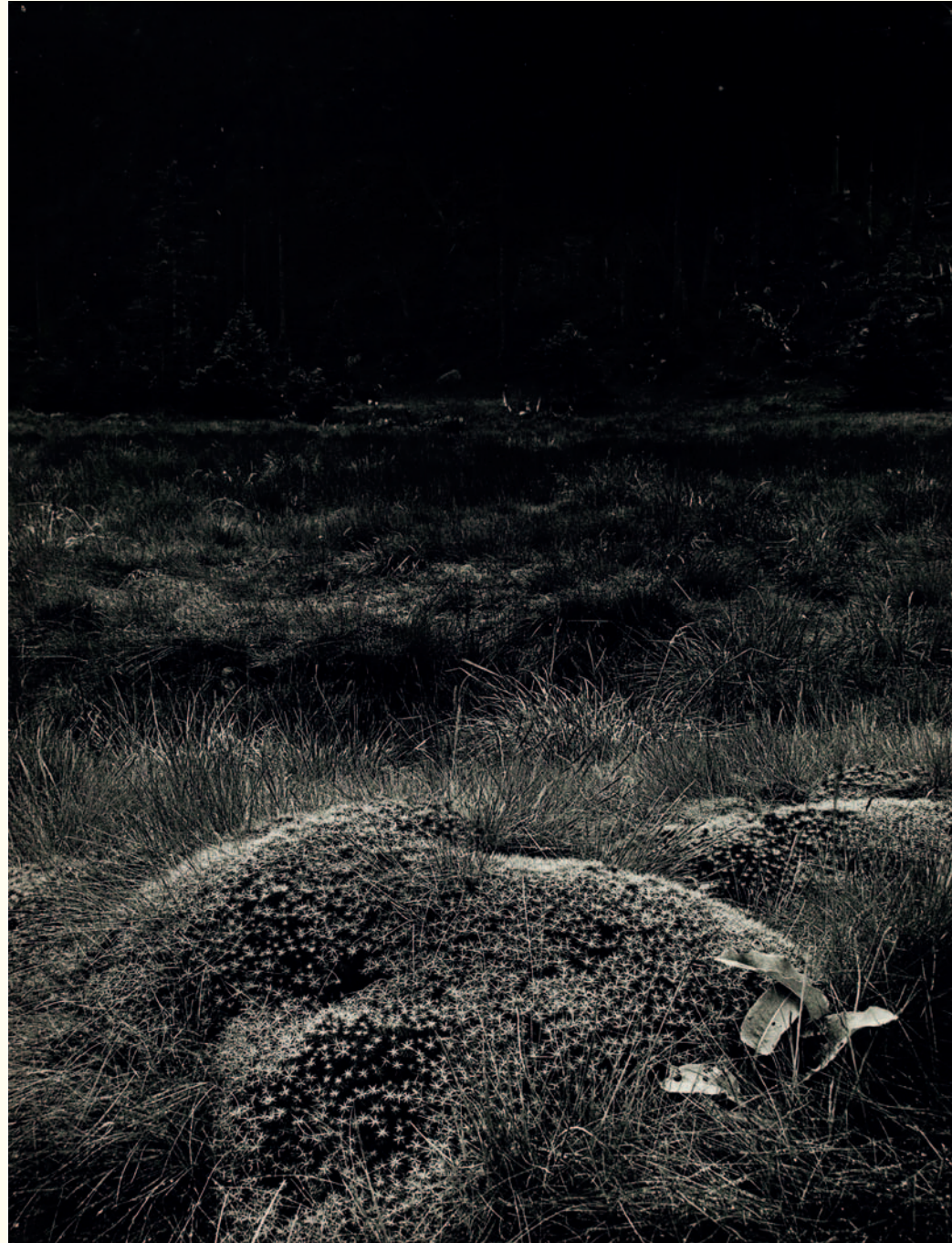

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Zenon Harasym

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Jiří Havel

Karkonosze. Lodowa egzotyka pod Śnieżką 1968, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše. Ledová exotika pod Sněžkou 1968, bromostříbrná fotografie

Karkonosze. Kosówka na Złotym Wierchu 1958, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonosé. Kleč na Zlatém návrší 1958, bromostříbrná fotografie

Karkonosze. W szronie 1980, odbitka żelatynowo-srebrowa / Krkonosé. V jínovatce 1980, bromostříbrná fotografie

Jiří Havel

Karkonosze. Kreacje lodowe przy Wodospadzie Pančavy 1984, odbitka żelatynowo-srebrowa
 Krkonoše. Ledové kreace na Vodopáde Pančavě 1984, bromostříbrná fotografie

Karkonosze. Nawisy śnieżne nad Jamami Kotelnymi 1975, odbitka żelatynowo-srebrowa
 Krkonoše. Sněhové převisy nad Kotelními jámami 1975, bromostříbrná fotografie

Vilém Heckel

↑
Na górze Studniczej ok. 1960, odbitka żelatynowo-srebrna, z kolekcji Viléma Heckela, rep. dzięki uprzejmości H.Heckelovej
Na Studniční hoře kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Viléma Heckela, se svolením H.Heckelové

Zima w Karkonoszach, odbitka żelatynowo-srebrna, z kolekcji Viléma Heckela, rep. dzięki uprzejmości H.Heckelovej
Zima w Krkonoších, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Viléma Heckela, se svolením H.Heckelové →

Miroslav Hladík

Schronisko Samotnia nad Malým Stawem ok.1960, odbitka želatynowo-srebrowa, 18,1 x 13 cm ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego we Vrchlabí, F 02371

Bouda Samotnia u Malého stavu kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie 18,1 x 13 cm, ze sbírky Krkonošského muzeum ve Vrchlabí, F 02371

Schronisko na Sněžných Kottach ok. 1965, 18,1 x 13 cm, odbitka želatynowo-srebrowa ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego we Vrchlabí, nr inw. F 02369

Bouda u Sněžných jam kolem r. 1965, bromostříbrná fotografie, 18,1 x 13 cm, ze sbírky Krkonošského muzeum ve Vrchlabí, inv.č.F 02369

Zimowy widok na Medwiedin, odbitka želatynowo-srebrowa, 24,2 x 18 cm ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego we Vrchlabí, nr inw. F 02463

Zimní pohled na Medvěďina, bromostříbrná fotografie 24,2 x 18 cm, ze sbírky Krkonošského muzeum ve Vrchlabí, inv.č. F 02463

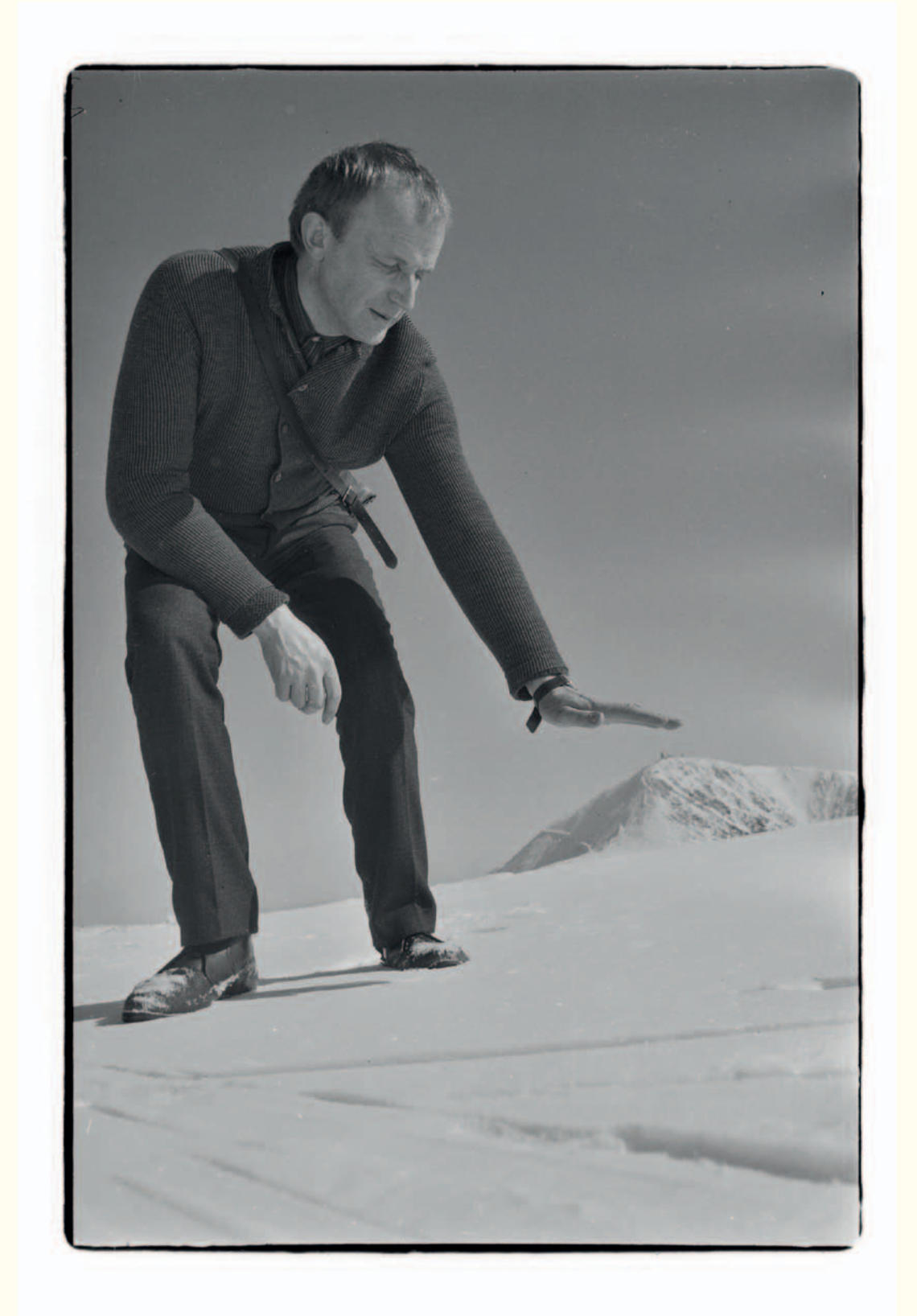
Karel Hník

z cyklu **Tak bylo kdys w górach** 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa, tonowana, archiwum redakcyjne Karkonosze – Góry Izerskie
z cyklu **Bejvávalo na horách** 1983, bromostříbrná fotografie, tónováno, z archivu redakce měsíčníku Krkonoše – Jizerské hory

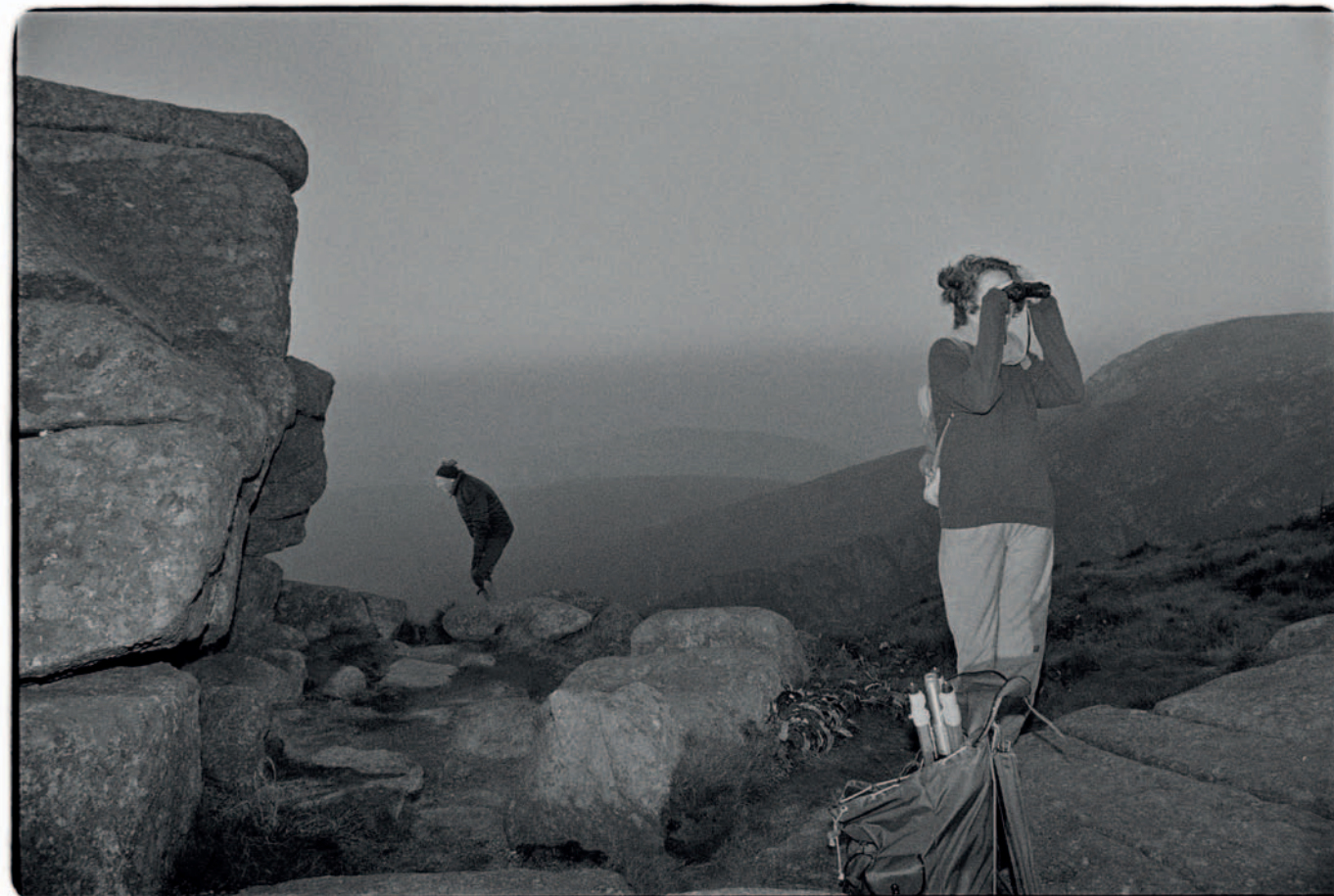
Bohdan Holomíček

Mała Śnieżka 1972, odbitka żelatynowo-srebrowa / **Mała Śnieżka** 1972, bromostříbrná fotografie

Jańskie Łaźnie. Ciepłownia, odbitka żelatynowo-srebrowa
Jánské Lázně. Teplarna, bromostříbrná fotografie

Harrachowskie Kamienie, odbitka żelatynowo-srebrowa
Harrachovy kameny, bromostříbrná fotografie

Wiktor Jaworski

Nocny krajobraz nr 188, odbitka żelatynowo-srebrna ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Noční krajina nr 188, bromosítrbná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Jaroslav Kácovský

Torfowiska Białej Łąki 1962, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí, nr inw. F 02460
Rašelínová jezírka na Bílé louce 1962, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea ve Vrchlabí, inv.č. F 02460

Torfowiska Białej Łąki 1962, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Karkonoskiego Muzeum we Vrchlabí, nr inw. F 02461
Rašeliniště na Bílé louce 1962, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea ve Vrchlabí, inv.č. F 02461

Jan Korpál

Pielgrzymy. Karkonosze ok.1958, odbitka bromosrebrowa, 29,5 x 40 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII-188
Skály Poutníci. Krkonoše kolem r. 1958, bromostříbrná fotografie, 29,5 x 40cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č. XIII-188

Karkonosze. Śnieżne Kotły ok. 1956, odbitka bromosrebrowa, 29,1 x 39,3 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 2992
Krkonoše. Sněžné Jámy kolem r. 1956, bromostříbrná fotografie, 29,1 x 39,3 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č XIII - 2992

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Karkonosze. Skála, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše. Skála, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Krzysztof Leszczyński

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, bromostříbrná fotografie

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, bromostříbrná fotografie

Emil Londzin

Śnieżka we mgle ok. 1960, odbitka bromosrebrowa, 39 x 29,2 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inv. XIII - 1117
Sněžka v mlze kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, 39 x 29,2 cm, majetek Národního muzea ve Vratislavi, inv. č. XIII - 1117

Karkonosze we mgle ok. 1960, odbitka bromosrebrowa, rep. ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše v mlze kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, rep. ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Zdeněk Menec

Widok na Białą Łabę nad Szpindlerowym Młynem po 1945, fotografia 24,2 x 17,9 cm ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego we Vrchlabí, nr inw. F 00082
Pohled na Bílé Lábe nad Špindlerovým Mlýnem po r. 1945, bromostříbrná fotografie, 24,2 x 17,9 cm, ze sbírky Krkonošského muzea ve Vrchlabí, inv.č. F 00082

Janusz Moniatowicz

Śnieżka ok. 1970, odbitka żelatynowo-srebrowa
Sněžka kolem r. 1970, bromostříbrná fotografie

Kazimierz Najdenów

Burza śnieżna I ok. 1960, odbitka bromosrebrowa, 39,7 x 30 cm własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu nr inw. XIII - 1213
Sněhová vánice I kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, 39,7 x 30 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č.XIII - 1213

Burza śnieżna II ok. 1960, odbitka bromosrebrowa, 39,4 x 29,6 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII - 1214
Sněhová vánice II kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, 39,4 x 29,6 cm, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č. XIII - 1214

Wacław Narkiewicz

Narciarze, odbitka żelatynowo-srebrna ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze
Lyžaři, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Uwaga lawiny!, odbitka żelatynowo-srebrna ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze
Pozor, laviny!, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Wacław Narkiewicz

Narciarz, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze

Lyżarz, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Karkonosze. Żleb Fajkosza, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury

Krkonoše. Rokle Žleb Fajkosza, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Mieczysław Obątek

Zniszczony las, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Mrtvý les, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Tomasz Olszewski

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa, rep. dzięki uprzejmości Janusza Moniatowicza
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, otištěno se svolením Janusze Moniatowicze

Łąbski Szczyt w chmurach 1967, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze, rep. dzięki uprzejmości Janusza Moniatowicza
Violik v mracích 1967, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerii BWA w Jelení Hoře, otištěno se svolením Januše Moniatowicze

Zjawisko Brocken w Śnieżnych Kotłach 1958, odbitka żelatynowo-srebrowa, rep. dzięki uprzejmości Janusza Moniatowicza
Brockenské strašidlo ve Sněžných jámách 1958, bromostříbrná fotografie, otištěno se svolením Januše Moniatowicze

Tomasz Olszewski

Wodospad Szklarki w zimie 1979, odbitka żelatynowo-srebrowa, rep. dzięki uprzejmości Janusza Moniatowicza
Zimní vodopád Szklarky 1979, bromostříbrná fotografie, otištěno se svolením Janusze Moniatowicze

Paweł Pierściński

Las, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Les, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Andrzej Rutyna

Stoje drzewa, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego

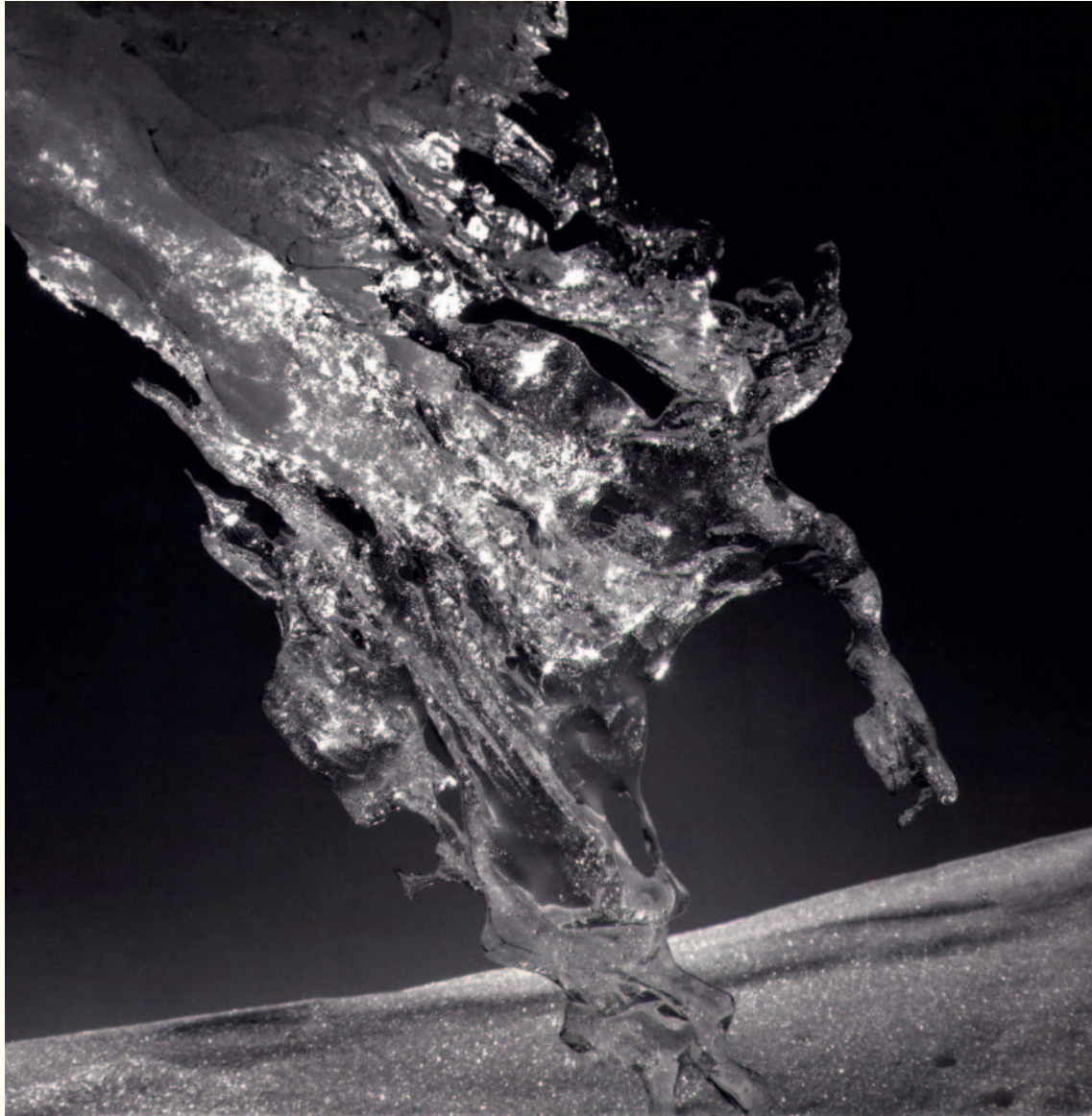
Letokruhy, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Artur Schabowski

Wodospad, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Vodopád, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Ladislav Sitenský

Topniejący śnieg. Karkonosze 1970, fotografia żelatynowo-srebrowa, z archiwum L. Sitenskiego

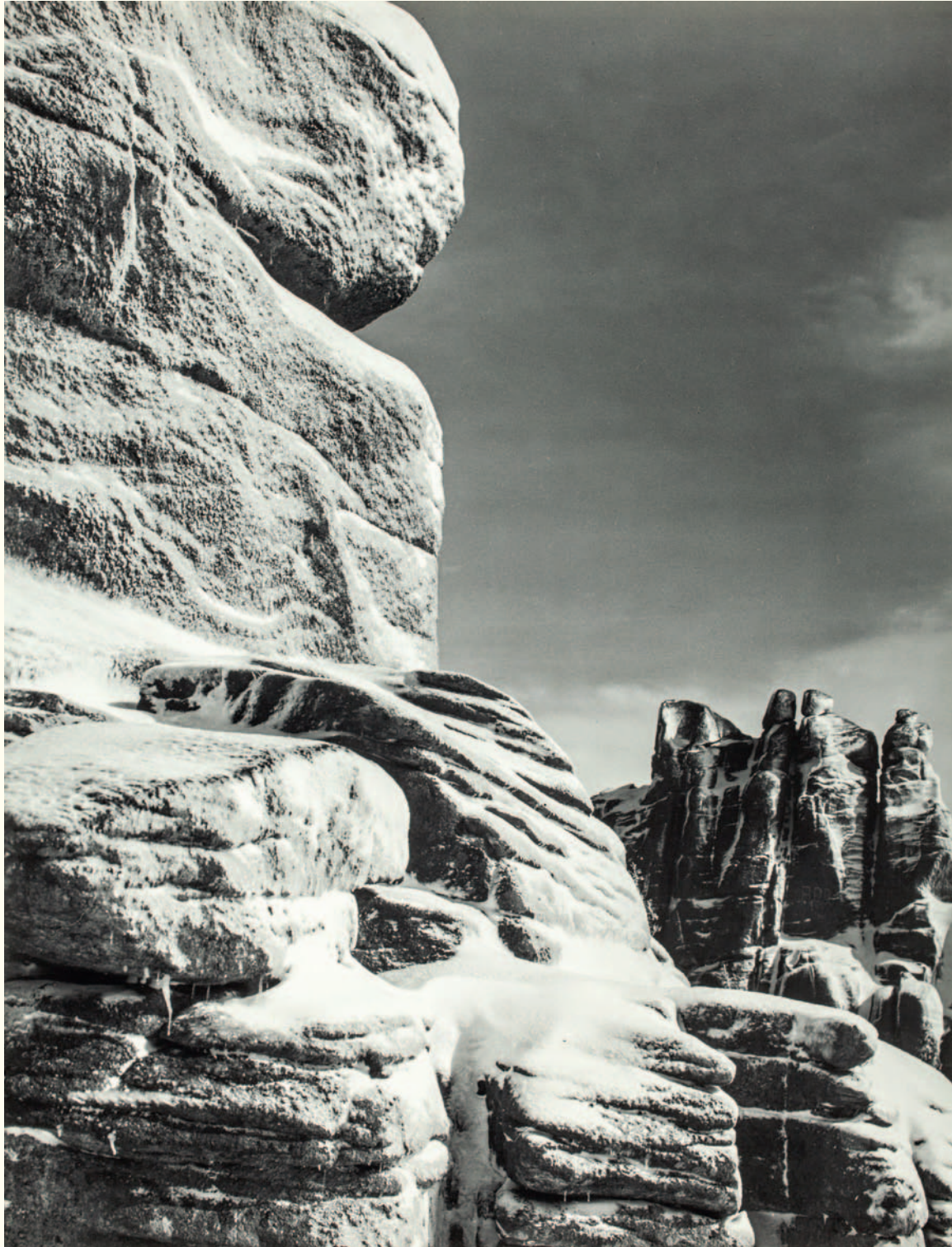
Tající snih. Krkonoše 1970, bromostříbrná fotografie, sbírka fotoarchiv L. Sitenského

Pielgrzym. Karkonosze 1951, fotografia żelatynowo-srebrowa, z archiwum L. Sitenskiego

Osamělý poutník. Krkonoše 1951, bromostříbrná fotografie, sbírka, fotoarchiv L. Sitenského

Zbigniew Staniewski

Karkonosze. Motyw Trzech Turni ok. 1960, odbitka bromosrebrowa, 55 x 41,8 cm, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inv. XIII 773
Krkonosé. Skály Trzy Turni kolem r. 1960, bromostříbrná fotografie, 55 x 41,8 cm, majetek Národního muzea ve Vratislavi, inv. č. XIII 773

Zygmunt Trylański

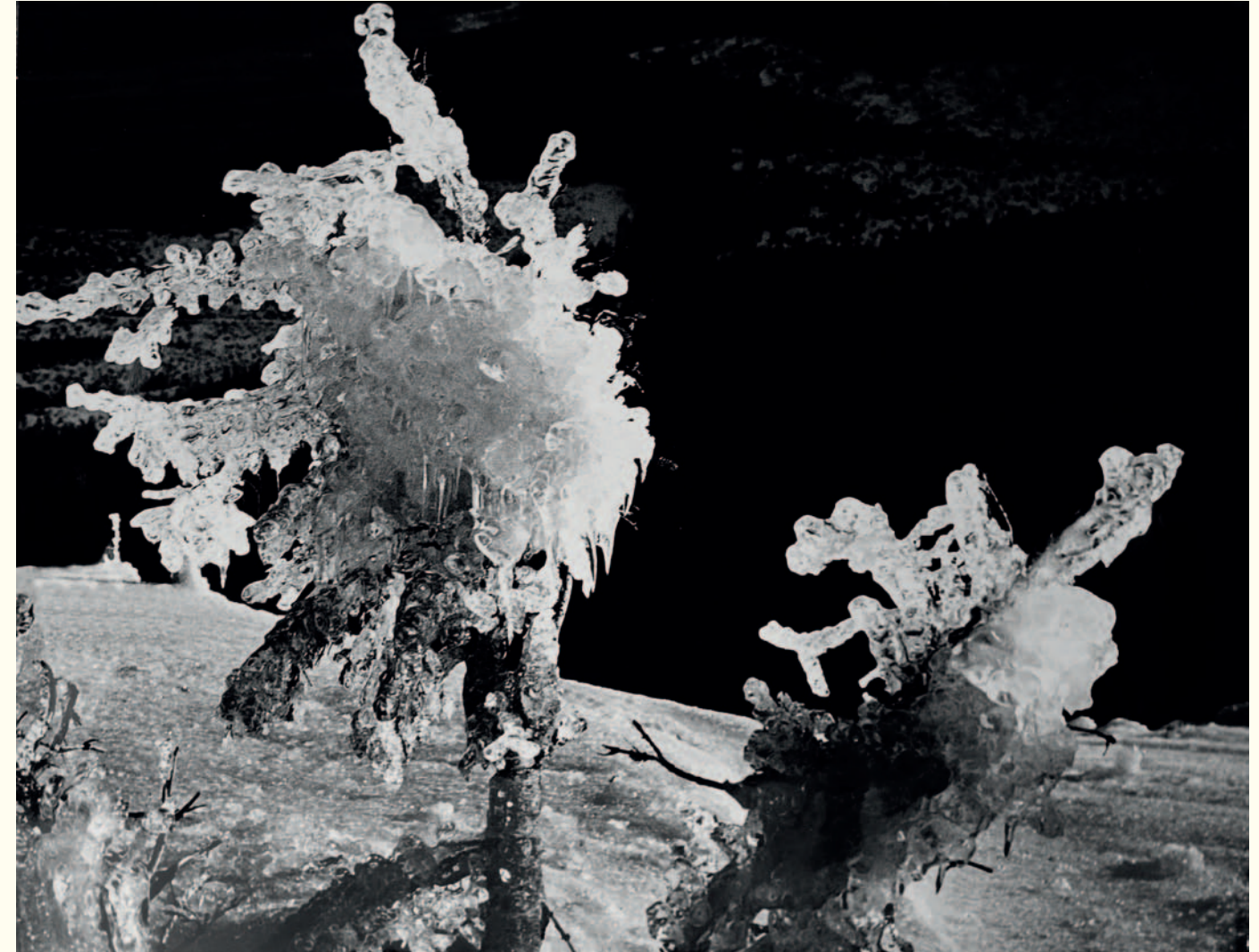

Zima, odbitka żelatynowo-srebrowa
Zima, bromostříbrná fotografie

Zygmunt Trylański

Sadź II, odbitka żelatynowo-srebrowa
Námraza II, bromostříbrná fotografie

Sadź III, odbitka żelatynowo-srebrowa
Námraza III, bromostříbrná fotografie

Jerzy Wiklendt

Śnieżka 1957, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze

Sněžka 1957, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Karkonosze 1988, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze

Krkonoše 1988, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Waldemar Wydmuch

Karkonosze. Przed schroniskiem, odbitka żelatynowo-srebrna, ze zbiorów Archiwum Państwowego – Oddziału w Jeleniej Górze
Krkonoše. Před boudou, bromostříbrná fotografie, sbírka Státního archiva – Oddělení v Jelení Hoře

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrna, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Waldemar Wydmuch

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Jerzy Zając

Pień, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Knen, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Karkonosze. Kamienie, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše. Kameny, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Karkonosze. Kamienie, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše. Kameny, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Joanna Mielech

Fotografia w Karkonoszach 1980–2021

Wojciech Zawadzki - Karkonosze 1975, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 7 cm,
ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury, rep. dzięki uprzejmości Jana Zawadzkiego /

Krkonoše 1975, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 7 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra, se svolením Jana Zawadzkého

Rok 1980 stanowi wyraźną granicę, którą porządkując historię fotografii w Karkonoszach można wyznaczyć oddzielając pewne etapy rozwoju fotografii tego miejsca. Od 1980 r. rozpoczyna się historia Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, imprezy, która, jak się okazało, przez ponad czterdzieści lat nadała fotografii karkonoskiej nowego rytmu i nowoczesnego wyrazu. Lata osiemdziesiąte to czas wielu kreatywnych działań w dziedzinie fotografii – początki Biennale, plenery w górach, organizowane przez Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne pod nazwą „Domek Myśliwski”. Pierwsze spotkanie z tego cyklu miało miejsce w 1978 r. w schronisku Strzecha Akademicka po wernisażu wystawy „Karkonosze wielorakie” w Muzeum Okręgowym (Karkonoskim) w Jeleniej Górze, której inicjatorem był Jerzy Olek prowadzący galerię Foto-Medium-Art we Wrocławiu. Wówczas pojawiła się myśl o cyklicznych plenerach w górach, które byłyby platformą wymiany myśli na tematy fotograficzne oraz integracji środowiska fotograficznego. W latach 1978–1990 zorganizowano piętnaście plenerów w różnych miejscach Karkonoszy, najczęściej w Domku Myśliwskim, ale także w schroniskach: „Samotnia”, „Pod Łabskim Szczytem”, „Na Stogu Izerskim”, w Radkowie na Szczełńcu a jeden nawet w Tatrach. Rezultatem plenerów były m. in. wystawy, które eksponowano w galerii JTF, istniejącej od 1978 r. przy ul. Podwale w Jeleniej Górze. Spotkania podczas plenerów były okazją do dyskusji na temat wypracowania własnego stylu w fotografii tak, jak w przypadku tzw. kieleckiej szkoły krajobrazu, którą propagował m.in. Paweł Pierściński. W plenerach uczestniczyli nie tylko członkowie JTF ale i zaproszeni goście. Był wśród nich Paweł Pierściński, oraz Jerzy Olek, którego wpływ na nowoczesne myślenie o fotografii w Karkonoszach był znaczący i długofalowy. Na plenerach pojawiali się także wrocławscy fotografowie: Zenon Harasym, Andrzej Rutyna oraz Wojciech Zawadzki, który ok. 1975 r. wykonał w Karkonoszach

Wojciech Zawadzki - **Karkonosze** 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 7 cm, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury, rep. dzięki uprzejmości Jana Zawadzkiego / **Krkonoše** 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 7 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra, se svolením Jana Zawadzkého

kilka fotografii w zupełnie nowej stylistyce. Jednym z ważniejszych miejsc, które wówczas fotografował był stary las w okolicach Wielkiego Stawu. W jego obrazach jawi się on jako mroczne, zapomniane miejsce rozpadu i przemijania. Nikt przed nim nie fotografował Karkonoszy w taki sposób. Artysta znał fotografie amerykańskich twórców, takich jak Edward Weston, Walker Evans czy Ansel Adams. Pokazał Karkonosze poprzez filtr osobistych fascynacji fotografiami tych artystów. Aktywność istniejącego tu środowiska fotograficznego wydała się Wojciechowi Zawadzkemu na tyle pociągająca i otwierająca przed nim nowe drogi rozwoju, że w 1984 r. postanowił zamieszkać w Jeleniej Górze na stałe. Parę lat wcześniej wziął udział w wystawie „Karkonosze wielorakie” w 1978 r., oraz w konkursie I Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Otrzymał wówczas III nagrodę. Na III Biennale w 1984 r. został laureatem I nagrody, IV Biennale organizował już osobiście, zatrudniony w Wojewódzkim Domu Kultury w Jeleniej Górze. Fotografie Karkonoszy Wojciecha

Zawadzkiego oraz nowe idee dotyczące fotografii elementarnej, wywarły wpływ na rozwój świadomości fotograficznej i sporo zmieniły w polskiej fotografii współczesnej Karkonoszy.

Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze oraz towarzyszące mu plenery i wystawy stanowią wyraźną granicę, która oddziela od siebie dwa sposoby obrazowania i myślenia o fotografii. Jeden z nich związany był z tradycją piktorialną oraz z propagowanym przez Jana Bułhaka nurtem fotografii ojczystej. Jako że Karkonosze były mało znanym wówczas miejscem na mapie Polski i należało je kulturowo oswoić, fotografowano je w tym duchu, zwracając uwagę przede wszystkim na piękno krajobrazu urokliwych, często odwiedzanych miejsc. Taki rodzaj obrazowania charakteryzował pierwsze polskie fotografie Karkonoszy: Jana Korpala, Stefana Arczyńskiego, Kazimierza Najdenowa, Jerzego Wiklendta, Wacława Narkiewicza, Waldemara Wydmucha, Jana Kotlarskiego i wielu innych. Były to widoki gór widziane przez pryzmat tradycji polskiej fotografii, związanej jeszcze z realistyczną szkołą pejzażu w polskim malarstwie. Ostatnią dużą wystawą, która oddziela jakby dwie epoki artystyczne w fotografii karkonoskiej była prezentacja Tomasza Olszewskiego pokazana po raz pierwszy w 1982 r. pt. „Kraina wichrów i mgieł (Karkonosze)”. W interpretacji T. Olszewskiego Karkonosze jawiły się jako góry romantyczne, przedstawiane w żywiołowych momentach natury. Artysta poszukiwał w naturze zjawisk spektakularnych i rzeczywiście, w 1958 r. udało mu się zarejestrować w fotografii zjawisko optyczne nazywane widmem z Brocken w okolicach Śnieżnych Kotłów. Polega ono na zaobserwowaniu własnego cienia na chmurach, w warunkach, gdy obserwator znajduje się pomiędzy słońcem a rozpraszającą światło mgłą. Zjawisko daje niekiedy efekt pozornego powiększenia cienia obserwatora. Krajobrazowy nurt w piktorialistycznej estetyce czarno-białej fotografii Karkonoszy rozwijał się nadal w ciągu lat osiemdziesiątych w twórczości

Wacława Narkiewicza, Tomasza Olszewskiego, Jerzego Wiklendta, Waldemara Wydmucha dopóty, dopóki posługiwali się oni techniką tradycyjną. Z czasem twórcy porzucili fotografię czarno-białą i zainteresowali się nowymi możliwościami, jakie dawała fotografia barwna. Tak stało się w przypadku Janusza Moniatowicza, Waldemara Grzelaka, Zygmunta Trylańskiego i wielu innych fotografów.

W tym miejscu historia czarno-białej fotografii karkonoskiej mogłaby się zakończyć, jednakże dzięki Biennale Fotografii Górskiej i imprezom oraz artystom skupionym wokół tej imprezy, klasyczna fotografia czarno-biała na kliszach, kopiowana metodą ciemniową na papierze fotograficznym nie tylko nie wygasła w sposób naturalny ulegając nowym możliwościom technicznym, ale rozwinęła się w nowym kierunku, w twórczości wielu twórców.

Wśród fotografów, którzy działali w latach osiemdziesiątych w okolicach Jeleniej Góry byli profesjonalni fotografowie, należący do Związku Polskich Artystów Fotografików.¹ Działalność Oddziału Karkonoskiego nie była tak prężna jak Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, Oddział Karkonoski ZPAF jest do dzisiaj grupą twórców osobnych, z których każdy realizuje własną wizję artystyczną, bez potrzeby częstych wspólnych działań, takich jak plenery i spotkania. Karkonoski Oddział ZPAF zrealizował w ciągu

1 Pierwszymi członkami ZPAF mieszkającymi u podnóża Karkonoszy byli: Jan Korpala od 1951 r. i Emil Londzin od 1952 r. Kiedy Jelenia Góra została miastem wojewódzkim w 1975 r. przyjechali do niej Tomasz Olszewski - członek ZPAF od 1959 r. (do Jeleniej Góry przyjechał w 1976 r.) i Jerzy Wiklendt, z legitymacją ZPAF od 1978 r. (do Jeleniej Góry przeprowadził się w 1980 r.). W 1980 r. do ZPAF dołączył Jan Kotlarski, którego przyjęcie otworzyło możliwość powołania osobnego oddziału. Podlegający Okręgowi Dolnośląskiemu ZPAF Oddział Karkonoski w Jeleniej Górze powołany został oficjalnie 20.11.1981 r. W 1989 r. został przyjęty Janusz Moniatowicz, w 1991 r. Wojciech Zawadzki, w 1996 r. Ewa Andrzejewska, w 2001 r. Janina Hobgarska, w 2002 r. - Marek Likszet, w 2006 r. Tomasz Mielech, w 2009 r. Krzysztof Kuczyński, w 2010 r. Waldemar Grzelak, w 2010 r. Wojciech Miatkowski, w 2019 r. Krzysztof Niewiadomski, w 2021 r. do członków ZPAF Oddziału Karkonoskiego dołączyli Beata Chlopeniuk, Patrycja Antonik, (Jaga Bjeňkova) i Tadeusz Piotr Prociak.

czterdziestu lat swego istnienia kilka wystaw, których tematem były góry – Karkonosze. Najbardziej znaczący, z towarzyszącym mu katalogiem, był pokaz w Galerii BWA „Karkonosze” w roku 2008, w której wzięli udział Janina Hobgarska, Jan Kotlarski, Marek Likszet, Tomasz Mielech, Janusz Moniatowicz, Tomasz Olszewski, Jerzy Wiklendt, Wojciech Zawadzki. Wystawę „Karkonosze” pokazano również w Muzeum Miejskim „Domu Gerharta Hauptmanna” w Jagniątkowie. Najważniejszą rolę w wytyczeniu nowej drogi dla rozwoju fotografii karkonoskiej odegrało Biennale Fotografii Górskiej, którego początki związane są z historią Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. Roman Hryciów wraz z Ryszardem Brawańskim i Janem Kotlarskim, zainicjowali zorganizowanie w 1980 r. I Ogólnopolskiego Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Ideę powołania imprezy dotyczącej fotografii górskiej podjęło Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne a instytucjonalne oparcie dał Wojewódzki Dom Kultury w Jeleniej Górze. Komisarzem I, II i III Biennale został Roman Hryciów, wówczas pracownik WDK. Od IV do XIX edycji komisarzem Biennale był Wojciech Zawadzki. Po jego śmierci od XX Biennale idee artysty kontuuje Tomasz Mielech.

Twórcy pierwszego Biennale nie zamierzali organizować jednorazowej imprezy. Przeczuwali, że zaangażowanie środowiska jest duże i wróży jej dobrze na przyszłość. Paweł Pierściński w katalogu I Biennale napisał: „Położona u stóp Karkonoszy Jelenia Góra stała się stolicą fotografii górskiej, a w niedługim czasie przekształci się w kulturalne centrum SZTUKI GÓR”. Tak się właśnie stało.

Jeleniogórskie Biennale było imprezą wyróżniającą się na mapie kulturalnej Polski, ponieważ od samego początku miało charakter festiwalu fotografii, nie ograniczającego się wyłącznie do konkursu. Integralnymi składnikami tej imprezy były plenery w górach, wystawy poplenerowe, historyczne, a także prezentacje

nowoczesnych form fotografii górskiej. Biennale starało się od samego początku pretendować do kategorii imprez o charakterze artystycznym: na plenery w górach zapraszani byli twórcy o indywidualnym, wyrazistym podejściu do fotografii, dzięki czemu wystawy poplenerowe Biennale w Jeleniej Górze miały spójny wyraz i wyróżniały się m.in. nowoczesnym podejściem do fotografii oraz poszanowaniem szlachetnych technik tradycyjnej fotografii. Skład Jury Biennale od pierwszej do ostatniej edycji to znaczące postacie środowiska

Jacek Jaśko - Karkonosze, odbitka żelatynowo srebrowa z negatywu 6 x 9 cm
Krkonoshe - bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 9 cm

fotograficznego, artyści, krytycy sztuki i fotografii, profesorowie wyższych uczelni artystycznych.² Jeleniogórskie Biennale miało charakter wielowymiarowy i rozwijało się w kilku płaszczyznach.

Jednym z bardziej spektakularnych działań jest konkurs. Dzięki jego otwartej formule może w nim uczestniczyć każdy fotografujący miłośnik górskiego krajobrazu. Nagrodzone prace mogą być przykładem zarówno tradycyjnego rzemiosła fotograficznego, czarno-białej fotografii, jak też fotografii barwnej, cyfrowej, powstałej w formie wydruku. Bardzo ważną kategorią konkursową Biennale jest nagroda za tematykę karkonoską. Dzięki temu wyznacznikowi wielu twórców poświęca swą artystyczną uwagę Karkonoszom, a fotografie nagradzane w tej kategorii to m.in. obrazy Wacława Narkiewicza, Ewy Andrzejewskiej, Marka Szyryka, Macieja Hnatiuka, Rafała Swośńskiego czy Sławoja Dubiela. Przez wiele edycji Biennale Wojciech Zawadzki powtarzał zdanie: „Biennale jako konkurs i jako wystawa starało się rozwiązać dylemat: czy jest ono dedykowane autorom, którzy poważnie chodzą po górach i fotografują czy też tym, którzy poważnie fotografują i chodzą po górach”. Dla twórców, którzy „poważnie fotografują i chodzą po górach”, od samego początku istnienia Biennale organizowane były plenery fotograficzne, które dawały możliwość indywidualnego spotkania z górami i fotografią. Plenery odbywały się zwykle w górskich schroniskach, skupiały fotografów, których łączyła szczególnie pasja i kontemplacyjne podejście do fotografii. Plenery górskie były organizowane najczęściej w „Samotni” ale także na Szrenicy, „Odrodzeniu”, w „Strzesze

² Jurorzy Biennale wymienieni chronologicznie: Paweł Pierściński, Kazimierz Helebrandt, Jerzy Lewczyński, Adam Nowicki, Tomasz Olszewski, Jerzy Olek, Jerzy Wiklendt, Jan Zych, Mirosław Wiśniewski, Jan Bortkiewicz, Tadeusz Sumiński, Janina Hobgarska, Mirosław Wiśniewski, Jakub Byrczek, Adam Lesisz, Krzysztof Pilecki, Marek Trzeciakowski, Adam Sobota, Krzysztof Jurecki, Janusz Nowacki, Andrzej Saj, Eugeniusz Józefowski, Stanisław J. Woś, Jaroslav Beneš, Ľubor Košťál, Jörg Meinert, Marek Szyryk, Sławoj Dubiel, Marek Likszet, Wojciech Zawadzki, Ewa Andrzejewska, Tomasz Mielech.

Akademickiej”, Plener w 2020 r. odbył się w schronisku na Hali Szrenickiej. Każdorazowo efekt działań fotograficznych prezentowany był na wystawach przy okazji następnej edycji Biennale. Wystawy te były bardzo wartościową artystycznie częścią jeleniogórskiego Biennale. Prezentowane prace były zwykle klasycznymi fotografiami czarno-białymi, co wyróżniało je wśród powszechności fotografii barwnej a później cyfrowej w wystawach pokonkursowych. W kwestii technicznej, zdanie Andrzeja Pytlińskiego „Przywrócić fotografii dostojność”, pod hasłem którego organizowano niektóre imprezy w ramach Biennale, nawoływało do powrotu do źródeł fotografii, dzięki którym powstawały odbitki fotografii o trwałości i wartości muzealnej. Istotną, materialną wartością Biennale Fotografii Górskiej, jest kolekcja fotografii, która powstała i powstaje nadal dzięki formule zobowiązującej pozostawianie nagradzanych oraz powstałych podczas plenerów prac organizatorowi. Jeleniogórskie Centrum Kultury jest obecnie właścicielem kolekcji fotografii górskiej różnych autorów oraz zwycięzców konkursu Biennale. Znaczna część zbioru została przekazana z JCK do zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze. Stanowi dziś unikatowy, cenny zestaw czarno-białych fotografii z Karkonoszy, wykonanych metodą tradycyjną, w ciemni, autorstwa przedstawicieli tradycji tzw. jeleniogórskiej szkoły fotografii, pochodzących z Jeleniej Góry i okolic ale i spoza regionu, z różnych części Polski.³ Część zbiorów JCK została przekazana do zbiorów Muzeum Historii Fotografii w Krakowie. W roku 2017 wybór nagradzanych fotografii z Biennale Fotografii Górskiej ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury

³ Wśród autorów fotografii należących już do zbiorów Muzeum Karkonoskiego wymienić należy Ewę Andrzejewską, Jakuba Byrczka, Sławoja Dubiela, Macieja Hnatiuka, Janinę Hobgarską, Jacka Jaśko, Eugeniusza Józefowskiego, Piotra Komorowskiego, Marka Likszetę, Tomasza Michałowskiego, Tomasza Mielecha, Haliny Morcinek, Janusza Nowackiego, Rafała Swośńskiego, Janę Trawniczek, Marka Szyryka, Stanisława J. Wośa, Wojciecha Zawadzkiego i wielu innych.

Jakub Byrczek - Karkonosze, 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa / Krkonoshe 1983, bromostříbrná fotografie

został pokazany przez Adama Sobotę, kuratora wystawy „Góry x 19. Fotografie nagradzane na Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze” w Galerii Foto - Gen we Wrocławiu. Prezentacja pokazała, jak cenną wartością stały się kolekcje powstałe po Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Wystawy pokazujące dorobek Biennale prezentowane były również w 2018 r. w Pałacu w Bukowcu a w 2019 r. w Muzeum podkarkonoskim w Trutnovie w Czechach. Ważnym składnikiem Biennale były również wystawy towarzyszące. Przez ponad czterdzieści lat imprezy miały różnorodny charakter. Czasem, w miarę możliwości prezentowano wystawy fotografii historycznej, jak Awita Szuberta z Tatr, „Tatry w dawnej fotografii”, wystawę fotografii Karkonoszy pochodzącego ze Lwówka Śląskiego Adolpha Rehnerta: „Karkonosze 1891/1892, „Schroniska karkonoskie na pocztówkach ze zbiorów Jaroslava Drtiny”. W 2012 r. w ramach XII Biennale w Galerii Korytarz pokazana została wystawa „Karkonosze”, wybranych członków Jeleniogórskiego

Jakub Byrczek - Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrna / Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie

Towarzystwa Fotograficznego.⁴ Najczęściej jednak, wystawami towarzyszącymi Biennale były indywidualne pokazy współczesnej fotografii górskiej, Czesława Odo - Mostowskiego, Jana Korpala – jedyna tak obszerna prezentacja twórczości karkonoskiej tego artysty, pokazana w ramach V Biennale, Marka Arcimowicza, Janusza Nowackiego, Rafała Swosińskiego, Janiny Hobgarskiej, Tomasza Mielecha, Tomasza Olszewskiego, Jiřego Havla - czołowego czeskiego fotografa krajobrazu mieszkającego w Trutnovie i wielu innych. Bardzo ważna, ponieważ udokumentowana obszernym katalogiem była wystawa „Ewa Andrzejewska. Wojciech Zawadzki. Góry–Fotografia” w jeleniogórskim BWA w ramach XX Biennale w 2018 r. Biennale Fotografii Górskiej rozwija się od wielu lat. Można poprzez fotografie, które mu towarzyszyły prześledzić rozwój historii kultury, estetyki, technologii fotografii. Zmieniły się kryteria estetyczne, zanikły technologie diapozytywowe, pojawiła się fotografia cyfrowa. Szczegółowy spis wszystkich danych o kolejnych

edycjach Biennale można znaleźć na stronie internetowej: <http://biennalefotografiigorskiej.blogspot.com> oraz w towarzyszących wszystkim edycjom imprezy katalogach. Wiele fotografii czarno-białych obejrzyć można również w internecie, na stronie <http://fotografiezkarkonoszy.blogspot.com>.

Z perspektywy czterdziestu lat wyraźne jest, że to co najbardziej przełomowe dla historii fotografii w Karkonoszach zdarzyło się pomiędzy II a III edycją Biennale. Do prac przy budowaniu programu II i III Biennale Roman Hryciów zaprosił Jerzego Olka z Galerii Foto-Medium-Art we Wrocławiu słynnej ze swojego awangardowego podejścia do fotografii. Pomędzy II a III Biennale zorganizowany został plener „Karkonosze” w Samotni, który trwał od 25 września do 5 października 1983 r. Komisarzem pleneru był Jerzy Olek. W Samotni pojawiło się dziesięciu fotografów: Jan Bortkiewicz, Jakub Byrczek, Roman Hryciów, Bogdan Konopka, Andrzej Jerzy Lech, Adam Lesisz, Jerzy Malinowski, Jerzy Olek oraz Ryszard Puchała i Wojciech Zawadzki. Wydaje się, że dopiero współcześnie znaczenie i długofalowy wpływ tego pleneru oraz oddziaływanie na świadomość fotograficzną wielu twórców związanych z fotografią

jest oczywiste. Sformułowany został wówczas program „fotografii elementarnej” i od tej pory konsekwentnie kontynuował program elementarizmu w fotografii jako nowej jakości estetycznej i znaczeniowej. Fotografia elementarna według Jerzego Olka była próbą ukazania głębi ukrytej wewnątrz rzeczy: głębi istnienia zawartego w głębi fotografii.⁵ Jerzy Olek pisał o programie fotografii elementarnej, że: „nie jest dosłownym oknem na świat, lustrem odbijającym wiernie rzeczywistość, lecz taką fotografią, która swoim istnieniem zaświadcza przede wszystkim o własnej fotograficzności. Jej głównym tematem nie jest zatem świat zewnętrzny – świat jako taki, a świat wewnętrzny samej fotografii.

Fotografia elementarna – to fotografia oka i kamery. (...) Fotografię ascetyczną i minimalną, prostą i bezpretensjonalną – fotografię czystą, fotografię fotograficzną – nazywam elementarną. Jednym z wyróżników elementarnego myślenia o fotografii jest przeniesienie akcentu w procesie twórczym z intelektu, który nie może, jako siła sprawcza, doprowadzić do wyczerpującego poznania kreowanej sytuacji i stwarzanego obiektu, na intuicję, będącą w stanie poetycko uchwycić to, co niepoznawalne racjonalnie i logicznie. Artysta elementarny stara się za każdym razem wejść z rejestrowanym motywem w układ zintegrowany. Nie poprzestaje więc na jego zewnętrznej obserwacji, lecz, niejako intuicyjnie, integruje się z motywem dającym początek dziełu, którego kształt wizualny przeczuwa i ostatecznie utrwała na kliszy. Taki stosunek do świata oraz wykreowanych z niego i na powrót wpisujących weń twórców, świadczy o rezygnowaniu elementarystów z dzielenia go na części, na podmiot i przedmiot, obraz i iluzję; czyli jednostronną wiarę w racjonalizm starają się oni zastąpić prawdą odnajdywaną w czasie poszukiwań całości. Całości

⁵ Jerzy Olek: Widzieć elementarnie, w: Elementarność fotografii, katalog wystawy, Biuro Wystaw Artystycznych we Wrocławiu, Galeria „Foto-Medium-Art” Wrocław 1989

widzenia i wrażenia, uczucia i wyobrażenia”.⁶ W ramach pleneru w Samotni odbyło się sympozjum naukowe, upamiętnione niewielkimi, unikatowymi dziś wydawnictwami: „Sympozjum górskie” z tekstami Jerzego Olka, ks. Romana Rogowskiego, Jacka Woźniakowskiego, Zenona Zegarskiego, Jacka Kolbuszewskiego, Józefa Liebersbacha i Doroty Wolskiej. Teksty autorów fotografii – uczestników pleneru zamieszczone zostały w analogicznym wydawnictwie „Elementy krajobrazu”. Ważnym tekstem, który powstał w tym czasie był opublikowany w części „Sympozjum Górskie” tekst o wystawie poplenerowej z Samotni 1983, pt. „Fotografia natury czy natura fotografii”, który napisała kulturoznawczyni, dr hab. prof. Dorota Wolska. Zauważyła inność powstałych fotografii: „natura jest dla niej (fotografii) tylko pretekstem w poszukiwaniu własnej tożsamości”. Fotografie „zdają się wchłaniać i zatrzymywać nasze spojrzenia, trudno przez nie oglądać cokolwiek zewnętrznego, a więc i Karkonosze, choć to one właśnie są obiektem tej fotografii, mając swój udział w jej genezie, nie przesądzają jednak o istocie tego, co widzimy. Są jej obiektem, ale nie przedmiotem. Fotografia ta w zasadzie do niczego poza sobą, a więc i górskiego pejzażu nie odsyła. Jej obiekt stanowi natura (przyroda), jej przedmiotem jest rzeczywistość fotograficzna. Próżno w niej szukać dokumentalnego zapisu realnej rzeczywistości, bowiem nie godzi się ona z tą funkcją, podobnie jak z oczywistością funkcji mimetycznej, czy ciągle żywymi potocznymi przekonaniem o przezroczystości tego medium.[...] Jej autorzy należą do tych, dla których wraz z naciśnięciem migawki fotografia raczej kończy się niż zaczyna. Nie ma ona także wyłącznie konceptualnego charakteru, nie jest formą metafograficznego autokomentarza, ilustracją tez filozoficznych, ucieleśnieniem w materii fotograficznej abstrakcyjnych pojęć czy spekulacji na swój własny temat.(...) Nie obnaża prowokacyjnie specyficzności swego języka, choć ma jego głęboką

⁴ Wzięli w niej udział: Tadeusz Bilozor, Jan Foremny, Teodor Gutaj, Robert Kwiatkowski, Janusz Pytel, Tomasz Pytel, Zygmunt Strzelecki, Jacek Szczerbaniewicz, Jolanta Wilkońska, Waldemar Wydmuch.

⁶ tamże

świadomość, raczej stara się go spełniać (...). Odebrać ją można jako wyraz dążenia do fotografii czystej, absolutnej, fotograficznej szukającej w sobie samej racji swojego istnienia. Zobaczyć ją można jako fotografię autoteliczną. (...) Dążenie do czystej fotograficzności, jak wszelkie poszukiwania istoty rzeczy, narażone jest na błędy, pomyłki, ślepe zaułki i nierozwiązywalne paradoksy. Jednego z tych paradoksów nie uniknie i fotografia elementarna, bo stanowi on w dużej mierze o istocie fotografii, a polega na jednoczesnym uwikłaniu w reprodukcyjność i kreację, zamknięciu między tymi biegunami bez możliwości osiągnięcia w sposób czysty jednego z nich bez równoczesnego uwikłania się w drugi. Być może chodzi o to, by w paradoksie tym dostrzec nie problem a symbol. Uczynić go nie tyle przedmiotem spekulacji co kontemplacji, kontemplacji pewnej niezbywalnej cechy naszego zmagania się z realnym światem już w bardziej uniwersalnym nie tylko fotograficznym wymiarze.”⁷

Były to bardzo ważne słowa, które do dziś wiele wyjaśniają w kwestii problematyki poszukiwań fotografów uczestniczących w plenerze 1983 r., z których każdy rozwinął idee elementarysty na swój sposób. Wystawa „Karkonosze” pokazana została po raz pierwszy przy następnej edycji Biennale w 1984 r. Była pierwszą zbiorową manifestacją idei nazwanej „fotografią elementarną”. Jej uczestnikami byli wymienieni twórcy. Mimo, że każdy z uczestników tego pleneru rozwijał swą twórczość w różny sposób, wydaje się jednak, że dla każdego z nich był to ważny moment, który zmienił ich podejście do fotografii i w każdym rozwinął indywidualny potencjał artystyczny. Jako, że wielu z tych fotografów zajęło się organizacją życia artystycznego i fotograficznego w różnych galeriach w Polsce i za granicą, można powiedzieć, że plener w Samotni miał duże znaczenie dla rozwoju polskiej fotografii współczesnej.

⁷ Dorota Wolska, Fotografia natury czy natura fotografii, w: Symposium górskie, Wojewódzki Dom Kultury, Jelenia Góra 1984.

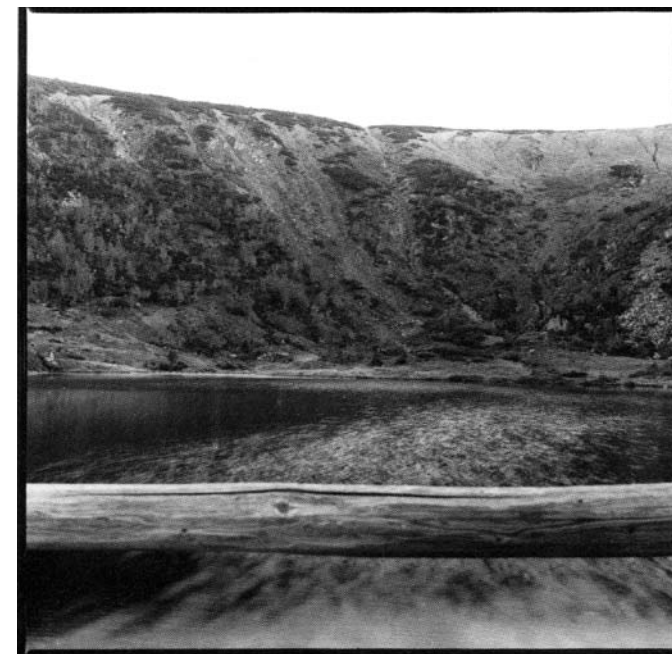
Andrzej Jerzy Lech wyjechał do Ameryki do New Jersey kontynuując własną wizję fotografii, podobnie jak Bogdan Konopka w Paryżu. Jakub Byrczek przez wiele lat prowadził w Katowicach galerię fotografii „Pusta”, dziś kontynuowaną w Jaworznie, Wojciech Zawadzki od 1984r. w Jeleniej Górze, kontynuował prace nad organizacją Biennale Fotografii Górskiej, pełnił rolę inicjatora wielu przedsięwzięć w zakresie fotografii, organizował plenery w górach, prowadził Galerię „Korytarz” o konsekwentnym programie fotograficznym, wydawał katalogi, pisał teksty o fotografii, a w zakresie edukacji powołał Wyższe Studium Fotografii przekształcone następnie w Jeleniogórską Szkołę Fotografii. Integrował wokół siebie fotografów, którzy podobnie jak on rozumieli fotografię. Po pewnym czasie środowisko to krytycy zaczęli określać jako jeleniogórską szkołę fotograficzną, kojarzoną z klasyczną fotografią, prostotą czarno-białych zdjęć, które są najczęściej stykowymi odbitkami z wielkoformatowych negatywów z charakterystyczną czarną ramką jako śladem bezpośredniości kontaktowej kopii.

Wystawę „Karkonosze” z pleneru w Samotni w 1983 r. pokazano w 1984 r. w Galerii Sztuki Współczesnej w Jeleniej Górze w ramach III Biennale, następnie w Galerii Foto-Medium-Art. we Wrocławiu. Wystawa prezentowana była również w Biurze Wystaw Artystycznych w Nowym Sączu – w galerii w Zakopanem, Muzeum Sportu i Turystyki Regionu Karkonoszy w Karpaczu oraz w Galerii Fotografii w Kielcach. W 1986 r. miał miejsce jeszcze jeden pokaz w Biurze Wystaw Artystycznych w Szczecinie. Katalog w formie ulotki towarzyszący wszystkim prezentacjom, zawierał tekst komisarza pleneru, wystawy i autora projektu Jerzego Olka. We wstępie do tego katalogu napisał o fotografii elementarnej: „Chodzi o sztukę tworzoną z najprostszych elementów, ascetyczną wręcz w warstwie formalnej. Jednakże taką, która – mimo ubogości zastosowanych środków wyrazu – jest wyrafinowana

wizualnie i nośna ideowo. W odróżnieniu jednak od elementarysty analitycznego, charakterystycznego dla sztuki foto-medialnej, fotografia skłania się ku elementarysty kontemplacyjnemu. Tak więc miejsce racjonalnej dociekliwości badawczej zajęło medytacyjne niemal skupienie na obiekcie zainteresowania, mające prowadzić do nowego widzenia tożsamości morfologicznej i samoreferencyjności fotograficznego obrazu.” Autor cytuje słowa Westona: „próbuję zbliżyć się do fotografii, to jest moje ego”. Fotografia elementarna utrwalając to co potoczne, pokazuje „Niewidzialne. Głębsze widzenie istoty rzeczy”. W katalogu towarzyszącym wystawie w Kielcach Jerzy Olek napisał: (...) „świat banalnych przedmiotów, wypełniających zwyczajną ludzką codzienność, zaintrygowani nim, często fotografujemy. Lecz czy – fotografując – istotnie je portretujemy? czy rejestracji nie podlega przypadkiem zawarty w nich, i nimi wyrażany, czas? Czas ukazwany wprawdzie

poprzez rzeczy konkretne, czyli to, co pozornie najbardziej trwałe, jednak tak naprawdę jest on uwidaczniany przez nie w zupełnie innym sensie – niestałości, rodzenia się i zaniku, przemijania. Mechaniczne wizerunki dawnych egzystencji rzeczy tworzą więc zupełnie nową rzeczywistość, która będąc pełnią teraźniejszości tego, czego już nie ma, jawi się jako świadectwo niebytu. Na podstawie zdjęć nie możemy powiedzieć, jakimi przedmioty były naprawdę. Każde bowiem obrazowanie jest zapisem widzenia subiektywnego – i to niezależnie od tego jak było ono czyste i bezpośrednie. Fotografie są indywidualnym przedstawieniem przedmiotów, niewiele mówiącym o prawdziwych przedmiotach przedstawienia. Bardziej niż o tym, co sfotografowane mówią wszak o autorach. Ale i względem intencji fotografów pozostają autonomiczne. Dla fotografii przedmiot jest tylko pretekstem. Stwarzającą ją siłą sprawczą – błysk intuicji artysty, poświadczony jego intelektem. Zaś niezbywalną

Jan Bortkiewicz - Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa / Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie

cechą – osobność jej bytu: wyzwolonego z motywu i uwolnionego od fotografa”. Idea elementarystyki była ważna w rozwoju fotografii w Karkonoszach. Może nie stało się to widoczne jeszcze w latach osiemdziesiątych ale kontakt z uczestnikami pleneru w Samotni, którzy pojawiali się w Jeleniej Górze na imprezach związanych z Biennale w kolejnych latach, ich działalność fotograficzna i edukacyjna miały inspirujący i ważny wpływ na zmianę świadomości i pojmowania fotografii. Fotografia uwolniła się z czasem od potocznie pojmowanego utrwalania pięknych widoków w obrazie. Fotografowie zapraszani na plenery organizowane w ramach Biennale wnosili do fotografii karkonoskiej świeżość i nowoczesność.

Wystawa „Karkonosze. Fotografia 1945–2021” przypomina fotografie powstałe w Samotni w 1983 r. Zwyczajne fragmenty rzeczywistości w górach, przedstawienia poszczególnych elementów krajobrazu, zajmujących często cały kadr obrazu nie dziwią już nikogo, świadczy to, jak bardzo idea fotografii elementarnej zmieniła świadomość współczesnego odbiorcy. Jedne z najważniejszych, ponieważ wyrażające najpełniej idee elementarystyki spośród fotografii powstałych w 1983 r. to fotografie Jerzego Olka. Artysta poszukuje związku pojedynczego fragmentu rzeczywistości z szerszym kontekstem natury. W wybranym fragmencie krajobrazu odnajduje geometrię, związki pomiędzy bliskim a dalszym fragmentem natury, które przywołują analogie odniesień do relacji pomiędzy światem wewnętrznym artysty a rzeczywistością zewnętrzną. Fotografie ukazują możliwości obrazu, jako przekazu filozoficznego oraz siłę metafizyki. Fotografia jest dla Jerzego Olka czymś więcej niż problemem badanym wyłącznie z poziomu estetyki. Została wybrana została przez niego jako metoda na poznanie świata, jest narzędziem dla realizacji koncepcji filozoficznych związanych z jego teorią epistemologiczną. W obrazach powstałych w 1983 r. wyraźne jest poszukiwanie w rzeczywistości ukrytych znaczeń, które wewnątrz obrazu ujawniają swą

konceptualną formę. Fotografie tego artysty ilustrują idee, które kontynuował przez ponad dwadzieścia lat w projektach „Bezwymiar iluzji” i „Linia”.

Jan Bortkiewicz skupia się na detalach, które nie są zwykle kojarzone z pięknem krajobrazu. Artysta poszukuje w naturze znaków w przestrzeni, wskazujących ślady kulturowej metamorfozy krajobrazu, podobnie jak Wojciech Zawadzki, w którego dokumentalnych rejestracjach wyraźne jest poszukiwanie sensu współistnienia gór, natury i człowieka z jego ingerencjami w naturę. Fotografie Adama Lesisza to oryginalne autoportrety cienia artysty w związku z naturą. Andrzej Jerzy Lech, Bogdan Konopka, Roman Hryciów, Jerzy Malinowski, Roman Puchała, Jakub Byrczek, skupieni byli w tamtym czasie na detalach krajobrazu. Ich fotografie były analizą poszczególnych elementów rzeczywistości. Fotografie były w tamtym czasie wyrazem nowoczesnego myślenia o pejzażu i miały, jak się wydaje, wpływ na rozwój świadomości fotografów działających m.in. wówczas na plenerach organizowanych przez JTF. Pod wpływem idei Jerzego Olka powstało wiele interesujących ujęć górskich strumieni, i innych wybranych fragmentów pejzażu Karkonoszy Waldemara Grzelaka, Krzysztofa Leszczyńskiego czy Zygmunta Trylańskiego.

Drugą wystawą o wyrazistym charakterze była prezentacja towarzysząca kolejnemu, IV Biennale pt. „Karkonosze – Postawy” pokazywana w Galerii BWA w Jeleniej Górze w 1986 r. Była to wystawa po kolejnym plenerze w Samotni, który miał miejsce w 1985 r. Uczestniczyli w niej Jan Bortkiewicz, Jakub Byrczek, Bogdan Konopka, Andrzej Jerzy Lech, Adam Lesisz i Wojciech Zawadzki. Andrzej Jerzy Lech wykonał wówczas cykl fotografii Karkonoszy z okolic Małego Stawu. Fotografie cechuje prostota ujęć i geometria obrazu, z nostalgicznym błyskiem światła zapisanym na kliszy. Andrzej Jerzy Lech posiadał umiejętność rejestracji niepowtarzalności chwili, zapisu czasu uniwersalnego, wspólnego wszystkim czasom przeszłym

i przyszłym. Fotografie Małego Stawu, podpisuje „Mały Staw w Karkonoszach 1932” i zestawia z tym samym ujęciem podpisując „Enchantment Basin. Nada Lake 1991”. Fotografie Andrzeja Jerzego Lecha są wehikułem czasu i miejsca, przenoszą nas w czas i przestrzeń, który wybiera i objawia artysta.

Wojciech Zawadzki wykonał podczas pleneru w 1985 r. fotografie, w których skupił się na detalach rzeczywistości: geometrii wybranych elementów w krajobrazie. Fotografie te cechuje czystość, prostota i otwartość kompozycji. Artysta ten w ciągu swojej dalszej działalności w związku z fotografią odżegnywał się od idei elementarystyki. Bliższa była mu raczej koncepcja fotografii amerykańskiej „straight photography”.

Dla dalszego rozwoju fotografii polskiej, której tematem były Karkonosze, niewątpliwie bardzo ważne były wystawy z cyklu „Kontakty”, których komisarzem był Jakub Byrczek. Idea fotografii kontaktowej pojawiła się w latach osiemdziesiątych, a jej rozwój w dużej mierze opierał się na fotografach skupionych wokół artystów związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Wśród fotografów pierwszej edycji „Kontaktów” z 1989 r. byli: Ewa Andrzejewska, Jaroslav Beneš, Jakub Byrczek, Eugeniusz Józefowski, Andrzej Jerzy Lech (tekst w katalogu), Marek Likszet, Wojciech Zawadzki. Zainteresowanie fotografią wielkoformatową i kopiami wykonywanymi metodą stykową, bezpośrednio z negatywu związane było z wydaniem w 1982 r. albumem „The Contact Print: 1946-1982” z fotografiami Josefa Sudka, Minora White’a, Bretta Westona, Harry’ego Callahana, Fredericka Sommera, Emmera Gowina, M.A.Smitha, Lindy Connor, Nicholas Nixon i Olivii Parker. Fotografia kontaktowa polega na jedynej w swoim rodzaju relacji negatywu i odbitki. Odbitka jest przetransponowaniem obrazu z kliszy stykowo. Transpozycja obrazu dokonuje się poprzez kontakt, obraz nie jest powiększany, jest dokładnie taki sam jak negatyw, kadr obrazu musi być więc być doskonały, skończony w momencie naciśnięcia

migawki kamery. Odbitki kontaktowe z czarną ramką wokół fotografii wskazują na tę bezpośredniość kadru, na umiejętność i dojrzałość artystyczną posługujących się tą metodą twórców. Kopie wykonywane stykowo mają w sobie niespotykaną intensywność a obraz powstały tą metodą wielką moc przekazu. Artystami posługującymi się metodą kontaktową w fotografii Karkonoszy byli w ciągu lat 1980–2021: Ewa Andrzejewska, Jakub Byrczek, Sławoj Dubiel, Marek Dziedzic, Maciej Hnatiuk, Eugeniusz Józefowski, Marcin Kiełbiewski, Andrzej Jerzy Lech, Marek Likszet, Tomasz Michałowski, Tomasz Mielech, Halina Morcinek, Rafał Swosiński, Marek Szyryk, Wojciech Zawadzki a ostatnio w latach 2020–2021 Adam Bencal, Jerzy Chaberek, Jacek Michalak, Tomasz Walczak. Odrębność i dojrzałość artystyczna na tle innych ośrodków wyróżnia to środowisko, nazywane niekiedy Jeleniogorską Szkołą Fotograficzną, choć artyści żadnej formalnej grupy nigdy nie stworzyli i pochodzili z różnych miejsc w Polsce. Gdyby spróbować odnaleźć motyw łączący tych artystów, byłaby to z pewnością fotografia Karkonoszy, ponieważ na plenerach organizowanych w ramach Biennale Fotografii Górskiej powstało najwięcej fotografii.

Na imprezach związanych z Biennale już w latach pięćdziesiątych pojawił się czeski fotograf Jaroslav Beneš, uczestnik wystawy „Fotografia elementarna” organizowanej przez Jerzego Olka m.in. w BWA w Szczecinie w 1986 r. Ten czeski artysta znany ze swojego konceptualnego podejścia do fotografii przyjeżdżał na plenery w Karkonosze z wielkoformatowym aparatem, którym zrealizował wiele interesujących ujęć karkonoskiego pejzażu, skupionych nie na pięknie widoku lecz na geometrii obrazu. W katalogu prezentujemy również kilka współczesnych fotografii z Karkonoszy Mirosława Machotki, czeskiego fotografa, również uczestnika wystaw związanych z programem fotografii elementarnej.

Niewątpliwie najbardziej spektakularna jeśli chodzi o górskie fotografie z Karkonoszy jest twórczość Wojciecha Zawadzkiego i Ewy Andrzejewskiej.

Rafał Swosiński - **Karkonosze**, Widok na Śnieżkę, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7533 / **Krkonoše**, Pohled na Sněžku, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7533

Eugeniusz Józefowski - **Karkonosze**, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 " / **Krkonoše**, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Jan Zawadzki - **Karkonosze 2018**, fotografia / **Krkonoše 2018**, fotografie

Sławoj Dubiel - **Karkonosze**, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury / **Krkonoše**, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Oboje wyróżniają się indywidualną wizją swej twórczości i osobistym stylem fotografii, który najprościej można spróbować ująć jako czysty i dążący do syntezy w przypadku Wojciecha Zawadzkiego a emocjonalny i subiektywny Ewy Andrzejewskiej. Góry należą do często podejmowanych przez Wojciecha Zawadzkiego obszarów rzeczywistości, które fotografował. Najważniejsza dla jego obrazów jest próba uchwycenia tego, co wspólne dla wszystkich gór świata i skupienie na pojęciowej i fizycznej analizie materii gór. W górach rejestrował to, co stałe i niezmiennie. Detalom nadawał nowe znaczenia, koncentrował na nich uwagę, wydobywał ich wizualne konstrukcje, docierając do sedna swojego z nimi kontaktu. Fotografie odnoszą się do uniwersalnych pojęć dotyczących pejzażu, przestrzeni, czy sposobów ujmowania i przeżywania natury. Wojciech Zawadzki spogląda nie tyle na samą naturę ale jakby poprzez nią, aby dotrzeć w ten sposób do jej istoty. Fotografie artysty cechuje precyzja, dyscyplina kompozycji i dbałość o zapis struktury przedstawianego przedmiotu. Charakterystyczne dla niego są ciasno

kadrowane ujęcia wybranych fragmentów natury. Góry artysty przypominają obrazy natury pierwotnej, znieuromionej, pozbawionej obecności jakiegokolwiek życia. Wrażenie stałości i niezmienności świadczy o świadomości fotografii tego artysty i umiejętności całkowitego panowania nad obrazem rejestrowanej rzeczywistości. Dzięki stosowaniu dużej głębi ostrości, mógł skupić się na detalu: wnikał w powierzchnię materii, badał jej strukturę, w dosłowności rejestracji dochodząc aż do granic percepcji. W ten sposób osiągał efekt nadrealności czy nawet w niektórych fotografiach abstrakcji. W jego fotografiach wiele jest z idei sztuki konceptualnej: w redukcji form świata fizycznego do podstawowych struktur geometrycznych i dochodzenia przez nie w kierunku uniwersalnych symboli odnoszących się do praw działania świata. Wojciech Zawadzki należy do artystów, którym udało się w fotografii dotrzeć do istoty pojęcia tajemnicy istnienia gór i pokazać ich możliwą do wyrażenia w sztuce esencję. Poprzez umiejętność zatrzymania czasu w kadrze kamery, daje nam poczucie

trwania w nieskończoności.⁸ Ewa Andrzejewska pojawiła się w Jeleniej Górze nagrodzona na Biennale Fotografii Górskiej w latach 1986 r., 1988 r. i 1990 r. Współpracowała wówczas z Grzegorzem Ziębą, niektóre fotografie podpisywali wspólnie. W fotografii interesowało ich konceptualne podejście do problematyki materii w górach. Przełomowe w jej artystycznym rozwoju było spotkanie Wojciecha Zawadzkiego, od tego momentu jak się wydaje odnalazła swoją indywidualną i oryginalną drogę w fotografii. Fotografia Ewy Andrzejewskiej rozwijała się bardzo intensywnie do końca jej życia w 2017 r. Pozostawiła po sobie wspaniałą spuściznę, w dużej mierze związaną z górską fotografią Karkonoszy. Artystka wznosiła się ponad czystą rejestrację i przekraczała granice fotografii postrzeganej jako dokument. Nie dotyczyły jej problemy elementarizmu i fotografii czystej. W fotografii poszukiwała piękna, które nadawało jej obrazom

pewnej duchowości. Ewa Andrzejewska zatrzymywała na kliszy chwile ulotne, niemal wymykające się możliwościom ludzkiej percepcji. Jej fotografie powstawały z substancji niematerialnej, ze światła, które wydobywa pierwiastek duchowy i rozświetla ciemną stronę rzeczywistości. W aspekcie historycznym, sposób obrazowania Ewy Andrzejewskiej wywodzi się z tradycji przełomu dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Od bliskiego jej duchowo Eugene'a Atgeta, paryskiego fotografa z przełomu wieków XIX i XX, przejęła charakterystyczny sposób obrazowania, który potocznie nazywamy ujęciem „pod światło”. Używała starej kamery sprzed drugiej wojny światowej i równie starych obiektywów, dzięki którym osiągała często efekt zamierzonej nieostrości i zamglenia obrazu. Monochromatyczna forma obrazów Ewy Andrzejewskiej odrywa je od kontekstu zwyczajnej codzienności. Ciepły ton sepia podkreśla ich nostalgiczny urok i ociepla kontrasty czerni i bieli. Jej pracownią alchemiczną była ciemnia fotograficzna. Tam dokonywała „cudów” przeobrażeń i tam jej indywidualność w kreacji obrazów fotograficznych ujawniała się w pełni. Negatyw był dla niej tylko punktem wyjścia.

⁸ więcej w: Joanna Mielech, W poszukiwaniu kamienia filozoficznego. O fotografii górskiej Wojciecha Zawadzkiego, w: Ewa Andrzejewska. Wojciech Zawadzki. Góry - fotografia, katalog wystawy w BWA, JCK, Jelenia Góra 2018

Tomasz Mielech - Karkonosze 1998, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 6 x 11 cm
Krkonoše 1998, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 11 cm

Odbitki natomiast byłyby unikatowe, niemożliwe do powtórzenia.⁹ Ewa Andrzejewska i Wojciech Zawadzki to twórcy, dzięki którym fotografia w Karkonoszach nabrała nowego wymiaru. Pozostawili po sobie wiele fotografii, które warto byłoby zachować w zbiorach muzealnych. Twórcą, który w fotografii karkonoskiej wypracował własny styl był Janusz Nowacki, fotograf i kurator, twórca galerii „pf” w poznańskim centrum kultury - Zamku. Przez wiele lat był jurorem Biennale Fotografii Górskiej, od późnych lat osiemdziesiątych uczestnikiem wielu plenerów w Karkonoszach. Górską fotografię Janusza Nowackiego cechowało połączenie fotografii dokumentującej wybrany wycinek rzeczywistości z ideami konceptualnymi. Janusza Nowackiego interesowało w fotografii zagadnienie symbolu, poszukiwanie śladów obecności różnych egzystencji. Odnajdywał je w specyficznych kształtach korzeni, gałęzi, kamieni czy chmur, układających się w określone struktury, egzemplifikujące jego osobiste wizje świata w fotografii.

9 Joanna Mielech: Orbis tertius - Po drugiej stronie lustra. O innym wymiarze świata w fotografii Ewy Andrzejewskiej, w: Ewa Andrzejewska. Wojciech Zawadzki. Góry - Fotografia, katalog wystawy w BWA, JCK, Jelenia Góra 2018 r.

Uczniem Janusza Nowackiego był Rafał Swosiński, uczestnik plenerów Biennale od 1993 r. i wielokrotny laureat nagród.¹⁰ Jego fotografie cechuje konceptualizm poszukiwań formalnych, które odnajduje w szczególnie dla niego znakach obecności w przestrzeni, we fragmentach architektury w Karkonoszach, pozostałościach budowli o różnej proveniencji, które w jego fotografiach nabierają nowych znaczeń. Eugeniusz Józefowski, malarz i fotograf, uczestniczył w wielu plenerach i imprezach Biennale, zapraszany często do jury konkursu. Jako artysta poszukiwał w Karkonoszach nowych sposobów widzenia rzeczywistości, był jednym z prekursorów powrotu do fotografii otworkowej w Karkonoszach i uzyskał dzięki niej wiele nowatorskich ujęć. Polegały na zmianie perspektyw widzenia. W ujęciach Eugeniusza Józefowskiego pierwszy plan w postaci wyolbrzymionych fragmentów botanicznych zmienia optykę postrzegania i kreuje obrazy pełne niezwykłości i niejednoznaczności. Maciej Hnatiuk z Wałbrzycha, pojawił się na plenerach towarzyszących Biennale w latach osiemdziesiątych. Otrzymał nagrodę za tematykę karkonoską podczas XI Biennale. Był współpracownikiem Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. W konwencji uważności na piękno ulotnej chwili fotografował wodospad Podgórnej w Przesiece, Śnieżkę, Mały Staw w Karkonoszach i za każdym razem uzyskiwał zupełnie inne obrazy. Jego doskonałe technicznie kopie stykowe czy powiększenia mają w sobie rys nostalgii za pięknem, którego nie obawiał się w swych fotografiach utrzymywać. Uczestnikami plenerów i imprez Biennale w Jeleniej Górze od wczesnych lat dziewięćdziesiątych byli Marek Szyryk i Sławoj Dubiel. Zafascynowani fotografią brali udział w Biennale najpierw jako uczestnicy

10 Grand Prix Biennale Fotografii Górskiej, w 1994 r., 1998 r., I nagrody w 2014 r., 2016 r., II nagrody w 1990r. nagrody za tematykę karkonoską w 1996 r.

konkursu i zdobywcy nagród¹¹. Obaj w ostatnich latach biorą udział w obradach jury konkursu Biennale. Marek Szyryk obecnie profesor łódzkiej Filmówki, wykonał w Karkonoszach wiele fotografii. W kolejnych latach fascynowały go różne zagadnienia związane z rozwojem jego fotograficznego widzenia, zapis romantycznego pejzażu, nostalgiczne ujęcia pod światło, następnie wpływ idei konceptualnych widoczny w jego ujęciach geometrycznie ujmowanych fragmentów architektury. Tym co wyraźne jest we wszystkich etapach rozwoju twórczości jest poszukiwanie duchowości i piękna w pejzażu. Sławoj Dubiel jest twórcą wielu interesujących fotografii kamerą otworkową, panoram, które ujmują znane widoki w nowy sposób. W fotografii Karkonoszy poszukiwał przestrzeni i światła. Kolejnym artystą fotografii o wyrazistej wizji fotografii Karkonoszy i pasji w fotografowaniu gór jest Tomasz Mielech.¹² Zapraszany był na plenery w ramach Biennale od 1998 r. Wiele w jego fotografiach odnaleźć można z idei romantycznego panteizmu, który zafascynował go w malarstwie Caspara Davida Friedricha, dziewiętnastowiecznego, niemieckiego malarza uduchowionych krajobrazów górskich, które malował m.in. w Karkonoszach. Malarstwo Friedricha z dojmującym odczuciem pustki, samotności i głębokiego doznania duchowego, kontaktu z absolutem poprzez naturę jest, jak się wydaje bliskie jego wizualnej interpretacji pejzażu górskiego w fotografii z poszukiwaniem chwil, kiedy natura objawia się najpiękniej, kiedy ukazuje swoją esencję poprzez niezwykle zjawiska światła. Od samego początku w plenerach Biennale uczestniczyła Janina Hobgarska, później dołączyła Halina Morcinek, Jana Trawniczek, sporadycznie Sławomir Tobis, Marek Dziedzic czy Marcin Kiełbiewski.

11 Marek Szyryk Grand Prix IX Biennale w 1996 r. za fotografię z Karkonoszy, I nagroda VII Biennale, III nagroda XIII Biennale), Sławoj Dubiel - lauréat I nagrody XV Biennale
12 Na X Biennale Fotografii Górskiej w 1998 r. zdobył I nagrodę za fotografie Śnieżnych Kotłów.

Marek Szyryk - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

W 1998 r. po X Biennale pojawiła się myśl aby cykliczne wystawy fotografii prezentować w schronisku „Samotnia”, którego właściciele życzliwie podchodzili do wszelkich działań fotograficznych. Zrealizowano jedną tematyczną wystawę czarno-białej fotografii tradycyjnej – „Karkonosze” z fotografiami Ewy Andrzejewskiej, Jacka Jaśko, Tomasza Mielecha i Wojciecha Zawadzkiego. W 2003 r. na plenerze w Samotni, w 2004 r. jako juror Biennale pojawił się Stanisław J. Woś, twórca suwalskiej „Pacamery”, jeden z najważniejszych twórców fotografii polskiej w dziedzinie pejzażu.¹³ Wraz z nim Tomasz Michałowski¹⁴, który na plener do Samotni przyjechał ze S. J. Wosiem w 2005 r. Ich świadomość fotografii dała fotografii Karkonoszy coś zupełnie nowego, choć w pewnym sensie bliskiego idei

13 Po raz pierwszy w Jeleniej Górze zaistniał w związku z wystawą „Bliżej fotografii” organizowaną przez Andrzeja Saja w 1996 r. w jeleniogórskim BWA, oraz w związku ze swoją wystawą indywidualną w BWA w roku 2001.
14 Po raz pierwszy w Jeleniej Górze pojawił się na wystawie „Fotografia i przestrzeń organizowaną przez Galerię FF w Łodzi m.in. w jeleniogórskim BWA w 1999 r.

elementaryzmu. Fotografie obu twórców możnaby opisać jako projekcję tego, co wewnętrzne. Obaj spoglądają na naturę ale sięgają dalej, poza jej wymiar rzeczywistości docierając do istoty interesujących ich motywów. Fotografie Stanisława J. Wosia to unikatowe odbitki z poddanych wielokrotnej ekspozycji negatywów. Jego obrazy sprawiają wrażenie mistycznych pejzaży o przenikających się ale tworzących jedność rzeczywistości. Niektóre jego fotografie z Karkonoszy to skupienie na jednym, wyizolowanym motywie i jego zapis na długim czasie, czego efektem jest pewna nieostrość i skupienie uwagi na obrazie, który jest jak się wydaje projekcją pamięci artysty.

W Karkonoszach powstało wiele fotografii Tomasza Michałowskiego, w których poszukiwanie istoty świata, odkrywanie tajemnicy istnienia, odwoływanie się do pamięci kulturowej, wydaje się najważniejszą ideą jego twórczości. Sam artysta owe poszukiwania określa jako odnajdywanie logosu i mitu w fotografii.

Oprócz Biennale Fotografii Górskiej ważną rolę w propagowaniu fotografii w Karkonoszach pełni jeleniogórska galeria BWA, która od początku swego istnienia prezentuje i kreuje wystawy związane z regionem, także z fotografią Karkonoszy. Wspomniana „Kraina wiochów i mgieł” Tomasza Olszewskiego pokazana została w BWA w 1982 r. W roku 1999 BWA uczestniczyło w przygotowaniach do pierwszej przekrojowej, ważnej wystawy zorganizowanej przez Gessellschaft für interregionalen Kulturaustausch e.V. Berlin i Muzeum Okręgowe w Jeleniej Górze pt. „Wspaniały krajobraz. Artyści i kolonie artystyczne w Karkonoszach w XX wieku”. Było to spektakularne przedsięwzięcie pokazujące sztukę u podnóża Karkonoszy w XX wieku, przed i po II wojnie światowej. Do książki towarzyszącej wystawom powstał m.in. tekst Adama Soboty, który podejmował temat fotografii polskiej po 1945 r. W 2000–2001 r. Galeria BWA zrealizowała ważną wystawę „Wokół wielkiej Góry”, w której zaprezentowała ciągłość tradycji niemiecko-czeskiej i ostatnio polskiej obszaru wokół

Śnieżki w Karkonoszach.¹⁵ Integralną częścią projektu było również towarzyszące wystawie sympozjum „Tożsamość miejsca” w 2000 r. W związku z podejmowanymi tematami związanymi z regionem Galeria wydała książkę „Wejście na świętą górę” z tekstami Andrzeja Więckiego, realizowanymi w ramach Obserwatorium Karkonoskiego w latach 2007–2010 w jeleniogórskim BWA. W 2005 i 2006 r. Galeria zorganizowała dwie edycje ważnej wystawy – „Pamiętka z Karkonoszy”. Edycja z 2006 r. dotyczyła fotografii i nowych mediów. Ideą wystawy było pokazanie związków artystów z górami opartych o ideę szeroko pojętej pamiętki.¹⁶

W 2008 r. BWA zorganizowała wspomnianą wcześniej wystawę Karkonoskiego Oddziału ZPAF „Karkonosze”. Wystawę fotografii, w której pokazane zostały również czarno-białe, tradycyjne fotografie, zorganizował Karkonoski Park Narodowy pn. „50 lat Karkonoskiego Parku Narodowego” w 2009 r. w BWA w Jeleniej Górze.¹⁷ W 2014 r. BWA zrealizowało także wystawę „Karkonosze. Fotografia Hand Made”.¹⁸ Wystawa została pokazana w Galerii Pałacu w Stanisławowie oraz „Galerii N” w czeskim Jabloncu. Piotr

15 Na wystawie prezentowane były różne formy obrazowania Śnieżki, malarstwo, rzeźba, grafika i rysunek, fotografie natomiast reprezentowali: Ewa Andrzejewska, Wojciech Zawadzki, Tomasz Mielech, Carl Franz Close, Jiří Hladík, Karel Hník, Karel Došek. Wystawa ta została pokazana następnie w Czechach, w Muzeum Karkonoskim w Vrchlabí oraz w niemieckiej galerii w Herrnhut.

16 W wystawie uczestniczyli: Ewa Andrzejewska, Daniel Antosik, Marek Arcimowicz, Jakub Byrczek, Sławoj Dubiel, Zbigniew Dygdałowicz, Maciej Hnatiuk, Janina Hobgarska, Janusz Jaremen, Jacek Jaśko, Andrzej Jedrocha, Piotr Komorowski, Jerzy Kosalka, Jan Kotlarski, Katarzyna Kozyra, Krzysztof Kuczyński Zbigniew Kulik, Mirosław Kulla, Andrzej Jerzy Lech, Tomasz Michałowski, Tomasz Mielech, Halina Morcinek, Janusz Nowacki, Marcin Oliva Soto, Tomasz Olszewski, Jakub Pajewski, Waldemar Pranciewicz, Czesław Romaniuk, Leszek Różański, Tomasz Sikorski, Rafał Swosiński, Jacek Szerbaniewicz, Marek Szryk, Jerzy Wiklendt, Stanisław J. Woś, Wojciech Zawadzki.

17 Na wystawie pokazano fotografie Janiny Hobgarskiej, Tomasza Mielecha, Wacława Narkiewicza, Tomasza Olszewskiego, Jerzego Wiklendta, Waldemara Wydmucha i Wojciecha Zawadzkiego

18 Wzięli w niej udział: Ewa Andrzejewska, Waldemar Grzelak, Janina Hobgarska, Jacek Jaśko, Piotr Komorowski, Krzysztof Kuczyński, Marek Likszet, Wojciech Miatkowski, Tomasz Mielech, Janusz Moniatowicz, Wacław Narkiewicz, Krzysztof Niewiadomski, Tomasz Olszewski, Zygmunt Trylański, Jerzy Wiklendt, Wojciech Zawadzki.

Komorowski napisał przy tej okazji, że taki wybór „jest po części naturalną konsekwencją pewnej tradycji, którą kultywują osoby skupione wokół jeleniogórskiej szkoły fotografii. Określenie to sformułowane przez Krzysztofa Jureckiego, rozumiane jest przez pryzmat zasady estetycznej opartej o ortodoksyjne podejście do natury medium, nawiązujące w swojej istocie do jego czystości gatunkowej. Warto podkreślić, że określenie ortodoksyjny nie zawiera w sobie negatywnych konotacji, wręcz odwrotnie: wskazuje na prymarność pierwotnej zasady fotografii, będącej efektem oddziaływania światła i chemii, a także ręcznej obróbki zdjęć, której istotą jest wyczuwalna na każdym etapie substancjonalność, materialność nośnika, który jest fizycznie dotykalny w procesie stawania się ostateczną, gotową fotografią.” (...) „Klasyczna fotografia srebrowa jest jak dobra, sprawdzona marka wina. Jej koneser nie musi poddawać się ryzyku kosztowania nowych odmian. A jeśli to robi, to i tak najczęściej powraca do wyrafinowanego smaku tego, co potwierdziło swoją zasadność przez minione lata. Negatywowo – pozytywowo metoda powoływania do istnienia obrazów fotograficznych jest zadaniem trudnym, opartym o kapryśne, zmienne warunki obróbki, podczas której trudno o kliniczną powtarzalność efektów, co z kolei stanowi zasadę w fotografii cyfrowej”¹⁹.

Indywidualne prezentacje z zestawami dotyczącymi fotografii Karkonoszy prezentowano w jeleniogórskiej BWA m.in. Waldemara Wydmucha, Jerzego Wiklendta, Wojciecha Zawadzkiego, Ewy Andrzejewskiej, Stanisława J. Wosia, Tomasza Michałowskiego. Obszerną prezentację z plenerów tzw. „Domków Myśliwskich” BWA pokazało w roku 2021 w związku z obchodami 60. lecia Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. Obecna wystawa jest zapisem pewnego stanu badań, który zapewne będzie stanowić punkt wyjścia dla dalszych poszukiwań w obrębie historii regionu.

Fotografia współcześnie przeżywa swój rozkwit

we wszystkich jej przejawach, rozwijają się zarówno nowoczesne techniki cyfrowe jak i powraca nostalgia za dawnym obliczem fotografii. Nie jest możliwe pokazanie wszystkich nurtów i tego, co dzieje się w fotografii współcześnie, jedynym wyjściem jest ograniczenie i wybór jednego spośród wielu kierunków, niezwykle ważnego wycinka historii fotografii karkonoskiej dotyczącej fotografii czarno-białej, dzięki czemu wystawa jest w dużej mierze jednorodna i spójna. Wystawa „Karkonosze. Fotografia 1945–2021” jest zapisem pewnej historii i tego, co można już dostrzec współcześnie.

Fotografia Karkonoszy to temat bardzo interesujący. Fotografie, które powstawały w tym miejscu w czasach, gdy technika ta dopiero zaczynała być powszechna, były odbiciem zachwytu nad pięknem tych niewielkich gór oraz wyrazem fascynacji nad szlachetnością techniki fotograficznej. Pod tym względem nic się nie zmieniło. Ma się niekiedy wrażenie, że przestrzeń tego miejsca nieustannie przywołuje duchy przeszłości aby kontynuować coś, co już się kiedyś zaczęło i zostało przerwane w momencie największego rozkwitu przez wojnę oraz późniejsze zmiany na mapie. Być może istnieje genius loci Karkonoszy który powoduje, że współcześni fotografowie podążają drogą, której nie zdążyli do końca przebyć ich artystyczni poprzednicy w związku ze zmianą granic i wymianą kulturową. Powstaje dziś wiele współczesnych fotografii, które stanowią rozwinięcie symbiozy obiektywnego dokumentu z pełnym emocji zachwytem nad pięknem Karkonoszy a wszystko za pomocą niekiedy starych, przedwojennych kamer fotograficznych, wielkoformatowych klisz i sepiowanych czasem odbitek. Tego rodzaju fotografia znajduje również uznanie wśród artystów czeskich, można nawet zaryzykować stwierdzenie, że po blisko osiemdziesięciu latach Karkonosze stały się w końcu wspólną przestrzenią kreacji Polaków i Czechów, że artyści spotykają się przy wspólnych przedsięwzięciach i na plenerach.

Joanna Mielech

19 Piotr Komorowski, Dotknąć obrazu, w: Karkonosze. Fotografia hand made, katalog wystawy, Galeria BWA, Jelenia Góra 2014

Joanna Mielech

Fotografie v Krkonoších 1980–2021

Marek Szyryk - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 4 x 5 " / Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Zabýváme-li se historií krkonošské fotografie, rok 1980 je výraznou hranicí, ke které lze vztahovat a oddělit určité etapy vývoje fotografického zobrazování tohoto území. Rokem 1980 začíná historie Bienále horské fotografie v Jelení Hoře – akce, která po dobu více než čtyřiceti let nepřetržitě existence dodávala krkonošské fotografii nový rytmus a moderní výraz. Osmdesátá léta byla dobou mnoha tvůrčích aktivit v oblasti fotografie, počátků bienále, ale také plenérů na horách, které pořádal Jelenohorský fotografický spolek pod názvem „Domek Myśliwski“ (Lovecká chata). První setkání tohoto cyklu se uskutečnilo v roce 1978 v turistické chatě Strzecha Akademicka po vernisáži výstavy „Karkonosze wielorakie“ (Rozmanité Krkonoše) v Oblastním (dnes Krkonošském) muzeu v Jelení Hoře. Jeho iniciátorem byl Jerzy Olek, provozující galerii Foto-Medium-Art ve Vratislavi. Tehdy vznikla myšlenka cyklických plenérů na horách, které by byly platformou pro výměnu názorů na fotografická témata a integraci fotografické komunity. V letech 1978–1990 bylo uspořádáno patnáct plenérů na různých místech v Krkonoších, nejčastěji v Domku Myśliwském, ale také v horských chatách: „Samotnia“, „Pod Łabskim Szczytem“, „Na Stogu Izerskim“, v Radkowě na Hejšovině a jeden dokonce i v Tatrách. Výsledkem plenérů byly mj. výstavy v galerii JTF pořádané od roku 1978 v ulici Podwale v Jelení Hoře. Setkání během plenérů byla příležitostí k diskusi o vypracování vlastního fotografického stylu, jako v případě tzv. *kielecké krajinářské školy*, kterou propagoval mj. Paweł Pierściński. Plenérů se zúčastnili nejen členové JTF, ale také pozvaní hosté. Mezi nimi byl Paweł Pierściński a Jerzy Olek, jehož vliv na moderní pohled na krkonošskou fotografii v Krkonoších měl významný a dlouhodobý dopad. Na plenérech se objevovali rovněž vratislavští fotografové: Zenon Harasym, Andrzej Rutyna a Wojciech Zawadzki, který kolem roku 1975 v Krkonoších pořídil několik snímků ve zcela novém stylu. Jedním z důležitých míst, která tehdy fotografoval, byl starý les poblíž jezera Wielki Staw. Na jeho snímcích se jeví jako temné zapomenuté místo rozpadu a pomíjivosti. Nikdo před ním Krkonoše takovým způsobem nefotografoval. Autor znal fotografie amerických tvůrců, jako byli Edward Weston, Walker Evans či Ansel Adams. Ukázal Krkonoše skrze filtr své

osobní fascinace fotografiemi těchto umělců. Aktivita zdejšího fotografického prostředí se Wojciechu Zawadzkému zdála natolik přitažlivá a jako otevírající před ním nové cesty rozvoje, že se v roce 1984 rozhodl usadit se v Jelení Hoře natrvalo. O několik let dříve se v roce 1978 zúčastnil výstavy „Karkonosze wielorakie“ (Rozmanité Krkonoše) a soutěže I. Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Tehdy získal třetí cenu, na III. bienále uspořádaném v roce 1984 se stal držitelem první ceny a IV. bienále již pořádal osobně jako zaměstnanec Vojvodského kulturního domu v Jelení Hoře, kde pracoval jako instruktor fotografie. Fotografie Krkonoš Wojciecha Zawadzkého a nové ideje elementární fotografie, které propagoval Jerzy Olek, ovlivnily vývoj fotografického povědomí mnoha autorů a zapříčinily mnohé změny v pohledu Poláků na soudobé fotografování Krkonoš. Bienále horské fotografie v Jelení Hoře a doprovázející jej plenéry a výstavy tvoří výraznou hranici, která odděluje dva způsoby zachycování obrazu a fotografického myšlení. Jeden z nich byl spojen s piktoriální tradicí a s proudem vlastenecké fotografie, který propagoval Jan Bułhak. Jelikož Krkonoše tehdy nebyly na mapě Polska příliš známým místem, byly fotografovány právě v tomto duchu především s důrazem na malebnost často navštěvovaných míst. Tento druh fotografování byl charakteristický pro první polské fotografie Krkonoš, jejichž autory byli Jan Korpal, Stefan Arczyński, Kazimierz Najdenow, Jerzy Wiklendt, Waclaw Narkiewicz, Waldemar Wydmuch, Jan Kotlarski a mnoho jiných. Jednalo se o pohledy na hory viděné prizmatem tradice polské fotografie spojené ještě s realistickou školou krajiny v polském malířství. Poslední velkou výstavou, která jako by oddělovala dvě umělecké epochy v krkonošské fotografii, byla prezentace Tomase Olszewského s názvem „Kraina wichrów i mgieł (Karkonosze)” (Země víchřů a mlh (Krkonoše)), která byla poprvé vystavena v roce 1982. V interpretaci T. Olszewského se Krkonoše jevily jako romantické hory prezentované v živelných okamžicích přírody. Umělec fotografoval zimní metamorfózy krajiny, které známá místa proměňují na fantastické krajiny. Tomasz Olszewski v přírodě hledal spektakulární jevy a skutečně se

mu v roce 1958 podařilo na snímku zachytit optický úkaz nazývaný Brockenské strašidlo, a to ve Sněžných jámách. Tento jev spočívá ve zpozorování vlastního stínu na oblacích za podmínek, kdy se pozorovatel nachází mezi sluncem a mlhou rozprašující světlo. Tento jev někdy vyvolává efekt zdánlivého zvětšení stínu pozorovatele. Krajinářský proud v piktorialistické estetice černobílé fotografie Krkonoš se dále rozvíjel v průběhu osmdesátých let ve tvorbě Waclawa Narkiewiczze, Tomasze Olszewského, Jerzeho Wiklendta, Waldemara Wydmucha, a to do té doby, dokud používali tradiční techniku. Postupem času fotografové opustili černobílou fotografii a začali se zajímat o nové možnosti, které nabídla barevná fotografie. To byl případ Janusze Moniatowicze, Zbigniewa Kulika, Waldemara Grzelaka, Zygmunta Trylańskiego a mnoha jiných fotografů. V tomto okamžiku by historie černobílé krkonošské fotografie mohla skončit, avšak díky Bienále horské fotografie, akcím a umělcům soustředěným kolem této události, klasická černobílá fotografie na deskách, kopírovaná v temné komoře na fotografický papír, nejenže nezanikla přirozenou cestou a nepodlehla novým technickým možnostem, ale rovněž se v tvorbě mnoha fotografických umělců rozvinula se novým směrem.

Mezi fotografy působící v osmdesátých letech v okolí Jelení Hory patřili profesionální umělci fotografové, kteří byli členy Svazu polských uměleckých fotografů.¹ Činnost krkonošské pobočky nebyla tak pružná jako v případě Jelenohorského fotografického spolku. Krkonošská

1 Prvními členy ZPAF žijícími na úpatí Krkonoš byli: Jan Korpal od roku 1951 a Emil Londzin od roku 1952. Poté, co se Jelení Hora v roce 1975 stala vojvodským městem, do ní přijeli Tomasz Olszewski - člen ZPAF od roku 1959 (do Jelení Hory přijel v roce 1976) a Jerzy Wiklendt, držitel průkazu SPUF od roku 1978 (do Jelení Hory se přestěhoval v roce 1980). V roce 1980 se k ZPAF připojil Jan Kotlarski, jehož přijetí otevřelo možnost vytvoření samostatné pobočky. Krkonošská pobočka v Jelení Hoře podléhající Dolnoslezskému obvodu ZPAF byla oficiálně zřízena 20.11.1981. V roce 1989 byl do Krkonošské pobočky ZPAF přijat Janusz Moniatowicz, v roce 1991 Wojciech Zawadzki, v roce 1996 Ewa Andrzejewska, v roce 2001 Janina Hobgarska, v roce 2002 - Marek Liksztet, v roce 2006 Tomasz Mielech, v roce 2009 Krzysztof Kuczyński, v roce 2010 Waldemar Grzelak, v roce 2018 Wojciech Miatkowski, v roce 2019 Krzysztof Niewiadomski, v roce 2021 se ke členům Krkonošské pobočky ZPAF připojili Beata Chlopeniuk, Patrycja Antonik, (Jaga Bieńkowa) a Tadeusz Piotr Prociak.

pobočka ZPAF je dodnes skupinou samostatných umělců, z nichž každý realizuje vlastní uměleckou vizi, bez potřeby častých společných aktivit jako jsou plenéry a setkání. Krkonošská pobočka ZPAF v průběhu čtyřiceti let své existence uspořádala několik výstav, jejichž tématem byly hory – Krkonoše. Nejvýznamnější z nich, spolu s jejím doprovodným katalogem, byla výstava v Galerii BWA „Karkonosze“ (Krkonoše) v roce 2008, které se zúčastnili Janina Hobgarska, Jan Kotlarski, Marek Liksztet, Tomasz Mielech, Janusz Moniatowicz, Tomasz Olszewski, Jerzy Wiklendt, Wojciech Zawadzki. Výstava „Karkonosze“ byla k vidění rovněž v Městském muzeu „Dom Gerharta Hauptmanna“ v Jagniątkowě.

Zdá se, že nejvýznamnější roli při vytyčování nové cesty rozvoje krkonošské fotografie sehrálo Bienále horské fotografie, jehož počátky jsou spojeny s historií Jelenohorského fotografického spolku. Roman Hryciów spolu s Ryszardem Brawańským a Janem Kotlarským iniciovali v roce 1980 uspořádání I. celostátního bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Nápadu vytvořit akci věnovanou horské fotografii se uchopil Jelenohorský fotografický spolek a institucionální podporu poskytl Vojvodských kulturní dům v Jelení Hoře. Komisařem I., II. a III. bienále se stal Roman Hryciów, tehdejší zaměstnanec Vojvodského kulturního domu. Od IV. do XIX. edice byl komisařem bienále Wojciech Zawadzki. Po smrti W. Zawadzkého je od XX. bienále komisařem Tomasz Mielech.

Tvůrci prvního bienále neměli v úmyslu uspořádat jednorázovou akci. Tušili, že zapojení fotografického prostředí je velké a je dobrým příslibem pro budoucnost. Paweł Pierściński v katalogu I. bienále napsal: „Jelení Hora ležící na úpatí Krkonoš se stala hlavním městem horské fotografie a brzy se promění v kulturní centrum HORSKÉHO UMĚNÍ”. Přesně to se stalo.

Jelenohorské bienále bylo na kulturní mapě Polska výraznou událostí, protože od samotného počátku mělo povahu festivalu fotografie, který se neomezoval pouze na soutěž. Nedílnou součástí této události byly plenéry na horách, poplenérové, výstavy historických fotografií a také prezentace

moderních forem horské fotografie. Od samotného počátku se bienále snažilo být událostí umělecké povahy: na plenéry na horách byli zváni fotografové s individuálním vyhraněným přístupem k fotografii, díky čemuž měly poplenérové výstavy bienále v Jelení Hoře jednotný výraz a vyznačovaly se mimo jiné moderním přístupem k fotografii a respektem k ušlechtilým technikám tradiční fotografie. Porotu bienále od prvního do zatím posledního ročníku tvořily významné osobnosti z fotografického prostředí, umělci, výtvarní a fotografičtí kritici, profesoři vysokých uměleckých škol². Jelenohorské bienále má vícerozměrný charakter a rozvíjí se v několika rovinách.

Jednou z nejokázalejších aktivit je soutěž. Díky otevřeným pravidlům se jí může zúčastnit každý fotografující milovník horské krajiny. Na technice zde nezáleží, oceněné práce mohou být jak ukázkou tradičního fotografického řemesla, černobílé fotografie, tak i barevné, digitální fotografie vytvořené formou tisku.

Významnou soutěžní kategorií je Cena za krkonošskou tematiku. Díky tomu se zobrazování Krkonoš věnuje mnoho autorů a mezi fotografie oceněné v této kategorii patří mimo jiné díla Waclawa Narkiewiczze, Ewy Andrzejewské, Marka Szyryka, Macieje Hnatiuka, Rafała Swosińskiego, či Sławoje Dubiela.

Během mnoha ročníků bienále Wojciech Zawadzki opakoval větu: „Bienále se jako soutěž a jako výstava snažilo vyřešit dilema: zda je určeno autorům, kteří přistupují vážně k chození po horách a zároveň fotografuji, nebo těm, kteří vážně přistupují k fotografování a zároveň chodí po horách“. Pro autory, kteří „vážně přistupují k fotografování a chodí po horách“, byly od samotného počátku bienále pořádány fotografické plenéry, které poskytovaly možnost

2 Porotci bienále v chronologickém pořadí: Paweł Pierściński, Kazimierz Helebrandt, Jerzy Lewczyński, Adam Nowicki, Tomasz Olszewski, Jerzy Olek, Jerzy Wiklendt, Jan Zych, Mirosław Wiśniewski, Jan Bortkiewicz, Tadeusz Sumiński, Janina Hobgarska, Mirosław Wiśniewski, Jakub Byrczek, Adam Lesisz, Krzysztof Pilecki, Marek Trzeciakowski, Adam Sobota, Krzysztof Jurecki, Janusz Nowacki, Andrzej Saj, Eugeniusz Józefowski, Stanisław J. Woś, Jaroslav Beneš, Ctibor Košťál, Jörg Meinert, Marek Szyryk, Sławoj Dubiel, Marek Liksztet, Wojciech Zawadzki, Ewa Andrzejewska, Tomasz Mielech.

individuálního setkání s horami a fotografií. Plenéry se obvykle konaly na horských boudách a setkávali se na nich fotografové, které spojovala zvláštní vášeň a rozjímavý přístup k fotografii. Horské plenéry byly pořádány nejčastěji v „Samotni“ ale také na Szrenici, „Odrodzeni“, na chatě „Strzecha Akademicka“. Poslední plenér se v roce 2020 konal na boudě Hala Szrenicka. Výsledek fotografických aktivit v plenéru byl vždy prezentován na výstavách u příležitosti další edice bienále. Tyto výstavy byly umělecky velmi hodnotnou součástí jelenohorského bienále. Práce prezentované na poplenérových výstavách byly obvykle klasickými černobílými fotografiemi, což je na posoutěžních výstavách odlišovalo od rozšířenějších barevných – a v poslední době i digitálních – fotografií. Co se týče technických otázek, věta Andrzeje Pytlińskiego „Vrátit fotografii důstojnost“, která byla mottem některých plenérů v rámci bienále, vyzývala k návratu ke zdrojům fotografie, díky nimž vznikala vyhotovení fotografie s muzejní životností a hodnotou. Významnou materiální hodnotou Bienále horské fotografie je kolekce snímků, která vznikla a nadále vzniká díky pravidlům poplenérových výstav a soutěže, zavazujícím autory ponechat vítězné a plenérové práce pořadatelé. Jelenohorské kulturní centrum je v současné době vlastníkem kolekce horské fotografie od různých autorů, vítězů soutěže bienále. Značná část sbírky – práce z poplenérových výstav, byla z Jelenohorského kulturního centra předána do sbírek Krkonošského muzea v Jelení Hoře. Dnes tvoří jedinečný cenný soubor černobílých fotografií z Krkonoš pořízených tradiční metodou v temné komoře, jejichž autory jsou představitelé tradice tzv. jelenohorské fotografické školy pocházející z Jelení Hory a okolí, avšak i mimo region z různých částí Polska.³ Část sbírek Jelenohorského kulturního centra byla předána do sbírek Muzea historie fotografie

3 Mezi autory fotografií patřících již do sbírek Krkonošského muzea je nutno zmínit Ewu Andrzejewskou, Jakuba Byrczka, Sławoje Dubiela, Macieje Hnatiuka, Janinu Hobgarskou, Jacka Jaśka, Eugeniusze Józefowského, Piotra Komorowského, Marka Likszeta, Tomasze Michałowského, Tomasze Mielecha, Halinu Morcinek, Janusze Nowackého, Rafała Śwosińskiego, Janu Trawniczek, Marka Szyryka, Sławomira Tobise, Stanisława J. Wosie, Wojciecha Zawadzkiego a mnoho jiných.

v Krakově. Výběr fotografií z Bienále ze sbírek Jelenohorského kulturního centra v roce 2017 prezentoval Adam Sobota, kurátor výstavy „Hory x 19. Fotografie oceněné na Bienále horské fotografie v Jelení Hoře“ v Galerii Foto-Gen ve Vratislavi. Prezentace ukázala, jak cenné se staly kolekce, které vznikly po Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Výstavy prezentující díla z bienále byly k vidění rovněž v roce 2018 na zámku v Bukowci a v roce 2019 v muzeu v Trutnově v České republice. Důležitou součástí bienále byly doprovodné výstavy. Po dobu více než čtyřiceti let měly tyto akce různorodou povahu. V rámci možností byly občas k vidění výstavy historické fotografie, jako výstava Awita Szuberta z Tater, „Tatry w dawnej fotografii“ (Tatry v historické fotografii), výstava krkonošské fotografie od pocházejícího ze Lwówka Śląského Adolpha Rehnerta: „Karkonosze 1891/1892, „Schroniska karkonoskie na pocztówkach ze zbiorów Jaroslava Drtiny“ (Krkonošské horské chaty na pohlednicích ze sbírek Jaroslava Drtiny). V roce 2012 v rámci XII. bienále v Galerii Korytarz byla prezentována výstava „Karkonosze“ (Krkonoše), na které byla k vidění díla vybraných členů Jelenohorského fotografického spolku.⁴ Nejčastěji však doprovodnými výstavami bienále byly individuální prezentace současné horské fotografie, Czesława Odo - Mostowského, Jana Korpala – jediná tak obsáhlá prezentace krkonošské tvorby tohoto umělce byla k vidění v rámci V. bienále, Marka Arcimowicze, Janusze Nowackého, Rafała Śwosińskiego, Janiny Hobgarské, Tomasze Mielecha, Tomasze Olszewského, Jiřího Havla – předního českého fotografa krajiny žijícího v Trutnově a mnoha jiných. Velmi důležitou, protože zdokumentovanou obsáhlým katalogem, byla výstava „Ewa Andrzejewska – Wojciech Zawadzki. Góry – Fotografia“ v jelenohorské galerii BWA v rámci XX. bienále v roce 2018. Bienále horské fotografie se vyvíjí již řadu let. Díky snímkům, které jej doprovázely, je možné sledovat vývoj

4 Zúčastnili se jí: Tadeusz Bilozor, Jan Foremny, Teodor Gutaj, Robert Kwiatkowski, Janusz Pytel, Tomasz Pytel, Zygmunt Strzelecki, Jacek Szerbaniewicz, Jolanta Wilkońska, Waldemar Wydmuch.

historie kultury, estetiky či technologie fotografie. Změnila se estetická kritéria, zanikly diapozitivní technologie, objevila se digitální fotografie. Podrobný seznam všech údajů o jednotlivých ročnících bienále je k dispozici na webových stránkách: <http://biennalefotografiigorskiej.blogspot.com> a v katalozích doprovázejících všechny edice akce. Mnoho černobílých fotografií lze shlédnout rovněž na internetu na stránkách <http://fotografiezarkonoszy.blogspot.com>.

Z pohledu čtyřiceti let je zřejmé, že nejprelomovější události pro historii polské fotografie v Krkonoších se staly mezi II. a III. ročníkem bienále. K přípravě programu II. a III. bienále Roman Hryciów pozval Jerzeho Olka z Galerie Foto-Medium-Art z Vratislavi známé svým avantgardním přístupem k fotografii. II. bienále bylo zahájeno v září 1982, trvalo prakticky celý rok a plynule se spojilo s III. bienále prostřednictvím poplenérové výstavy z Samotnie z roku 1983. Komisařem plenéru „Karkonosze“ doprovázejícího akci od 25. září do 5. října 1983 byl rovněž Jerzy Olek. Na plenéru v Samotni se sešlo deset fotografů: Jan Bortkiewicz, Jakub Byrczek, Roman Hryciów, Bogdan Kopka, Andrzej Jerzy Lech, Adam Lesisz, Jerzy Malinowski, Jerzy Olek, Ryszard Puchała a Wojciech Zawadzki. Zdá se, že teprve dnes je zřejmý význam a dlouhodobý vliv tohoto plenéru a dopad na fotografické povědomí mnoha umělců spjatých s fotografií. Jerzy Olek tehdy formuloval program „elementární fotografie“ a od té doby důsledně pokračoval v programu elementarismu ve fotografii jako v nové estetické a významové kvalitě. Elementární fotografie byla dle Jerzeho Olka pokusem o objevení hloubky skryté uvnitř věci: hloubky existence obsažené v hloubce fotografie.⁵ Jerzy Olek o programu elementární fotografie napsal, že: „Není doslovným oknem do světa, zrcadlem věrně odrážejícím realitu, ale takovou fotografií, která svou existencí svědčí především o svém vlastním fotografickém charakteru. Jejím hlavním tématem tedy není vnější svět – svět jako takový,

5 Jerzy Olek: Widzieć elementarnie, v: Elementarność fotografii, katalog wystawy, Biuro Wystaw Artystycznych we Wrocławiu, Galeria „Foto-Medium-Art“ Wrocław 1989

ale vnitřní svět samotné fotografie. Elementární fotografie – je fotografií oka a fotoaparátu. (...) Asketickou a minimální, jednoduchou a nenáročnou fotografií – čistou fotografií, fotografickou fotografií – nazývám elementární. Jedním z charakteristických rysů elementárního myšlení o fotografii je přenesení důrazu v tvůrčím procesu z intelektu, který jako hybná síla nemůže vést ke komplexnímu poznání tvořené situace a objektu, na intuici, která je schopná poeticky uchopit to, co je racionálně a logicky nepoznatelné. Elementární umělec se vždy snaží se zachycovaným motivem vstoupit do integrovaného systému. Nezůstává tehdy u jeho vnějšího pozorování, ale jakoby intuitivně se integruje s motivem, z něhož vzniká dílo, a jehož vizuální tvar vytuší a nakonec zachytí na filmu. Takový postoj ke světu a vytvářím z něj stvořeným a do něj zpětně vepsaným svědčí o rezignaci elementaristů na jeho dělení na části, na subjekt a předmět, obraz a iluzi; čili jednostrannou víru v racionalismus se snaží nahradit pravdou nalezenou při hledání celku. Celku vidění a dojmů, pocitů a představ.⁶ V rámci plenéru v Samotni se uskutečnilo vědecké sympozium, k němuž byly vydány menší, dnes unikátní, publikace: „Sympozjum górskie“ (Horské sympozium) s texty Jerzeho Olka, kněze Romana Rogowského, Jacka Woźniakowského, Zenona Zegarského, Jacka Kolbuszewského, Józefa Liebrsbacha a Doroty Wolské. Texty autorů fotografií – účastníků plenéru byly umístěny v analogické publikaci „Elementy krajobrazu“ (Prvky krajiny). Důležitým materiálem, který v té době vznikl, byl text publikovaný v části „Sympozjum Górskie“ o poplenérové výstavě ze Samotni 1983 s názvem „Fotografia natury czy natura fotografii“ (Fotografie přírody či povaha fotografie), který napsala Dorota Wolska, dr hab. prof. Ústavu kulturních studií Vratislavské univerzity.

Dorota Wolska si všimla jinakosti vzniklých fotografií: „Příroda je pro ni (fotografii) pouze záminkou při hledání vlastní identity“. Fotografie „jako by pohlcovaly a zastavovaly naše pohledy, je obtížné vidět skrze ně cokoliv vnější-

6 tamtéž

ho, takže i Krkonoše, ačkoliv právě ony jsou objektem této fotografie a mají svůj podíl na jejím původu, nerozhodují o podstatě toho, co vidíme. Jsou jejím objektem, avšak nikoliv předmětem. Tato fotografie v podstatě neodkazuje na nic kromě sebe, a tedy neodkazuje ani na horskou krajinu. Jejím objektem je příroda, jejím předmětem je fotografická realita. Nelze v ní hledat dokumentární záznam skutečné reality, protože tuto funkci neakceptuje, stejně jako neakceptuje samozřejmost mimetické funkce nebo stále živá lidová přesvědčení o průzračnosti tohoto média.[...] Jejím autori patří k těm, pro které fotografie stisknutím spouště spíše končí, nežli začíná. Rovněž nemá výhradně konceptuální povahu, není formou metafotografického autokomentáře, ilustrací filozofických tezí, ztělesněním abstraktních pojmů či spekulací na své vlastní téma ve fotografické materii.(...) Neodhaluje provokativně specifičnost svého jazyka, ačkoliv si ji hluboce uvědomuje, ale spíše se ho snaží jednoduše naplnit (...). Lze ji považovat za projev usilování o čistou absolutní a fotografickou fotografii hledající v sobě samotné podstatu své existence. Lze ji vidět jako autotelickou fotografii. (...) Usilování o čistou fotografičnost je stejně jako veškeré hledání podstaty věci vystaveno chybám, omylům, slepým uličkám a neřešitelným paradoxům. Jednomu z těchto paradoxů se nevyhne ani elementární fotografie, protože do značné míry rozhoduje o podstatě fotografie, a spočívá v současném zapletení do reprodukce a tvorby, v uzavření mezi těmito póly bez možnosti dosáhnout jednoho z nich čistým způsobem, aniž by se zároveň zapletla do druhého. Možná se jedná o to, aby v tomto paradoxu byl zaznamenán nikoliv problém, ale symbol. Učinit z něj ani ne tak předmět spekulace, jako spíše předmět kontemplace, kontemplace jakéhosi neodmyslitelného rysu našeho boje s reálným světem v již univerzálnějším nejen fotografickém rozměru.”⁷

Byla to velmi důležitá slova, která dodnes mnohé vysvětlují v otázce problematiky hledání fotografií účastníků

se plenéru 1983, z nichž každý myšlenky elementarismu rozvinul vlastním způsobem. Výstava „Karkonosze” byla poprvé představena v rámci dalšího ročníku bienále v roce 1984. Byla první kolektivní manifestací myšlenky označené jako „elementární fotografie“. Jejími účastníky byli výše uvedení umělci. Navzdory tomu, že každý z účastníků tohoto plenéru rozvíjel svou tvorbu různým způsobem, zdá se však, že pro každého z nich se jednalo o důležitý okamžik, který změnil jejich přístup k fotografii a v každém z nich probudil individuální umělecký potenciál. Vzhledem k tomu, že mnoho z těchto fotografů se zabývalo organizováním uměleckého a fotografického života v různých galeriích v Polsku a v zahraničí, je možné říci, že plenér v Samotni měl velký význam vývoj současné polské fotografie. Andrzej Jerzy Lech odcestoval do Ameriky do New Jersey, kde pokračoval ve vlastní vizi fotografie, podobně jako Bogdan Konopka v Paříži. Jakub Byrczek dlouhá léta vedl fotogalerii „Pusta“ v Katovicích, která v současné době působí v Jaworzně, Wojciech Zawadzki od roku 1984 v Jelení Hoře pokračoval v organizování Bienále horské fotografie, plnil roli iniciátora mnoha akcí v oblasti fotografie, pořádal plenéry na horách, založil Galerii „Korytarz“ s důsledným fotografickým programem, vydával katalogy, psal texty o fotografii, a v oblasti vzdělávání založil Vyšší školu fotografie, která byla následně přeměněna na Jelenohorskou školu fotografie. Soustřeďoval kolem sebe fotografy, kteří fotografii chápali podobně jako on. Po určité době kritici začali toto prostředí nazývat *jelenohorskou fotografickou školou* spojovanou s klasickou fotografií, jednoduchostí černobílých snímků, které jsou nejčastěji kontaktními otisky z velkoformátových negativů s charakteristickým černým rámečkem jako stopou bezprostřednosti kontaktní kopie.

Výstava „Karkonosze” z plenéru v Samotni z roku 1983 byla prezentována v roce 1984 v Galerii současného umění v Jelení Hoře v rámci III. bienále a následně v Galerii Foto-Medium-Art. ve Vratislavi. Výstava byla k vidění v průběhu následujících dvou let, a to v Umělecké výstavní galerii v Nowém Sączu - v galerii v Zakopaném, v Muzeu sportu a turistiky regionu Krkonoš v Karpaczi a v Galerii fotografie

v Kielcích. V roce 1986 byla prezentována ještě v Umělecké výstavní galerii ve Štětíně. Ke všem výstavám byl vydán katalog v podobě letáku, který obsahoval text komisaře plenéru, výstavy a autora projektu Jerzeho Olka. Jerzy Olek v úvodu tohoto katalogu o elementární fotografii napsal: „Jedná se o umění tvořené z nejjednodušších prvků, ve formální rovině přímo asketické. Avšak takové, které je – navzdory skouposti použitých výrazových prostředků – vizuálně vytríbené a ideově nosné. Na rozdíl od analytického elementarismu, který je charakteristický pro foto-mediální umění, se fotografie přiklání ke kontemplativnímu elementarismu. Na místo racionální badatelské zvědavosti tak nastoupilo téměř meditativní zaměření se na objekt zájmu, které má vést k novému vidění morfologické identity a autoreferenčnosti fotografického obrazu.“ Autor cituje Westonova slova: „Pokouším se přibližovat k fotografii, je to moje ego”. Elementární fotografie zachycující to, co je obecné, ukazuje „Neviditelné. Hlubší pohled na podstatu věci”. V katalogu k výstavě v Kielcích Jerzy Olek napsal: (...) „svět banálních předmětů vyplňujících běžnou lidskou každodennost, který nás tak zajímá, že často fotografujeme. Avšak skutečně je při focení portrétujeme? Není náhodou zaznamenáván čas, který je v nich obsažen a jimi vyjádřen? Čas, který je sice ukazován skrze konkrétní věci, čili to, co je zdánlivě nejtrvalejší, avšak ve skutečnosti je skrze ně zviditelňován ve zcela jiném smyslu – nestálosti, zrodu a zániku, pomíjivosti. Mechanické obrazy dávných existencí věcí tak vytvářejí zcela novou realitu, která se jako celek přítomnosti toho, co již není, jeví jako svědectví o neexistenci. Na základě fotografií nemůžeme říci, jaké dané předměty ve skutečnosti byly. Každý zachycený obraz je totiž záznamem subjektivního vidění – a to bez ohledu na to, jak toto vidění bylo čisté a bezprostřední. Fotografie jsou individuální prezentací objektů, která o skutečných objektech vypovídá jen málo. Více nežli o tom, co je fotografováno, hovoří o autorech. Avšak i ve vztahu k záměru fotografů zůstávají autonomní. Pro fotografii je objekt pouze záminkou. Hybnou silou, kterou ji tvoří – záblesk umělcovy intuice potvrzený jeho intelektem. A neodmyslitelnou vlastností –

jedinečnost její existence: uvolnění z motivu a osvobození od fotografa“.

Myšlenka elementarismu byla ve vývoji fotografie v Krkonoších zlomovým bodem. Možná to ještě nebylo viditelné v osmdesátých letech, ale kontakt s účastníky plenéru „Samotnia“, kteří se v Jelení Hoře v dalších letech objevovali na akcích spojených s bienále, jejich fotografická a vzdělávací činnost, měly inspirativní a důležitý vliv na změnu povědomí a chápání fotografie. Postupem času se fotografie oprostila od běžně chápáného zachycování krásných pohledů na snímku. Fotografové, kteří byli zvaní na plenéry pořádané v rámci bienále, přinášeli do krkonošské fotografie svěžest a modernost. Výstava „Fotografia Karkonoszy 1945–2021” připomíná fotografie, které vznikly v rámci plenéru v Samotni v roce 1983. Obyčejné úryvky reality na horách a zachycení jednotlivých prvků krajiny zabírajících často celý snímek již nikoho nepřekvapují. Svědčí to o tom, jak silně idea elementární fotografie změnila povědomí současného příjemce.

Fotografie Jerzeho Olka patří k nejdůležitějším fotografiím z plenéru „Samotnia“ z roku 1983, protože ideje elementarismu vyjadřují nejplněji ze všech těchto fotografií. Umělec hledá spojení mezi útržkem fragmentem reality a širším kontextem přírody. Ve vybraném fragmentu krajiny nachází geometrii, spojení mezi blízkým a vzdálenějším fragmentem přírody, které vyvolávají analogii odkazů na vztahy mezi vnitřním světem umělce a vnější realitou. Jedná se o velmi důležité fotografie, které ukazují možnosti fotografického obrazu, jeho filozofického sdělení a sílu metajazyka fotografie. Jan Bortkiewicz se zaměřuje na detaily, které obvykle nejsou spojovány s krásou krajiny. Umělec v prostoru přírody hledá znaky poukazující na stopy kulturní metamorfózy krajiny, a to podobně jako Wojciech Zawadzki, v jehož dokumentárních záznamech je výrazně vidět hledání smyslu spoluxistence hor, přírody a člověka s jeho zásahy do přírody. Fotografie Adama Lesisze z plenéru z roku 1983 jsou originálními autoportréty stínu umělce ve spojení s přírodou. Andrzej Jerzy Lech, Bogdan Konopka, Roman Hryciów, Jerzy Malinowski, Roman Puchała a Jakub Byr-

⁷ Dorota Wolska, Fotografia natury czy natura fotografii, v: Sympozjum górskie, Wojewódzki Dom Kultury, Jelenia Góra 1984.

czek se v tehdejší době zaměřovali na detaily krajiny. Jejich fotografie byly analýzou jednotlivých prvků reality. Fotografie byly v tehdejší době projevem moderního uvažování o krajině a jak se zdá, měly vliv na rozvoj povědomí fotografů, kteří tehdy působili mimo jiné na plenérech pořádaných Jelenohorským fotografickým spolkem. Pod vlivem myšlenky Jerzeho Olka vzniklo mnoho zajímavých záběrů horských potoků a jiných prvků krkonošské krajiny, jejichž autory byli Waldemar Grzelak, Krzysztof Leszczyński či Zygmunt Trylański.

Kromě výstavy po plenéru v „Samotni“ byla druhou výraznou výstavou prezentace doprovázející IV. bienále s názvem „Karkonosze – Postawy” (Krkonoše – Postoje), která se uskutečnila v Galerii BWA v Jelení Hoře v roce 1986. Byla to výstava po plenéru v Samotni, který proběhl v roce 1985. Zúčastnili se jí Jan Bortkiewicz, Jakub Byrczek, Bogdan Konopka, Andrzej Jerzy Lech, Adam Lesisz a Wojciech Zawadzki. Andrzej Jerzy Lech tehdy pořídil cyklus fotografií Krkonoš z okolí Małego Stawu. Tyto fotografie se vyznačují jednoduchostí záběrů a geometrií obrazu, s nostalgickým zábleskem světla na filmu. Zaznamenáním tohoto jednoho neopakovatelného okamžiku Andrzej Jerzy Lech magickým způsobem evokuje minulost a dosahuje toho, že jeho fotografie spojují současnost s dobou minulou. Fotografii Małego Stawu podpisuje jako „Mały Staw w Karkonoszach 1932“ a sestavuje se stejným záběrem, s podpisem „Enchantment Basin. Nada Lake 1991“. Fotografie Andrzeje Jerzeho Lecha jsou strojem času a místa, přenášejí nás v čas a prostor, který vybírá a odhaluje umělec. Wojciech Zawadzki během plenéru v roce 1985 pořídil fotografie ze „Samotni“, u nichž se zaměřil na detaily reality: geometrii vybraných prvků v krajině. Tyto fotografie jsou charakteristické čistotou, jednoduchostí a otevřeností kompozice.

Pro další rozvoj polské fotografie, jejímž tématem byly Krkonoše, bylo nepochybně velmi důležité prostředí spojené s cyklem výstav „Kontakty“, jejichž komisařem byl Jakub Byrczek, účastník slavného plenéru v horské chatě Samotnia v roce 1983. Idea kontaktní fotografie se objevila

v osmdesátých letech a na jejím rozvoji se ve velké míře podíleli fotografové soustředění kolem prostředí uměleckých fotografů spojených s Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Mezi umělce první edice výstavy „Kontakty“ z roku 1989 patřili: Ewa Andrzejewska, Jaroslav Beneš, Jakub Byrczek, Eugeniusz Józefowski, Andrzej Jerzy Lech (text v katalogu), Marek Likszet, Wojciech Zawadzki. Zájem o velkoformátovou fotografii a kopie zhotovené kontaktní metodou přímo z negativu souvisel s albem „The Contact Print: 1946–1982“ vydaným v roce 1982 s fotografiemi Josefa Sudka, Minora Whita, Bretta Westona, Harryho Callahana, Fredericka Sommera, Emmera Gowina, M. A. Smitha, Lindy Connor, Nicholase Nixona a Olivie Parker. Kontaktní fotografie spočívá v jediném svého druhu vztahu mezi negativem a pozitivem. Pozitivní obraz je výsledkem kontaktního přenosu z filmu, přímo pod zvětšovací přístroj. Transpozice obrazu se provádí prostřednictvím kontaktu, obraz není zvětšován, je přesně stejný jako negativ, záběr obrazu tak musí být dokonalý, dokončený v okamžiku stisknutí spouště fotoaparátu. Kontaktní kopie s černým rámečkem kolem fotografie poukazují na tuto bezprostřednost záběru, na uměleckou vyspělost autorů používajících tuto metodu. Kopie pořizované kontaktně v sobě mají nebyvalou intenzitu a obraz vytvořený touto metodou má velkou sílu sdělení. Mezi umělce používající při fotografování Krkonoš kontaktní metodu patřili v průběhu let 1980–2021: Ewa Andrzejewska, Jakub Byrczek, Sławoj Dubiel, Marek Dziedzic, Maciej Hnatiuk, Eugeniusz Józefowski, Marcin Kielbiewski, Andrzej Jerzy Lech, Marek Likszet, Tomasz Michałowski, Tomasz Mielech, Halina Morcinek, Krzysztof Niewiadomski, Rafał Swosiński, Marek Szyryk, Stanisław J. Woś, Wojciech Zawadzki a v poslední době v letech 2020–2021 Adam Bencal, Jerzy Chaberek, Jacek Michalak, Tomasz Walczak. Ve srovnání s jinými polskými centry výtvarné fotografie toto prostředí, nazývané občas jako Jelenohorská škola fotografie, vyznačuje odlišnost a umělecká vyspělost, ačkoliv umělci nikdy nevytvořili žádnou formální skupinu a pocházeli z různých prostředí. Pokud bychom se pokusili najít motiv, který by tyto umělce spojoval, byla

by to jistě krkonošská fotografie, protože nejvíce fotografií vzniklo na plenérech pořádaných v rámci Bienále horské fotografie.

Na akcích spojených s bienále se již v devadesátých letech objevil český fotograf Jaroslav Beneš, účastník výstavy „Fotografia elementarna“, kterou pořádal Jerzy Olek mimo jiné v BWA ve Štětíně v roce 1986. Tento český umělec známý svým konceptuálním přístupem k fotografii přijížděl na plenéry do Krkonoš s velkoformátovým fotoaparátem, pomocí něhož pořídil mnoho zajímavých záběrů slezských Krkonoš, zaměřených nikoliv na krásu pohledu, ale na geometrii obrazu. Zachovalo se rovněž několik současných fotografií z Krkonoš od Miroslava Machotky, českého fotografa, rovněž účastníka výstav spojených s programem elementární fotografie, jejichž komisařem byl Jerzy Olek.

Nepochybně nejpůsobivější, pokud se jedná o horské fotografie z Krkonoš, je tvorba Wojciecha Zawadzkého a Ewy Andrzejewské. Oba se vyznačují individuální vizí své tvorby a osobním stylem fotografování, který lze nejjednodušším způsobem popsat jako čistý a usilující o syntézu v případě Wojciecha Zawadzkého, a emocionální a subjektivní v případě Ewy Andrzejewské.

Hory jsou jednou z oblastí reality, kterou Wojciech Zawadzki fotografoval často. Tohoto umělce nezajímaly krásné výhledy ani proměnlivost horského počasí. Důležitější je u jeho snímků pokus o zachycení toho, co je společné pro všechny hory světa, a zaměření se na pojmovou a fyzickou analýzu hmoty hor. Na horách zachycoval to, co je stále a neproměnlivé. Detailům připisoval nový význam, soustředil na ně svou pozornost, těžil z nich vizuální konstrukce a dosahoval podstaty svého kontaktu s nimi. Jeho fotografie odkazují na univerzální pojmy týkající se krajiny, prostoru či způsobu vnímání a prožívání přírody. Wojciech Zawadzki se dívá jakoby nikoliv na samotnou přírodu, ale také skrze ni, aby se tímto způsobem dostal k její podstatě. Fotografie tohoto umělce se vyznačují precizností, disciplínou kompozice a péčí o záznam struktury prezentovaného objektu. Charakteristické jsou u něj těsně rámečkované záběry vybraných fragmentů přírody, které rovnoměrně vyplňují

fotografický obraz od dolní až po horní hranu. Hory tohoto umělce připomínají obrazy pravěké přírody, znehybněné, zbavené přítomnosti jakéhokoliv života. Dojem stálosti a neměnnosti svědčí o fotografickém povědomí tohoto umělce a dovednosti zcela ovládnout obraz zachycované reality. Díky použití velké hloubky ostrosti se mohl soustředit na detail: pronikal do povrchu hmoty, zkoumal její strukturu, extrahoval detaily reality a v doslovnosti záznamu dosahoval hranic vnímání. Tímto způsobem dosahoval efektu surrealismu a v případě některých snímků dokonce i abstrakce. V jeho fotografiích nalezneme mnoho z idejí konceptuálního umění: v redukci forem fyzického světa na základní geometrické struktury a směřování skrze ně k univerzálním symbolům odkazujícím na zákony fungování světa. Wojciech Zawadzki patří mezi umělce, kterým se fotografii podařilo dostat k podstatě pojmu tajemství existence hor a ukázat jejich podstatu, kterou lze v umění vyjádřit. Díky schopnosti zastavit čas v záběru fotoaparátu nám dává pocit trvání v nekonečnu.⁸

Ewa Andrzejewska byla na Bienále horské fotografie v Jelení Hoře oceněna v letech 1986, 1988 a 1990. Spolupracovala tehdy s Grzegorzem Ziębou a některé fotografie podepisovali společně. Ve fotografii je zajímal konceptuální přístup k problematice hmoty na horách. Zlomem v jejím uměleckém vývoji bylo setkání s Wojciechem Zawadzkým, jelikož se zdá, že od tohoto okamžiku nalezla ve fotografii svou individuální a originální cestu. Fotografie Ewy Andrzejewské se velmi intenzivně vyvíjela až do konce jejího života v roce 2017. Zanechala po sobě skvělé dědictví, ve velké míře spojené s horskou fotografií Krkonoš.

Tato umělkyně se povznese nad čistý záznam a překračovala hranice fotografie vnímané jako dokument. Netýkaly se jí problémy elementarismu a čisté fotografie. Ve fotografii hledala krásu, která jejím snímkům dodávala ur-

⁸ více v: Joanna Mielech, W poszukiwaniu kamienia filozoficznego. O fotografii górskiej Wojciecha Zawadzkiego, w: Ewa Andrzejewska. Wojciech Zawadzki. Góry - fotografia, katalog wystawy JCK, Jelenia Góra 2018

čité duchovno. Ewa Andrzejewska na snímcích zachycovala efemérni okamžiky, ktoré se téměř vymykajú možnosťou ľudského vnímaní. Jej fotografie vznikali z nehmotné látky, ze svetla, ktoré vytěžuje duchovní prvok a osvetľuje tmnou stránku reality. Z historického hľadiska spôsob fotografování Ewy Andrzejewské vychází z tradice prelomu deviate-náctého a dvacátého stoliť. Od Eugena Atgeta, pařížského fotografa z prelomu 19. a 20. stoliť, k němuž měla dušev-ně blízko, převzala charakteristický spôsob fotografování, kterému se lidově říká „proti světlu“. Používala starý foto-aparát z doby před druhou světovou válkou a stejně staré objektivy, díky nimž často dosahovala záměrného rozostření a zamlžení obrazu. Monochromatická forma snímků Ewy Andrzejewské je vytrhuje z kontextu běžného každodenní-ho života. Teplý sépiový tón podtrhuje jejich nostalgický půvab a zjemňuje kontrasty černé a bílé. Jej alchymickou pracovnou byla tmná komora. Tam prováděla „zázračné“ proměny a tam se její individualita v tvorbě fotografických obrazů projevovala naplno. Negativ byl pro ni pouze vý-chozím bodem. Oproti tomu pozitivy byly unikátní, neo-pakovatelné. Příroda na fotografiích této umělkyně dokáže zprostředkovat autorovy emoce a jeho náladu v daném okamžiku. Efemérnosť prírody na jejích fotografiách odrážá spôsob vnímaní pomíjivosti a bolesti z krehkosti ľudskej exi-stence. Snímky horskej krajiny od Ewy Andrzejewské majú predovšetkým pohádkovú atmosféru a lze v nich spatřit poza-stavení v priestore bez času.⁹ Ewa Andrzejewska a Wojciech Zawadzki jsou umělci, kteří fotografování v Krkonoších dodali nový rozměr. Zanechali po sobě mnoho fotografií, ktoré by měly byť uchované v zbírkách zdejších múzeí.

Autorem, který si v krkonošské fotografii vypracoval vlastní styl, byl Janusz Nowacki, fotograf a kurátor fotografie, zakladatel galerie „pf“ v poznaňském kulturním centru – Zamku. Řadu let byl porotcem Bienále horské fotografie, od konce osmdesátých let byl účastníkem mnoha plenérů v Krkonoších. Horská fotografie

Janusze Nowackého se vyznačovala spojením fotografie dokumen-tující vybraný úryvek reality s konceptuálními idejemi. Janusze Nowackého ve fotografii zajímala otázka symbolu, hledání stop přítomnosti různých existencí. Občas je nacházel ve specifických tvarech kořenů, větví, kamenů či mraků spojujících se do ur-čitých struktur, které byl příkladem jeho osobních vizí světa ve fotografii.

Žákem Janusze Nowackého byl Rafał Swosiński, účastník plenérů bienále od roku 1993 a mnohonásobný držitel ocenění.¹⁰ Pro jeho fotografie je charakteristické hledání zvláštních stop lid-ské přítomnosti v priestore, ktoré nachází ve zbytcích staveb různé proveniencie a v kamenných cestách. Eugeniusz Józefowski, malíř, fotograf, profesor Akademie výtvarných umění ve Vratislavi, se účastnil mnoha plenérů a akcí bienále, často byl zván do poroty soutěže. Jako foto-grafický umělec v Krkonoších hledal nové způsoby vidění reality, byl jedním z pionýrů návratu k fotografování Kr-konoš pomocí dírkových komor a pořídil s jejich pomocí mnoho inovativních záběrů. Spočívaly ve změně perspektiv vidění. Na záběrech Eugeniusze Józefowského popředí v podobě zvětšených rostlinných motivů mění optiku vnímaní a tvoří obrazy plné neobvyklosti a nejedno-značnosti.

Maciej Hnatiuk z Valbřichu se na plenérech dopro-vázějících bienále objevil v osmdesátých letech. Během XI. bienále obdržel ocenění za krkonošskou tematiku. Spolupracoval s Vyšší fotografickou školou v Jelení Hoře. V konvenci pozornosti ke kráse pomíjivého okamžiku foto-grafoval vodopád Podgórna v Przesieci, Sněžku, analyzoval povrch Maleho Stavu v Krkonoších. Jeho technicky doko-nalé kontakty či zvětšeniny v sobě mají nádech nostalgie po kráse, kterou se na fotografiích nebál zachycovat.

Účastníky plenérů a akcí spojených s bienále byli od raných devadesátých let také Marek Szyryk a Sławoj Dubiel, oba pocházející z Opolí. Fascinování fotografií se bienále účastnili nejprve jako účastníci soutěže a ocenění

autoři.¹¹ Oba se v posledních letech bienále účastní jako porotci. Marek Szyryk, v současné době profesor lodžské vysoké filmové školy, pořídil v Krkonoších mnoho foto-grafií. V dalších letech jej fascinovaly různé otázky spojené s vývojem jeho fotografických zájmů, záznam romantické krajiny, nostalgické záběry proti světlu, následně vliv koncep-tuálních idejí viditelný na jeho záběrech geometricky zachy-covaných částí budov. Ve všech fázích jeho vývoje je patrné hledání duchovna a krásy v krajině.

Sławoj Dubiel je autorem mnoha zajímavých fotografií pořízených dírkovou komorou, panoramat, která známé výhledy zachycují novým způsobem. Ve fotografii Krkonoš hledal prostor a světlo.

Dalším uměleckým fotografem s výraznou vizí krko-nošské fotografie a vášní pro fotografování hor je Tomasz Mielech.¹² Na plenéry v rámci bienále byl zván od roku 1998. V jeho fotografiích lze najít mnoho z idey romanti-ckého panteismu, který jej fascinoval na obrazech Caspara Davida Friedricha, německého malíře tvořícího v 19. stoliť – autora oduševnělých horských krajin, které maloval mimo jiné v Krkonoších. Friedrichovy malby s ohromujícím po-citem prázdnoty, samoty a hlubokého duchovního prožit-ku, kontaktu s absolutnem skrze přírodu, jsou, jak se zdá, blízke jeho vizuální interpretaci horské krajiny ve fotografii s hledáním okamžiků, kdy se příroda odhaluje nejkrásněji, když ukazuje svou podstatu prostřednictvím neobvyklých světelných situací. Fotografie Tomasze Mielecha jsou cha-rakteristické úspornou kompozicí a jemností ve schopnosti zachytit světlo a stín.

Od samotného počátku se plenérů bienále účastnila Ja-nina Hobgarska, později se připojila Halina Morcinek, Jana Trawniczek, sporadicky Sławomir Tobis, Marek Dziedzic či Marcin Kielbiewski.

V roce 1998 se po X. bienále objevil nápad, aby cyk-lické výstavy fotografie byly prezentovány v horské chatě

„Samotnia“, která ke všem fotografickým aktivitám od samotného počátku přistupovala příznivě. Uspořádána byla jedna tematická výstava černobílé tradiční fotografie – „Karkonosze“ s fotografiemi Ewy Andrzejewské, Jacka Jaška, Tomasze Mielecha a Wojciecha Zawadzského.

V roce 2003 se na plenéru v Samotni, a v roce 2004 jako porotce bienále, objevil Stanisław J. Woś, zakladatel suwalské „Pacamery“, jeden z nejvýznamnějších autorů polské fotografie v oblasti krajiny.¹³ Spolu s ním Tomasz Michałowski¹⁴, který na plenér do Samotni přijel s S. J. Wosem v roce 2005. Jejich povědomí o fotografii přineslo krkonošské fotografii něco zcela nového, ačkoliv v určitém smyslu blízkého myšlenke elementarismu. Fotografie obou těchto autorů lze popsat jako projekci toho, co je vnitřní. Oba se dívají na přírodu, ale sahají dále, mimo její reálný rozměr, k podstatě motivů, které je zajímají. Krkonošské fotografie Stanisława J. Wose jsou unikátními otisky z mno-hokrát exponovaných negativů. Jeho snímky budí dojem mystických krajin s realitami, které se prolínají, ale tvoří celek. Některé z jeho fotografií z Krkonoš se soustředí na je-den izolovaný motiv a jeho zachycování po dlouhou dobu, čehož výsledkem je určitá rozostřenost a soustředění pozor-nosti na obrazu, který je, jak se zdá, projekcí mysli a pamě-ti. V Krkonoších vzniklo mnoho fotografií Tomasze Mi-chałowského, v nichž se jako nejdůležitější myšlenka jeho fotografie jeví hledání podstaty světa, odhalování tajemství existence a odkazování na kulturní paměť. Sám umělec toto hledání definuje jako hledání loga a mýtu ve fotografii.

Kromě Bienále horské fotografie důležitou roli v pro-pagaci fotografie v Krkonoších plní jelenohorská galerie BWA, která od počátku své existence připravuje a prezen-tuje výstavy svázané s regionem, rovněž s fotografováním Krkonoš. Již zmíněná výstava „Kraina wichrów i mgieł“

9 Joanna Mielech: Orbis tertius - Po drugiej stronie lustra. O innym wymiarze świata w fotografii Ewy Andrzejewskiej, w: Ewa Andrzejewska. Wojciech Zawadzki. Góry - Fotografia, katalog wystawy, JCK, Jelenia Góra 2018.

10 Grand Prix Bienále horské fotografie, v roce 1994, 1998, I. ceny v roce 2014, 2016, II. cena v roce 1990 cena za krkonošskou tematiku v roce 1996.

11 Marek Szyryk Grand Prix IX. bienále v roce 1996 za fotografie z Krkonoš, I. ceny VII. bienále, III. ceny XIII. bienále), Sławoj Dubiel - držitel I. ceny XV. bienále

12 Na X. Bienále horské fotografie v roce 1998 získal I. cenu za fotografie Sněžných jam.

13 Poprvé se v Jelení Hoře zviditelnil v souvislosti s výstavou „Blíže fotografii“ (Blíže k fotografii), kterou organizoval Andrzej Saj v roce 1996 v jelenohorské BWA, a v souvislosti se svou individuální výstavou v BWA v roce 2001.

14 Poprvé se v Jelení Hoře objevil na výstavě „Fotografia i przestrzeń“ (Fotografie a prostor), kterou pořádala Galerie FF v Lodži mj. v jelenohorské BWA v roce 1999)

Tomasze Olszewského byla v BWA prezentována v roce 1982. V roce 1999 se BWA podílela na přípravách první průřezové důležité výstavy, kterou uspořádali Gesselschaft für interregionalen Kulturaustausch e.V. Berlin a Oblastní muzeum v Jelení Hoře, s názvem „Wspaniały krajobraz. Artyści i kolonie artystyczne w Karkonoszach w XX wieku“ (Velkolepá krajina. Umělci a umělecké kolonie v Krkonoších ve 20. století). Jednalo se o velkolepý počín představující umění na úpatí Krkonoš ve 20. století, před a po 2. světové válce. Součástí doprovodné knihy k výstavám byl text Adama Soboty, který se zabýval polskou fotografií po roce 1945. V letech 2000–2001 Galerie BWA uspořádala významnou výstavu „Wokół wielkiej Góry“ (Kolem velké hory), na které prezentovala kontinuitu německo-české a nově i polské tradice oblasti kolem Sněžky v Krkonoších.¹⁵ Nedílnou součástí projektu bylo v roce 2000 rovněž symposium „Tożsamość miejsca“ (Identita místa) doprovázející výstavu. V souvislosti s tématy souvisejícími s regionem Galerie BWA vydala knihu „Wejście na świętą górę“ (Výstup na svatou horu) s texty Andrzeje Więckowského, realizovanými v rámci Krkonošské observatoře v letech 2007–2010 v jelenohorské BWA. V letech 2005 a 2006 Galerie BWA v Jelení Hoře uspořádala dvě významné výstavy – „Pamiętka z Karkonoszy“ (Památka z Krkonoš). Ročník 2006 byl zaměřen na fotografii a nová média. Záměrem výstavy bylo ukázat vztahy umělců k horám založené na myšlence široce pojaté památky.¹⁶

¹⁵ Na výstavě byly prezentovány různé formy zachycování obrazu Sněžky, malířství, sochařství, grafika a kresba, fotografii zde reprezentovali: Ewa Andrzejewska, Wojciech Zawadzki, Tomasz Mielech, Carl Franz Close, Jiří Hladík, Karel Hník, Karel Došek. Tato výstava byla následně představena v České republice v Krkonošském muzeu ve Vrchlabí a v německé galerii v Herrnhutu.

¹⁶ Výstavy se zúčastnili: Ewa Andrzejewska, Daniel Antosik, Marek Arcimowicz, Jakub Byrcek, Sławoj Dubiel, Zbigniew Dygdałowicz, Maciej Hnatiuk, Janina Hobgarska, Janusz Jaremen, Jacek Jasko, Andrzej Jędrocha, Piotr Komorowski, Jerzy Kosalka, Jan Kotlarski, Katarzyna Kozyra, Krzysztof Kuczyński Zbigniew Kulik, Mirosław Kulla, Andrzej Jerzy Lech, Tomasz Michałowski, Tomasz Mielech, Halina Morcinek, Janusz Nowacki, Marcin Oliva Soto, Tomasz Olszewski, Jakub Pajewski, Waldemar pranciewicz, Czesław Romaniuk, Leszek Różański, Tomasz Sikorski, Rafał Swosiński, Jacek Szczerbaniewicz, Marek Szyryk, Jerzy Wiklendt, Stanisław J. Woś, Wojciech Zawadzki.

V roce 2008 galerie spolu s Krkonošskou pobočkou ZPAF uspořádala již dříve zmíněnou výstavu Krkonošské pobočky ZPAF „Karkonosze“. Fotografickou výstavu, na níž byly prezentovány rovněž tradiční černobílé fotografie, v roce 2009 v Galerii BWA uspořádal polský Krkonošský národní park. Tato výstava se konala pod názvem „50 lat Karkonoskiego Parku Narodowego“ (50 let Krkonošského národního parku).

V roce 2014 BWA uspořádala také výstavu „Karkonosze. Fotografia Hand Made“. Tato výstava byla prezentována v Galerii zámku ve Staniszowě a v „Galerii N“ v českém Jablonci nad Nisou. Piotr Komorowski při této příležitosti napsal, že takový výběr „je částečně přirozeným důsledkem určité tradice, kterou udržují osoby soustředěné kolem *jelenohorské fotografické školy*. Toto označení, které formuloval Krzysztof Jurecki, je chápáno z hlediska estetického principu založeného na ortodoxním přístupu k povaze média navazujícím ve své podstatě na jeho žánrovou čistotu. Je třeba zdůraznit, že pojem *ortodoxní* v sobě neobsahuje žádné negativní konotace, a právě naopak: poukazuje na primárnost původního principu fotografie, který je výsledkem působení světla a chemie, a také ručního zpracování fotografií, jehož podstatou je látkovost vnímatelná v každé etapě, materiálnost nosiče, který je fyzicky *hmatatelný* v procesu, kdy se stává konečnou a hotovou fotografií.“ (...) „Klasická stříbrná fotografie je jako dobrá ověřená značka vína. Její znalec nemusí podstupovat riziko ochutnávání nových odrůd. A pokud tak činí, stejně se nejčastěji vrací k vytříbené chuti toho, co svou opodstatněnost v uplynulých letech potvrdilo. Tvorba snímků technologií negativ – pozitiv je těžkým úkolem založeným na rozmarných a proměnlivých podmínkách zpracování, při kterém je obtížné dosáhnout klinické opakovatelnosti efektů, což je v případě digitální fotografie pravidlem.“¹⁷

Individuální výstavy fotografií s krkonošskou tematikou nabídl ke zhlédnutí v jelenohorské galerii BWA tito autoři:

¹⁷ Piotr Komorowski, Dotknąć obrazu, v: Karkonosze. Fotografia hand made, katalog wystawy, Galeria BWA, Jelenia Góra 2014.

Waldemar Wydmuch, Jerzy Wiklendt, Wojciech Zawadzki, Ewa Andrzejewska, Stanisław J. Woś, Tomasz Michałowski. Obsáhlá prezentace z plenérů, tzv. "Domků Myśliwských", byla v roce 2021 vystavena v BWA v souvislosti s 60. výročím existence Jelenohorského fotografického spolku. Současná výstava je záznamem určitého stavu výzkumu, který jistě bude výchozím bodem pro další hledání v rámci historie regionu. Fotografie v současné době zažívá rozkvět ve všech svých podobách. Rozvíjí se moderní digitální techniky a také se vrací nostalgie po dávné podobě fotografie. Nelze ukázat najednou všechny trendy a dění v současné fotografii. Jediným řešením je omezit se na výběr jednoho z mnoha směrů, neobvykle důležitého úseku historie krkonošské fotografie, týkajícího se černobílé fotografie. Díky tomu je výstava do značné míry homogenní a konzistentní. Výstava „Fotografia Karkonoszy 1945–2021“ je záznamem určité části historie a toho, co je možné vidět už dnes.

Fotografie Krkonoš je v historii oboru velmi zajímavým tématem. Fotografie, které zde vznikaly v dobách, kdy

se tato technika teprve začínala rozšiřovat, byly odrazem obdivu ke kráse těchto nevelkých hor a výrazem fascinace ušlechtilostí fotografické techniky. V tomto ohledu se nic nezměnilo. Člověk má občas dojem, že tento prostor neustále přivolává duchy minulosti, aby mohlo pokračovat něco, co již kdysi začalo a v okamžiku největšího rozkvětu bylo přerušeno válkou a následnými změnami na mapě. Možná, že existuje genius loci Krkonoš, který současné fotografie nutí jít cestou, kterou nestihli dojít do konce jejich umělečtí předchůdci vzhledem ke změně hranic a kulturní výměně. Dnes vzniká mnoho současných fotografií, které jsou rozvinutím symbiózy objektivního dokumentu s obdivem plným emocí ke kráse Krkonoš, a to vše pomocí starých předválečných fotoaparátů, velkoformátových desek a často sépiově tónovaných snímků. Tento druh fotografie nalézá uznání i mezi českými umělci a troufneme si říci, že se Krkonoše po téměř osmdesáti letech konečně staly prostorem pro společnou tvorbu Poláků a Čechů, když se umělci mohou setkávat v rámci společných projektů a plenérů.

Joanna Mielech

Stawoj Dubiel - Karkonosze. Studniční hora 2015, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. Studniční hora 2015 bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

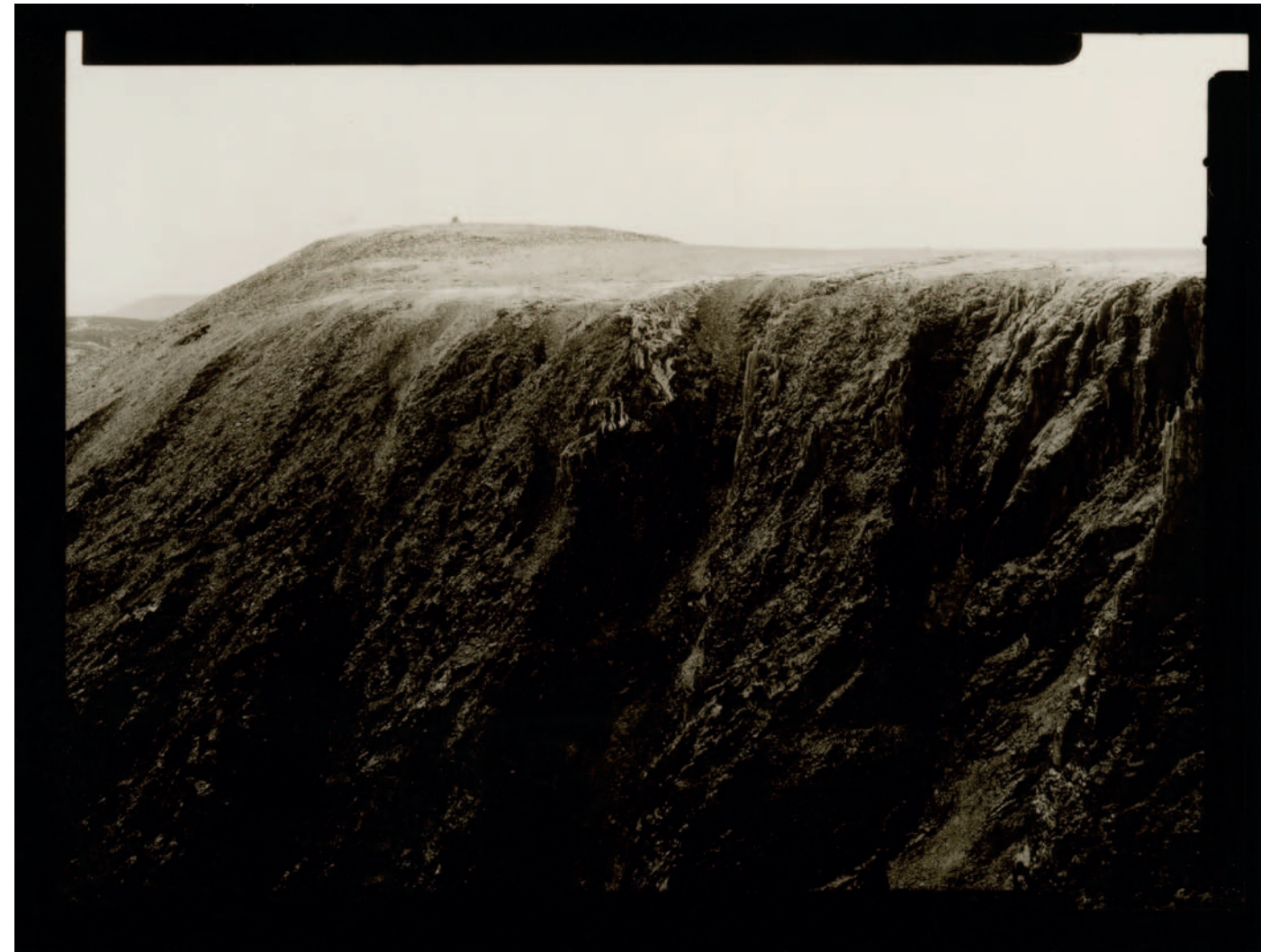

Ewa Andrzejewska

Karkonosze 1998, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Przemysława Winczewskiego
Krkonoše 1998, bromostříbrná fotografie, zvětšenina z negativu 9 x 12 cm ze sbírky Przemysława Winczewského

Karkonosze 1989, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Przemysława Winczewskiego
Krkonoše 1989, bromostříbrná fotografie, zvětšenina z negativu 9 x 12 cm ze sbírky Przemysława Winczewského

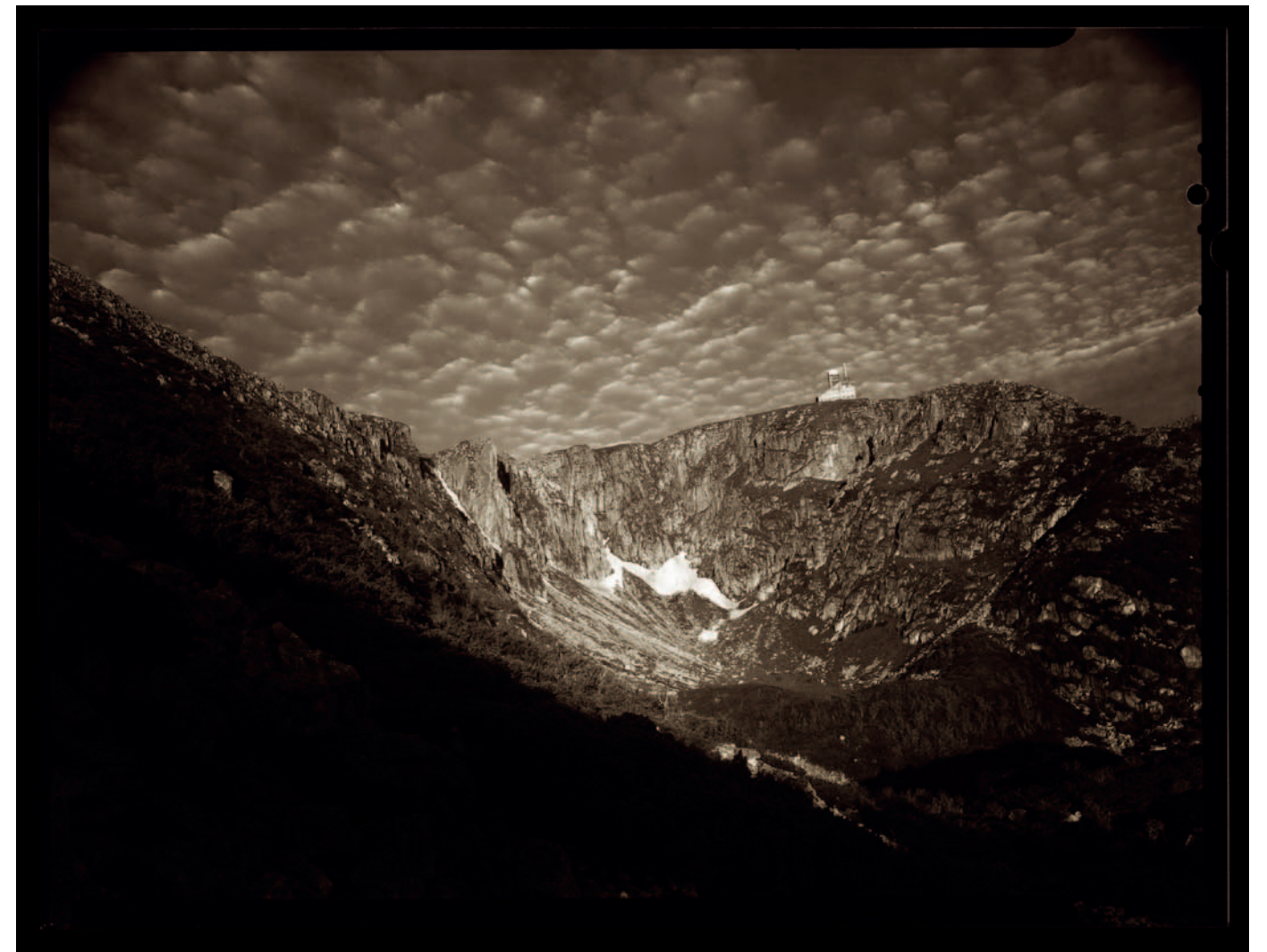

Ewa Andrzejewska

Karkonosze I 1990, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Przemysława Winczewskiego
Krkonoše I 1990, bromostříbrná fotografie, zvětšenina z negativu 9 x 12 cm ze sbírky Przemysława Winczewského

Karkonosze 1991, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Przemysława Winczewskiego
Krkonoše 1991, bromostříbrná fotografie, zvětšenina z negativu 9 x 12 cm ze sbírky Przemysława Winczewského

Adam Bencal

Karkonosze 2021, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše 2021, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

Karkonosze 2019, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše 2019, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

Jaroslav Beneš

Bez tytułu 2012, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm / **Bez názvu** 2012, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Bez tytułu 2012, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm

Bez názvu 2012, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Bez titulu 2012, odbitka želatynowo-srebrova z negatyvu 13 x 18 cm / **Bez názvu** 2012, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Bez titulu 2012, odbitka želatynowo-srebrova z negatyvu 13 x 18 cm
Bez názvu 2012, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Jan Bortkiewicz

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa, własność Muzeum Narodowego we Wrocławiu, nr inw. XIII-3768

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie, majetek Národního muzea ve Vratislaví, inv. č. XIII-3768

Jakub Byrczek

Okolice schroniska Samotnia, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 30 x 40 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7342

Poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie z negativu 30 x 40 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7342

Jakub Byrczek

Karkonosze, okolice schroniska Samotnia, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7610
Krkonoše, poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7610

Karkonosze, okolice schroniska Samotnia, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7608
Krkonoše, poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7608

Jerzy Chaberek

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

Sławoj Dubiel

Karkonosze. Mały Staw 2009, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. Malý rybník 2009, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Karkonosze. Mały Staw 2009, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. Malý rybník 2009, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Sławoj Dubiel

Karkonosze. Śnieżka 2015, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše. Sněžka 2015, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

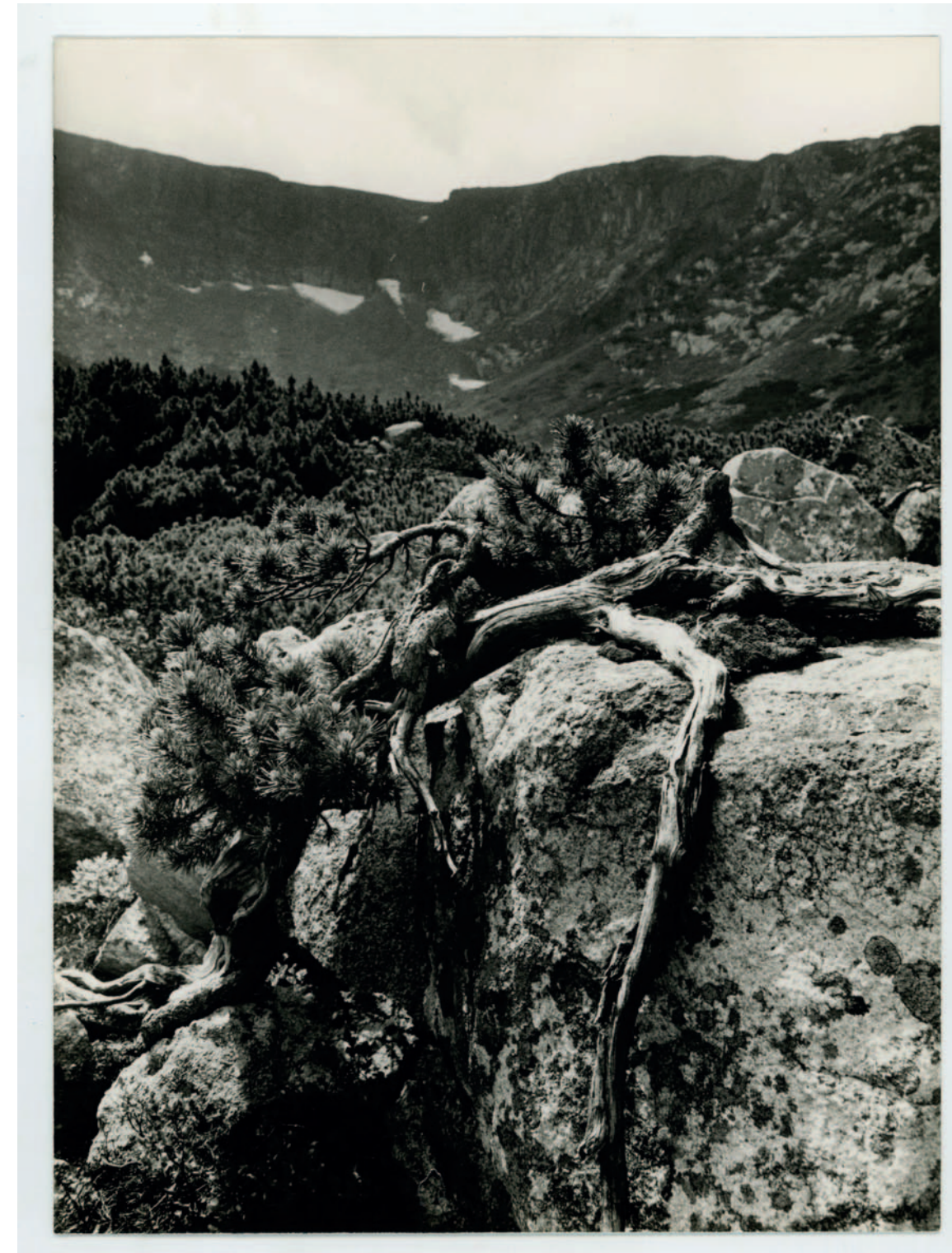

Karkonosze. Mały Staw 2009, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. Malý rybník 2009, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Pierwsza sadź 1994, odbitka żelatynowo-srebrowa / První námrazy 1994, bromostříbrná fotografie

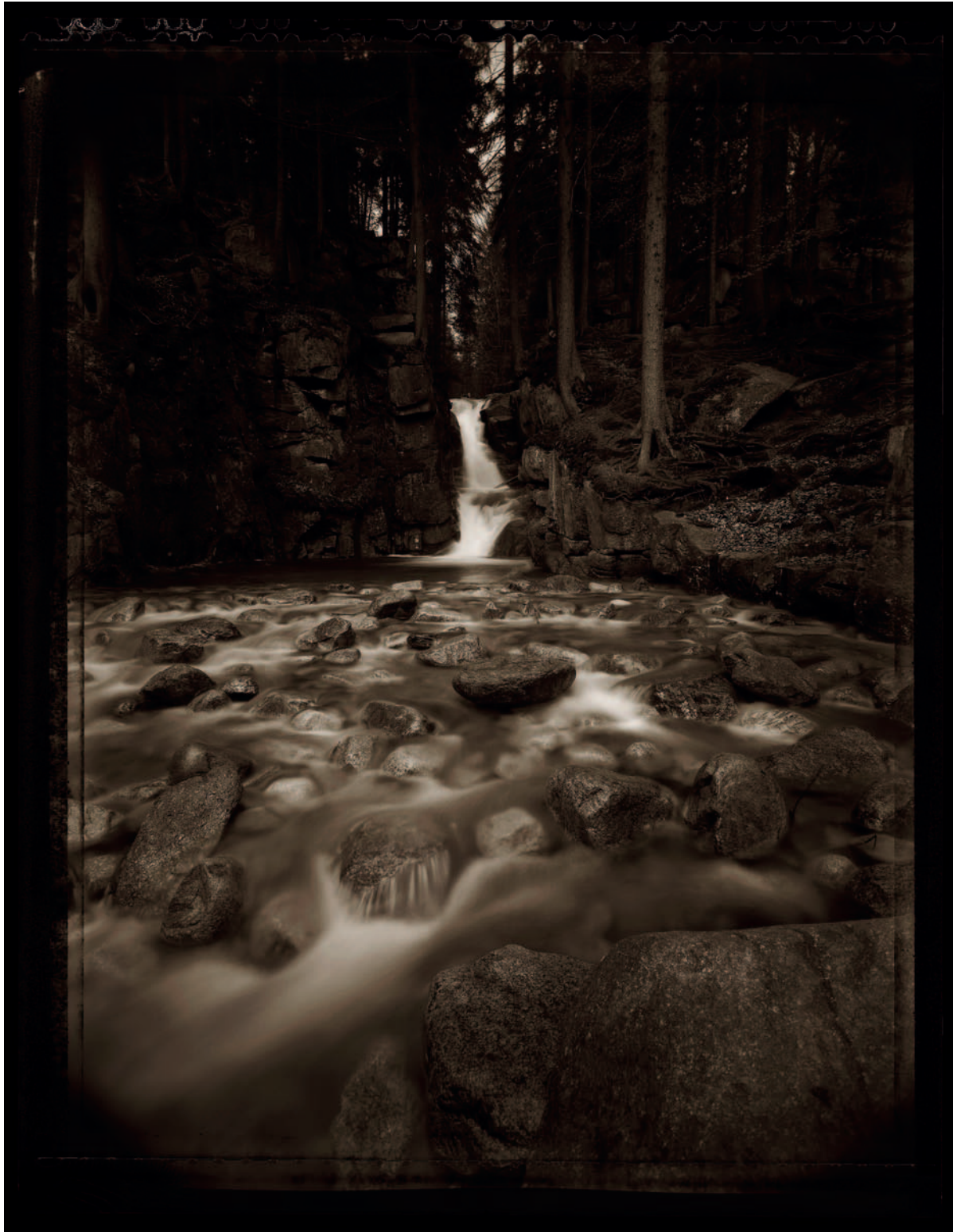

Kamień i życie 1989, odbitka żelatynowo-srebrowa / Kámen a život 1989, bromostříbrná fotografie

Marek Dziedzic

Karkonosze 1995, odbitka żelatynowo-srebrna z negatywu 6 x 12 cm, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše 1995, bromostříbrná fotografie, 6 x 12 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Wodospad Podgórnaj 1999, kopia żelatynowo-srebrowa, z negatywu Polaroid 55, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Vodopád Podgorné 1999, bromostříbrná fotografie, z negativu Polaroid 55, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Karkonosze. Mały Staw 2000, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše. Malý rybník 2000, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

Maciej Hnatiuk

Równia pod Śnieżką - Mostek 2001, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Rovina pod Sněžkou - Most 2001, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Śnieżka 2000, kopia żelatynowo-srebrowa, z negatywu 4 x 5 " ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Sněžka 2000, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 " ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Janina Hobgarska

Karkonosze 2004, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm

Krkonoše 2004, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

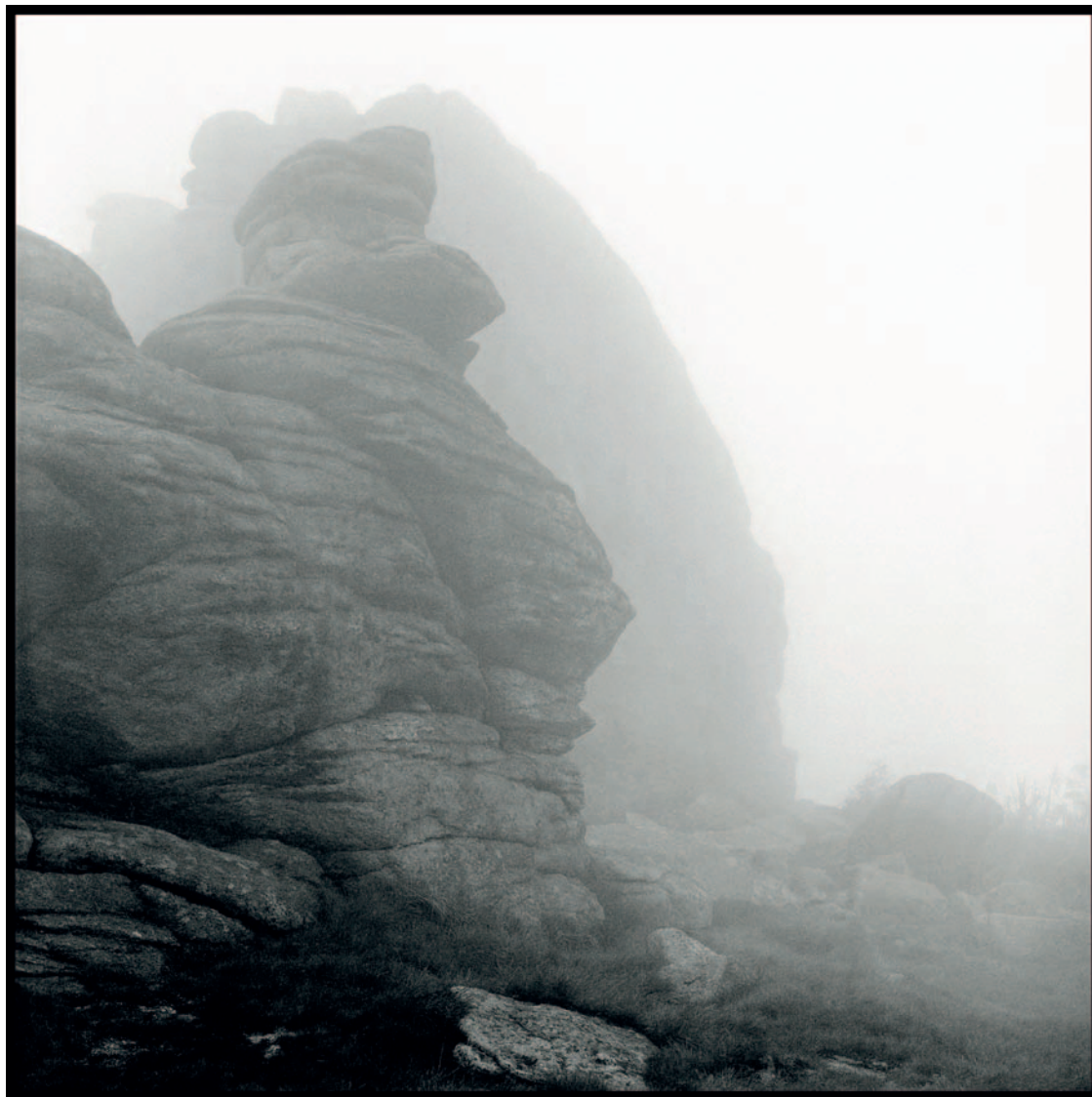
Karkonosze 2004, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm

Krkonoše 2004, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Janina Hobgarska

Karkonosze 2002, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm
Krkonoše 2002, bromostříbrná fotografie, z negativu 6 x 6 cm

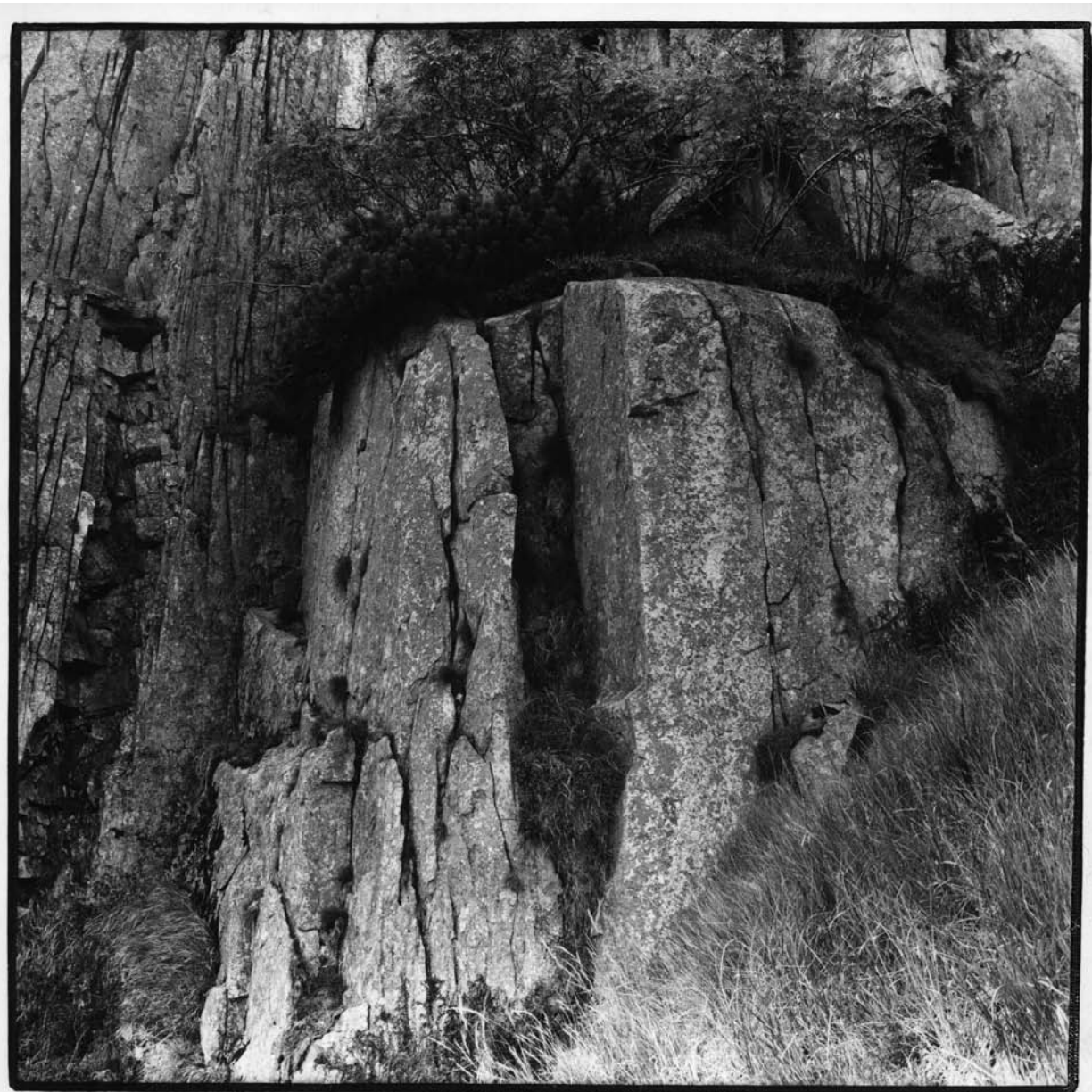
Karkonosze 2002, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm
Krkonoše 2002, bromostříbrná fotografie, z negativu 6 x 6 cm

Roman Hryciów

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrna, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Wodospad 1981, odbitka żelatynowo-srebrna ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego / **Wodopád** 1981, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

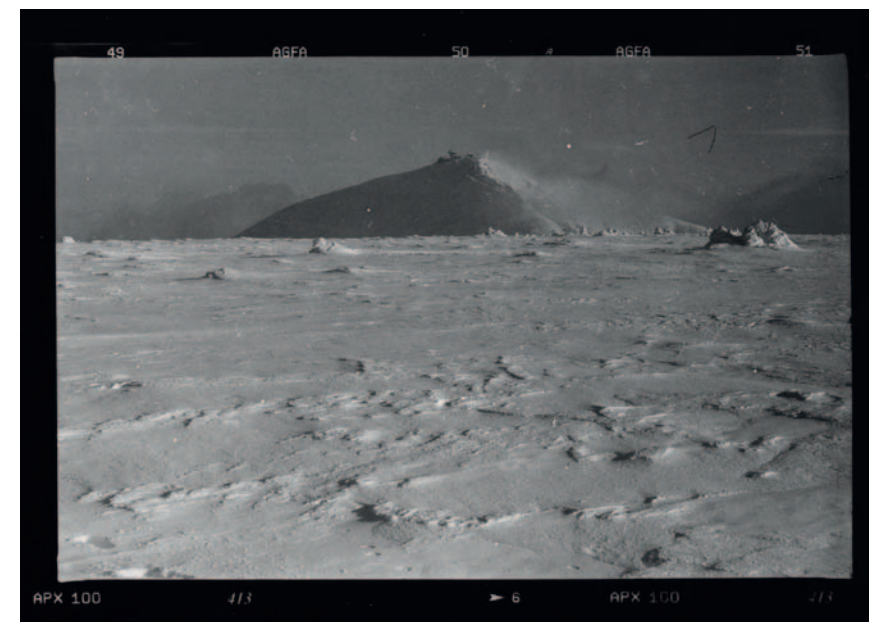
Jacek Jaśko

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 9 cm
Krkonosé, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 9 cm

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 9 cm
Krkonosé, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 9 cm

Eugeniusz Józefowski

Widok na Dolinę Małego Stawu z poziomu liścia 2010, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 8 x 10 "

Pohled na Malý rybník přes listí, bromostříbrná fotografie z negativu 8 x 10 "

Karkonosze. Mały Staw, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše. Malý rybník, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Eugeniusz Józefowski

Karkonosze 2005, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2005, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze 2005, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2005, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Eugeniusz Józefowski

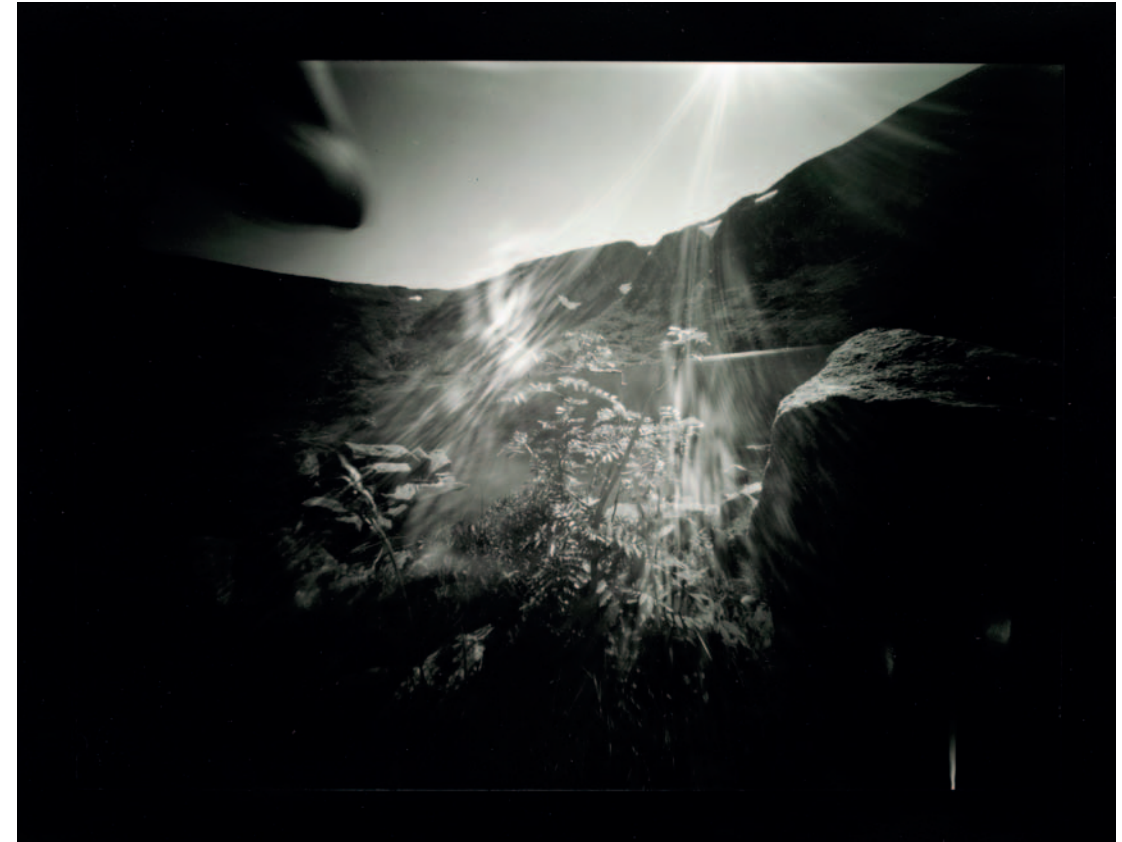
Światła w Karkonoszach 2005, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 18 x 24 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7434

Světla v Krkonoších 2005, bromostříbrná fotografie z negativu 18 x 24 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č MJG AH 7434

Mały Staw z dłonią, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu 18 x 24 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7432

Malý rybník s rukou, bromostříbrná fotografie z negativu 18 x 24 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7432

Marcin Kiełbiewski

Karkonosze 1996, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše 1996, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Karkonosze 1996, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše 1996, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

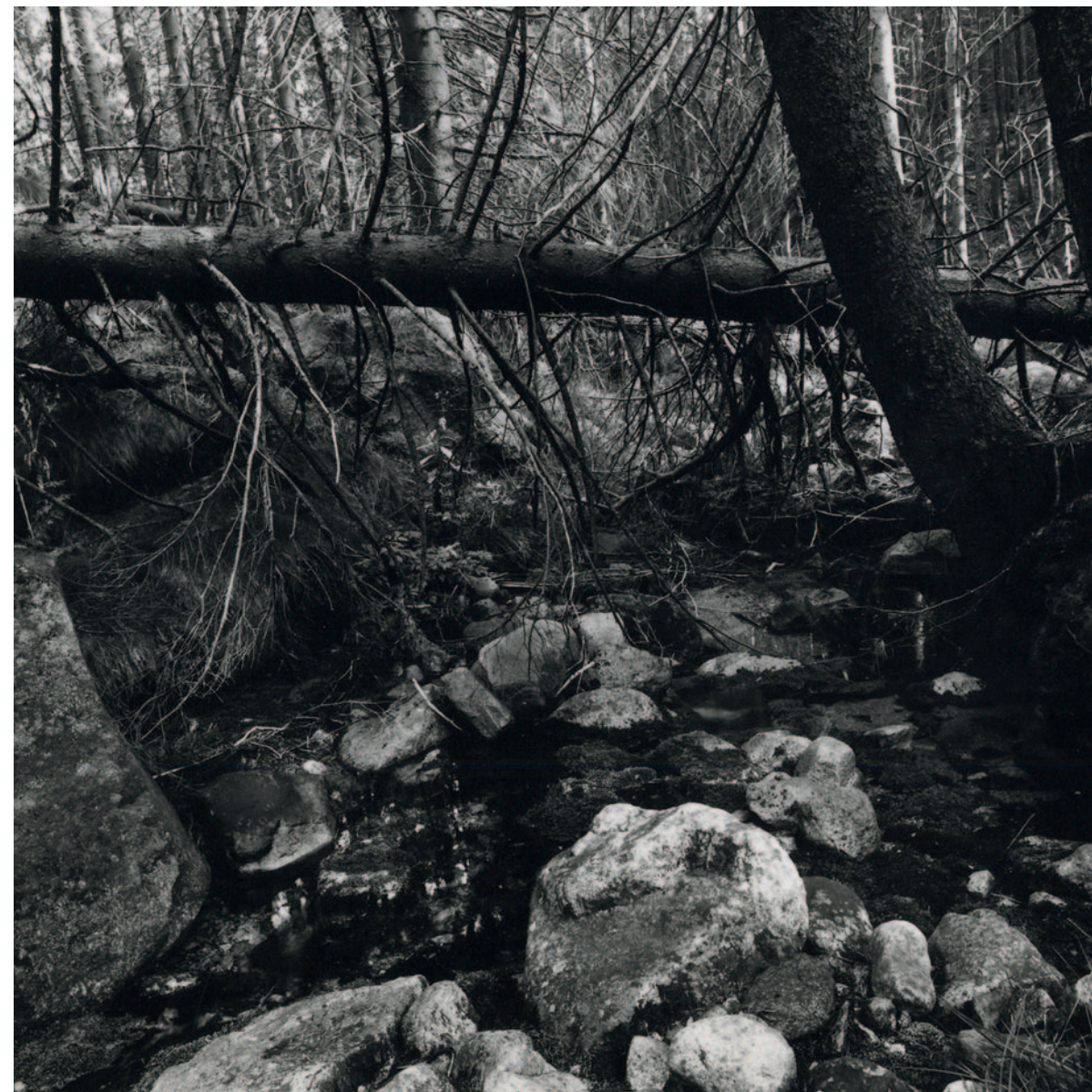
Piotr Komorowski

Las, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Muzeum Karłonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7442
Les, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7442

Bogdan Konopka

Las w okolicach Samotni, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Les poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Sadź czaruje 1995, odbitka żelatynowo-srebrna / Námraza čaruje 1995, bromostříbrná fotografie

Buki na grzbiecie Rýchory 1995, odbitka żelatynowo-srebrna / Buky na Rýchorách 1995, bromostříbrná fotografie

Krzysztof Kuczyński

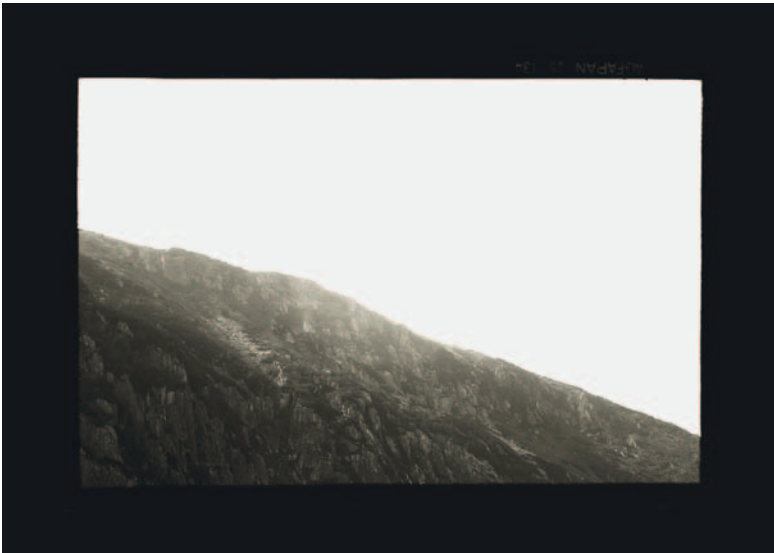
Bez tytułu, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Bez nazwu, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Robert Kutkowski

Karkonosze. Potok I 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego
Krkonoše. Potok I 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského fotografického spolku

Andrzej Jerzy Lech

Karkonosze 1984, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 9 cm, ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze
Krkonoše 1984, bromostříbrná fotografie z negativu, 6 x 9 cm, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Karkonosze 1984, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 9 cm, ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze
Krkonoše 1984, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 9 cm, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Andrzej Jerzy Lech

Karkonosze 1984, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 9 cm, ze zbiorów Galerii BWA w Jeleniej Górze
Krkonoše 1984, bromostříbrná fotografie z negativu, 6 x 9 cm, ze sbírky Galerie BWA w Jelení Hoře

Karkonosze, 1932. Mały Staw

Nowy Jork. Nowy Jork poniedziałek 17 czerwca 1991 roku. Karkonosze 1932. Mały Staw. W lewym dolnym rogu fragment drzewa. Góra, którą prześwietla zachodzące słońce. Rok 1932. Dobrze pamiętam ten dzień /

Krkonoše, 1932. Mały Staw

New York. New York, pondělí 17. června 1991. Krkonoše 1932. Mały Staw. V levém dolním rohu je fragment stromu. Vidíme horu, kterou osvětluje zapadající slunce. Rok 1932. Na tento den si dobře pamatuji.

Enchantment Basin, 1991. Nada Lake

Po pięćdziesięciu dziewięciu latach „zdjęcie” to powraca do mnie. Kilka dni temu w drodze z Little Annapurna, późnym popołudniem, fotografowałem Nada Lake, jezioro w północno-zachodniej części stanu Washington. Stąd już blisko do Kanady, jeszcze bliżej do Seattle. „Enchantment Basin, 1991”. Nada Lake. W lewym dolnym rogu fragment drzewa. Góra, którą prześwietla zachodzące słońce. Rok 1991. To bardzo piękne okolice.../

Enchantment Basin, 1991. Jezero Nada

Po padesáti devíti letech se ke mně tento „snímek” vrací. Před několika dny jsem cestou z Malé Annapurny v pozdním odpoledni fotografoval jezero Nada Lake v severozápadní části státu Washington. Odtud je to blízko do Kanady, ještě blíž do Seattlu. Enchantment Basin, 1991. Jezero Nada. V levém dolním rohu je fragment stromu. Opět Hora, kterou osvětluje zapadající slunce. Rok 1991. Jde o velmi krásnou oblast...

*Z listu – „Dziennika podróżnego” Andrzeja Jerzego Lecha, fotografa zamieszkałego w Nowym Jorku, do Roberto Michaela, tłumacza zamieszkałego w Paryżu
Z dopisu – cestovního deníku Andrzeje Jerzyho Lecha, fotografa žijícího v New Yorku, Robertu Michaelovi, překladateli žijícímu v Paříži.*

Adam Lesisz

Karkonosze I-III 1983, odbitka żelatynowo-srebrna, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše I-III 1983, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Patryk Lewkowicz

Karkonosze z pleneru na Odrodzeniu 2012, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše z fotoplenéru na boudě Odrodzenie 2012, bromostříbrná fotografie

Karkonosze z pleneru na Odrodzeniu 2012, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše z fotoplenéru na boudě Odrodzenie 2012, bromostříbrná fotografie

Marek Liksztet

Karkonosze 1999, fotografia z negatywu 24 x 58 mm
Krkonoše 1999, fotografie z negativu 24 x 58 mm

Karkonosze 1999, fotografia z negatywu 24 x 58 mm
Krkonoše 1999, fotografie z negativu 24 x 58 mm

Karkonosze 1999, fotografia z negatywu 24 x 58 mm / **Krkonoše** 1999, fotografie z negatyvu 24 x 58 mm

Karkonosze 1999, fotografia z negatywu 24 x 58 mm / **Krkonoše** 1999, fotografie z negatyvu 24 x 58 mm

Miroslav Machotka

Benecko 2016, fotografia z negatywu / fotografie z negativu

Benecko 2016, fotografia z negatywu / fotografie z negativu

Jerzy Malinowski

Las w okolicach Samotni, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Les poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Las w okolicach Samotni, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Les poblíž boudy Samotnia, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Wojciech Miatkowski

Karkonosze, z cyklu **Szare Rychory**, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, z cyklu **Temné Rýchory** bromostříbrná fotografie

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, bromostříbrná fotografie

Tomasz Michałowski

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

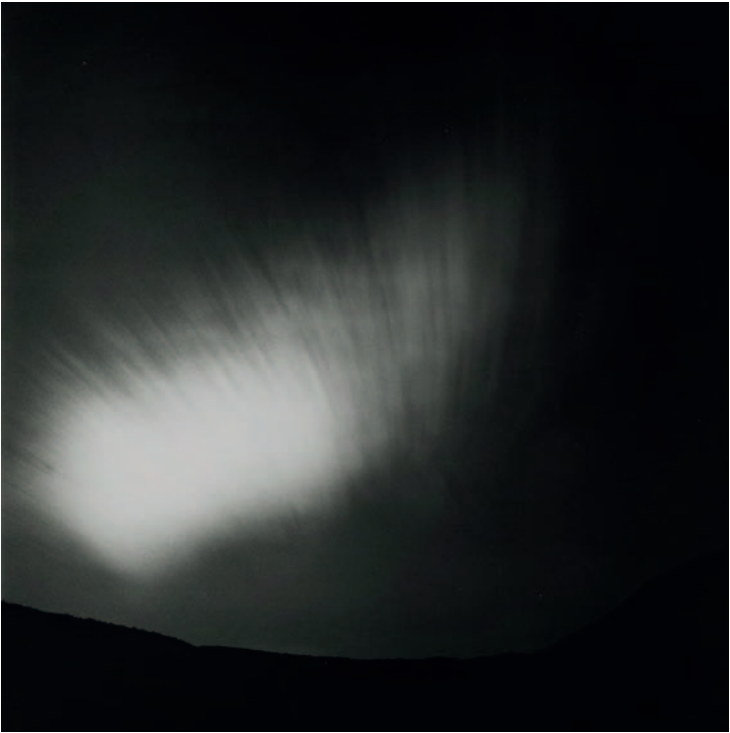

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Tomasz Michałowski

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, własność Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7464
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7464

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, własność Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7465 /
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7465

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, własność Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7463 /
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7463

Tomasz Mielech

Karkonosze 2010, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2010, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze 2002, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2002, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Tomasz Mielech

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Halina Morcinek

Karkonosze. Okolice Małego Stawu, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 " ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. U Malého rybníka, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Karkonosze. Okolice Małego Stawu, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše. U Malého rybníka, bromostříbrná fotografie z negatywu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Krzysztof Niewiadomski

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, bromostříbrná fotografie

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše, bromostříbrná fotografie

Janusz Nowacki

Karkonosze 1996, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonosé 1996, bromostříbrná fotografie

Karkonosze 1999, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonosé 1999, bromostříbrná fotografie

Janusz Nowacki

Karkonosze 2001, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše 2001, bromostříbrná fotografie

Karkonosze 2001, odbitka żelatynowo-srebrowa
Krkonoše 2001, bromostříbrná fotografie

Jerzy Olek

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Tadeusz Piotr Prociak

Drzewa umierają stojąc 1986,
odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm/
Stromy umiraji vstoje 1986,
bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Bez tytułu 1986,
odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm /
Bez názvu 1986,
bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Bez tytułu 1987, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm

Bez názvu 1987, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm

Tomáš Rasil

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 8 x 10 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 8 x 10 "

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 8 x 10 "

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 8 x 10 "

David Stránský

Karkonosze. Las, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7729
Krkonoše. Les, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7729

Karkonosze. Las, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7730 /
Krkonoše. Les, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7730

Rafał Swosiński

Karkonosze. Widok na Śnieżkę, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše. Pohled na Sněžku, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze. Widok na Śnieżkę, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše. Pohled na Sněžku, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

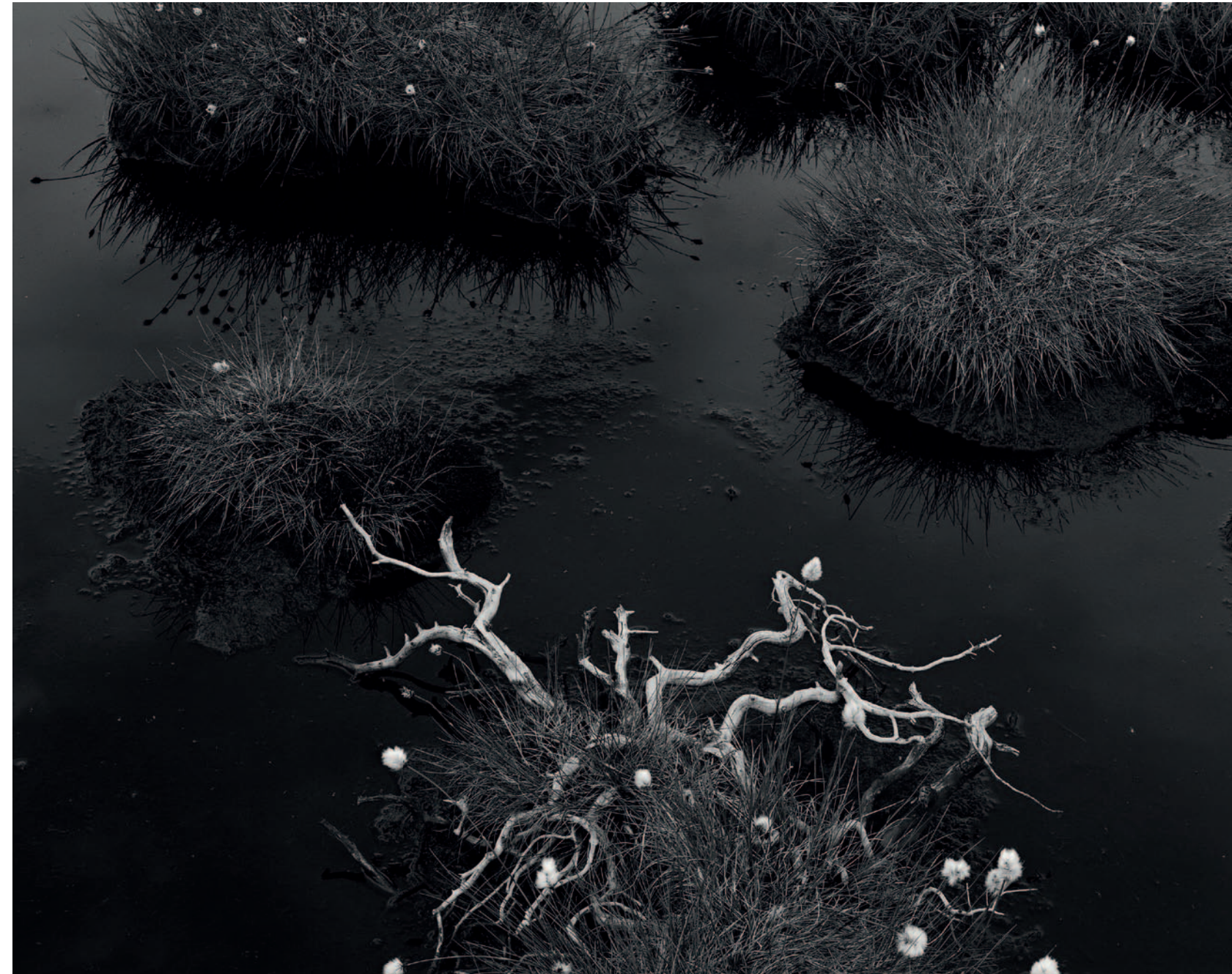
Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Marek Szyryk

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "

Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Marek Szyryk

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 ", ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 ", ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Marek Szyryk

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negativu 4 x 5 "

Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše, bromostříbrná fotografie z negatywu 4 x 5 "

Jana Trawniczek

Kocioł Małego Stawu, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7564

Jáma Malého rybníka, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7564

Kocioł Małego Stawu, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7565

Jáma Malého rybníka, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7565

Stanisław J. Woś

Mały Staw, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7572
Mały rybnik, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7572

Mały Staw, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7573
Mały rybnik, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7573

Stanisław J. Woś

Trawy, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 6 cm, ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7574

Trávy, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 6 cm, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7574

Wojciech Zawadzki

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Przemysław Winczewskiego, rep. dzięki uprzejmości Jana Zawadzkiego

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 9 x 12 cm, ze sbírky Przemysław Winczewského se svolením Jana Zawadzkého

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Jana Zawadzkiego
Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 9 x 12 cm, ze sbírky Jana Zawadzkého

Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 9 x 12 cm, ze zbiorów Jana Zawadzkiego
Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 9 x 12 cm, ze sbírky Jana Zawadzkého

Wojciech Zawadzki

Karkonosze 1975, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 7 cm, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury, rep. dzięki uprzejmości Jana Zawadzkiego

Krkonoše 1975, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 7 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra, se svolením Jana Zawadzkého

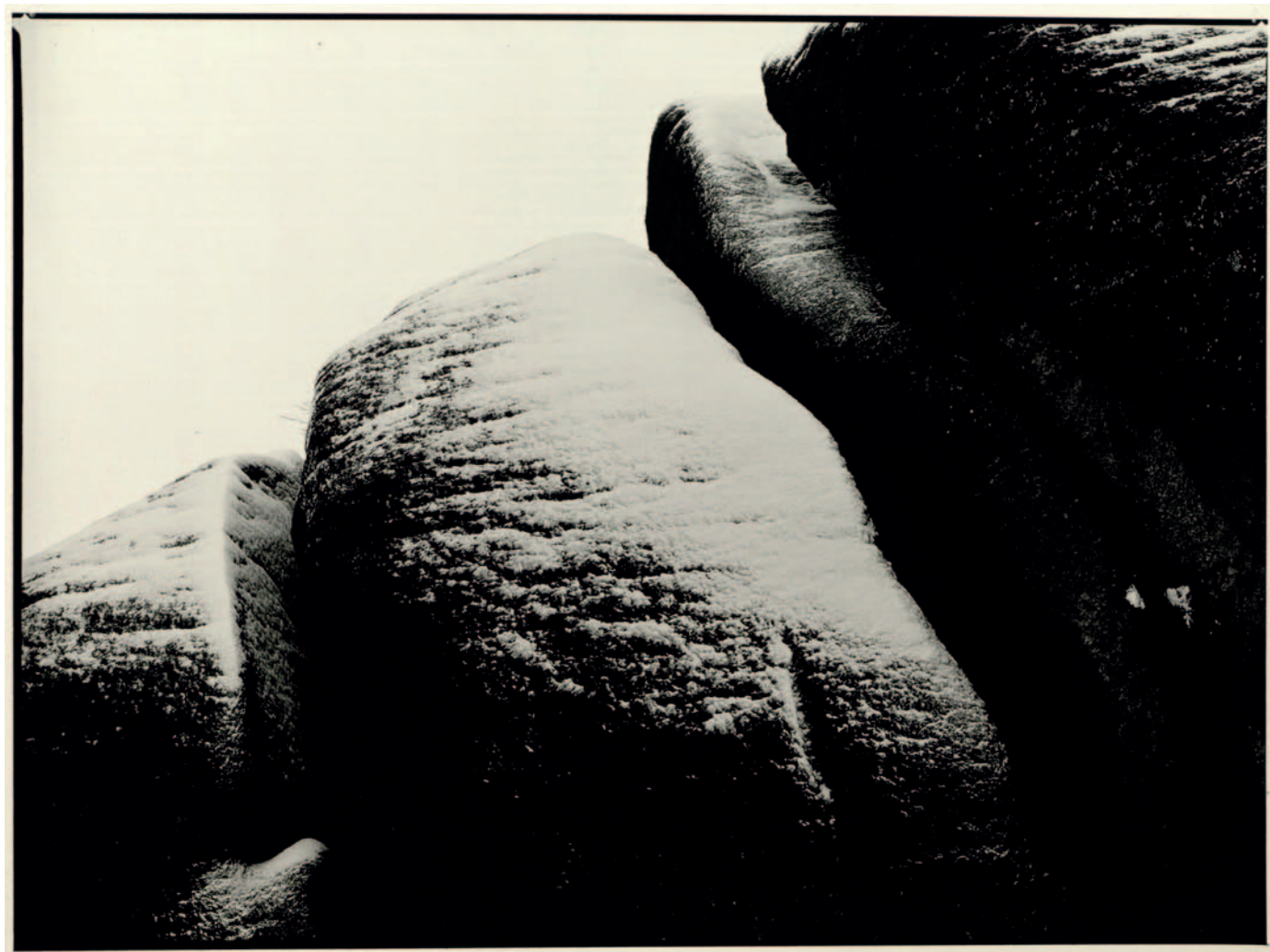
Karkonosze 1983, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 6 x 7 cm, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury, rep. dzięki uprzejmości Jana Zawadzkiego

Krkonoše 1983, bromostříbrná fotografie z negativu 6 x 7 cm, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra, se svolením Jana Zawadzkého

Grzegorz Zięba

*z cyklu **Karkonosze** 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury*
*z cyklu **Krkonoše** 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra*

*z cyklu **Karkonosze** 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury*
*z cyklu **Krkonoše** 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra*

Grzegorz Zięba

z cyklu **Karkonosze** 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa, ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
z cyklu **Krkonoše** 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

z cyklu **Karkonosze. Wodospad Szklarki** 1986, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Jeleniogórskiego Centrum Kultury
z cyklu **Krkonoše. Vodopád Szklarky** 1986, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Jelenohorského kulturního centra

Petr Zinke

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Karkonosze 2020, odbitka żelatynowo-srebrowa z negatywu 13 x 18 cm

Krkonoše 2020, bromostříbrná fotografie z negativu 13 x 18 cm

Ewa Andrzejewska

Urodziła się w 1959 r. we Wrocławiu. Zmarła w 2017 r. w Jeleniej Górze. Absolwentka Wyższego Studium Fotografii w Warszawie. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Laureatka I nagrody V i VI Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Wspólnie z Wojciechem Zawadzkim od 1994r. do 2017 r. pracowała jako sekretarz przy organizacji Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze oraz Jeleniogórskich Wszchnic Fotograficznych. Uczestniczyła w najważniejszych wystawach polskiej fotografii w kraju i za granicą m. in. „Biennale Fotografii Polskiej”, „Wokół Dekady -fotografia polska 1990-2000”, „Festiwal polskiej fotografii w Bratysławie”, „Polska fotografia w XX wieku”, „XX wiek w fotografii polskiej z kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi” w Galerii w Tokio w Japonii. Autorka wielu indywidualnych wystaw, m. in. w galerii Image w duńskim Århus, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, galerii Foto-Medium-Art we Wrocławiu, BWA w Jeleniej Górze, galerii „pf” w Poznaniu, Galerii Korytarz w Jeleniej Górze. Uczestniczyła we wszystkich edycjach wystawy „Kontakty” w latach 1989-2001 oraz „Kontakty - c.d.” w BWA w Jeleniej Górze (2019 r.). Jej fotografie znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Muzeum Fotografii w Odensee (Dania), Galerii „Le Parvis” (Francja), Galerii Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze, Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld (Niemcy) oraz w wielu kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Stefan Arczyński

Urodził się w 1916 r. w Essen w Niemczech, w rodzinie emigrantów z Wielkopolski. Zawodu fotografa uczył się od 1934 r., podjął pracę w zakładzie fotograficznym w rodzinnym mieście. Wykonywał zdjęcia podczas Letnich Igrzysk Olimpijskich w Berlinie w 1936 r. Po wybuchu II wojny światowej został wcielony do Luftwaffe i skierowany do Francji; zajmował się opracowywaniem fotografii lotniczych. Przeniesiony do piechoty trafił na front wschodni, wykonywał tam zdjęcia podczas wojny z ZSRR. Ranny pod Stalingradem trafił do sowieckiego lazaretu i do niewoli na Łotwie. W zwolnieniu go stamtąd dopomogła działalność ojca w Związku Polaków w Niemczech. W 1946 r., po przebyciu polskiego obozu przejściowego, uzyskał obywatelstwo polskie, najpierw trafił do dolnośląskiej Lubawki, a następnie osiedlił się w Kamiennej Górze, gdzie od 1948 prowadził zakład fotograficzny. W 1950 r. przeprowadził się do Wrocławia, gdzie przy ul. Łokietka 2 otworzył atelier fotograficzne. W 1952 r. poznał Lidię Cichocką, artystkę baletu Opery Wrocławskiej; dwa lata później wziął z nią ślub. Uczył fotografii we Wrocławskim Towarzystwie Fotograficznym, w 1951 r. został członkiem ZPAF. Jego fotografie dokumentujące odbudowę Wrocławia i Dolnego Śląska publikowane były m. in. przez Ossolineum. Wykonywał zdjęcia na okładki czasopism i do widokówek; fotografował także sztukę – balet i teatr. Przez wiele lat współpracował z reżyserem Henrykiem Tomaszewskim, liczne są też portrety, szczególnie żony Lidii. Dużo podróżował po świecie, obok zdjęć z różnych regionów Polski ma w swym dorobku także fotografie z licznych

krajów Europy oraz m. in. z Chin, Indii, Afryki i USA. Przyjeżdżał także w Karkonosze, gdzie powstało wiele jego krajobrazowych fotografii. Nagrodzony Nagrodą Kulturalną Śląska przyznaną przez rząd Dolnej Saksonii, Nagrodą Miasta Wrocławia w 1959 r. i 2000 r. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Złotym Medalem Zasłużony Kulturze „Gloria Artis” w 2011 r. Jego fotografie znajdują się w zbiorach m. in. Ossolineum, Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Stała ekspozycja jego fotografii znajduje się w Muzeum Teatru. Mieszka we Wrocławiu.

Zenon Auksztulewicz

Urodził się w 1949 r. w Zgorzelcu. Mieszka w Zgorzelcu, gdzie prowadzi Zakład Fotograficzny, w którym zawodu fotografa nauczyła się Ewa Andrzejewska. Członek Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, dawniej SMFA Stowarzyszenia Miłośników Fotografii Amatorskiej.

Adam Bencal

Urodził się w 1979 r. w Kowarach. Absolwent Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu oraz Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Zawodowo związany z leśnictwem. Autor wystaw indywidualnych, m.in. „Twarze ludzi lasu” w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie, „Leśne sprawy” w galerii Korytarz w Jeleniej Górze (2018). Uczestnik wystawy „Nowe Kontakty” w Galerii Korytarz w Jeleniej Górze w 2019 r.

Jaroslav Beneš

Urodził się w 1946 r. w Pilźnie w Czechach. Fotografuje od 1969 r., wystawia od 1980 r. Bliska jest mu klasyczna fotografia wielkoformatowa ale także współczesna technologia cyfrowa. Współtworzył grupę „Český dřevák”, skupiającą artystów fotografujących drewnianymi wielkoformatowymi kamerami. Uczestniczył we wszystkich edycjach wystawy „Kontakty” w latach 1989-2001 oraz w wystawie „Kontakty - c.d.” w 2019 r. w BWA w Jeleniej Górze. Jest autorem wielu wystaw indywidualnych, bierze udział w wystawach zbiorowych. W Karkonoszach bywał z rodzicami na początku lat pięćdziesiątych, potem dopiero od 1998 r. do dziś jako uczestnik plenerów towarzyszących Biennale Fotografii Górskiej. Przez wiele lat juror Biennale Fotografii Górskiej. Uczestniczył w wystawach towarzyszących tej imprezie. Jego prace znajdują się w wielu kolekcjach muzealnych, m. in. w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w zbiorach prywatnych. Mieszka w Pradze.

Jan Bortkiewicz

Urodził się w 1945 r. w Wilnie. Mieszka we Wrocławiu. Absolwent Wyższego Studium Fotografii. Od 1979 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików, w latach 1997-2000 był wiceprezesem Okręgu Dolnośląskiego. W 1983 r. wziął udział w plenerze w schronisku „Samotnia” podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Fotoreporter miesięczników „Polska” (1974-1981) i „Odra” (1974-1996), wykładowca fotografii w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych we Wrocławiu (1982-1983), w Prywatnym Pomaturalnym Studium PHO-BOS we Wrocławiu

(1995-2001). Pracował w Studio 4 Iserlohn (RFN 1984) i Janus Screen Studio (Nowy Jork 1985). Kierownik artystyczny Galerii N we Wrocławiu od 1994 r., od 1996 r. kierownik artystyczny Galerii Ośrodka Kultury i Sztuki - Dolnośląskiego Centrum Fotografii „Domek Romański” we Wrocławiu. Autor wielu indywidualnych wystaw, m. in. „Fotografie”, BWA Wrocław (1989), „Miejsca” (Lieux), La Galerie de La Filature, Miluza, Francja (2000), „Paczka z Polski i Inne Opowiadania”, Muzeum w Moravskiej Třebovej, Czechy (2005), „Photographies &”, Muzeum Historii Fotografii, Kraków (2011), „Nisarat”, Galeria Mitte, Drezno (2015). Jego fotografie znajdują się w zbiorach Berlinische Galerie Martin Gropius-Bau, University of Connecticut, Centre Georges Pompidou, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Kapsztadzie, Muzeum Narodowego im. Čiurlionisa w Kownie, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Józef Maciej Bożek

Urodził się w 1947 r. w Męcinie, powiat limanowski. Fotografią zajmuje się od 1970 r. Mieszka w Jeleniej Górze. Przewodnik, od 1974 r. fotoreporter „Nowin Jeleniogórskich”, współpracował także z „Gazetą Robotniczą”. Od 1975 r. związany ze Stowarzyszeniem Miłośników Fotografii Amatorskiej w Jeleniej Górze, późniejszego JTF. Prezes pierwszego zarządu Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. W 1979 r. otrzymał tytuł Honorowego Prezesa JTF za zasługi w rozwoju Towarzystwa. Uczestnik plenerów „Domek Myśliwski” organizowanych przez JTF, w 1978 r. wraz z Janem Kotlarskim komisarz ogólnopolskiego pleneru przemysłowego w Turoszowie. Jego wystawa „Ostańce” pokazywana była na Rynku w Jeleniej Górze, w Krakowie oraz w galerii Foto-Medium-Art we Wrocławiu.

Jiří Bruník

Urodził się w 1930 r. w Pilźnie, zmarł w 2008 r. w Mnichovo Hradiště. Czeski fotograf Karkonoszy, które fotografował intensywnie w latach 1957-2008. Był świetnym narciarzem, zimowe Karkonosze przemierzał na nartach z aparatem fotograficznym. Od 1957 r. do końca życia mieszkał w Špindlerovym Mlýnie. Od 1958 r. pracował jako fotograf, w tym od 1975 r. w czeskim Karkonoskim Parku Narodowym. Był głównym fotografem pisma „Karkonosze” wydawanego przez KRNP. Pozostawił po sobie bardzo wiele fotografii Karkonoszy, starannych odbitek i powiększeń wykonanych metodą klasyczną.

Jan Bułhak

Urodził się w 1876 r. w Ostaszynie k. Nowogródka, zmarł w 1950 r. w Giżycku. Nestor polskiej fotografii. Filozof i teoretyk fotografii. Założyciel Fotoklubu Wileńskiego (1927) i współzałożyciel Fotoklubu Polskiego. Jego syn, urodzony w 1906 r. Janusz Bułhak, był kompozytorem i również fotografikiem. W Wilnie studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Pod wpływem malarza Ferdynanda Ruszczycza fotografia stała się jego głównym zajęciem. W 1912 r. uczył się fotografii w Dreźnie u Hugona Erfurtha. Po powrocie do Wilna zajął się zawodowo fotografią i otworzył własną pracownię fotograficzną. W latach 1912-1919 na zamówienie władz miasta

wykonywał dokumentację fotograficzną Wilna. W następnych latach innych miast, m. in. Warszawy, Krakowa, Grodna, Zamościa, Lublina, Kazimierza Dolnego, a także wielu mniejszych miejscowości, dworów itp. W jego pracowni powstało 158 albumów poświęconych miastom i regionom II Rzeczypospolitej. Był również wydawcą pocztówek ze swoimi fotografiami. W latach 1919-1939 kierował Zakładem Fotografii Artystycznej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Wydał w 1931 r. książkę pt. „Fotografika. Zarys fotografii artystycznej”. W lipcu 1944 r., w czasie walk o Wilno spłonęła jego pracownia, a w niej 50 000 skatalogowanych negatywów, dotyczących głównie Wilna i Wileńszczyzny, ale też i wielu innych miast Polski oraz miast niemieckich. Po II wojnie światowej wraz z synem dokumentował zniszczenia wielu miast Polski, w tym Wilna. Był współzałożycielem powstałego w 1947 r. Związku Polskich Artystów Fotografików. Jego legitymacja członkowska ZPAF miała numer 1. Spoczywa na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Jakub Byrczek

Urodził się w 1946 r. w Jaworznie. Ukończył studia na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Fotografią zajmuje się od drugiej połowy lat 60. Od 1983 r. jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików - Okręgu Śląskiego. Dr hab. sztuk filmowych i fotografii. Wykłada fotografię na Wydziale Radia i TV Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autor kilkunastu wystaw indywidualnych, brał udział w wielu wystawach w kraju i za granicą. Przez wiele lat kierował galerią fotografii „Pusta” w Górnośląskim Centrum Kultury w Katowicach, obecnie przeniesioną do Jaworzna jako „Pusta-c.d.”. Niemal od początku imprezy, od II edycji, brał udział w plenerach i wystawach związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, zapraszany także jako juror konkursu. Brał udział w plenerze w 1983 r. w schronisku Samotnia w Karkonoszach, podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Jego fotografie znajdują się m. in. w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Jerzy Chaberek

Urodził się w 1964 r. w Małym Płocku. Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Ukończył Studium Fotograficzne w Katowicach. Mieszka w Łomży. Laureat nagród kilkudziesięciu konkursów fotografii artystycznej i przyrodniczej, m.in. Konfrontacji Polskiej Fotografii Artystycznej w Gorzowie Wielkopolskim oraz Grand Prix i medal im. Włodzimierza Puchalskiego. Jego prace prezentowane były m.in. w pismach: „Fotografia”, „Exit”, „Foto”, „Format” i wielu innych. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych i indywidualnych, m.in. w galeriach Foto-Medium-Art we Wrocławiu, „2 πr²”, Starej Galerii ZPAF.

Ślawoj Dubiel

Urodził się w 1964 r. w Tarnowskich Górach. Absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu oraz Państwowego Studium Kulturalno - Oświatowego w Opolu (specjalizacja - fotografia i film). Od 2000 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików, obecnie

kierownik okręgu opolskiego. W latach 1994-2004 wykładał fotografię w Państwowym Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy w Opolu. Obecnie pracuje jako fotograf w Biurze Prasowym Politechniki Opolskiej. Jest współzałożycielem Fundacji 2.8 oraz współorganizatorem Opolskiego Festiwalu Fotografii „OFF”. Autor wielu wystaw indywidualnych, m. in.: „Fotografie” KMPiK Opole 1986, „Pijcie herbatę o poranku”, Galeria 5d/3 A. J. Lecha, Opole 1987, „Fotografie”, Galeria Korytarz Jelenia Góra 1997, „Karkonosze, Rudawy”, Jelenia Góra 2005, „Cementownia Groszowice, Stredoeurópsky Dom Fotografie Bratislava 2006, uczestnik kilkunastu wystaw zbiorowych, m. in. „Kontakty”, „Pamiętka z Karkonoszy. Fotografia - Nowe Media”, BWA Jelenia Góra 2006, „Marginesy historii”, „Biennale Fotografii, Poznań 2011, „Kształt terażniejszości”, Muzeum Współczesne, Wrocław 2012. Laureat I nagrody XV Ogólnopolskiego Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze w 2008 r., uczestnik wielu plenerów i wystaw w Karkonoszach, juror Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Dwukrotny stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego fotografie z Karkonoszy znajdują się m. in. w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Mieszka w Opolu.

Jiří Dvořák

Urodził się w 1963 r. w Jilemnicach, gdzie mieszka do dziś. Od 1981 r. pracuje w Dyrekcji czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego we Vrchlabí (KRNAP). Najpierw był specjalistą w dziale przyrodniczym Muzeum Karkonoskiego, od 1996 r. do chwili obecnej jest redaktorem (fotografem) krajoznawczego miesięcznika „Krkonosě - Jizerské hory” („Karkonosze - Góry Izerskie”). Publicysta, fotograf i botanik. Przez długi czas fotografował pejzaże klasycznymi aparatami średnioformatowymi, z których nie zrezygnował całkowicie nawet w erze fotografii cyfrowej. Jest członkiem założycielem i sekretarzem klubu fotograficznego FHF Jilemnice oraz członkiem stowarzyszenia fotografów Euroregionu Nysa KONTAKT. Ze stowarzyszeniami tymi brał udział w wielu wspólnych wystawach. Uczestniczył w przygotowaniu szeregu publikacji o Karkonoszach, a jego zdjęcia krajobrazowe, reportażowe i dokumentalne towarzyszą artykułom w miesięczniku „Krkonosě - Jizerské hory”. Jest autorem monografii „Fotografové Krkonosř - od počátků fotografie po současnost” („Fotografowie Karkonoszy - od początków fotografii do współczesności”, 2016). Dzięki znajomości języka polskiego i kontaktom z kolegami po śląskiej stronie gór, od dawna wspomaga współpracę między czeskimi a polskimi fotografami.

Marek Dziedzic

Urodził się w 1965 r. w Warszawie. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze oraz Pedagogicznego Studium Technicznego w Warszawie. Zajmuje się głównie fotografią modową - w 2009 r. został fotografem i jurorem konkursu Elite Model Look. Miłośnik Karkonoszy i fotografii. Brał udział w plenerach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Autor cyklu artykułów o fotografii reklamowej dla miesięcznika „Pozytyw”. Mieszka w Warszawie.

Zdenko Feyfar

Urodził się w 1913 r. w Jilemnicach. Zmarł w 2001 r. w Lomnicach nad Popelkou. Zaczął fotografować pod wpływem ojca Jaroslava Feyfara. Po zamknięciu uniwersytetów na początku II wojny światowej kontynuował studia w Państwowej Szkole Graficznej w Pradze na kierunku fotografia, gdzie został uczniem Jaromíra Funkego, Josefa Ehma i Rudolfa Skopeca. Do końca wojny pracował jako fotograf w wytwórniach filmowych, a po wyzwoleniu uczył w Państwowej Szkole Graficznej w Pradze do 1951 r. Od lat 50. pracował jako niezależny fotograf w Pradze. Od 1949 był członkiem Stowarzyszenia Mánes, a od 1950 r. członkiem Związku Czechosłowackich Artystów Plastyków. Bliski był mu krajobraz, a mianowicie okolice Kotli, Karkonoszy i Żalý. Zbiór tych fotografii został po raz pierwszy opublikowany w 1961 roku w albumie „Karkonosze”, zawierającym 166 fotografii. W 1957 roku w Muzeum Karkonoskim w Jilemnicach odbyła się pierwsza indywidualna wystawa Feyfara, a w 2001 r. wystawa pośmiertna. Jego fotografie karkonoskie znajdują się w zbiorach Muzeum Karkonoskiego w Jilemnicach.

Waldemar Grzelak

Urodził się 1940 r. w Wieluniu. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików i Stowarzyszenia „Nowy Młyn - Kolonia Artystyczna w Szklarskiej Porębie). Fotografię uprawia od 1967 r., początkowo związany z Jeleniogórskim Towarzystwem Fotograficznym, uczestniczył w plenerach i działaniach JTF. Przez 20 lat prowadził własną pracownię fotograficzną, zajmując się zawodowo fotografią studyjną, reklamową i wydawnictwami reklamowymi. Jest autorem indywidualnych i zbiorowych wystaw w kraju i za granicą oraz laureatem wielu nagród. Kurator wystawy zbiorowej „Domek Myśliwski” zorganizowanej przez BWA w Jeleniej Górze z okazji 60 lat istnienia Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego w 2021 r.

Zenon Harasym

Urodził się w 1941 r. w Borysławiu. Mieszka i pracuje we Wrocławiu. Absolwent Politechniki Wrocławskiej. Związany z dolnośląskim środowiskiem fotograficznym. Współzałożyciel grupy twórczej „sześć”, artystycznych grup twórczych: „Odra 65”, „1111”. Uczestnik plenerów tzw. „Domków Myśliwskich” organizowanych przez JTF. Autor książek o kolekcjonowaniu fotografii - „Ze starego albumu”, oraz fotografii na znaczkach pocztowych - „Fotografia w zwierciadle poczty” (wyd. Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, 2020). W 2017 r. odznaczony Odznaką Honorową Złotą - Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego. Jest autorem i współautorem wielu wystaw fotograficznych zarówno zbiorowych jak i indywidualnych - „Człowiek między ludźmi” - BWA (Legnica 1971), „Retrospektion” - Galeria Kiek in de Kok - Tallinn (Estonia 1990), „Pejzaże i obiekty sygnowane” - Galeria Za Szafą (Wrocław 2019). Fotografie w zbiorach m. in. Liptowskiego Muzeum w Ružomberku (Słowacja), Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, Zeiler Photo und Film (Niemcy).

Jiří Havel

Urodził się w 1931 r. w Horní Branná koło Jilemnic. Od 1978 r. członek Czeskiego Związku Sztuk Pięknych. Podróżował po Afryce, Ameryce Południowej. Znany i ceniony fotograf gór, m. in. Kaukazu, Alp, Bałkanów. W Karkonoszach wykonał wiele fotografii wydanych w kilku albumach, m. in. „Krkonosě”, wyd. Olympia, Praha 1986.

Vilém Heckel

Urodził się w 1918 r. w Pilźnie. Zmarł tragicznie w 1970 r. w Huascarán, w Peru. Studiował fotografię w atelier portretów Josefa Chmelíka w Pilźnie. W 1949 r. został członkiem Związku Czechosłowackich Artystów Plastyków. Fotograf oddany twórczości krajobrazowej i górskiej. Pionier fotografii industrialnej i reklamowej w ówczesnej Czechosłowacji. Zafascynowany górskim pejzażem wyruszył na ekspedycje na Kaukaz, do Afganistanu, Pakistanu by spróbować sił we wspinaczce górskiej. W 1956 r. wydał swoją pierwszą książkę: „Nasze góry”. Na jego cześć nazwany został coroczny czeski konkurs fotograficzny i wystawa oscylująca wokół tematu człowieka, natury i środowiska „Szczyty Viléma Heckela”.

Miroslav Hladík

Urodził się w 1924 r. w Kročehlavach (Kladno), zmarł w 2000 r. w Szpindlerowym Młynie. W Karkonosze przyjechał z Pragi, gdzie przez 4 semestry studiował dziennikarstwo. W 1949 r. pojechał do Szpindlerowego Młyna tymczasowo do prac leśnych i osiadł tu na stałe. Wykonywał kilka zawodów, m. in. naczelnika pogotowia górskiego (Horska služba). W dniu 13 stycznia 1964 r. został jednym z pierwszych pracowników Karkonoskiego Parku Narodowego, który powstał kilka miesięcy wcześniej. W latach 1964-66 był redaktorem biuletynu informacyjnego „Krkonosřský národní park - Zprávy” („Karkonoski Park Narodowy - Aktualności”), a po założeniu w 1968 r. czasopisma „Krkonosě” został członkiem jego redakcji i był nim do 1990 r. Wykonywał dokumentację fotograficzną działalności Parku, zamieszczał zdjęcia w biuletynie „Zprávy”, w czasopiśmie „Krkonosě” i w materiałach promocyjnych Parku, kilkakrotnie zamieszczano jego zdjęcia na komercyjnych pocztówkach.

Maciej Hnatiuk

Urodził się w 1962 r. w Wałbrzychu, gdzie mieszka i pracuje. W latach 1987-1990 kierownik Pracowni Fotografii, Filmu i Video oraz Wałbrzyskiej Galerii Fotografii przy WCKiSz „Zamek Książ” w Wałbrzychu. 1993 - fotograf Muzeum Okręgowego w Wałbrzychu. Od 1991 r. prowadzi własne Studio Fotografii. W 2003 r. twórca Domu Fotografii „Pakt” w Szczawnie Zdroju, twórca i prezes Fundacji Punkt F. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Wykładowca Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Autor wystaw indywidualnych, m. in. „Same w sobie”, Galeria „Korytarz” Jelenia Góra (1998), Fotografie, Galeria „Pusta” Katowice (2000), Ciało – Dekada Fotografii, Kraków, Muzeum w Wałbrzychu. Uczestnik wielu plenerów Biennale Fotografii Górskiej. Członek Jury Konkursowego II Biennale Fotografii Krajoznawczej w Wałbrzychu, w 2017 r. Uczestnik wielu zbiorowych wystaw poplenerowych w ramach Biennale Fotografii Górskiej oraz m. in. wystawy

fotografii stykowej „Kontakty” pokazywanej w różnych galeriach polskich, m.in. w Galerii „Pusta” w Katowicach, w BWA w Jeleniej Górze. Zdobywca licznych nagród, w tym nagrody specjalnej za tematykę karkonoską na XI Biennale Fotografii Górskiej. Jego fotografie z Karkonoszy znajdują się w zbiorach Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Jeleniogórskiego Centrum Kultury.

Karel Hník

Urodził się w 1942 r. w Jilemnicach. Dzieciństwo spędził w Horní Brannej, mieszka we Vrchlabí. Z zawodu inżynier mechanik; od dzieciństwa jego wielkim hobby była fotografia. W latach 1981-83 studiował fotografię plastyczną w Konserwatorium Ludowym w Hradcu Králové (pod kierunkiem prof. J. Šmoka z praskiej FAMU). W latach 1990-2003 był fotografem Dyrekcji Karkonoskiego Parku Narodowego w Czechach. Do dziś jest aktywnym członkiem fotoklubu Spoúst w Vrchlabí. Obecnie fotografuje w kolorze, ale do połowy lat 80. tworzył czarno-białe obrazy karkonoskiego krajobrazu. Najciekawszy jest jego cykl fotografii, na których uchwycił znikający świat rzemieślników z górskich wiosek. Wspomniany cykl na temat rzemiosła doczekał się wydania książkowego (Bejvávalo na horách, 2003).

Janina Hobgarska

Urodziła się w 1951 r. w Sińcu w pow. kętrzyńskim. Mieszka w Jeleniej Górze. Ukończyła studia humanistyczne na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Wyższe Studium Fotografii w Warszawie (1989). Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Od 1988 r. do 2017 r. prowadziła jeleniogórskie BWA. Jest autorką wystaw: „Fotografie” (debiut w łódzkiej Galerii FF - 1987 rok), „Strefa ciszy”, „Prywatne rzeczywistości”, „Wnętrza”, „Miejsca”, „Miejsca nie są nieruchome”, „Ciche życie przedmiotów”, „Karkonosze”, „Karkonosze Miejsca”. Uczestniczyła w wielu zbiorowych prezentacjach. Kuratorka wystaw. Brała udział w wystawach z cyklu „Kontakty” oraz w plenerach i wystawach w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Obecnie czynnie uczestniczy w działaniach Jeleniogórskiej Strefy Fotografii oraz Fundacji Katarzyny Kozyry. Jej prace z Karkonoszy znajdują się w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Galerii BWA w Jeleniej Górze.

Bohdan Holomíček

Urodził się w 1943 r., w miejscowości Sienkiewiczówka, na terenie dzisiejszej Ukrainy. Przeniósł się z rodzicami do miejscowości w Czechach - Mladé Buky u podnóża Karkonoszy. Z wykształcenia elektryk, który długo pracował w swoim zawodzie. Jest czeskim fotografem dokumentalnym. W latach 70. XX wieku w Jańskich Łaźniach poznał Vaclava Havla oraz jego żonę i został fotografem Havla. W 1995 r. wydawnictwo Torst opublikowało jego fotograficzną monografię. W 2018 r. otrzymał nagrodę Osobowość czeskiej fotografii od Stowarzyszenia Profesjonalnych Fotografów Republiki Czeskiej za długoletni wkład w czeską fotografię. Wystawia swoje fotografie od 1969 r. Zorganizował wiele wystaw indywidualnych w Czechach i za granicą, zwłaszcza we Francji i USA., m. in. wystawę „Bohdan Holomíček: Świat Teatru”, Pałac Gubernatora (Brno

2011). Jego zestawy fotografii ukazują się również jako osobne publikacje fotograficzne. Kolekcje jego fotografii znajdują się w Muzeum Sztuki Stosowanej w Pradze, w Galerii Morawskiej w Brnie oraz w The Art Institute of Chicago.

Roman Hryciów

Urodził się w 1953 r. w Bolesławcu. Mieszka, pracuje i tworzy w Bielsku-Białej. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Warszawie. Członek Okręgu Górskiego Związku Polskich Artystów Fotografików, Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, Katowickiego Towarzystwa Fotograficznego. Pomysłodawca Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze i współorganizator trzech pierwszych edycji konkursu. W 1983 r., w ramach II edycji Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, wziął udział w plenerze, w schronisku „Samotnia”, podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Artysta z dorobkiem wielu wystaw zbiorowych - „Karkonosze wielorakie” (Jelenia Góra 1978), „Karkonosze” - Galeria Sztuki Współczesnej (Wrocław 1984), „Krajobrazy świata w fotografiach polskich podróżników” - Zachęta Narodowa Galeria Sztuki (Warszawa 1987) jak i indywidualnych - „A w górach” (Bolesławiec 1977), „Dzieci Azji” (Jelenia Góra 1981), „Twarze Śląska” (Bielsko-Biała 2006). Fotografie w zbiorach m. in. Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej - Zamek książąt Sulkowskich, Muzeum w Gliwicach, Śląskiej Kolekcji Fotografii Artystycznej.

Jacek Jaśko

Urodził się w 1955 r. w Karpaczu. Mieszka i pracuje w Pradze i w Kopańcu. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Przez kilkanaście lat był dziennikarzem „Gazety Wyborczej”, „Słowa Polskiego”, „Nowin Jeleniogórskich” i redaktorem naczelnym czasopisma „Karkonosze”. Laureat nagród Biennale Fotografii Górskiej, uczestnik plenerów w ramach Biennale Fotografii Górskiej. W latach 2008-2009 we współpracy z „Książnicą Karkonoską”, prowadził fotograficzny projekt „Jelenia Góra. Pamięć Miasta. Kurator wystaw „Na płocie sołtysa” w Kopańcu i wielu innych miejscach w Polsce. Autor wystaw fotografii górskiej. Swoje prace pokazuje w Polsce i za granicą - w Aarhus, Berlinie, Hünfled, Monschau, Weiswasser, Görlitz. W marcu 2020 r. wziął udział w elektronicznej wystawie „Karkonosze-Niepamięć” zorganizowanej przez Galerię w Tle.

Wiktor Jaworski

Urodził się w 1948 r. w Jeleniej Górze, gdzie mieszka i pracował jako fotograf. Ukończył Politechnikę Wrocławską. Członek Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, wiceprezes i prezes JTF w latach 1976-1982. Założyciel i honorowy członek grupy twórczej „Sektor”, „A-74” i międzynarodowego salonu Venus. W latach 1976-1981 aktywnie uczestniczył w międzynarodowych wystawach, salonach, zdobywał liczne nagrody i medale, m. in. FIAP, FCA, PST.

Eugeniusz Józefowski

Urodził się w 1956 r. w Skarżysku-Kamiennej. Profesor sztuk plastycznych, ukończył Instytut Wychowania Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, dyplom z grafiki

zrealizował u profesor Danuty Kołwzan-Nowickiej. Malarz, grafik, rysownik, fotograf, twórca książek artystycznych. Zajmuje się działalnością naukową i artystyczną; miał ponad osiemdziesiąt wystaw indywidualnych w Polsce, Niemczech, Danii, uczestniczył w kilkuset wystawach ogólnopolskich i międzynarodowych; przeprowadził ponad 380 warsztatów twórczych w dziedzinie kreacji wizualnej. Wykładowca w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. Zajmuje się działalnością naukową i artystyczną. Jest autorem 66 publikacji naukowych, 21 popularnonaukowych, 124 katalogów z wystaw, 13 katalogów z warsztatów twórczych. Od 1983 r. jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Laureat wielu nagród, m. in. Nagrody Państwowej II stopnia za twórczość plastyczną dla dzieci i młodzieży (1986 r.), Nagrody II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2007r.), Nagrody Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza - indywidualna oraz zespołowa (Poznań 2011r.). Został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi w 2006 r. oraz Złotym Krzyżem Zasługi w 2018 r. W 2021 r. odznaczony został brązowym medalem „Gloria Artis”. Od 1996 r. do 2018 r. regularnie uczestniczył w plenerach w Karkonoszach i wystawach związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, także jako przewodniczący Jury konkursu Biennale. Jego prace z Karkonoszy znajdują się w zbiorach Muzeum Historii Fotografii w Krakowie.

Jaroslav Kácovský

Urodził się w 1904 r. w Kijowie. Zmarł w 1972 r. w Pecu pod Śnieżką. Wkrótce po przewrocie bolszewickim w 1917 r. rodzina uciekła do Polski, a następnie do Czechosłowacji. Jaroslav był przewodnikiem i instruktorem narciarstwa, dlatego w 1945 r. wybrał pustą chatę w Pecu na Wysokim Svahu przy popularnej nartostradzie Mulda. 1 lipca 1953 r. został pierwszym zawodowym ratownikiem Horskiej służby oraz zastępcą naczelnika. (Członkiem pogotowia górskiego był już przed wojną, pierwszą legitymację wystawiono mu już 10 grudnia 1935 r.). Zmarł latem 1972 r. w swoim domu koło Muldy.

Marcin Kielbiewski

Urodził się w Warszawie w 1970 r. Naukę fotografii rozpoczął w Klubie Fotograficznym „Agat” w Osiedlowym Domu Kultury w Warszawie. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze, uczestnik wielu plenerów i wystaw fotograficznych w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Jego fotografie znajdują się m. in. w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Brał udział w V edycji „Kontaktów” oraz w wystawie „Kontakty c.d.” w jeleniogórskim BWA w 2019 r.

Piotr Komorowski

Urodził się w 1955 r. we Wrocławiu. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Profesor w Katedrze Sztuki Mediów na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów we Wrocławiu. Autor tekstów krytycznych na temat fotografii, publikacje m. in. w „Sztuce”, „Obscurze”, „Exicie”, „Formacie”, „Ak-

cencie”, „Odrze”, „Imago” i innych czasopismach. Pomysłodawca i współzałożyciel Międzynarodowego Forum Fotografii KWADRAT we Wrocławiu (2003-2018). Założyciel Autorskiego Laboratorium Fotografii we Wrocławiu (od 2015) Członek ZPAF. Zrealizował wiele wystaw w Polsce, Danii, Niemczech, Francji, Czechach, Słowacji, Litwie, Algierii, Jugosławii oraz USA. Jego ostatnie wystawy indywidualne to „Introspekcje - wewnętrzne doświadczenie ciała”, BWA Jelenia Góra (2012), i „Pałac Pamięci/Rekonstrukcja”, Muzeum Ziemi Prudnickiej, Prudnik (2019). Kurator wystaw m. in. „Made in Photo” w Galerii BWA w Jeleniej Górze. Jego prace znajdują się w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Galerii Le Parvis Scene Nationale Tarbes Pyrenees we Francji, BWA w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych.

Bogdan Konopka

Urodził się w 1953 r. w Dynowie. Zmarł w 2019 r. w Paryżu. Absolwent wydziału fotochemii w Technikum Kinematografii we Wrocławiu. Tworzył od połowy lat 70. Był jednym z głównych twórców nurtu tzw. fotografii elementarnej, której program powstał w latach 1982-1985 przy galerii Foto-Medium-Art we Wrocławiu kierowanej przez Jerzego Olka. Od 1989 mieszkał i pracował we Francji, w Paryżu. W 1998 r. Laureat Grand Prix de la Ville de Vevey w Europejskim Konkursie Fotografii. Stypendysta Pro Helvetia (Szwajcaria 1993 r.), Miasta Paryż (1994 r.), Ambasady Francuskiej w Pekinie (2005 r.), Instytutu Kultury Francuskiej w Rumunii oraz na Białorusi. Współpracował z: „Formatem” „,Fotografią”. W 2017 r. odznaczony Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Autor wielu wystaw indywidualnych, m.in.: „Szary Paryż” (2000 r.) w Instytucie Polskim w Paryżu, „Niewidzialne Miasto” (1995-2003 r.) Festiwal Fotografii w Arles, Paryż (La ville invisible), Galeria Arena, Arles, Galeria FF, Łódź, Forum de l’Image,Tuluza, Galeria Acta International, Rzym, „Styki” (Contacts), Zamek w Angers (1994), „Koniec i początek”, Mała Galeria, Warszawa, „Rekonesans” 2000, Vavey, Muzeum Cassel, „Twarze” (2004 r.) Mała Galeria Związku Polskich Artystów Fotografików, „Beijing Opera - work in progress”, Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała (2006), „Szara pamięć”, Galeria FF, Łódź (2009), „Magiczny Wrocław”, Muzeum Miejskie Wrocławia (2012), „Leçons de Ténèbres” (2018), Leica Gallery 6x7, Warszawa. Brał udział w IV, V edycji wystawy „Kontakty” oraz „Kontakty - c.d.” w BWA w Jeleniej Górze w 2019 r. Brał udział w plenerze w 1983 r. w schronisku „Samotnia” w Karkonoszach, podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Fotografie w kolekcjach m.in: Narodowego Muzeum Sztuki Nowoczesnej - Centrum Pompidou w Paryżu, Bibliotece Narodowej w Paryżu, Państwowych Zbiorach Sztuki Współczesnej FNAC, Paryż, Muzeum Carnavalet , Paryż, Europejskim Domu Fotografii w Paryżu, Conservatoire du Littoral, Paryż, Kolekcji Fnac-Photo, Centrum Fotografii, w Nicei, Galerii Chateau d’Eau w Tuluzie, Regionalnym Centrum Fotografii, Douchy-les-Mines, Muzeum Sztuk Pięknych, Angers, Artothèques: Nantes, Grenoble, Angers, Muzeum Cassel, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowym we Wrocławiu, Muzeum Elizejskim w Lozannie, Muzeum Aparatów Fotograficznych w Vevey.

Jan Korpala

Urodził się w 1916 r. w Boguminie. Zmarł w 1977 r. w Szklarskiej Porębie. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików, Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Fotograficznego, uhonorowany tytułem Artiste FIAP (AFIAP).Współpracownik „Nowin Jeleniogórskich”. Został laureatem III Nagrody Ministra Kultury i Sztuki na „XII Wystawie Ogólnopolskiej ZPAF. Jako artysta fotograf zadebiutował w 1951 r., wystawiając swoje zdjęcia na Festiwalu Sztuk Plastycznych w Sopocie. Jego prace uczestniczyły w wielu wystawach zbiorowych m. in. w wystawie „Wspaniały Krajobraz” - Artyści i kolonie artystyczne w Karkonoszach w XX wieku; (Jelenia Góra - Wrocław - Berlin - Ratingen - Hösel - Görlitz; 1999-2000). Fotografie w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu oraz Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu. W 1983 roku dzięki staraniom żony w jego domu w Szklarskiej Porębie powstała „Galeria Fotografii Jana Korpala”, ze stałą ekspozycją zdjęć.

Ctibor Košťál

Urodził się w 1956 r. w Policach nad Metují, od 1985 r. mieszka w Trutnovie. Ukończył studia na wydziale budownictwa lądowego ČVÚT w Pradze (1982). Od 1991 r. jest niezależnym profesjonalnym fotografem. W 1993 r. ukończył Hradeckie Konserwatorium Fotograficzne (Hradecká fotografická konzervatoř) pod kierunkiem prof. Jána Šmoka. Jest jednym z członków założycieli Stowarzyszenia Artystów Podkarkonoskich Trutnov (Spolek podkrkonošských výtvarníků Trutnov, 1989) i Wolnego Stowarzyszenia Fotografików Wschodnioczeskich (Volné sdružení východočeských fotografů, 1995). Najbliższa jest mu fotografia krajobrazowa, a w szczególności górska. Ma też słabość do fotografii reportażowej i portretowej. Ma na swoim koncie kilkadziesiąt wystaw indywidualnych w Czechach i za granicą, a także wystawy zbiorowe. W ciągu ostatnich trzydziestu lat uczestniczył w wielu plenerach fotograficznych z polskimi kolegami (Świdnica, Sobótka, Bolesławiec, Jelenia Góra itd.). Regularnie uczestniczy w Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, w 2018 roku został członkiem jury tego konkursu.

Jan Kotlarski

Urodził się w 1938 r. w Borowie. Zmarł w 2010 r. w Jeleniej Górze. Absolwent Akademii Medycznej we Wrocławiu. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików, oraz Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. Należał do warszawskiej grupy fotograficznej „A 74” oraz jeleniogórskiej grupy fotograficznej „Sektor”. W latach 1976-1980 pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu JTF. Wspólnicjator powstania imprezy Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. W 1989 r. został rzeczoznawcą Ministerstwa Kultury i Sztuki ds. fotografii. Brał aktywny udział w Międzynarodowych Salonach Fotograficznych, organizowanych m. in. pod patronatem FIAP, zdobywając wiele medali, nagród, wyróżnień, dyplomów, listów gratulacyjnych. Brał udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych. W 2002 roku ukazał się album z jego fotografiami „Zabytki Jeleniej Góry i powiatu” - wydany przez Jeleniogórskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne.

Krzysztof Kuczyński

Urodził się w 1964 r. we Wrocławiu. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Warszawie i Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 2009 r., obecnie prezes Oddziału Kar-konoskiego. Laureat Grand Prix XIV Biennale Fotografii Górskiej w 2006 r. w Jeleniej Górze. II nagroda XXVII Międzynarodowego Konkursu Fotograficznego „Krajobraz górski” im. Jana Sunderlanda w 2007 r. w Nowym Targu. Autor kilku wystaw indywidualnych - „Dotykając”, Galeria „Korytarz”, „Egzystencje”, BWA, Jelenia Góra 2011, Galeria „Pusta” Katowice 2011, „Esencje”, Galeria za Szafą, Wrocław 2018; a także zbiorowych - Ogólnopolska Wystawa Fo-tografii „Konfrontacje „86” w Gorzowie, gdzie zdobył II nagrodę, Wystawa Towarzystwa Fotografów Euroregionu Nysa „KONTAKT”, Česka Lipa 2007, czy doroczne wystawy Okręgu Dolnośląskiego ZPAF pokazywane w różnych galeriach Dolnego Śląska.

Robert Kutkowski

Urodził się 1962 r. w Jeleniej Górze, gdzie mieszka i pracuje. W latach 1985-1999 uczestniczył w plenerach Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego „Domek Myśliwski”. Absolwent Poli-techniki Zielonogórskiej. Autor wielu fotografii Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Ulicznych w Jeleniej Górze od 1988 r., pokazy-wanych na wystawie „Bez kurtyny. Festiwale, festiwale” m. in. w Ga-lerii BWA w Jeleniej Górze w 1998 r. Fotograf dzieł sztuki. Członek Stowarzyszenia „Nowy Młyn” Kolonia Artystyczna w Szklarskiej Porębie. Laureat I nagrody w Ogólnopolskim konkursie „Ekologia w fotografii” w Elblągu w 1997 r.

Andrzej Jerzy Lech

Urodził się w 1955 r. we Wrocławiu. Od 1989 r. mieszka w Jersey City, New Jersey, U.S.A. Studiował fotografię artystyczną w Szkole Sztuk Pięknych w Ostrawie, w Czechach, w pracowni Borka Souse-dika. W latach 80. związany był z grupą fotografów działających we wrocławskiej Galerii Foto-Medium-Art, kierowanej przez Jerzego Olka. W latach 1979–1987 prowadził w Opolu domową, prywatną Galerię „W drodze”. W latach 80. stworzył cykle takie jak: „Am-sterdam, Warka, Kazanłyk..”, „30 fotografii”, „Kalendarz szwajcar-ski, rok 1912”. W roku 1987 r. brał udział w wystawie „Award for Young European Photographers” we Frankfurcie. W 2003 r. wziął udział w IV Międzynarodowym Biennale Sztuki Współczesnej we Florencji, gdzie otrzymał IV nagrodę i Medal Lorenzo de Medici. W 2005 r. otrzymał od Jersey City Landmarks Conservancy nagro-dę za całokształt działalności artystycznej związanej z utrwalaniem na fotografii historycznych części miasta Jersey City. Brał udział we wszystkich edycjach „Kontaktów”, także w wystawie „Kontak-ty - c.d.” w BWA w Jeleniej Górze w 2019 r. Brał udział w plenerze w 1983 r. w schronisku „Samotnia” w Karkonoszach, podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Jego prace znajdują się w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, Śląskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej w Katowicach, Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Śląska

Opolskiego w Opolu, Jersey City Museum, Jersey City, New Jersey, Icon Pictures Collection i kolekcji sztuki Pfizera w Nowym Jorku, w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze, Galerii Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Adam Lesisz

Urodził się w 1948 r. we Wrocławiu, gdzie mieszka i pracuje. Absolwent Politechniki Wrocławskiej. Członek założyciel Studenc-kiej Agencji Fotograficznej. Członek Okręgu Dolnośląskiego Związ-ku Polskich Artystów Fotografików. Organizator Festiwalu Fotogra-fii „Spektrum” (Wrocław 1997). Jest autorem i współautorem wielu wystaw fotograficznych zbiorowych oraz indywidualnych, „Między rzeczywistością a wyobraźnią” Dworek Sierakowskich, Sopot 2005. „Kontakty” w BWA w Jeleniej Górze w 1994, „Kształt terażniejszo-ści” z okazji 65-lecia Okręgu Dolnośląskiego ZPAF, 2012 r., Mu-zeum Współczesne we Wrocławiu. Fotografie w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu oraz w zbiorach prywatnych.

Krzysztof Leszczyński

Urodził się w 1951 r. w Jeleniej Górze. Członek Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego od 1976 r. Od 1978 r. do 1998 r. pełnił różne funkcje w zarządzie JTF. W latach 1980-1995 był wi-ceprezesem. Autor kilku wystaw indywidualnych, uczestnik licznych wystaw zbiorowych w kraju i za granicą. Ostatnio pokazywał swoje prace na wystawach z okazji 60. lat JTF w 2021 r., w BWA w Je-leniej Górze, w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze i Domu Hauptmannów w Szklarskiej Porębie. Zorganizował wiele plenerów, w tym również międzynarodowych, których był komisarzem. Jego prace były nagradzane medalami i dyplomami oraz kupowane do kolekcji i fototek, w tym do zbiorów Fototeki Narodowej. Za swoją działalność został odznaczony brązową odznaką FASF w 1986 r. i odznaką Zasłużony Działacz Kultury w 2001 r.

Patryk Lewkowicz

Urodził się w 1959 r. w Nowej Soli. Artysta malarz. Studiował na WSSP w Poznaniu.W 1986 roku założył, a do 1992 został liderem grupy malarzy „eR” przy JTSK w Jeleniej Górze. Jego prace były prezentowane na wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych w Polsce, Niemczech, Francji, Czechach.Wykorzystuje fotografię do kompozycji, która jest podporządkowana malarstwu. Uczestnik wielu plenerów i Wszechnic fotograficznych w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Prace w kolekcjach i zbiorach prywatnych i w kraju i za granicą. Twórca wielu happeningów, per-formance oraz działań parateatralnych. Związany twórczo od wielu lat z Paryżem, gdzie powstała koncepcja Lini Nieskończoności. Pu-blikacje takie jak; „Ostragehege” - Literatura i Sztuka, okładki i ilu-stracje do wydawnictw poezji m.in. Miłosz, Szymborska, Herbert, Peter Gehrich, W. Izaak, Strugała, Różewicz i inne.

Marek Liksztet

Urodził się w 1951 r. w Kowarach. Absolwent Instytutu Wycho-wania Artystycznego Uniwersytetu im. Marii Skłodowskiej-Curie

w Lublinie. Dyplom na Wydziale Grafiki u prof. D. Kołwzan- -Nowickiej, w 1980 r. Uprawia grafikę warsztatową oraz fotografię. Od 1994 r. zajmuje się dydaktyką z zakresu sztuki. Wykładał m. in. w Wyższym Studium Fotografii w Jeleniej Górze, Jeleniogórskiej Szkole Fotografii, w Zespole Szkół Rzemiosł Artystycznych i Liceum Plastycznym w Jeleniej Górze, Międzynarodowym Forum Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu, Summer Photo-School (The House of Photography) w Popradzie na Słowacji, UNESCO - Studiengang Kultur und Management - Institut für Kulturelle Infrastruktur - Sachsen). Prowadził warsztaty artystyczne i seminaria w Danii, Niemczech, Słowacji, Finlandii oraz w Polsce. Brał udział w ponad 150 wystawach ogólnopolskich i międzynarodowych. Autor ponad 30. wystaw indywidualnych. Brał udział we wszystkich edycjach „Kontaktów”. Brał udział w posiedzeniach jury Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Członek Związku Polskich Artystów Foto-grafików. Mieszka w Jeleniej Górze. Fotografie w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Narodowego w Szczecinie, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Muzeum Zamko-we w Malborku, Staatliches Museum Schloß Burgk/Burgk Saale (Niemcy), Galerii BWA w Jeleniej Górze, Państwowym Muzeum na Majdanku w Lublinie, w zbiorach Valkeakoski (Finlandia), Biblio-tece Narodowej (Zakład Zbiorów Ikonograficznych) w Warszawie, Państwowej Galerii Sztuki w Łodzi, Museum Modern Art w Hün-feld (Niemcy), Małej Galerii ZPAF - Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Domu Fotografii w Popradzie (Słowacja), Domu Fotografii w Pradze (Czechy) oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Emil Londzin

Urodził się w 1911 r. w Czechowicach. Zmarł w 1980 r. Absolwent Wyższej Szkoły Fotografii Stosowanej w Wiedniu. W 1952 r. przyjęty do Związku Polskich Artystów Fotografików. Wówczas został także instruktorem fotograficznym w Centralnym Ośrodku Harcerskim w Cieplicach. W latach 1959-1965 pracował jako fotograf teatralny w Jeleniej Górze, Wałbrzychu, Wrocławiu oraz w Görlitz, Zittau, Dreźnie i Berlinie. Jeden z założycieli i pierwszy Prezes Stowarzy-szenia Miłośników Fotografii Amatorskiej założonego w 1961 r., przemianowanego później na Jeleniogórskie Towarzystwo Fotogra-ficzne. Swoją pierwszą wystawę indywidualną „Beskidy” zorganizował w Cieszynie w 1930 r. Po 1945 r. jego pierwszą prezentacją prac była wystawa poświęcona koronacji królowej holenderskiej Julianny. Wy-stawa ta odbyła się jednocześnie w Amsterdamie i Utrechcie.

Miroslav Machotka

Urodził się w 1956 r. w Roudnicach nad Łabą, w Czechach. Absol-went Wydziału Elektronicznego Politechniki Czeskiej. W 2015 r. w Leica Gallery, w Pradze miała miejsce jego wystawa retrospektyw-na. Jego prace wystawiane były w Pradze, Brnie, Bratysławie, Libercu czy Berlinie. Jest autorem wstaw indywidualnych i zbiorowych. Jego fotografie znajdują się w zbiorach Muzeum Sztuki Stosowanej w Pra-dze, Narodowym Muzeum Fotografii w Jindřichův Hradec, Galerii Morawskiej w Brnie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Nichietsu w Tokio, Muzeum Sztuk Pięknych w Bostonie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w San Francisco, Międzynarodowym Centrum Fotografii w Nowym Jorku oraz w Le Musée de l’Elysée w Lozannie.

Jerzy Malinowski

Urodził się w 1949 r. w Gliwicach. W 1974 r. ukończył studia na Politechnice Śląskiej w Gliwicach na Wydziale Mechaniczno-Ener-getycznym. W latach 1977-1986 pracował jako fotograf w Krajowej Agencji Wydawniczej w Warszawie głównie dla Redakcji Wydaw-nictw o Sztuce. Ważniejsze publikacje: albumy „Klejnoty Jasnej Góry” 1982, „Wilanów rezydencja króla zwycięzcy” (1983), liczne tytuły z serii „ABC sztuki”. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1985 r. Na przełomie lat 1986/87 pracował jako fotoreporter w nowojorskim „Nowym Dziennniku”, filii Chicagow-skiej. W 1997 r. wydawnictwo Ex libris wydało album „Chicago” autorstwa Jerzego Malinowskiego i Jana M.Zamorskiego. Od 1988 r. wspólnie z Markiem Gerstmannem prowadzą G-M Studio. Pracują dla magazynów: *Elle*, *Elle Decoracion*, *Marie Claire*, *Votre Beaute*, *Twój Styl*, *Pani*. Współpracują z wieloma agencjami reklamowymi między innymi D’Arcy, DDB Warszawa, Lintas, McCann Erickson, Ogilvy & Mother, Publicis, Saatchi & Saatchi. Uczestniczyli w wysta-wach polskich fotografów reklamowych „Fotografia wydrukowana”, (głów-na nagroda w I edycji w 1995 r.), „Obok reklamy”. Brał udział w wielu wystawach, akcjach i happeningach w kraju i za granicą.

Zdeněk Menec

Urodził się w 1914 r. w Úpicach. Zmarł w 1998 r. w Hradec Králo-vé. W czasie I wojny światowej mieszkał u swojego wuja, fotografa Františka Jansáka w Nowym Mieście nad Metują. Od 1928 r. przez cztery lata terminował u niego jako fotograf, a do 1936 r. pracował jako czeladnik. Od 1945 r. mieszkał w Szpindlerowym Młynie w by-łym domu niemieckiego fotografa Wenzela Pfohla. Zajmował się klasyczną fotografią portretową na zamówienie oraz wykonywaniem widokówek Karkonoszy. W 1949 r. został członkiem nowo powsta-łego Związku Czechosłowackich Artystów Plastyków (do 1970 r.), dzięki czemu mógł pracować jako niezależny fotograf. W lipcu 1950 roku jego pracownia została upaństwowiona, a negatywy przekazano wydawnictwu Orbis (za rekompensatą finansową). W latach 50. i 60. pracował głównie jako fotograf reportażowy dla agencji prasowej ČTK. Na początku lat 70. przeniósł się do Hradca Králové (1972), gdzie w swoim mieszkaniu miał pracownię. Dla wydawnictwa Orbis wykonał wiele pocztówek z Czech Wschodnich i Moraw Północnych. Autor wystaw indywidualnych m. in. „Zdeněk Menec: Fotografie”, Městská galerie Zázvorka, Nové Město nad Metují (2014) oraz wystaw zbiorowych - „Soudobá výtvarná fotografie”, Galerie Jaro-slava Fragnera, Praha (1977), „Česká výtvarná fotografie: Oborová výstava”, Praha (1984). Jego fotografie są reprezentowane w zbio-rach Muzeum Wschodnioczeskiego w Hradcu Králové i Muzeum KRNAP w Vrchlabí.

Wojciech Miatkowski

Urodził się w 1970 r. w Jeleniej Górze. Absolwent Jeleniogórskiej Szkoły Fotografii. Od 2018 r. członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Aktualnie Prezes Stowarzyszenia Jeleniogórska Stre-fa Fotografii. Laureat I nagrody XVI Biennale Fotografii Górskiej w 2010 r. oraz III nagrody XIX Biennale Fotografii Górskiej. Autor cykli fotograficznych „Pejzaż Metafizyczny”, „TAM”, „Miejsca”, „Pamiętka dla moich dzieci”, „Morskie opowieści”. Zawodowo zaj-

muje się projektowaniem albumów fotograficznych, książek i czasopism oraz dokumentacją filmową. Autor wystaw indywidualnych w Jeleniej Górze (Muzeum Karkonoskie, MDK „Muflon”, Galeria „Korytarz”), Wrocławiu (Browar Mieszczański, Klub Gradient), Wałbrzychu (Klub Apropos), Bautzen (Alter Wasserturm - Niemcy) Uczestnik plenerów i imprez w ramach Biennale Fotografii Górskiej, wielu wystaw zbiorowych w Polsce, Niemczech i Czechach, m. in. „Karkonosze. Fotografia Hand Made”, BWA Jelenia Góra, Galeria N, Jablonec (Czechy), Galeria Centrum Sztuki, Pałac Staniszów (2014).

Tomasz Michałowski

Urodził się w 1964 r. w Augustowie. Aabsolwent Wydziału Operatorского Realizacji Telewizyjnej w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Doktor sztuki w dziedzinie fotografii, wykładowca w PWSFT i TV w Łodzi, w Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości w Białymstoku oraz na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Jako operator filmowy zrealizował ponad 100 filmów dokumentalnych i 6 fabularnych, jest autorem zdjęć m. in. do filmu dokumentalnego Dariusza Jabłońskiego „Fotoamator”, oraz filmów fabularnych: „Złote runo” Andrzeja Kondratiuka (1996), „Wino truskawkowe” Dariusza Jabłońskiego (2008). Członek Polskiej Akademii Filmowej. Stypendysta Pepiniers. W latach 90. należał do suwalskiego klubu fotograficznego „Pacamera”. Tam zrealizował swoją pierwszą wystawę indywidualną „Od ziemi do nieba” w 1991 r. Autor wystaw indywidualnych, m. in.: „Pejzaż wewnętrzny”, „Pejzaż w środku świata”, „Dwa obrazy świata”, „Logos i mit w fotografii”. Uczestnik wielu wystaw zbiorowych, m. in.: „Nowa generacja w fotografii polskiej”, BWA Gorzów Wielkopolski 1991, „Zmiana warty”, Galeria FF, Łódź 1991, „Fotografia i przestrzeń” Galeria FF w Łodzi, BWA w Jeleniej Górze 1998-1999, „Pamiętka z Karkonoszy. Fotografia - nowe media”, BWA Jelenia Góra 2006, a ostatnio w wystawach: „Pacamera Club Fotografie 1985-2015”, „Kontakty c.d.” w Galerii BWA w Jeleniej Górze w 2019 r. Brał udział w wielu plenerach i wystawach związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze od 2006 r. Jego fotografie znajdują się w zbiorach m. in. w Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą. Mieszka w Warszawie.

Tomasz Mielech

Urodził się w 1973 r. w Jeleniej Górze. Ukończył filozofię na Uniwersytecie Wrocławskim. Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Zajmuje się klasyczną fotografią, głównie dokumentalną. Prowadzi warsztaty z dawnych technik fotograficznych. Uczestnik wystaw i plenerów w Karkonoszach związanych z Biennale Fotografii Górskiej, laureat I nagrody X Biennale w 1998 r., II nagrody XIV Biennale w 2006 r. Członek jury XIX edycji w 2016 r. Od 2017 r. prowadzi galerię „Korytarz” w Jeleniogórskim Centrum Kultury i organizuje Biennale Fotografii Górskiej. Mieszka w Górzynicu pod Szklarską Porębą. Autor wielu wystaw indywidualnych, m. in. „W poszukiwaniu zatrzymanego czasu”, „Podróże dalekie i bliskie”, „Fotografie”. Uczestnik wystaw zbiorowych w kraju i za granicą.,

ostatnio „Kontakty – c.d.” w 2019 r. w BWA w Jeleniej Górze. Jego prace z Karkonoszy znajdują się w zbiorach Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego w Kamiennej Górze, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie.

Janusz Moniatowicz

Urodził się w 1958 r. w Nowej Wsi k. Zebrzydowej. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi oraz FAMU - Akademii Filmowej w Pradze (Wydział Fotografii Artystycznej u prof. Jana Šmoka). Mieszka i pracuje w Jeleniej Górze. Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Od 2007 do 2019 r. kierownik Oddziału Karkonoskiego Okręgu Dolnośląskiego ZPAF. Jest honorowym członkiem Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. Autor wielu wystaw indywidualnych, brał udział w wielu wystawach zbiorowych. Brał udział w IV edycji wystawy „Kontakty” oraz ostatnio - „Kontakty - c.d.” w 2019 r. w BWA w Jeleniej Górze. Jest autorem i wydawcą wielu albumów fotograficznych i katalogów, m. in. dla Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, który uhonorowano I nagrodą w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku - Sybilla 2008 , albumów o Karkonoszach, kościele Wang, Nieborowie. Janusz Moniatowicz jest autorem m. in. cyklu fotografii z opuszczonego atelier Josefa Sudka w Pradze, góry Grabarki, martwych natur, portretów. Fotografie w zbiorach: BWA w Jeleniej Górze, Galerii Artystów w Spiskiej Nowej Wsi (Słowacja), Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze, Muzeum w Łowiczu, Muzeum Karkonoskim we Vrchlabí, Muzeum Spisza w Lewoczy (Słowacja), *UMPRUM* Muzeum w Pradze (Czechy), Victoria & Albert Museum w Londynie (Wielka Brytania). Odznaczony odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” (1986), honorową odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2012) i Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” w 2017 r.

Halina Morcinek

Urodziła się w 1959 r. w Jeleniej Górze. Absolwentka Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików Okręgu Śląskiego. Członek WBK Werkkre-is Bildender Künstler przy Forum Kunst & Architektur w Essen. Współzałożycielka i animatorka „Grupy 999“. Związana z nurtem tzw. fotografii czystej. Interesuje ją aspekt dokumentalny fotografii w szerokim znaczeniu: od prostej rejestracji stanów faktycznych aż do kreowania i zapisu sytuacji chwilowych, wizualnie efemerycznych, nieistniejących obiektywnie, przywołanych do istnienia poprzez fotografie i dla fotografii. Ważniejsze wystawy indywidualne: „Sen, nie sen”, „Miejsca niczyje”, „Autoportret”, „Współczesna Arka Noego”. Ostatnio uczestniczyła w zbiorowej wystawie członków ZPAF okręgu śląskiego w 2015 r, „Kontakty - c.d.” w 2019 r. w BWA w Jeleniej Górze. Prowadziła warsztaty „Transfer polaroidu“ w Żywym Skansenie Fotografii w Jaworznie, tam prezentowała również wystawę indywidualną „Pinhole 1:1” w Galerii ZPAF - Katowice. Jej fotografie znajdują się m. in. w Muzeum Historii Fotografii, Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze, w zbiorach JCK, oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Kazimierz Najdenów

Urodził się w 1914 r. we Lwowie, zmarł w 1996 r. w Bytomiu. W czasie wojny wywieziony ze Lwowa na roboty przymusowe znalazł się na terenie Dolnego Śląska. Po wojnie - zauroczony krajobrazami osiadł na kilka lat w Jeleniej Górze. Miał pracownię w oficynie ulicy 1 Maja 54. Profesjonalny fotograf, fotografował góry w okolicach Wałbrzycha i Karkonosze. Od 1952 r. członek katowickiego oddziału ZPAF. W latach 60. pracował dla wydawnictwa PTTK, z jego zdjęciami wydrukowano pocztówki z okolic Karpacza. Był uczestnikiem wystawy zbiorowej „25 lat PRL w fotografice” zorganizowanej w Centralnym Biurze Wystaw Artystycznych „Zachęta” w 1969 r. Jego prace pokazane zostały w wystawie „Specyfika śląskiego pejzażu” w Galerii Katowice w 2006 r. Fotografie w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, w zbiorach Książnicy Karkonoskiej znajduje się kilka pocztówek z fotografiami artysty.

Wacław Narkiewicz

Urodził się w Ciukiszkach (powiat wileńsko - trocki) w 1931 r. Zmarł w 2021 r. w Jeleniej Górze. Do 1945 r. mieszkał w Wilnie, w Jeleniej Górze od końca 1947 r. Z zawodu rentgenotechnik. Od 1951 r. zatrudniony w Szpitalu Miejskim w Jeleniej Górze oraz od 1954 r. w Zakładach Naprawczych Sprzętu Medycznego we Wrocławiu. Fotografią zajmował się od 1953 r. Był członkiem Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego od chwili założenia czyli od 1961 r. W latach 60. współpracował z „Nowinami Jeleniogórskimi” i „Gazetą Robotniczą”. Autor wystaw indywidualnych, m. in. w jeleniogórskiej Galerii BWA w 2011 r., brał udział w wielu wystawach zbiorowych. Laureat nagrody specjalnej „Za tematykę karkonoską” na II i IV Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze w 1982 r. i w 1986 r. Odznaczony medalami 40-lecie PRL i Zasłużony Działacz Kultury w 1988 r. Prace w zbiorach Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze.

Krzysztof Niewiadomski

Urodził się w 1965 r. w Bielawie. Należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Wieloletni uczestnik Wszechnic Fotograficznych oraz imprez związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Autor wystaw indywidualnych, m. in. w Galerii „Korytarz” w Jeleniej Górze, uczestnik wystaw zbiorowych.

Janusz Nowacki

Urodził się w 1939 r. w Poznaniu. Debiutował w 1964 r. portretami muzyków jazzowych. W latach 1973-81 realizował Warsztaty Fotograficzne, autorski program animacji życia fotograficznego w Wielkopolsce, sytuujący się w nurcie „fotografia poza galerią”. Założyciel i kurator Galerii Fotografii „pf” w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu, którą kierował w latach 1993-2004. Założyciel Studia D i M, które w początkach lat 80-tych odegrało ważną rolę w diaporamie. Członek Honorowy Związku Polskich Artystów Fotografików. Przez wiele lat juror konkursu Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, uczestnik plenerów i wystaw towarzyszących Biennale, m. in. wystawa „Tatry” w jeleniogórskim BWA, towarzy-

sząca XI Biennale w 2000 r. Miał wiele wystaw indywidualnych m. in. w Muzeum Okręgowym i Galerii BWA w Gorzowie, Galerii „Korytarz” i Galerii BWA w Jeleniej Górze, Galerii ZPAF w Kielcach oraz Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze. Autor albumu „Lustra pamięci” wyd. w Poznaniu w 2015 r. Uczestniczył w wielu wystawach zbiorowych m. in. „Polska Fotografia Intermedialna lat 80-tych” BWA Poznań, „Twórcy poznańskiej fotografii 1895-1989” Galeria ARSENAŁ Poznań, „Bliżej fotografii” Galeria BWA Jelenia Góra, „Fotografia roku’97”, Pałac Sztuki, Kraków, „Czarno na białym” Dom Fotografii w Hanowerze, „Metamorfozy fotografii”-Galeria „10” Brno. Fotografie w zbiorach Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Przyrodniczym TPN w Zakopanem, Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze, Muzeum Karkonoskiego Parku Narodowego w Jeleniej Górze, Muzeum Fotografii w Charkowie na Ukrainie, schronisku Samotnia w Karkonoszach oraz w wielu kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Mieczysław Obałek

Urodził się w 1920 r. Zmarł w 1993 r. Do Jeleniej Góry przyjechał w 1957 r. Pracował w Jeleniogórskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego. Był inicjatorem wielu przedsięwzięć fotograficznych w Jeleniej Górze, m. in. założenia Stowarzyszenia Fotografii Amatorskiej, które przekształciło się w Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne.

Jerzy Olek

Urodził się w 1943 r. w Sanoku. Profesor SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego we Wrocławiu, Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu i Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Członek redakcji „European Photography”, „Projekt”, „Art Life”, „Arteon” i „Artluk”. Autor książek „Nie tylko o fotografii” (2020), „Zobaczyć idealne, czyli bezkresy kresek” (2015), „7 od/za/ślon iluzji” (2013) „Umożliwianie niemożliwemu” (2007), „Moja droga do bezwymiaru” (2001). Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu. W 1977 r. powołał do życia ruch artystyczny i galerię Foto-Medium-Art we Wrocławiu. Jest głównym twórcą nurtu tzw. fotografii elementarnej, której program stworzył w latach 1982-1985 poprzez działalność galerii „Foto-Medium-Art”, którą kierował. W 1983 r. w ramach II edycji Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, podczas pleneru w schronisku „Samotnia” w Karkonoszach, Jerzy Olek sformułował manifest i program fotografii elementarnej. Kurator międzynarodowych konferencji, autor programów 20 Festiwalu Nowej Sztuki „lAbiRynT”. W domowej galerii „ef” w Starym Gierałtowie prezentuje kolekcję miniatur autorstwa artystów z wielu krajów. Autor wielu wystaw problemowych, m. in. 1974: „Permutacja relatywna”, 1978: „Fotografia-tekst”, 1978: „Po-fotografia”, 1979: „Fotografia możliwa”, 1982: „Puste - pełne”, 1984: „Jest i nie jest”, 1986: „Biała przestrzeń”, 1988: „Świat objawiony nie jest realny?”, od 1991: „Bezwymiar iluzji”.

Tomasz Olszewski

Urodził się w 1929 r. w Warszawie, zmarł w 2020r. w Jeleniej Górze. W 1945 r. przyjechał na Dolny Śląsk. Z wykształcenia ekonomista i geograf, studiował na Uniwersytecie Wrocławskim. Fotografiał zajmował się od 1953 r., debiutował jako amator na VII Okręgowej Wystawie Fotografii Polskiego Towarzystwa Fotograficznego we Wrocławiu. Od 1955 r. członek Wrocławskiego Towarzystwa Fotograficznego, od 1959 r. Związku Polskich Artystów Fotografików. W latach 60. XX wieku mieszkał i pracował we Wrocławiu w Wydziale Architektury Prezydium Rady Narodowej miasta Wrocławia, gdzie prowadził dokumentację odbudowy i budowy Wrocławia. Wśród jego prac fotograficznych znajduje się wiele o charakterze reportażowym i socjologicznym powojennego Wrocławia. Tomasz Olszewski po raz pierwszy przyjechał w Karkonosze jako 16 latek w roku 1946. W 1976 r. powrócił w góry na stałe. Zamieszkał w Jeleniej Górze, został m. in. przewodnikiem sudeckim i od lat pięćdziesiątych przez blisko pół wieku aż do przełomu 1999/2000r. fotografował góry. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i za granicą, otrzymując szereg nagród i wyróżnień. Był jednym z jurorów konkursu I i IV Biennale. Jego prace znajdują się w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze. Liczący kilka tysięcy negatywów i odbitek zbiór fotografii Wrocławia Tomasza Olszewskiego został zakupiony w 2007 roku przez Muzeum Miejskie Wrocławia i przechowywany jest w Dziale Ikonografii Wrocławia.

Paweł Pierściński

Urodził się w 1938 r. w Kielcach. I tam zmarł w 2017 r. Absolwent Budownictwa Lądowego na Politechnice Warszawskiej. Członek ZPAF od 1964 r., twórca i założyciel Okręgu Świętokrzyskiego (1978). Uhonorowany tytułem Artiste FIAP. Członek Komisji Fotografii Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK. Współtwórca Kieleckiej Szkoły Krajobrazu. Wieloletni wiceprezes do spraw artystycznych Świętokrzyskiego Towarzystwa Fotograficznego. Zadebiutował na wystawie fotografii artystycznej w Częstochowie w połowie lat 50. XX wieku. Autor wielu wystaw indywidualnych, laureat licznych nagród i medali. Wydał indywidualne albumy fotograficzne „Struktury”, „Między Wisłą a Pilicą”, „Staropolski Okręg Przemysłowy” czy „Pola Pejzażu”. W 2004 roku wydana została książka z jego tekstami „Czas krajobrazu”. W 2018 r. orwarto dwie wystawy poświęcone jego osobie: „Polska Fotografia Krajobrazowa/ Paweł Pierściński/ 40 Lat ZPAF - Okręg Świętokrzyski” oraz „Paweł Pierściński w obiektowych przyjaciół”. BWA w Kielcach wydało w 2018 r. album „Paweł Pierściński. Fotografia”

Tadeusz Piotr Prociak

Urodził się w 1965 r. w Kamiennej Górze. Fotograf i projektant graficzny. Absolwent Wyższego Studium Fotografii w Warszawie. Instruktor fotografii (od 1985). Właściciel Agencji Fotograficznej PRO-FOT (od 1991). Redaktor prowadzący kilka działów autorских w czasopiśmie Fotografia & aparaty cyfrowe (2006-2012, Wydawnictwo Bauer). Autor tekstów o fotografii, współpracował

z Wyższym Studium Fotografii i Jeleniogórską Wszechnicą Fotograficzną. Organizator plenerów m. in. Spotkań z Fotografią (od 2008), symposium „Fotografia i totalitaryzm” (1992, z Krzysztofem Jureckim). Autor albumów, książek i przewodników turystycznych, oraz wystaw indywidualnych. Uczestnik ekspozycji zbiorowych w kraju i za granicą. W latach 2003-2013 prowadził akcję artystyczną pt. „Czas Kamienia”. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 2021 r.

Tomáš Rasil

Urodził w 1975 r. w Pradze. Absolwent katedry fotografii w Akademii Filmowej i Telewizyjnej w Pradze (2003). Od 2002 r. należy do grupy „Český dřevák”, skupiającej artystów fotografujących drewnianymi wielkoformatowymi kamerami. Bierze udział w plenerach w Karkonoszach i wystawach w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Wnuk fotografa Ferdinanda Bučiny (1909-1994), którego archiwum się zajmuje. Od 2018 r. wyklada fotografię w szkole grafiki na ul. Hellichovej w Pradze. Uczestnik wielu wystaw zbiorowych, autor wystaw indywidualnych w Pradze (Trafo Gallery), Ostravie, Brnie, Katowicach (Galeria „Pusta”)

Andrzej Rutyna

Urodził się w 1947 r. we Wrocławiu. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Prezes Zarządu Okręgu Dolnośląskiego ZPAF. Członek i prezes Zarządu Dolnośląskiego Towarzystwa Fotograficznego. Autor wystaw indywidualnych, zbiorowych oraz poplenerowych, m. in. „Foto-replay” (Wrocław 1978); „Kompozycje, ślady i znak” (Wrocław 2006); „W poszukiwaniu archetypu” (Wrocław 2017). Uczestnik wielu plenerów, m. in. organizowanych przez Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne pn. „Domek Myśliwski”. Fotografie w zbiorach m. in. Muzeum Narodowego we Wrocławiu oraz Muzeum Porcelany w Wałbrzychu.

Artur Schabowski

Urodził się w 1945 r. Zmarł w 2011 r. Fotoreporter i dziennikarz „Nowin Jeleniogórskich”, rzecznik prasowy w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Jeleniej Górze. Członek Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, uczestnik wystaw i plenerów m.in. „Domek Myśliwski” organizowanych przez JTF.

Ladislav Sitenský

Urodził się w 1919 r. w Pradze w dzielnicy Královské Vinohrady. Zmarł w 2009 r. również w Pradze. Jeden z najznakomitszych fotografów czeskich 2 poł XX wieku. Zdjęcia reportażowe publikował już jako uczeń gimnazjum. Studiował architekturę, uczęszczał też na kurs architektury we francuskim Instytucie Ernesta Denisa i w 1939 r. wyjechał do Paryża. We Francji wstąpił do armii, po jej upadku przeniósł się do Wielkiej Brytanii (312. czechosłowacki dywizjon myśliwski RAF). Przez cały ten czas fotografował. Największą sławę przyniosły mu wojenne zdjęcia czechosłowackich lotników w Wielkiej Brytanii, które mogły być publikowane dopiero po 1989 r. W okresie powojennym fotografował architekturę, pejzaże i portrety sławnych ludzi. Kochał też i znakomicie fotografował góry zimą -

najbliższe jego sercu były Karkonosze. Jest autorem wielu albumów, miał kilkadziesiąt wystaw indywidualnych - te o tematyce wyłącznie górskiej odbyły się w 1961 roku (Brno i Otrokovice), 2004 roku (Praga) i 2006 roku (Pec pod Śnieżką).

Zbigniew Staniewski

Urodził się w 1925 r. Zmarł w 2001 r. Absolwent studiów filozoficznych, podczas których współtworzył ruch neoawangardowy w fotografii. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. W fotografii badał związki między fotografią a filozofią. Współzałożyciel Wrocławskiej Galerii Fotografii. Należał także do grupy „Podwórko”, współpracował z galerią Foto-Medium-Art we Wrocławiu. Fotografie w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

David Stránský

Urodził się w 1971r. Fotografuje cyfrowo a od 2008r. techniką klasyczną. Brał udział w projekcie publikacji magazynu fotograficznego Temnokomorník. Bierze udział w plenerach w Karkonoszach i wystawach w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, oraz w wystawie „Nowe Kontakty” w Galerii „Korytarz” w Jeleniej Górze.

Rafał Swosiński

Urodził się w 1966 r. w Chodzieży. Zajmuje się fotografią klasyczną, głównie krajobrazem i architekturą. Mieszka w Poznaniu, pracuje w Studio fotograficznym „Maciej Mańkowski - Photo Design”. Zdobywca Grand Prix na Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze w 1994 r. i w 1998 r. oraz I nagród w 1990 r., 2014 r. i 2016 r. Biennale. Brał udział w wystawie „Kontakty. Przełom czasu. Czas przełomu” prezentowanej w latach: w 2000-2001r. oraz w wystawie „Kontakty - c.d.” w jeleniogórskim BWA w 2019 r. Jego fotografie znajdują się m. in. w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Marek Sziryk

Urodził się w 1966 r. w Niemodlinie. Profesor zwyczajny w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu. Od 2000 r. należy do Związku Polskich Artystów Fotografików. Jest twórcą fotografii klasycznych oraz instalacji. Na nowo odkrył i propaguje starą technikę mokrego kolodionu. Jest autorem zestawów fotografii, m. in. „Fotografia z filiżanką herbaty”, „Pomiędzy”, „Moje Karkonosze”, „Fotografie”, „Dotykając stołu”, „Wracam do raju”, „Atlas form przetrwalnikowych”, „Medytacje”. Swoje prace prezentował na wielu wystawach w Polsce i za granicą, m. in. na wystawach zbiorowych: „Biennale Fotografii Polskiej” w Poznaniu, „Fotografie`98” w Krakowie, „Bliżej Fotografii” w Jeleniej Górze, w II, III, IV i V edycji „Kontaktów” oraz w „Kontakty-c.d.” (BWA Jelenia Góra, rok 2019). Od 1986 r. fotografuje w Karkonoszach, od tego roku uczestniczy w imprezach związanych z Biennale Fotografii Górskiej. Laureat Grand Prix IX Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze w 1996 r. Juror tego konkursu w 2020 r. Był uczestnikiem wszystkich edycji plenerów organizowanych w ramach

Biennale. Kurator wystaw fotografii. Autor tomików poezji haiku. Jego fotografie z Karkonoszy znajdują się m. in. w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Jana Trawniczek

Urodziła się w 1946 r. w Sierakowie Wielkopolskim. Ukończyła Pedagogikę Kulturalno-Oświatową w Zielonej Górze. Mieszka w Bolesławcu. Zawodowo związana była z Bolesławieckim Ośrodkiem Kultury, pod koniec pracy zawodowej jego dyrektorka. Zajmowała się upowszechnianiem kultury a w szczególności fotografii, prowadząc przez wiele lat salon fotograficzny i pracownię fotograficzną której była instruktorem. W pracy edukacyjnej współpracowała często z Andrzejem Pytlińskim. Współpracowała ze środowiskiem fotograficznym w całym dawnym województwie jeleniogórskim, Karkonosze poznała jako uczestniczka Jeleniogórskiej Wszechnicy Fotograficznej, od początku jej istnienia uczestniczyła we wszystkich sesjach i spotkaniach. Brała także udział w plenerach i wystawach towarzyszących Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Jej fotografie znajdują się w kolekcji Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze.

Zygmunt Trylański

Urodził się w 1946 r. w Łodzi. Mieszka i pracuje w Szklarskiej Porębie jako przewodnik sudecki. Fotografiał zajmuje się od 1965 r. Członek grup artystycznych takich jak „A-74”, „Gama 74”, „Sektor”, Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne czy Jeleniogórska Strefa Fotografii, Stowarzyszenie - „Nowy Młyn” - Kolonia Artystyczna w Szklarskiej Porębie, Związek Polskich Fotografów Przyrody. Tytuły Artiste FIAP (AFIAP), Excellence FIAP (EFIAP), Excellence FIAP Bronze (EFIAP/b), Excellence FIAP Silver (EFIAP/s). Zdobywca Grand Prix Venus 77. Uczestnik wystaw i plenerów organizowanych przez JTF. Jest autorem i współautorem wielu wystaw fotograficznych, indywidualnych, zbiorowych. Jego prace zaprezentowano w „Almanachu (1995-2017)”, wydanym przez Fotoklub Rzeczypospolitej Polskiej Stowarzyszenie Twórców.

Bogumiła Twardowska-Rogacewicz

Urodziła się w 1960 r. we Wrocławiu. Ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych we Wrocławiu na Wydziale Projektowania Graficznego i Malarstwa. Przez kilka lat uczestniczyła w plenerach górskich w ramach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Autorka wielu wystaw indywidualnych, uczestniczka wystaw zbiorowych. Mieszka i pracuje w Jeleniej Górze.

Jerzy Wiklendt

Urodził się w 1929 r. w Lidzbarku, zmarł w 2017 r. w Jeleniej Górze. Z wykształcenia architekt - urbanista, ukończył studia na Politechnice Wrocławskiej. Fotografuje od 1957 r. Od 1958 r. należał do Polskiego Towarzystwa Fotograficznego we Wrocławiu, przekształconego później we Wrocławskie Towarzystwo Fotograficzne a obecnie w Związek Twórczy Dolnośląskiego Stowarzyszenia Artystów Fotografików i Twórców Audiowizualnych. Od 1968 r. posia-

dał tytuł ARTIST FIAP (AFIAP). Do Związku Polskich Artystów Fotografików należał od 1978 r. a od 1979 r. do Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego. Członek Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej Stowarzyszenie Twórców. Zajmował się pracą dydaktyczną w zakresie fotografii, był przewodniczącym Dolnośląskiego Klubu Instruktorów Amatorskich Zespołów Artystycznych Filmu i Fotografii we Wrocławiu. Twórca własnej techniki fotograficznej chemo-fotografii. Autor kilkunastu wystaw indywidualnych, m. in. „Architektura i krajobraz”, Wrocław 1969, „Architektura”, Wrocław 1973, „Fotografia. 40. lat pracy twórczej”, BWA Jelenia Góra 1997, „Solidarność w obiektywie”, Jelenia Góra 2010. Uczestnik wielu wystaw międzynarodowych i krajowych, m. in. Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Jego strona autorska znajduje się w Photographers Encyclopedia International wydanej przez Editions Camera Obscura w Genewie. Odznaczony m. in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Zasłużony dla Dolnego Śląska, odznaką MKiS Zasłużony Działacz Kultury, Nagrodą Marszałka Dolnośląskiego „Za szczególne osiągnięcia w dziedzinie kultury oraz całokształt pracy twórczej w dziedzinie fotografii artystycznej”. Prace w zbiorach m. in: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Państwowego Muzeum na Majdanku, Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze.

Stanisław J. Woś

Urodził się w 1951 r. w Jeżowem. Zmarł w 2011 r. w Suwałkach. Fotograf, malarz i rysownik, organizator wystaw. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych (obecnie: ASP) w Gdańsku. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Związany z Suwałkami, gdzie w latach 1985-1995 prowadził założony przez siebie Klub PAcamera, jedną z ważniejszych polskich galerii fotograficznych, w której odbyły się znaczące ogólnopolskie wystawy. Był wykładowcą Warszawskiej Szkoły Fotografii. Uczestnik kilku plenerów i wystaw związanych z Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze. Zrealizował ponad 50 wystaw indywidualnych, m. in. „Pojawia się znak”, Mała Galeria, Warszawa, 1993 r., „Pejzaż mistyczny”, Galeria FF, Łódź, 1994 r., „Z ciemności i ze światła”, Galeria pŃ, Poznań, 1996 r., „Tło i jego obraz”, Mała Galeria, Warszawa, 2001 r., „Szukam światła”, Muzeum Okręgowe w Suwałkach, 2007 r., Galeria Prospekto Wilno, „Pejzaż wyśniony, pejzaż wymyślony”, Galeria FF Łódź 2008 r., „Stany skupienia”, V Warszawski Festiwal Fotografii Artystycznej, Galeria Delfiny, Warszawa 2009 r. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w Polsce, m. in. „Polska fotografia intermedialna”, Poznań, 1988 r., „IV Międzynarodowe Triennale Rysunku”, Wrocław, 1988 r., „Biennale Fotografii”, Poznań, 1998 r., 2000 r., 2003 r., 2005 r.; „III Międzynarodowe Biennale Fotografii i Sztuk Wizualnych”, Liege, Belgia, 2002 r., „Zanikanie”, Centrum Sztuki Współczesnej, Warszawa 2002 r., „La disparition”, Quebec, Kanada, „Wokół dekady. Fotografia polska lat 90”, Muzeum Sztuki, Łódź, 2002 r., „Sacrum, V Triennale Sztuki”, MGS Częstochowa, 2003 r., „Polska fotografia ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi”, Tokio, Niigata, Japonia, 2006 r., „Polska fotografia w XX wieku”, PKiN Warszawa 2007 r., „Marzyciele i świadkowie. Fotografia polska XX wieku”, Muzeum Narodowe

w Krakowie, 2008 r. Laureat licznych konkursów, w tym: Konfrontacji Fotograficznych w Gorzowie Wielkopolskim (XXIV: 1994, XXV: 1995, XXVI: 1996), Biennale Krajobrazu Polskiego w Kielcach (XIII: 1995, XIV: 1997). Odznaczony medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2009). Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Fundacji dla Śląska w Katowicach, Fundacji Turleja w Krakowie, Muzeum Okręgowego w Suwałkach, Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, BWA w Łomży.

Waldemar Wydmuch

Urodził się w 1928 r. w Hameln w Niemczech. Zmarł w 2012 r. Do Jeleniej Góry przyjechał w 1958 r. Inżynier, energetyk, kierownik gazowni w Jeleniej Górze. Współzałożyciel Stowarzyszenia Fotografii Amatorskiej w 1961 r. Członek JTF, pięciokrotny prezes tego stowarzyszenia. Uczestnik wielu wystaw i plenerów JTF, m. in. „Domek Myśliwski”, kolekcjoner sprzętu fotograficznego. Członek Fotoklubu RP. Instruktor fotografii kategorii I, prowadził pracownię fotograficzną w Młodzieżowym Domu Kultury. Jako fotograf współpracował z „Nowinami Jeleniogórskimi”, „Słowem Polskim” i „Gazetą Robotniczą”. Odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Jerzy Zając

Urodził się w 1947 r. w Łodzi. Mieszka w Podgórzynie i pracuje jako przewodnik sudecki. Od 1978 r. należy do Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, brał udział w plenerach, m. in. „Domek Myśliwski” organizowanych przez JTF oraz w wielu wystawach, m. in. „Karkonosze wielorakie” (Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze).

Wojciech Zawadzki

Urodził się w 1950 r. we Wrocławiu. Zmarł w 2017 r. w Jeleniej Górze. Fotografią zajmował się od lat 70-tych. Wywarł duży wpływ na ukonstytuowanie się nurtu fotografii elementarnej. Przez ponad dwadzieścia pięć lat prowadził Galerię „Korytarz” Jeleniogórskim Centrum Kultury. Wykładowca fotografii w Wyższym Studium Fotografii w Warszawie, Zielonej Górze, Studium Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu. Kierownik i wykładowca Wyższego Studium Fotografii w Jeleniej Górze oraz Jeleniogórskiej Szkoły Fotografii. Brał udział w imprezach Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze początkowo jako uczestnik, zdobywca III nagrody I Biennale w 1980 r., I nagrody III Biennale w 1984 r. Od czwartej edycji organizował już osobiście Biennale Fotografii Górskiej oraz Jeleniogórską Wszechnicę Fotograficzną przy Jeleniogórskim Centrum Kultury. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Brał udział w plenerze w 1983 r. w schronisku Samotnia w Karkonoszach, w związku z II edycją Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze, podczas którego sformułowany został program fotografii elementarnej. Od 1978 r. miał wiele wystaw indywidualnych – krajowych i zagranicznych, m. in. w galerii „Image” w Aarhus w Danii, galerii

„Foto- Medium-Art.” we Wrocławiu, Małej Galerii Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, galerii „Pustej” w Katowicach, galerii „pŃ” w Poznaniu, galerii B&B w Bielsku Białej, galerii BWA w Jeleniej Górze. Uczestniczył w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych m. in. „Biennale Fotografii Polskiej”, „Wokół dekady -fotografia polska 1990-2000”, „Kontakty”, „Znaki czasu”. W latach 1998-2008 zrealizował dwie duże autorskie wystawy „Moja Ameryka” i „Olszewskiego 11”, które były prezentowane w najważniejszych galeriach w Polsce. Ostatnie prezentacje indywidualne to „Przedmiot 1978-2012”, BWA Jelenia Góra (2014) oraz „Hobbiton” (2017) Białystok. Jego fotografie znajdują się w zbiorach: Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Dolnośląskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld /Niemcy/, Śląskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej oraz w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Grzegorz Zięba

Urodził się w Zgorzelcu. Mieszka i prowadzi zakład fotograficzny i reklamowy w Zgorzelcu. W 1987 r. otrzymał II nagrodę na XVII Konfrontacjach Fotograficznych w kategorii „Temat dowolny”. Brał udział w imprezach związanych z początkami Biennale Fotografii Górskiej w Jeleniej Górze oraz w plenerach „Domek Myśliwski”

organizowanych przez Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne.

Petr Zinke

Urodził się w 1966 r. w Náchodzie. Absolwent fotografii artystycznej Wydziału Filmowego i Telewizyjnego Akademii Sztuk Scenicznych FAMU w Pradze, ukończony w 1998 r. W latach 1999-2002 współpracował z FAMU jako pedagog zewnętrzny na Wydziale Fotografii FAMU prowadząc seminarium poświęcone fotografii krajobrazowej. Obecnie pracuje jako fotograf w Instytucie Historii Sztuki Akademii Sztuki Republiki Czeskiej. Współpracuje przy projektach łączących fotografię i muzykę. W 2019 r. brał udział w wystawie „Nowe Kontakty” w Galerii „Korytarz” w Jeleniej Górze. Uczestnik pleneru w ramach Biennale Fotografii Górskiej w roku 2020 r. Autor licznych wystaw indywidualnych i zbiorowych.

Władysław Żołęcki

Urodził się w 1932 r. w powiecie limanowskim. Ukończył Liceum Plastyczne im. Kenara w Zakopanem. Od 1956 r. mieszka w Jeleniej Górze, zawodowo związany z Fabryką Maszyn Papierniczych - Fam-pą w Cieplicach, gdzie prowadził pracownię fotograficzną Fampy. W cieplickiej Gencjanie prowadził również kółko fotograficzne i klub filmowy. Organizator życia fotograficznego Jeleniej Góry, jeden z członków - założycieli Jeleniogórskiego Towarzystwa Fotograficznego, uczestnik wystaw i plenerów JTF „Domek Myśliwski”.

Wojciech Zawadzki. Karkonosze. Schronisko Samotnia, pokój nr 17, 1983 r., fot. Andrzej Jerzy Lech / Krkonoše. Bouda Samotnia, pokoj č.17, 1983 r., fot. Andrzej Jerzy Lech

Ewa Andrzejewska

Narodila se v roce 1959 ve Vratislawi. Zemřela v roce 2017 v Jelení Hoře. Absolventka Vyšší školy fotografie ve Varšavě. Členka Svazu polských uměleckých fotografiů ZPAF. Vítězka první ceny 5. a 6. Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Spolu s Wojciechem Zawadzkým se v letech 1994 až 2017 podílela jako tajemnice na organizaci Bienále horské fotografie v Jelení Hoře a Jelenohorských fotografických akademií (Jeleniogórska Wsztechnica Fotograficzna). Zúčastnila se nejvýznamnějších výstav polské fotografie v Polsku i v zahraničí, což byly mimo jiné Bienále polské fotografie, Wokół dekady. Fotografia polska lat 90 (Kolem desetiletí. Polská fotografie 1990 až 2000), Festival polské fotografie v Bratislavě, Polská fotografie ve 20. století, 20. století v polské fotografii ze sbírky Muzea umění v Lodži v galerii v japonském Tokiu. Autorka mnoha samostatných výstav, např. v galerii Image v dánském Århusu, Centru současného umění ve Varšavě, galerii Foto-Medium-Art ve Vratislavi, BWA v Jelení Hoře, galerii pf v Poznani, galerii Korytarz v Jelení Hoře. Zúčastnila se všech ročníků výstavy Kontakty v letech 1989 až 2001 a Kontakty - c.d. v BWA v Jelení Hoře (2019). Její fotografie jsou ve sbírkách Národního muzea ve Vratislavi, Muzea umění v Lodži, Muzea historie Fotografie v Krakově, Krkonošského muzea v Jelení Hoře, Muzea fotografie v Odense (Dánsko), Galerii Le Parvis (Francie), Galerii BWA v Jelení Hoře, v Muzeu současného umění v Hünfeldu (Německo) a v mnoha soukromých sbírkách doma i v zahraničí.

Stefan Arczyński

Narodil se v roce 1916 v německém Essenu v rodině emigrantů z Velkopolska. V roce 1934 se vyučil fotografem a začal pracovat ve fotografickém ateliéru ve svém rodném městě. Fotografoval během letních olympijských her v Berlíně v roce 1936. Po vypuknutí druhé světové války byl odveden k Luftwaffe a poslán do Francie, kde zpracovával letecké snímky. Po převelení k pěchotě byl poslán na východní frontu, kde fotografoval během války se Sovětským svazem. Byl zraněn u Stalingradu, poté převezen do sovětské nemocnice a následně do vězení v Lotyšsku. Na svobodu mu pomohla otcova činnost ve Svazu Poláků v Německu. V roce 1946 mu bylo po průchodu polským tranzitním táborem uděleno polské občanství. Nejprve se usadil v dolnoslezské Lubawce a poté v Kamenné Hoře, kde od roku 1948 vedl fotografický ateliér. V roce 1950 se přestěhoval do Vratislavi, kde si v ulici Łokietka 2 otevřel fotografický ateliér. V roce 1952 se seznámil s baletní umělkyní Vratislavské opery Lidií Cichockou, s níž se o dva roky později oženil. Vyučoval fotografii ve Vratislavské fotografické společnosti (Wrocławskie Towarzystwo Fotograficzne) a v roce 1951 se stal členem Svazu polských uměleckých fotografiů ZPAF. Jeho fotografie dokumentující rekonstrukci Vratislavi a Dolního Slezska vydalo mimo jiné nakladatelství Ossolineum. Fotil obálky časopisů a pohlednice, fotografoval také umění: balet a divadlo. Dlouhá léta spolupracoval s režisérem Henrykem Tomaszewským, čtené jsou i jeho portréty, zejména jeho ženy Lidie. Hodně cestoval po celém světě; kromě fotografií z různých oblastí Polska fotografoval také v mnoha evropských zemích a mimo ně i v Číně, Indii, Africe a USA. Navštěvoval také Krkonoše, kde vznikla řada jeho krajinářských fotografií. V letech 1959 a 2000 získal Cenu města Vratislavi a Cenu slezské kultury udělovanou vládou Dolního

Saska. V roce 2011 byl vyznamenán Zlatým záslužným křížem (Złoty Krzyż Zasługi) a Zlatou medailí za zásluhy v oblasti kultury Gloria Artis. Jeho fotografie jsou mimo jiné ve sbírkách Ossolinea, Národního muzea ve Vratislavi. V Divadelním muzeu je stálá výstava jeho snímků. Žije ve Vratislavi.

Zenon Auksztulewicz

Narodil se v roce 1949 v polském Zhořelci. Žije ve Zhořelci, kde provozuje fotografický ateliér, v němž se profesi fotografky vyučila Ewa Andrzejewska. Člen Jelenohorské fotografické společnosti Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne, dříve Stowarzyszenie Miłośników Fotografii Amatorskiej – Sdružení přátel amatérské fotografie SMFA.

Jaroslav Beneš

Narodil se v roce 1946 v Plzni. Fotografuje od roku 1969 a vystavuje od roku 1980. Zajímá se o klasickou velkoformátovou fotografii, ale také o současné digitální technologie. Byl spoluzakladatelem Českého dřeváku, skupiny umělců fotografujících velkoformátovými dřevěnými fotoaparáty. V letech 1989 až 2001 se zúčastnil všech ročníků výstavy Kontakty a výstavy Kontakty - c.d. (pokračování) v roce 2019 v BWA v Jelení Hoře. Je autorem mnoha samostatných výstav a účastní se výstav skupinových. Do Krkonoš jezdil s rodiči už na začátku padesátých let, po dlouhé přestávce od roku 1998 až do současnosti se účastní sympozií a plenérů, které doprovázejí Bienále horské fotografie. Po mnoho let byl porotcem Bienále horské fotografie. Účastnil se doprovodných výstav k této události. Jeho díla se nacházejí v mnoha muzejních sbírkách, včetně Krkonošského muzea v Jelení Hoře, a v soukromých sbírkách. wŽije v Praze.

Adam Bencal

Narodil se v roce 1979 v Kowarech. Absolvent Lesnické fakulty Zemědělské univerzity Augusta Cieszkowského v Poznani a Vyšší fotografické školy v Jelení Hoře. Profesně je spjatý s lesnictvím. Je autorem individuálních výstav, mj. Twarze ludzi lasu (Tváře lidí z lesa) ve Středisku lesní kultury OKL Gołuchów, Leśne sprawy (Lesní věci) v galerii Korytarz v Jelení Hoře (2018). Účastník výstavy Nové kontakty v galerii Korytarz v Jelení Hoře v roce 2019.

Jan Bortkiewicz

Narodil se v roce 1945 ve Vilniusu. Žije ve Vratislavi. Absolvent Vyšší školy fotografie (Wyższe Studium Fotografii). Od roku 1979 je členem Svazu polských uměleckých fotografiů ZPAF, v letech 1997 až 2000 byl viceprezidentem dolnoslezského oddělení. V roce 1983 se zúčastnil plenéru v horské boudě Samotnia, během něhož byl formulován program elementární fotografie (fotografia elementarna). Fotoreportér měsíčníků Polska (1974 až 1981) a Odra (1974 až 1996), vyučoval fotografii na Státní vysoké škole výtvarných umění ve Vratislavi (1982 až 1983), na Soukromé vyšší odborné škole PHO-BOS ve Vratislavi (1995 až 2001). Pracoval ve Studiu 4 Iserlohn (Západní Německo, 1984) a Janus Screen Studio (New York, 1985). Od roku 1994 umělecký vedoucí Galerie N ve Vratislavi, od roku 1996 umělecký vedoucí Galerie Centra kultury a umění - Dolnoslezského centra fotografie Domek Romański ve Vratislvi. Je autorem mnoha samostatných výstav, např. Fotografie, BWA

Vratislav (1989), Místa (Lieux), La Galerie de La Filature, Mylhúzy, Francie (2000), Balík z Polska a jiné příběhy, Muzeum v Moravské Třebové (2005), Photographies &, Muzeum historie fotografie, Krakov (2011), Nisarat, galerie Mitte, Drážďany (2015). Jeho fotografie jsou ve sbírkách Berlinische Galerie Martin Gropius-Bau, University of Connecticut, Centre Georges Pompidou, Muzea moderního umění v Kapuském Městě, Čiurlionisova národního muzea v Kaunasu, Muzea dějin fotografie v Krakově, Národního muzea ve Vratislavi.

Józef Maciej Bożek

Narodil se v roce 1947 v Męcíně, okres Limanowa. Fotografuje od roku 1970. Žije v Jelení Hoře. Je průvodcem turistů po horách a památkách, od roku 1974 fotoreportér listu „Nowiny Jeleniogórskie“, spolupracoval také s listem „Gazeta Robotnicza“. Od roku 1975 se angažuje ve Sdružení přátel fotografie v Jelení Hoře, později přejmenovaném na Jelenohorskou fotografickou společnost (Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne, JTF). Předseda prvního představenstva JTF. V roce 1979 obdržel titul čestného předsedy JTF za svůj přínos k rozvoji spolku. Účastník sympozií Domek Myśliwski organizovaných JTF, v roce 1978 spolu s Janem Kotlarskim byl komisařem celopolského průmyslového uměleckého sympozia v Turoszowě. Jeho výstava Ostańce byla k vidění na hlavním náměstí v Jelení Hoře, v Krakově a v galerii Foto-Medium-Art ve Vratislavi.

Jiří Bruník

Narodil se v roce 1930 v Plzni, zemřel v roce 2008 v Mnichově Hradišti. Český fotograf Krkonoš, které intenzivně fotografoval v letech 1957 až 2008. Byl vynikajícím lyžařem, zcestoval zimní Krkonoše na lyžích a s fotoaparátem. Od roku 1957 až do konce života žil ve Špindlerově Mlýně. Od roku 1958 pracoval jako fotograf, mimo jiné od roku 1975 fotografoval pro Správu Krkonošského národního parku. Byl hlavním fotografem časopisu Krkonoše, který vydává Správa KRNAP. Zanechal po sobě velké množství fotografií Krkonoš, pečlivých tisků a černobílých zvětšeníin pořízených klasickou metodou, je autorem tří obrazových knih o Krkonoších.

Jan Bułhak

Narodil se v roce 1876 v Ostaszyně u Novogrodku (bělorusky Astašyna), zemřel v roce 1950 v Giżycku. Nestor polské fotografie. Filozof a teoretik fotografie. Zakladatel Fotoklubu ve Vilniusu (Fotoklub Wileński, 1927) a spoluzakladatel Polského fotoklubu. Jeho syn, Janusz Bułhak, narozený v roce 1906, byl hudební skladatel a také fotograf. Vystudoval filozofii na Jagellonské univerzitě. Pod vlivem malíře Ferdynanda Ruszczyce se jeho hlavním zaměstnáním stala fotografie. V roce 1912 studoval fotografii v Drážďanech u Huga Erfurtha. Po návratu do Vilniusu se začal profesionálně věnovat fotografii a otevřel si vlastní fotografický ateliér. V letech 1912 až 1919 byl pověřen vedením města, aby pořídil fotografickou dokumentaci Vilniusu. V následujících letech zdokumentoval další města, včetně Varšavy, Krakova, Grodna, Zamošče, Lublinu, Kazimierze Dolného, ale i mnoho menších měst, zámků atd. Jeho studio vytvořilo 158 fotografických knih věnovaných městům a regionům Druhé polské republiky. Vydával také pohlednice se svými fotografiemi. V letech 1919 až 1939 vedl katedru umělecké

fotografie na Fakultě výtvarných umění Univerzity Stefana Batoryho ve Vilniusu. V roce 1931 vydal knihu s názvem Fotografika. Zarys fotografii artystycznej (Fotografika. Nástin umělecké fotografie). V červenci 1944, během bojů o Vilnius, jeho ateliér vyhořel. Bylo v něm zkatalogizováno 50 000 negativů, týkajících se především Vilniusu a Vilniuského kraje, ale také mnoha dalších polských a německých měst. Po druhé světové válce spolu se svým synem zdokumentoval zničení mnoha polských měst včetně Vilniusu. Byl spoluzakladatelem Svazu polských uměleckých fotografiů (Związek Polskich Artystów Fotografików, ZPAF), který byl založen v roce 1947. Jeho členský průkaz ZPAF měl číslo 1. Odpočívá na hřbitově Powązki ve Varšavě.

Jakub Byrczek

Narodil se v roce 1946 v Jaworznu. Vystudoval Slezskou technickou univerzitu v Gliwicích. Fotografuje od druhé poloviny 60. let a od roku 1983 je členem Svazu polských uměleckých fotografiů – slezské pobočky. Doktor filmového umění a fotografie, habilitace ve stejném oboru. Přednáší fotografii na katedře rozhlasu a televize Slezské univerzity v Katovicích. Je autorem více než deseti samostatných výstav, účastnil se mnoha výstav v Polsku i v zahraničí. Dlouhá léta vedl fotografickou galerii Pusta v Hornoslezském kulturním středisku (Górnośląskie Centrum Kultury) v Katovicích, která se nyní přestěhovala do Jaworzna pod názvem Pusta – c.d. Téměř od počátku činnosti, od 2. ročníku, se účastní akcí, sympozií, plenérů a výstav spojených s Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, kam je také zván jako člen poroty soutěže. V roce 1983 se zúčastnil plenéru v horské boudě Samotnia v Krkonoších, během něhož byl formulován program elementární fotografie. Jeho fotografie se nacházejí mimo jiné v Krkonošském muzeu v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách v Polsku i v zahraničí.

Jerzy Chaberek

Narodil se v roce 1964 v obci Mały Płock. Je členem Svazu polských uměleckých fotografiů ZPAF. Vystudoval Vyšší fotografickou školu v Katowicích. Žije ve městě Łomża. Držitel ocenění z několika soutěží umělecké fotografie a fotografie přírody, včetně Konfrontace polské umělecké fotografie (Konfrontacje Polskiej Fotografii Artystycznej) v Gorzówě Wielkopolském a Grand Prix a medaile Włodzimierze Puchalského. Jeho práce byly prezentovány v časopisech Fotografia, Exit, Foto, Format a mnoha dalších. Zúčastnil se několika desítek kolektivních i samostatných výstav, mimo jiné v galeriích Foto-Medium-Art ve Vratislavi, 2 πr2, Stara Galeria ZPAF.

Ślawoj Dubiel

Narodil se v roce 1964 v Tarnovských Horách. Absolvent Vysoké pedagogické školy ve městě Opole a Státní vysoké školy kultury a vzdělávání v Opoli, kde vystudoval fotografii a film. Od roku 2000 je členem Svazu polských uměleckých fotografiů ZPAF, v současnosti vede jeho opolskou pobočku. V letech 1994 až 2004 vyučoval fotografii na Státní vyšší odborné škole pro kulturní animátory a knihovníky v Opoli. V současné době pracuje jako fotograf v tiskové kanceláři Technické univerzity (Politechnika Opolska) v Opoli. Je spoluzakladatelem nadace Fundacja 2.8 a spoluorganizátorem opolského festivalu fotografie OFF. Je autorem mnoha samostatných výstav, mj.: Fotografie KMPiK

Opole 1986, … pijcie herbatę o poranku (…pijte čaj po ránu), Galeria 5d/3 A. J. Lecha, Opole 1987, Fotografie, galerie Korytarz, Jelení Hora 1997, Karkonosze, Rudawy, Jelení Hora 2005, Cementownia Groszowice, Stredoeurópsky dom fotografie, Bratislava 2006, a účastníkem více než deseti skupinových výstav, mj. Kontakty, Pamiątka z Karkonoszy. Fotografia – Nowe Media, BWA Jelení Hora 2006, Marginesy historii, Biennale Fotografii, Poznań 2011, Kształt terażniejszości, Muzeum Współczesne, Vratislav 2012. Vítěz první ceny na 15. Celo-polském bienále horské fotografie v Jelení Hoře v roce 2008, účastník mnoha sympozií, plenérů a výstav v Krkonoších, porotce Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Dvakrát získal grant ministra kultury a národního dědictví. Jeho fotografie z Krkonoš se nacházejí mimo jiné v Muzeu historie fotografie v Krakově, Krkonošském muzeu v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách v Polsku i v zahraničí. Žije v Opoli.

Jiří Dvořák

Narodil se roku 1963 v Jilemnici a dodnes tam s rodinou žije. Od r. 1981 je zaměstnán na Správě Krkonošského národního parku ve Vrchlabí. Nejprve byl odborným pracovníkem přírodovědeckého oddělení Krkonošského muzea, od r. 1996 až dosud je (fotografujícím) redaktorem vlastivědného měsíčníku Krkonoše - Jizerské hory. Publicista, fotograf a botanik. Fotografuje Krajinu a přírodu hor dlouho snímal klasickými středoformátovými kamerami, které zcela neopustil ani v éře digitální. Je zakládajícím členem a sekretářem fotoklubu FHF Jilemnice a členem sdružení fotografů Euroregionu Nisa KONTAKT. S těmito spolky vystavoval na společných výstavách. Podílel se na přípravě řady publikací s tematikou Krkonoš, jeho snímky krajinářské, reportážní a dokumentační doprovázejí články v měsíčníku Krkonoše - Jizerské hory. Je autorem monografie Fotografové Krkonoš - od počátků fotografie po současnost (2016). Díky znalosti polštiny a kontaktům s kolegy na slezské straně hor dlouhodobě napomáhá spolupráci českých a polských fotografů.

Marek Dziedzic

Narodil se v roce 1965 ve Varšavě. Je absolventem Vyšší fotografické školy v Jelení Hoře a Pedagogické vyšší technické školy ve Varšavě. Zabývá se především fotografováním módy, v roce 2009 se stal fotografem a porotcem soutěže Elite Model Look. Miluje Krkonoše a fotografii. Účastnil se Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Je autorem série článků o reklamní fotografii pro měsíčník „Pozytyw“. Je autorem individuálních výstav s horskou tematikou, mj. Panoramy Karkonoskie (Krkonošská panoramata), Krkonošské muzeum, Jelení Hora (2019). Žije ve Varšavě.

Zdenko Feyfar

Narodil se v roce 1913 v Jilemnici, zemřel v roce 2001 v Lomnici nad Popelkou. Fotografovat začal pod vlivem svého otce Jaroslava Feyfara. Po uzavření vysokých škol na počátku druhé světové války pokračoval ve studiu na Státní grafické škole v Praze, obor fotografie, kde se stal žákem Jaromíra Funkeho, Josefa Ehma a Rudolfa Skopce. Do konce války pracoval jako fotograf ve filmových ateliérech a po osvobození vyučoval do roku 1951 na Státní grafické škole v Praze. Od 50. let působil jako samostatný fotograf v Praze. Od roku 1949 byl členem spol-

ku Mánes a od roku 1950 členem Svazu československých výtvarných umělců. Miloval horskou krajinu Krkonoš, zvláště okolí Kotle a Žalého. Významné bylo vydání jeho první obrazové publikace Krkonoše (1961). V roce 1957 se konala první samostatná Feyfarova výstava v Krkonošském muzeu v Jilemnici, v roce 2001 se uskutečnila jeho první posmrtná výstava. Jeho fotografie jsou zastoupeny v řadě sbírek včetně Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, sbírky Svazu českých fotografů nebo sbírek Krkonošského muzea v Jilemnici a ve Vrchlabí. Krkonošského muzea v Jilemnici.

Waldemar Grzelak

Narodil se v roce 1940 ve Wieluni. Člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF a Sdružení Nový mlýn – umělecká kolonie ve Sklářské Porubě (Nowy Młyn – Kolonia Artystyczna w Szklarskiej Porębie). Fotografování se věnuje od roku 1967, zpočátku byl spojen s Jelenohorskou fotografickou společností JTF v Jelení Hoře, účastnil se sympozií a dalších aktivit JTF. Dvacet let vedl vlastní fotografický ateliér, profesionálně se zabýval ateliérovou fotografií, reklamní fotografií a reklamními publikacemi. Je autorem samostatných i kolektivních výstav v Polsku i v zahraničí a držitelem mnoha ocenění. Kurátor skupinové výstavy Domek Myśliwski organizované BWA v Jelení Hoře u příležitosti 60 let JTF v Jelení Hoře v roce 2021.

Zenon Harasym

Narodil se v roce 1941 v Boryslavi (ukrajinsky Борислав, polsky Boryslaw). Žije a pracuje ve Vratislavi. Absolvent Vratislavské polytechniky. Je spojen s dolnoslezským fotografickým prostředím. Spoluzakladatel tvůrčí skupiny sześ, umělecké tvůrčí skupiny Odra 65 a umělecké tvůrčí skupiny 1111. Účastník sympozií Domek Myśliwski, organizovaných JTF. Autor knih o sběratelství fotografií, a fotografií na poštovních známkách: Fotografia w zwierciadle poczty (vyd. Muzeum Historii Fotografii v Krakově, 2020). V roce 2017 mu byl udělen Zlatý čestný odznak za zásluhy o Dolnoslezské vojvodství. Je autorem a spoluautorem mnoha kolektivních i individuálních fotografických výstav: Człowiek między ludźmi, BWA (Legnica 1971), Retrospektion, galerie Kiek in de Kok, Tallinn (Estonsko 1990), Pejzaże i obiekty sygnowane, galerie Za Szafą (Vratislav 2019). Jeho fotografie mají ve sbírkách mj. Liptovské muzeum v Ružomberku (Slovensko), Muzeum Historii Fotografii v Krakově, Muzeum Narodowe ve Vratislavi, Muzeum Sportu i Turystyki ve Varšavě, Zeiler Photo und Film (Německo).

Jiří Havel

Narodil se v roce 1931 v Horní Branné u Jilemnice, vystudoval Vysokou školu dopravní, žije v Trutnově. Od roku 1978 je členem Svazu českých výtvarných umělců. Procestoval Afriku, Jižní Ameriku. Známý a ceněný fotograf hor, včetně Kavkazu, Alp a Balkánu. Z fotografií Krkonoš i dalších světových pohoří a národních parků dosud vzniklo 24 obrazových publikací – zatím poslední s titulem The Best of Jiří Havel vyšla v roce 2020.

Vilém Heckel

Narodil se v roce 1918 v Plzni. Tragicky zahynul v roce 1970 v peruánském Huascaránu. Studoval fotografii v portrétním ateliéru Josefa

Chmelíka v Plzni. V roce 1949 se stal členem Svazu československých výtvarných umělců. Jako volný fotograf se věnoval krajině a horám. Průkopník průmyslové a reklamní fotografie v tehdejším Československu. Fascinován horskou krajinou se zúčastnil expedic na Kavkaz, do Afghánistánu a Pákistánu, aby si vyzkoušel horolezectví. V roce 1956 vydal svou první knihu: Naše hory. Byla po něm pojmenována dnes již zaniklá soutěž horské fotografie Štíty Viléma Heckela.

Miroslav Hladík

Narodil se v roce 1924 v Kročehlavech (dnes Kladno), žil a r. 2000 zemřel ve Špindlerově Mlýně.Do Krkonoš přišel z Prahy, kde také studoval 4 semestry na fakultě žurnalistiky VŠPS. V r. 1949 odešel do Špindlerova Mlýna na lesní brigádu a už se tu usadil natrvalo. Prošel několika povoláními – včetně funkce náčelníka Horské služby ČSR. Dne 13. ledna 1964 se stal jedním z prvních pracovníků Správy Krkonošského národního parku. V letech 1964–66 byl redaktorem informačního zpravodaje Krkonošský národní park – Zprávy, po vzniku časopisu Krkonoše v r. 1968 se stal členem jeho redakční rady (až do r. 1990). Zajišťoval fotodokumentaci činnosti Správy NP, obrazově přispíval do Zpráv, Krkonoš a podnikových propagačních materiálů, několikrát své snímky uplatnil i na komerčních pohlednicích.

Maciej Hnatiuk

Narodil se v roce 1962 ve Wałbrzychu, kde žije a pracuje. Člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Přednáší na Vyšší fotografické škole v Jelení Hoře. Účastník mnoha sympozií v rámci Bienále horské fotografie. Člen soutěžní poroty 2. Bienále krajinářské fotografie ve Wałbrzychu v roce 2017 (Biennale Fotografii Krajoznawczej). Účastník mnoha kolektivních výstav v rámci Bienále horské fotografie a mj. výstavy kontaktní fotografie Kontakty, která byla prezentována v různých polských galeriích, mimo jiné v galerii Pusta v Katowicích, v BWA v Jelení Hoře. Držitel mnoha ocenění, včetně zvláštní ceny za krkonošskou tematiku na 11. Bienále horské fotografie. Jeho fotografie z Krkonoš se nacházejí ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Historii Fotografii v Krakově, Muzeum Karkonoskie (Krkonošské muzeum) v Jelení Hoře, Jeleniogórskie Centrum Kultury v Jelení Hoře.

Karel Hník

Narodil se roku 1942 v Jilemnici. Dělství prožil v Horní Branné, desítky let již žije ve Vrchlabí. Původním povoláním byl technik - strojař, od dětství bylo jeho velkým koníčkem fotografování. V letech 1981-83 studoval obor výtvarná fotografie na Lidové konzervatoři v Hradci Králové (za vedení profesora J. Šmoka z pražské FAMU). V letech 1990-2003 byl fotografem Správy Krkonošského národního parku. Dodnes je aktivním členem fotoklubu Spoušť ve Vrchlabí. Dnes fotografuje barevně, ale do poloviny 80. let tvořil výborné černobílé snímky krkonoské krajiny, jejích nálad. Nejzajímavější je cyklus tónovaných fotografií, na kterých zachytil mizící svět řemeslníků z horských vesnic a samot. Mnohokrát vystavoval, zmíněný cyklus o řemeslech se dočkal knižního vydání (Bejvávalo na horách, 2003).

Janina Hobgarska

Narodila se v roce 1951 v obci Siniec u města Kętrzyna. Žije v Jelení

Hoře. Vystudovala humanitní vědy na Vratislavské univerzitě a Vyšší školu fotografie ve Varšavě (Wyższe Studium Fotografii, 1989). Je členkou Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. V letech 1988 až 2017 vedla galerii BWA v Jelení Hoře. Je autorkou výstav: Fotografie (debut v galerii FF v Lodži, 1987 rok), Strefa ciszy, Prywatne rzeczywis-tości, Wnętrza, Miejsca, Miejsca nie są nieruchome, Ciche życie przed-miotów, Karkonosze, Karkonosze – Miejsca (Zóna ticha, Soukromé skutečnosti, Interiéry, Místa, Místa nejsou nehybná, Tichý život ob-jektů, Krkonoše, Krkonoše – místa). Účastnila se mnoha kolektivních prezentací. Kurátorka výstav. Zabývá se klasickou fotografií. Zúčastnila se výstav z cyklu Kontakty a sympozií a výstav v rámci Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. V současné době se aktivně podílí na činnosti spolku Jeleniogórska Strefa Fotografii a nadace Fundacja Katarzyny Kozryry. Její díla z Krkonoš jsou ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Historii Fotografii v Krakově, galerie BWA v Jelení Hoře.

Bohdan Holomíček

Narodil se v roce 1943 ve městečku Senkevčivka na území dnešní Ukrajiny. S rodiči se přestěhoval do Mladých Buků v podhůří Krkonoš. Vyučil se elektrikářem a dlouho pracoval ve svém oboru. Je českým dokumentárním fotografem. V 70. letech se v Janských Lázních seznámil s Václavem Havlem a jeho ženou. V roce 1995 vydalo nakladatelství Torst jeho fotografickou monografii. V roce 2018 obdržel od Asociace profesionálních fotografů České republiky ocenění Osobnost české fotografie za dlouhodobý přínos české fotografii. Své fotografie vystavuje od roku 1969 a uspořádal řadu samostatných výstav v České republice i v zahraničí, zejména ve Francii a USA, včetně výstavy Divadelní svět v Moravské galerii v Brně – Místodržitelském paláci (Brno 2011). Jeho fotografie vycházejí také jako samostatné fotografické publikace. Je zastoupen ve sbírkách Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Moravské galerie v Brně a The Art Institute of Chicago.

Roman Hryciów

Narodil se v roce 1953 ve městě Boleslavci. Žije, pracuje a tvoří v Biel-sku-Białé. Absolvent Vyšší školy fotografie ve Varšavě. Řádný člen Hor-ského oddělení (Okręg Górski) Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF, Jelenohorské fotografické společnosti JTF v Jelení Hoře, Kato-vické fotografické společnosti (Katowickie Towarzystwo Fotograficzne). Iniciátor Bienále horské fotografie v Jelení Hoře a spoluorganizátor prvních tří ročníků soutěže. V roce 1983 se zúčastnil plenéru v horské boudě Samotnia, během něhož byl formulován program elementární fotografie. Účastnil se mnoha kolektivních výstav: Karkonosze wielo-rakie (Mnohotvárné Krkonoše; Jelení Hora 1978), Karkonosze (Krko-noše; Galeria Sztuki Współczesnej, Wrocław 1984), Krajobrazy świata w fotografiach polskich podrózników (Krajiny světa na fotografiích polských cestovatelů; Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Varšava 1987) a individuálních výstav A w górach (A na horách; Bolesławiec 1977), Dzieci Azji (Děti Asie; Jelení Hora 1981), Twarze Śląska (Tváře Slezska; Bielsko-Biała 2006). Jeho fotografie jsou zastoupeny mj. ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej – Zamek książąt Sułkowskich, Muzeum v Gliwicích, Śląska Kolekcja Fotografii Artystycznej.

Jacek Jaśko

Narodil se v roce 1955 v Karpaczi. Žije a pracuje v Praze a v obci Kopaniec. Absolvent Vyšší fotografické školy v Jelení Hoře. Více než deset let působil jako novinář deníků Gazeta Wyborcza, Słowo Polskie, týdeníku Nowiny Jeleniogórskie a jako šéfredaktor časopisu Karkonosze. Držitel ocenění na Bienále horské fotografie, účastník akcí a plenérů v rámci Bienále horské fotografie. V letech 2008 až 2009 vedl ve spolupráci s městskou knihovnou Książnica Karkonoska fotografický projekt Jelenia Góra. Pamięć Miasta (Jelení Hora. Paměť města). Byl kurátorem výstav Na płocie soltysa (Na rychtářově plotu) v obci Kopaniec a na mnoha dalších místech v Polsku. Autor výstav horských fotografií. Své práce vystavuje v Polsku i v zahraničí: Aarhus, Berlín, Hünfled, Monschau, Weisswasser, Görlitz. V březnu 2020 se zúčastnil elektronické výstavy Karkonosze – Niepamięć (Krkonosé. Nepaměť), pořádané Galerii w Tle.

Wiktor Jaworski

Narodil se v roce 1948 v Jelení Hoře, kde žije a pracuje jako fotograf. Vystudoval Vratislavskou polytechniku. Je členem Jelenohorské fotografické společnosti JTF, jejímž byl místopředsdou a předsdou v letech 1976 až 1982. Zakladatel a čestný člen tvůrčí skupiny Sektor, A-74 a mezinárodního salonu Venus. V letech 1976 až 1981 se aktivně účastnil mezinárodních výstav, salonů a získal řadu ocenění a medailí, včetně FIAP, FCA, PST.

Eugeniusz Józefowski

Narodil se v roce 1956 ve Skarżysku-Kamienné. Je profesorem výtvarného umění, vystudoval Institut uměleckého vzdělávání na Univerzitě Marie Curie Skłodowské v Lublinu, obor grafika u profesorky Danuty Kołwzan-Nowické. Malíř, grafik, kreslíř, fotograf, autor uměleckých knih. Věnuje se vědecké a umělecké činnosti; měl více než osmdesát samostatných výstav v Polsku, Německu, Dánsku, zúčastnil se několika set národních a mezinárodních výstav; vedl více než 380 tvůrčích dílen v oblasti výtvarné tvorby. Přednáší na Akademii výtvarných umění Eugeniusze Gepperta ve Vratislavi. Je autorem 66 vědeckých publikací, 21 populárně-naučných publikací, 124 výstavních katalogů, 13 katalogů z tvůrčích dílen. Od roku 1983 je členem Svazu polských výtvarných umělců (Związek Polskich Artystów Plastyków). Získal řadu ocenění, mimo jiné Státní cenu II. stupně za výtvarné umění pro děti a mládež (1986), Cenu ministra vědy a vysokého školství II. stupně (2007), Individuální a skupinovou cenu rektora Univerzity Adama Mickiewicze (Poznaň, 2011). V roce 2006 mu byl udělen Stříbrný záslužný kříž a v roce 2018 Zlatý záslužný kříž. V letech 1996 až 2018 se pravidelně účastnil plenérů a sympozií v Krkonoších a výstav spojených s Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, a to i jako předseda soutěžní poroty Bienále. Jeho díla z Krkonoš jsou ve sbírce Muzea historie fotografie v Krakově (Muzeum Historii Fotografii).

Jaroslav Kácovský

Narodil se v roce 1904 v Kyjevě, zemřel v r. 1972 v Peci pod Sněžkou. První profesionální pracovník Horské služby v Krkonoších. Byl členem Horské služby již před válkou. První průkaz mu vystavili 10. prosince 1935. Brzy po bolševickém převratu v r. 1917 rodina utekla do Polska

a potom do Republiky československé. Jaroslav byl průvodcem a lyžařským instruktorem, proto si v roce 1945 v Peci vybral prázdnou chalupu na Vysokém Svahu na nejoblíbenější sjezdovce Muldě. Od 1. července 1953 byl v Krkonoších prvním profesionálem Horské služby a zástupcem náčelníka.

Marcin Kielbiewski

Narodil se ve Varšavě v roce 1970. Fotografování se začal učit ve fotoklubu Agat v Domě kultury ve Varšavě. Absolvent Vyšší fotografické školy v Jelení Hoře, účastník mnoha plenérů, sympozií a fotografických výstav v rámci Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Jeho fotografie se nacházejí mimo jiné ve sbírkách Krkonošského muzea (Muzeum Karkonoskie) v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách v Polsku i v zahraničí. Zúčastnil se pátého ročníků Kontaktů a výstavy Kontakty c.d. v jelenohorské galerii BWA v roce 2019.

Piotr Komorowski

Narodil se v roce 1955 ve Vratislavi Absolvent Státní filmové, televizní a divadelní školy v Lodži. Profesor na katedře mediálního umění na Fakultě grafiky a mediálního umění ve Vratislavi. Autor kritických textů o fotografii, publikovaných mimo jiné v časopisech Sztuka, Obscura, Exit, Format, Akcent, Odra, Imago a dalších. Iniciátor a spoluzakladatel Mezinárodního fotografického fóra KWADRAT ve Vratislavi (2003 až 2018). Zakladatel Autorské laboratoře fotografie (Autorskie Laboratorium Fotografii) ve Vratislavi (od roku 2015) Člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Realizoval řadu výstav v Polsku, Dánsku, Německu, Francii, České republice, Slovensku, Litvě, Alžírsku, Jugoslávii a USA. Mezi jeho nedávné samostatné výstavy patří Introspekce – wewnętrzne doświadczenie ciała, BWA v Jelení Hoře (2012) a Pałac Pamięci/Rekonstrukcja, Muzeum Ziemi Prudnickiej, Prudnik (2019). Kurátor výstav, mimo jiné Made in Photo v galerii BWA v Jelení Hoře. Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Narodowe ve Vratislavi, galerie le Parvis Scène nationale Tarbes Pyrénées ve Francii, BWA v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách.

Bogdan Konopka

Narodil se v roce 1953 v Dynówě. Zemřel v roce 2019 v Paříži. Absolvent fotochemie na Střední technické škole kinematografické ve Vratislavi. Uměleckou tvorbou se zabýval od poloviny 70. let 20. století. Byl jedním z hlavních tvůrců tzv. elementární fotografie, jejíž program vznikl v letech 1982 až 1985 v galerii Foto-Medium-Art ve Vratislavi, kterou vedl Jerzy Olek. Od roku 1989 žil a pracoval ve Francii v Paříži. V roce 1998 získal Grand Prix de la Ville de Vevey v rámci Evropské fotografické soutěže. Získal celou řadu stipendií například Pro Helvetia (Švýcarsko 1993), od města Paříž (1994), od Francouzského velvyslanectví v Pekingu (2005), od Francouzského kulturního institutu v Rumunsku a Bělorusku. Spolupracoval s uměleckými časopisy Format a Fotografia. V roce 2017 mu byla udělena bronzová medaile Za zásluhy o kulturu Gloria Artis. Autor mnoha samostatných výstav, které byly vystaveny v galeriích po celé Evropě, mj.: Szary Paryż (Šedá Paříž, 2000) v Polském institutu v Paříži, La ville invisible (1995 až 2003) festival fotografie v Arles, galerie Arena, Arles, galerie FF, Lodž, Forum de l’Image,Toulouse, galerie Acta International, Řím, Contacts, Zámek

v Angers (1994), Koniec i początek (Konec a počátek), Mała Galeria, Varšava, Szary Paryż, fotografický měsíc v Polském institutu v Paříži, Reconnaissances, 2000, Vavey, muzeum Cassel, Twarze (2004) Mała Galeria Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF, Beijing Opera – work in progress, Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biala (2006), Szara pamięć, galerie FF, Lodž (2009), Leçons de Ténèbres (2018), Leica Gallery 6x7, Varšava. Zúčastnil se 4. a 5. ročníku výstavy Kontakty a Kontakty – c.d. v BWA v Jelení Hoře v roce 2019. V roce 1983 se zúčastnil plenéru v horské boudě Samotnia v Krkonoších, během něhož byl formulován program elementární fotografie (fotografia elementarna). Jeho fotografie najdeme ve sbírkách mj. následujících organizací: Národní muzeum moderního umění v Centre Pompidou v Paříži, Bibliothèque Nationale v Paříži, Národní fond pro současné umění (FNAC) v Paříži, muzeum Carnaalet v Paříži, Maison européenne de la photographie (Evropský dům fotografie) v Paříži, Conservatoire du Littoral v Paříži, kolekci Fnac-Photo, Centre photographique de Nice, galerii Chateau d'Eau v Toulouse, Centre régional de la photographie de Douchy-les-Mines, Musée des beaux-arts d’Angers v Angers, Artothèques v Nantes, Grenoble, Angers, Muzeum Cassel, Muzeum umění v Lodži, Národní muzeum ve Vratislavi, Musée de l’Élysée v Lausanne, Musée suisse de l’appareil photographique ve Vevey.

Jan Korpál

Narodil se v roce 1916 v Bohumíně. Zemřel v roce 1977 ve Sklářské Porubě Člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF, vratislavské pobočky Polského fotografického svazu (Polskie Towarzystwo Fotograficzne), získal titul Artiste FIAP (AFIAP). Spolupracovník periodika Nowiny Jeleniogórskie. Na 12. národní výstavě ZPAF získal 3. cenu ministra kultury a umění. Jako umělecký fotograf debutoval v roce 1951, kdy vystavoval své fotografie na Festivalu výtvarného umění v Sopotech (Festiwal Sztuk Plastycznych). Jeho díla se zúčastnila mnoha kolektivních výstav, mimo jiné výstavy Wspaniały Krajobraz – Artyści i kolonie artystyczne w Karkonoszach w XX wieku (Nádherná krajina – Umělci a umělecké kolonie v Krkonoších ve 20. století; Jelení Hora – Vratislav – Berlín – Ratingen – Hösel – Görlitz; 1999 až 2000). Jeho fotografie jsou zastoupeny ve sbírkách Národního muzea ve Vratislavi (Muzeum Narodowe) a Muzea pošty a telekomunikace ve Wrocławí (Muzeum Poczty i Telekomunikacji). V roce 1983 byla v jeho Sklářské Porubě jeho manželkou Janinou zřízena Galerie fotografie Jana Korpala se stálou fotografickou expozicí.

Ctibor Košťál

Narodil se v roce 1956 v Polici nad Metují, od roku 1985 žije v Trutnově. Vystudoval stavební fakultu ČVUT v Praze (1982). Od roku 1991 je na volné noze jako profesionální fotograf. V roce 1993 absolvoval Hradeckou fotografickou konzervatoř pod vedením prof. Jána Šmoka. Patří k zakládajícím členům Spolku podkrkonošských výtvarníků Trutnov (1989) a Volného sdružení východočeských fotografů (1995). Nejblíže má ke krajinářské a zejména pak horské fotografii. Slabost má i pro fotografii reportážní a portrétní. Zejména při svých častých zahraničních cestách, z nichž pak s oblibou pořádá emotivní cestopisné besedy. Má za sebou desítky autorských výstav v Česku i v zahraničí, stejně jako výstav kolektivních. Za posledních více než třicet let se

s polskými kolegy účastnil mnoha fotografických plenérů (Świdnica, Sobótka, Bolesławiec, Jelení Hora apod.). Pravidelně se účastní Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, v roce 2018 byl jmenován členem odborné poroty této soutěže.

Jan Kotlarski

Narodil se v roce 1938 v Borówě. Zemřel v roce 2010 v Jelení Hoře. Absolvent lékařské akademie ve Vratislavi Řádný člen dolnoslezského oddělení (Okręg Dolnośląski) Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Člen Jelenohorské fotografické společnosti JTF. Byl členem varšavské fotografické skupiny A 74 a jelenohorské fotografické skupiny Sektor. V letech 1976 až 1980 působil jako místopředsda představenstva JTF. Spoluiniciátor Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. V roce 1989 se stal expertem Ministerstva kultury a umění pro fotografii. Aktivně se účastnil mezinárodních fotografických výstav Międzynarodowe Salony Fotograficzne, organizovaných mj. pod záštitou FIAP, a získal řadu medailí, ocenění, vyznamenání, diplomů a blahopřejných dopisů. Zúčastnil se mnoha samostatných i kolektivních výstav. V roce 2002 Jelenohorský sociokulturní spolek (Jeleniogórskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne) vydal knihu s jeho fotografiemi s názvem Zabytki Jeleniej Góry i powiatu (Historické památky Jelení Hory a okresu).

Krzysztof Kuczyński

Narodil se v roce 1964 ve Vratislavi. Je absolventem Vyšší školy fotografie ve Varšavě a Akademii výtvarných umění ve Vratislavi na Fakultě grafiky a mediálního umění. Od roku 2009 je členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF, v současnosti je předsdou krkonošské pobočky. Vítěz Grand Prix XIV. Bienále horské fotografie v roce 2006 v Jelení Hoře a druhé ceny v XXVII. ročníku mezinárodní fotografické soutěže Horská krajina (Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny Krajobraz górski im. Jana Sunderlanda) v Novém Targu v roce 2007. Autor několika samostatných výstav: Dotykając, galerie Korytarz, Jelení Hora 1966, Egzystencje, BWA, Jelení Hora 2011, galerie Pusta, Katowice 2011, Esencje, Galeria za Szafą, Vratislavi2018. Účastnil se i kolektivních výstav, jako byly mj.: Ogólnopolska Wystawa Fotografii Konfrontacje ,86 v Gorzówě, kde získal druhou cenu, výstava Sdružení fotografů Euroregionu Nisa KONTAKT, Česká Lípa 2007 či každoroční výstavy dolnoslezské pobočky ZPAF v různých galeriích Dolního Slezska.

Robert Kutkowski

Narodil se v roce 1962 v Jelení Hoře, kde žije a pracuje. V letech 1985 až 1999 se účastnil plenérů Jelenohorské fotografické společnosti JTF Domek Myśliwski. Je absolventem vysoké technické školy v Zelené Hoře (Politechnika Zielonogórska). Autor mnoha fotografií z Mezinárodního festivalu pouličních divadel v Jelení Hoře od roku 1988, vystavených na výstavě Bez kurtyny. Festiwale, festiwale (Bez opony, festivaly, festivaly), mj. v Galerii BWA v Jelení Hoře v roce 1998. Fotografuje umělecká díla. Je členem spolku Stowarzyszenie Nowy Młyn. Kolonia Artystyczna ve Sklářské Porubě. Vítěz první ceny v národní soutěži Ekologie ve fotografii v Elblagu v roce 1997.

Andrzej Jerzy Lech

Narodil se v roce 1955 ve Vratislavi. Od roku 1989 žije v Jersey City, New Jersey, USA. Studoval uměleckou fotografii na Škole výtvarných umění v Ostravě v ateliéru Bořka Souasedíka. V 80. letech byl spojen se skupinou fotografů působících ve vratislavské Galerii Foto-Medium-Art, kterou vedl Jerzy Olek. V letech 1979 až 1987 provozoval soukromou domácí galerii W drodze ve městě Opole. Byl jedním z hlavních tvůrců tzv. elementárního fotografického směru, jehož program vznikl v letech 1982 až 1985 v galerii Foto-Medium-Art ve Vratislavi. V osmdesátých letech vytvořil několik cyklů, které byly pro polskou fotografii významné, např.: Amsterdam, Warka, Kazanłyk, 30 fotografii, Śwycarský kalendář, rok 1912. V roce 1987 se zúčastnil prestižní výstavy Award for Young European Photographers ve Frankfurtu. V roce 2003 se zúčastnil 4. mezinárodního bienále současného umění ve Florencii. Za soubor fotografií získal 4. cenu a medaili Lorenza de Medici. V roce 2005 obdržel od organizace Jersey City Landmarks Conservancy cenu za celoživotní uměleckou činnost spojenou s uchováváním historických částí města Jersey City na fotografiích. Zúčastnil se všech ročníků výstavy Kontakty, včetně výstavy Kontakty – c.d. v BWA v Jelení Hoře v roce 2019. V roce 1983 se zúčastnil sympozia v horské boudě Samotnia v Krkonoších u příležitosti 2. ročníků Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, během něhož byl formulován program elementární fotografie (fotografia elementarna). Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách následujících institucí: Muzeum umění (Muzeum Sztuki) v Lodži, Národní muzeum (Muzeum Narodowe) ve Vratislavi, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski ve Varšavě, Śląska Kolekcja Sztuki Współczesnej v Katowicích, Národní muzeum v Gdaňsku, Muzeum Śląska Opolskiego ve městě Opole, Jersey City Museum, Jersey City, New Jersey, Icon Pictures Collection a sbírka moderního umění Pfizera v New Yorku, Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, Galerie BWA v Jelení Hoře a soukromé sbírky doma i v zahraničí.

Adam Lesisz

Narodil se v roce 1948 ve Vratislavi, kde žije a pracuje. Absolvent Vratislavské polytechniky. Zakládající člen Studentské fotografické agentury (Studencka Agencja Fotograficzna). Řádný člen dolnoslezského oddělení Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Organizátor festivalu fotografie Spektrum (Vratislav 1997). Je autorem a spoluautorem mnoha skupinových i samostatných fotografických výstav: Między rzeczywistością a wyobraźnią (Mezi realitou a fantazií; Dworek Sierakowskich, Sopot 2005), Kontakty v BWA v Jelení Hoře v roce 1994, Kształt teraźniejszości (Tvar přítomnosti) u příležitosti 65. výročí dolnoslezského oddělení ZPAF, 2012, Muzeum Współczesne ve Vratislavi. Jeho fotografie jsou ve sbírce Národního muzea ve Vratislavi a v soukromých sbírkách.

Krzysztof Leszczyński

Narodil se v roce 1951 v Jelení Hoře. Člen Jelenohorské fotografické společnosti JTF od roku 1976. V letech 1978 až 1998 zastával různé funkce ve vedení JTF. V letech 1980 až 1995 byl místopředsedou. Má za sebou několik samostatných výstav a účastnil se mnoha skupinových výstav v Polsku i v zahraničí. V poslední době vystavoval svá díla na výstavách u příležitosti 60. výročí založení JTF v roce 2021 v BWA

v Jelení Hoře, v Krkonošském muzeu (Muzeum Karkonoskie) v Jelení Hoře a v Domě Hauptmannů ve Sklářské Porubě (Dom Hauptmann-ów, pobočka Krkonošského muzea). Organizoval mnoho sympozií a plenérů, včetně mezinárodních, jichž byl komisařem. Jeho díla byla oceněna medailemi a diplomy a zakoupena do sbírek a fototék, včetně sbírky polské Národní fototéky (Fototeka Narodowa). Za svou činnost byl v roce 1986 vyznamenán bronzovým odznakem FASF a v roce 2001 odznakem Za zásluhy o kulturu. U příležitosti 150. výročí fotografie obdržel medaili ZPAF.

Marek Liksztet

Narodil se v roce 1951 v Kowarech. Absolvent Institutu uměleckého vzdělávání na Univerzitě Marie Skłodowské-Curie v Lublinu. Diplom získal na Fakultě grafiky u Prof. D. Kołwzan-Nowické v roce 1980. Od roku 1994 se věnuje didaktice umění. Vyučoval mimo jiné na Vyšší fotografické škole v Jelení Hoře (Wyższe Studium Fotografii), na Jelenohorské škole fotografie (Jeleniogórska Szkoła Fotografii), na střední škole uměleckých řemesel (Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych i Liceum Plastyczne) v Jelení Hoře, Mezinárodním fóru fotografie (Międzynarodowe Forum Fotografii Kwadrat) ve Vratislavi, Summer Photo-School (The House of Photography) v Popradu, UNESCO – Studiengang Kultur und Management, Institut für kulturelle Infrastruktur Sachsen. Vedl výtvarné dílny a semináře v Dánsku, Německu, na Slovensku, ve Finsku a Polsku. Zúčastnil se více než 150 národních a mezinárodních výstav. Je autorem více než 30 samostatných výstav. Zúčastnil se všech sympozií Kontakty. Byl členem poroty Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Žije v Jelení Hoře. Jeho fotografie jsou ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Narodowe ve Vratislavi, Muzeum Narodowe ve Štětíně, Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, Muzeum Zamkowe v Malborku, Staatliches Museum Schloß Burgk/Burgk Saale (Německo), Galerie BWA v Jelení Hoře, Państwowe Muzeum na Majdanku v Lublíně, Valkeakoski (Finsko), Biblioteka Narodowa (Zakład Zbiorów Ikonograficznych) ve Varšavě, Państwowa Galeria Sztuki v Lodži, Museum Modern Art v Hünfeld (Německo), Mała Galeria ZPAF – Centrum Sztuki Współczesnej ve Varšavě, v Domu fotografie v Popradě (Slovensko), Domu fotografie v Praze a v soukromých sbírkách doma i v zahraničí.

Emil Londzin

Narodil se v roce 1911 v Czechovicích. Zemřel v roce 1980. Vystudoval Vysokou školu užité fotografie ve Vídni. V roce 1952 se stal řádným členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. V té době se také stal instruktorem fotografování v Ústředním skautském středisku v Slezských Teplicích (nyní městská část Jelení Hory). V letech 1959 až 1965 pracoval jako divadelní fotograf v divadlech v Jelení Hoře, Wałbrzychu, Vratislavi a v německých divadlech ve Zhořelci, Žitavě, Drážďanech a Berlíně. Jeden ze zakladatelů a první předseda Sdružení přátel amatérské fotografie (SMFA, Stowarzyszenie Miłośników Fotografii Amatorskiej), založeného v roce 1961, později přejmenovaného na Jelenohorskou fotografickou společnost (Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne). První samostatnou výstavu Beskydy uspořádal v roce 1930 v Cieszyně. Po roce 1945 byla jeho první prezentací výstava věno-

vaná korunovaci nizozemské královny Juliany. Tato výstava se konala současně v Amsterdamu a Utrechtu.

Miroslav Machotka

Narodil se v roce 1956 v Roudnici nad Labem. Vystudoval Fakultu elektroniky ČVUT. V roce 2015 se konala jeho retrospektivní výstava v Leica Gallery v Praze. Jeho díla byla vystavena v Praze, Brně, Bratislavě, Liberci nebo Berlíně. Je autorem individuálních i kolektivních výstav. Jeho fotografie se nacházejí ve sbírkách Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Národního muzea fotografie v Jindřichově Hradci, Moravské galerie v Brně, Muzea umění (Muzeum Sztuki) v Lodži, Nichietsu v Tokiu, Muzea výtvarných umění v Bostonu, Muzea moderního umění v San Francisku, Mezinárodního centra fotografie v New Yorku a v Le Musée de l'Elysée v Lausanne.

Jerzy Malinowski

Narodil se v roce 1949 v Gliwicích. V roce 1974 absolvoval Slezskou technickou univerzitu v Gliwicích, Fakultu strojního inženýrství a energetiky. V letech 1977 až 1986 pracoval jako fotograf v nakladatelství Krajowa Agencja Wydawnicza ve Varšavě, a to především v redakci uměleckých publikací. Nejvýznamnější publikace: fotografické knihy Klejnoty Jasnej Góry (Poklady Jasné Hory; 1982), Wilanów rezydencja króla zwycięzcy (Wilanów. Rezidence vítězného krále; 1983), četné tituly z řady ABC sztuki (ABC umění). Od roku 1985 je členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Na přelomu let 1986/87 pracoval jako fotoreportér v chicagské pobočce newyorského časopisu Nowy Dziennnik. V roce 1997 vydalo nakladatelství Ex libris fotografickou knihu Chicago od Jerzyho Malinowského a Jana M. Zamorského. Od roku 1988 vedou společně s Markem Gerstmannem G-M Studio. Pracují pro časopisy: Elle, Elle Decoracion, Marie Claire, Votre Beauté, Twój Styl, Pani. Spolupracují s mnoha reklamními agenturami, například D'Arcy, DDB Warszawa, Lintas, McCann Erickson, Ogilvy & Mother, Publicis, Saatchi & Saatchi. Malinowski se účastnil výstav polských reklamních fotografů Fotografia wydrukowana (Vytíštěná fotografie; hlavní cena v prvním ročníku v roce 1995), Obok reklamy (Vedle reklamy). Zúčastnil se mnoha výstav, akcí a happeningů doma i v zahraničí.

Zdeněk Menec

Narodil se v r. 1914 v Úpici, zemřel roku 1998 v Hradci Králové. V době 1. světové války žil s matkou v Novém Městě n. Metují u strýce, fotografa Františka Jansáka. Od r. 1928 se u něj čtyři roky učil fotografem, tamtéž do roku 1936 pracoval jako tovaryš. Od r. 1945 žil ve Špindlerově Mlýně v domě po německém fotografovi Wenzelu Pfohlovi. Věnoval se klasické zakázkové portrétní fotografii a zhotovováním pohlednic Krkonoš. V roce 1949 se stal členem nově založeného Svazu československých výtvarných umělců (do r. 1970), mohl tak pracovat jako samostatný fotograf. V červenci 1950 byl jeho ateliér znárodněn a negativy předány do nakladatelství Orbis (s finanční kompenzací). V 50. až 60. letech působil převážně jako reportážní fotograf pro ČTK. Na počátku 70. let přesídlil do Hradce Králové (1972), kde měl ateliér v bytě. Pro nakladatelství Orbis zhotovil mnoho podkladů pro pohlednice z východních Čech a severní Moravy. Fotografická zobrazení kra-

jiny i architektury Zdeňka Menece jsou ztvárněny v duchu tradičního pojetí těchto oborů fotografie a jsou do značné míry poznamenány vlivem Karla Plicky, s nímž spolupracoval. Jeho snímky jsou zastoupeny ve sbírkách: Muzea východních Čech v Hradci Králové, Krkonošského muzea ve Vrchlabí.

Wojciech Miatkowski

Narodil se v roce 1970 v Jelení Hoře. Absolvoval Jelenohorskou školu fotografie (Jeleniogórska Szkoła Fotografii). Od roku 2018 je členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. V současné době je předsdou spolku Stowarzyszenie Jeleniogórska Strefa Fotografii. Vítěz 1. ceny 16. národního bienále horské fotografie (Ogólnopolskie Biennale Fotografii Górskiej) v roce 2010 a 3. ceny 19. mezinárodního bienále horské fotografie (Międzynarodowe Biennale Fotografii Górskiej). Je autorem fotografických cyklů Pejzaż Metafizyczny, TAM, Miejsca, Pamiątka dla moich dzieci, Morskie opowieści (Metafyzická krajina, TAM, Místa, Památka pro mé děti, Mořské příběhy). Profesionálně se zabývá navrhováním fotografických a jiných knih a časopisů a také filmovou dokumentací. Je autorem samostatných výstav v Jelení Hoře (Muzeum Karkonoskie, MDK Muflon, galerie Korytarz), Vratislavi (Browar Mieszczański, Klub Gradient), Wałbrzychu (Klub Apropós), Bautzen (Alter Wasserturm). Účastník sympozií, plenérů a akcí v rámci Bienále horské fotografie, mnoha skupinových výstav v Polsku, Německu a České republice, mj. Karkonosze. Fotografa Hand Made, BWA v Jelení Hoře, Galerie N, Jablonec nad Nisou, Galeria Centrum Sztuki, Pałac Stanisławów (2014).

Tomasz Michałowski

Narodil se v roce 1964 v Augustově. Doktor umění v oboru fotografie, absolvent katedry kamery na Státní filmové, televizní a divadelní škole PWSFTiTV v Lodži. Vyučuje na PWSFTiTV v Lodži, na Akademii fotografie a podnikání (Akademia Fotografii i Przedsiębiorczości) v Białystoku a na Univerzitě Marie Curie Skłodowské v Lublinu. Jako kameraman natočil více než 100 dokumentárních a 6 hraných filmů, je autorem snímků mj. k dokumentárnímu filmu Dariusze Jabłońskiego Fotoamator, dále mj. Złote runo Andrzeje Kondratiuka (1996), Wino truskawkowe Dariusze Jabłońskiego (2008). Je členem Asociace polské filmové akademie (Związek Polskiej Akademii Filmowej). Držitel stipendia Pepiniers. V 90. letech byl členem fotoklubu PAcamera ve městě Suwałki. Tam měl v roce 1991 svou první samostatnou výstavu Od ziemi do nieba (Od země k nebi). Je autorem samostatných výstav, mimo jiné: Pejzaż wewnętrzny, Pejzaż w środku świata, Dwa obrazy świata, Logos i mit w fotografii (Vnitřní krajina, Krajina uprostřed světa, Dva obrazy světa, Logos a mýtus ve fotografii). Účastnil se mnoha kolektivních výstav, např.: Nowa generacja w fotografii polskiej (Nová generace v polské fotografii), BWA Gorzów Wielkopolski 1991, Zmiana warty (Změna stráží), galerie FF v Lodži 1991, Fotografia i przestrzeń (Fotografie a prostor) galerie FF v Lodži, BWA v Jelení Hoře 1998 a 1999, Pamiątka z Karkonoszy. Fotografia – nowe media (Památka z Krkonoš. Fotografie – nová média), BWA v Jelení Hoře 2006, a v poslední době těchto výstav: PAcamera Club Fotografie 1985 až 2015, Kontakty c.d. v Galerii BWA v Jelení Hoře v roce 2019. Od roku 2006 se účastnil mnoha plenérů a výstav spojených s Bienále horské fotografie v Jelení

Hoře. Jeho fotografie jsou mimo jiné ve sbírkách Krkonošského muzea (Muzeum Karkonoskie) v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách v Polsku i v zahraničí. Žije ve Varšavě.

Tomasz Mielech

Narodil se v roce 1973 v Jelení Hoře. Vystudoval filozofii na Vratislavské univerzitě. Je členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Zabývá se klasikou fotografií, především dokumentární. Pořádá workshopy zaměřené na staré fotografické techniky. Účastník výstav a plenérů v Krkonoších spojených s Bienále horské fotografie, držitel 1. ceny 10. bienále v roce 1998, 2. ceny 14. bienále v roce 2006. Člen poroty 19. ročníku v roce 2016. Od roku 2017 vede galerii Korytarz v Jelenohorském kulturním středisku JCK a organizuje Bienále horské fotografie. Žije v obci Górzyniec u Sklářské Poruby. Autor mnoha samostatných výstav, mimo jiné W poszukiwaniu zatrzymanego czasu, Podróże dalekie i bliskie, Fotografie (Hledání zastaveného času, Daleké a blízké cesty, Fotografie). Účastník skupinových výstav doma i v zahraničí, naposledy Kontakty – c.d. v roce 2019 na BWA v Jelení Hoře. Jeho díla z Krkonoš se nacházejí ve sbírkách institucí, jako jsou: Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego v Kamienné Hoře, Muzeum Historii Fotografii v Krakově.

Janusz Moniatowicz

Narodil se v roce 1958 v obci Nowa Wieś u Zebrzydowě. Je absolventem Státní filmové, televizní a divadelní školy PWSFTiTV v Lodži a Filmové akademie múzických umění v Praze (katedra umělecké fotografie u prof. Jana Šmoka). Žije a pracuje v Jelení Hoře. Je členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Od roku 2007 do roku 2019 vedoucí krkonošské pobočky dolnoslezského oddělení ZPAF. Je čestným členem Jelenohorské fotografické společnosti JTF v Jelení Hoře. Je autorem mnoha samostatných výstav a účastnil se mnoha kolektivních výstav. Zúčastnil se 4. ročníku výstavy Kontakty a nedávno výstavy Kontakty – c.d. v roce 2019 v BWA v Jelení Hoře. Je autorem a vydavatelem mnoha fotografických knih a katalogů, mimo jiné katalogu pro Muzeum Ceramiki v Bolesławci, za který získal první cenu v soutěži o Muzejní počin roku Sybilla 2008, fotografických knih o Krkonoších, o kostele Wang, o Nieborówě. Janusz Moniatowicz je mj. autorem souborů fotografií opuštěného ateliéru Josefa Sudka v Praze, hory Grabarky, zátiší, portrétů. Jeho fotografie jsou zastoupeny ve sbírkách institucí, jako jsou BWA v Jelení Hoře, Galéria umelcov Spiša v Spišské Nové Vsi, Muzeum Ceramiki v Bolesławci, Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, Muzeum v Łowiczi, Krkonošské muzeum Správy KR NAP ve Vrchlabí, Spišské múzeum v Levoči, UMPRUM v Praze, Victoria & Albert Museum v Londýně. Nositel odznaku za zásluhy o kulturu (Zasłużony Działacz Kultury, 1986), čestného odznaku za zásluhu o polskou kulturu (Zasłużony dla Kultury Polskiej, 2012) a bronzové medaile Zasloužilý o kulturu (Zasłużony Kulturze) Gloria Artis v roce 2017.

Halina Morcinek

Narodila se v roce 1959 v Jelení Hoře. Je absolventkou Vyšší fotogra-fické školy v Jelení Hoře (Wyższe Studium Fotografii). Je členkou slez-ského oddělení Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF a WBK

Werkkreis Bildender Künstler při Foru Kunst & Architektur v Essenu. Je spoluzakladatelkou a animátorkou uskupení Grupa 999. Je spjata s trendem tzv. čisté fotografie. Zajímá ji dokumentární aspekt foto-grafie v širokém slova smyslu: od prostého zaznamenávání faktických stavů až po vytváření a zaznamenávání momentálních situací, vizuálně pomíjivých, objektivně neexistujících, vzniklých prostřednictvím foto-grafie a pro fotografii. Významnější samostatné výstavy: Sen, nie sen, Miejsca niczyje, Autoportret, Współczesna Arka Noego (Sen, ne sen, Místa nikoho, Autoportrét, Současná Noemova archa). V roce 2015 se zúčastnila kolektivní výstavy členů slezského oddělení ZPAF, v roce 2019 výstavy Kontakty – c.d. v BWA v Jelení Hoře. Vedla workshopy Transfer polaroidu v Živém skansenu fotografií v Jaworznu, kde také představila samostatnou výstavu Pinhole 1:1 v Galerii ZPAF – Kato-vice. Její fotografie se nacházejí mimo jiné v následujících muzeích: Muzeum Historii Fotografii, Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, ve sbírce kulturního střediska JCK v Jelení Hoře a v soukromých sbírkách v Polsku i v zahraničí.

Kazimierz Najdenów

Narodil se v roce 1914 ve Lvově a zemřel v roce 1996 ve městě Bytom. Za války byl ze Lvova deportován na nucené práce a skončil v Dolním Slezsku. Okouzlen tamní krajinou se po válce na několik let usadil v Jelení Hoře. Svůj ateliér měl v přístavku měšťanského domu v ulici 1 Maja č. 54. Jako profesionální fotograf fotografoval hory v okolí Wa-łbrzychu a Krkonoše. Od roku 1952 byl členem katovického oddělení ZPAF. V 60. letech pracoval pro nakladatelství PTTK, s jeho fotogra-fiemi byly tištěny pohlednice z okolí města Karpacz. V roce 1969 se zú-častnil skupinové výstavy 25 lat PRL w fotografice (25 let Polské lidové republiky ve fotografii), uspořádané galerií Centralne Biuro Wystaw Artystycznych (CBWA) Zachęta ve Varšavě. Jeho díla byla představena na výstavě Specyfika śląskiego pejzażu (Specifika slezské krajiny) v Ga-lerii Katowice v roce 2006. Fotografie K. Najdenówa se nacházejí ve sbírce Národního muzea (Muzeum Narodowe) ve Vratislavi, ve sbírce městské knihovny Książnica Karkonoska v Jelení Hoře se nachází ně-kolik pohlednic s autorovými fotografiemi.

Wacław Narkiewicz

Narodil se v roce 1931 v Ciukiszkách (nyní Čiukiškės, vilniusko-trocký okres) a zemřel v roce 2021 v Jelení Hoře. Do roku 1945 žil ve Vilni-usu, od konce roku 1947 v Jelení Hoře. Vzděláním byl rentgenotech-nik. Od roku 1951 pracoval v Městské nemocnici v Jelení Hoře a od roku 1954 v Závodech na opravu zdravotnické techniky ve Vratislavi. Fotografováním se zabýval od roku 1953. Byl členem Jelenohorské fo-tografické společnosti JTF od jejího založení v roce 1961. V 60. letech spolupracoval s periodiky Nowiny Jeleniogórskie a Gazeta Robotnicza. Byl autorem individuálních výstav, mimo jiné v Galerii BWA v Jelení Hoře v roce 2011 a zúčastnil se mnoha skupinových výstav. V letech 1982 a 1986 získal zvláštní ceny za krkonošskou tematiku na 2. a 4. Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Vyznamenán medailemi k 40. výročí Polské lidové republiky a Za zásluhy o kulturu v roce 1988. Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách Krkonošského muzea (Muzeum Kar-konoskie) v Jelení Hoře, Galerie BWA v Jelení Hoře.

Krzysztof Niewiadomski

Narodil se v roce 1965 v Bielawě. Je členem Svazu polských umělec-kých fotografů ZPAF, vystudoval Vyšší fotografickou školu v Jelení Hoře (Wyższe Studium Fotografii). Pravidelně se účastní vzdělávacích setkání v rámci akcí Jeleniogórska Wszechnica Fotograficzna (Jele-nohorská fotografická akademie) a akcí spojených s Bienále horské fotografie v Jelení Hoře. Je autorem samostatných výstav, mimo jiné v galerii Korytarz v Jelení Hoře. Účastní se skupinových výstav.

Janusz Nowacki

Narodil se v roce 1939 v Poznani. Debutoval v roce 1964 portréty jazzových hudebníků. V letech 1973 až 1981 realizoval Fotografické dílny, vlastní program oživení fotografického života ve Velkopolsku, který se řadil k proudu fotografie mimo galerii. Zakladatel a kurátor fotografické galerie pf v Kulturním centru Zamek v Poznani, kterou vedl v letech 1993 až 2004. Zakladatel Studia D i M, které na počát-ku 80. let sehrálo významnou roli v oblasti diaporamy. Čestný člen Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. Po mnoho let byl členem poroty Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, účastníkem sympozií a plenérů a autorem výstav, které Bienále doprovázely, např. Výstavy Tatry v BWA v Jelení Hoře, která doprovázela 11. Bienále v roce 2000. Měl mnoho samostatných výstav, např. v Muzeu Okręgowém a Galerii BWA v Gorzówu, galerii Korytarz a galerii BWA v Jelení Hoře, Gale-rii ZPAF v Kielcích a Muzeu Ziemi Lubuskiej v Zelené Hoře. Autor fotografické knihy Lustra pamięci (Zrcadla paměti), vydané v Poznani v roce 2015. Účastnil se mnoha kolektivních výstav, například: Polska Fotografia Intermedialna lat 80. (Polská intermediální fotografie 80. let 20. století; BWA Poznaň), Twórcy poznańskiej fotografii 1895–1989 (Tvůrci fotografie v Poznani 1895 až 1989; Galeria ARSENAŁ Poz-naň), Blíže fotografii (Blíže k fotografii; galerie BWA v Jelení Hoře), Fotografia roku’97 (Pałac Sztuki, Krakov), Czarno na białym (Černá na bílé; Dům fotografií v Hannoveru), Metamorfózy fotografie v Ga-lerii 10 Brno. Jeho fotografie jsou zastoupeny ve sbírkách institucí, jako jsou Muzeum Narodowe v Poznani, Muzeum Historii Fotografii v Krakově, Muzeum Przyrodnicze TPN v Zakopaném, Muzeum Kar-konoskie v Jelení Hoře, Muzeum Karkonoskiego Parku Narodowego v Jelení Hoře, fotografické muzeum v Charkově na Ukrajině, a také v turistické chatě Samotnia v Krkonoších a v mnoha soukromých sbír-kách v Polsku i v zahraničí.

Mieczysław Obałek

Narodil se v roce 1920. Zemřel v roce 1993. Do Jelení Hory přijel v roce 1957. Pracoval v Jelenohorském stavebním podniku. Byl iniciáto-rem mnoha fotografických akcí v Jelení Hoře, včetně založení Sdružení přátel amatérské fotografie, které se pak přeměnilo na Jelenohorskou fotografickou společnost JTF.

Jerzy Olek

Narodil se v roce 1943 v Sanoku. Profesor na Vysoké škole humanit-ních a sociálních věd SWPS ve Vratislavi, dříve působil na Umělecké univerzitě (Uniwersytet Artystyczny) v Poznani a Akademii výtvarných umění v Gdaňsku. Člen redakce European Photography, Projekt, Art Life, Arteon a Artluk. Autor knížek Nie tylko o fotografii (2020), Zo-

baczyć idealne, czyli bezkresy kresek (2015), 7 od/za/słon iluzji (2013), Umożliwianie niemożliwemu (2007), Moja droga do bezwymiaru (2001). Je absolventem Státní vysoké školy výtvarných umění v Pozna-ni. V roce 1977 ve Vratislavi stál u zrodu výtvarného proudu a galerie Foto-Medium-Art. Je hlavním tvůrcem směru takzvané elementární fotografie, jehož program vytvořil v letech 1982 až 1985 na základě činnosti galerie Foto-Medium-Art, kterou řídil. V roce 1983 během 2. ročníku Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, na plenéru v horské chatě Samotnia v Krkonoších Jerzy Olek formuloval manifest a pro-gram pro elementární fotografii. Je kurátorem mezinárodních kon-ferencí, autorem programů 20 festivalů nového umění lAbiRynT. Ve své domácí galerii ef ve Starém Gierałtově představuje sbírku miniatur umělců z mnoha zemí. Je autorem mnoha problémových výstav, mimo jiné v roce 1974: Permutacja relatywna, 1978: Fotografia-tekst, 1978: Po-fotografia, 1979: Fotografia możliwa, 1982: Puste – pełne, 1984: Jest i nie jest, 1986: Biała przestrzeń, 1988: Świat objawiony nie jest realny?, od 1991: Bezwymiar iluzji.

Tomasz Olszewski

Narodil se v roce 1929 ve Varšavě. Zemřel v roce 2020 v Jelení Hoře. V roce 1945 přijel do Dolního Slezska. Vzděláním je ekonom a geograf, studoval na univerzitě ve Vratislavi. Fotografování se věnoval od roku 1953, kdy debutoval jako amatér na 7. okresní výstavě fotogra-fií Polského fotografického svazu (Polskie Towarzystwo Fotograficzne) ve Vratislavi. Od roku 1955 byl členem Vratislavského fotografického svazu a od roku 1959 Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. V šedesátých letech žil a pracoval ve Vratislavi v odboru architektury prezidia Městského národního výboru ve Vratislavi, kde vedl záznamy o rekonstrukci a výstavbě města. Mezi jeho fotografickými díly je řada reportážních a sociologických prací z poválečné Vratislavi. Tomasz Ol-szewski přijel do Krkonoš poprvé jako šestnáctiletý v roce 1946. V roce 1976 se do hor vrátil natrvalo. Usadil se v Jelení Hoře, stal se mimo jiné horským vůdcem a od padesátých let až do přelomu let 1999/2000 té-měř půl století fotografoval hory. Spolu se svou ženou Lidią Śniatyckou-Olszewskou dlouhá léta vedl rekonstrukci části historického podstáv-kového domu z roku 1748 ve Sklářské Porube v ulici 11 Listopada č. 32. Společně se sousedy se jim podařilo zachránit tuto lidovou chalupu před zkázou. Zúčastnil se desítek skupinových výstav doma i v zahra-ničí a získal řadu ocenění a vyznamenání. Byl jedním z porotců 1. a 4. ročníku soutěže Bienále horské fotografie. Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách následujících institucí: Muzeum Narodowe ve Vratislavi, Mu-zeum Karkonoskie v Jelení Hoře, Biuro Wystaw Artystycznych (BWA) v Jelení Hoře. Několik tisíc negativů a kopií fotografií Vratislavi od Tomasze Olszewského koupilo v roce 2007 Muzeum Miejskie Vratisla-vi. Sbíрка je uložena v jeho oddělení ikonografie Vratislavi.

Paweł Pierściński

Narodil se v roce 1938 v Kielcích. Zemřel v roce 2017 tamtéž. Absol-vent stavebního inženýrství na Varšavské polytechnice. Člen ZPAF od roku 1964, tvůrce a zakladatel oddělení regionu Świętokrzyskie (1978). Poctěn titulem Artiste FIAP. Člen komise pro vlastivědnou fotografii vedení PTTK. Spoluzakladatel Školy krajinářské fotografie v Kielcích. Dlouhá léta byl místopředsedou pro umělecké záležitosti spolku Świę-

Fotografie z výstavy „Krajobrazowa“ v Muzeu w Łodzi, 2004

tokrzyskie Towarzystwo Fotograficzne. Debutoval na výstavě umělecké fotografie v Čenstochově v polovině 50. let. Autor mnoha samostatných výstav, držitel mnoha ocenění a medailí. Vydal individuální fotografické knihy Struktury, Między Wisłą a Pilicą, Staropolski Okręg Przemysłowy či Pola Pejzażu. V roce 2004 byla vydána kniha s jeho texty Czas krajobrazu. V roce 2004 se rozhodl spálit 262 tisíc negativů, aby po jeho smrti neskončily v koši. V roce 2018 byly otevřeny dvě výstavy mu věnované: Polska Fotografia Krajobrazowa/Paweł Pierściński/ 40 Lat ZPAF – Okręg Świętokrzyski a Paweł Pierściński w obiektowych przyjaciół. BWA v Kielcích vydalo v roce 2018 fotoknihu Paweł Pierściński. Fotografia.

Tadeusz Piotr Prociak

Narodil se v roce 1965 v Kamienné Hoře. Fotograf a grafik. Je absolventem Vyšší školy fotografie ve Varšavě a v současnosti instruktorem fotografování (od roku 1985). Majitel fotografické agentury PRO-FOT (od roku 1991). Odpovědný redaktor několika autorských rubrik časopisu Fotografie a digitální fotoaparáty (Fotografia & aparaty cyfrowe; 2006 až 2012, nakladatelství Bauer). Je autorem textů o fotografii, spolupracoval s Vyšší fotografickou školou v Jelení Hoře, podílel se na vzdělávacích akcích v rámci tzv. Jelenohorských fotografických akademií (Jeleniogórska Wszechnica Fotograficzna). Je organizátorem sympozií, mimo jiné Setkání s fotografií (od roku 2008) či sympozia Fotografia a totalitarizmus (1992, s Krzysztofem Jureckim). Je autorem fotografických a dalších knih včetně turistických průvodců, a také individuálních výstav. Účastnil se skupinových výstav v Polsku i v zahraničí. V letech 2003 až 2013 vedl uměleckou akci s názvem Čas kamene (Czas Kamienia). Členem Svazu polských uměleckých fotografií ZPAF je od roku 2021.

Tomáš Rasl

Narodil se v roce 1975 v Praze. Absolvoval katedru fotografie na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze (2003). Od roku 2002 je členem Českého dřeváku, skupiny umělců fotografujících velkoformátovými dřevěnými fotoaparáty. Účastní se sympozií a plenérů v Krkonoších a výstav v rámci Bienále horské fotografie v Jelení Hoře a výstavy Nové kontakty v galerii Korytarz v Jelení Hoře. Vnuk fotografa Ferdinanda Bučiny (1909 až 1994), o jehož archiv pečuje. Od roku 2018 vyučuje fotografii na grafické škole v Hellichově ulici v Praze. Účastník mnoha kolektivních výstav, autor samostatných výstav v Praze (Trafo Gallery), Ostravě, Brně, Katovicích (galerie Pusta).

Andrzej Rutyna

Narodil se v roce 1947 ve Vratislavi. Je členem Svazu polských uměleckých fotografií ZPAF, předsedou představenstva dolnoslezského oddělení ZPAF. Je také řádným členem a předsedou představenstva Dolnoslezské fotografické společnosti (Dolnośląskie Towarzystwo Fotograficzne). Je autorem samostatných i kolektivních výstav, mimo jiné Foto–replay (Vratislavi 1978); Kompozycje, ślady i znak (Vratislav 2006); W poszukiwaniu archetypu (Vratislavi 2017). Účastník mnoha sympozií a plenérů, mimo jiné organizovaných Jelenohorskou fotografickou společností JTF s názvem Domek Myśliwski. Jeho fotografie jsou mimo jiné ve sbírkách Národního muzea ve Vratislavi a Muzea Porcelany ve Wałbrzychu.

Artur Schabowski

Artur Schabowski

Artur Schabowski

Artur Schabowski

Artur Schabowski
Narodil se v roce 1945. Zemřel v roce 2011. Fotoreportér a novinář listu Nowiny Jeleniogórskie, tiskový mluvčí vojvodského ředitelství policie v Jelení Hoře. Byl členem Jelenohorské fotografické společnosti JTF, účastníkem výstav, sympozií a plenérů, např. Domek Mysliwski, organizovaných JTF.

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Ladislav Sitenský

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

Jerzy Wiklendt

tografie, Poznaň, 1998, 2000, 2003, 2005; III. Mezinárodního bienále fotografie a vizuálních umění, Liege, Belgie, 2002, výstavy Zanikanie, Centrum současného umění, Varšava 2002, La disparition, Quebec, Kanada, Wokół dekad. Fotografia polska lat 90 (Kolem desetiletí – polská fotografie 1990 až 2000), Muzeum umění, Lodž, 2002, Sacrum, V Triennale Sztuki, MGS Čenstochová, 2003, výstavy Polská fotografie ze sbírky Muzea umění v Lodži, Tokio, Niigata, Japonsko, 2006, Polské fotografie ve 20. století, PKiN Varšava 2007, výstavy s názvem Snílci a svědci. Polská fotografie 20. století, Národní muzeum v Krakově, 2008. Vítěz mnoha soutěží, včetně Fotografické konfrontace v Gorzówě Wielkopolském (XXIV.: 1994, XXV.: 1995, XXVI.: 1996), Bienále polské krajiny v Kielcích (XIII: 1995, XIV: 1997). Oceněn medailí Gloria Artis za zásluhy o kulturu (2009). Jeho díla se nacházejí ve sbírkách následujících institucí: Národní muzeum ve Varšavě, Muzeum umění v Lodži, Muzeum Historii Fotografii v Krakově, Centrum současného umění ve Varšavě, nadace Fundacja dla Słaska v Katowicích, Fundacja Turleja v Krakově, Muzeum Okręgowe v Suwałkách, Krkonošské muzeum v Jelení Hoře, BWA v Łomži.

Waldemar Wydmuch

Narodil se v roce 1928 v německém Hameln. Zemřel v roce 2012. Do Jelení Hory přijel v roce 1958. Inženýr, energetik, vedoucí plynárny v Jelení Hoře. Spoluzakladatel Spolku amatérské fotografie (Stowarzyszenie Fotografii Amatorskiej) v roce 1961. Byl členem Jelenohorské fotografické společnosti JTF a pětkrát byl zvolen jejím předsedou. Účastnil se mnoha výstav, sympozií a plenérů JTF, mimo jiné Domek Myśliwski, byl sběratelem fotografického vybavení. Člen Fotoklubu RP. Jako instruktor fotografie I. kategorie vedl fotografický kroužek v Kulturním domě dětí a mládeže MDK. Jako fotograf spolupracoval s periodiky Nowiny Jeleniogórskie, Słowo Polskie a Gazeta Robotnicza. Vyznamenán Stříbrným a Zlatým křížem za zásluhy, Rytířským křížem Řádu znovuzrozeného Polska, Zasloužilý kulturní činitel.

Jerzy Zajac

Narodil se v roce 1947 v Lodži. Žije v Podgórzyně a pracuje jako krkonošský horský vůdce. Od roku 1978 je členem Jelenohorské fotografické společnosti JTF, účastnil se plenérů a sympozií, mimo jiné Domek Myśliwski organizovaných JTF a mnoha výstav, včetně výstavy Karkonosze wielorakie (Muzeum Karkonoskie – Krkonošské muzeum v Jelení Hoře).

Wojciech Zawadzki

Narodil se v roce 1950 ve Vratislavi Zemřel v roce 2017 v Jelení Hoře. Fotografování se věnoval od 70. let 20. století. Měl velký vliv na formování směru elementární fotografie. Více než dvacet pět let byl kurátorem galerie Korytarz v Jelenohorském kulturním centru JCK. Přednášel fotografii na Vyšší škole fotografie ve Varšavě, v Zelené Hoře a na Šcole fotografie Kwadrat ve Vratislavi. Vedoucí a lektor Vyšší fotografické školy v Jelení Hoře a Jelenohorské školy fotografie (Wyższe Studium Fotografii, Jeleniogórska Szkoła Fotografii). Účastnil se akcí v rámci Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, a to nejprve jako účastník. V roce 1980 získal 3. cenu 1. bienále, v roce 1984 1. cenu 3. bienále. Od 4. ročníku osobně organizoval Bienále horské fotografie a Jelenohorskou fotografickou akademii (Jeleniogórska Wszechnica

Fotograficzna) při Jelenohorském kulturním centru JCK. Byl členem Svazu polských uměleckých fotografů ZPAF. V roce 1983 se zúčastnil plenéru v horské boudě Samotnia v Krkonoších, v souvislosti s 2. během Bienále horské fotografie v Jelení Hoře, během něhož byl formulován program elementární fotografie (fotografia elementarna). Od roku 1978 měl řadu samostatných výstav v Polsku i v zahraničí, mimo jiné v galerii Image v dánském Aarhusu, v galerii Foto-Medium-Art ve Wrocławu, Malé Galerii Centra současného umění ve Varšavě, v galerii Pusta v Katovicích, v galerii pf v Poznani, v galerii B&B v Bielsku-Bialé, v galerii BWA v Jelení Hoře. Zúčastnil se několika desítek kolektivních výstav, mimo jiné Bienále polské fotografie, Wokół dekad – fotografia polska 1990 – 2000 (Kolem desetiletí – polská fotografie 1990 až 2000), Kontakty, Znaki czasu (Znamení doby). V letech 1998 až 2008 realizoval dvě rozsáhlé autorské výstavy Moja Ameryka a Olszewskiego 11, které byly prezentovány v nejvýznamnějších polských galeriích. Mezi poslední samostatné prezentace patří Przedmiot 1978 – 2012 (Předmět), BWA v Jelení Hoře (2014) a Hobbiton (2017) Białystok. Jeho fotografie jsou zastoupeny ve sbírkách institucí, jako jsou: Muzeum Karkonoskie v Jelení Hoře, BWA v Jelení Hoře, Muzeum Historii Fotografii v Krakově, Muzeum umění v Lodži, Národní muzeum ve Vratislavi, Dolnośląskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych ve Vratislavi, Muzeum současného umění v Hünfeldu v Německu, Śląska Kolekcja Sztuki Współczesnej (Slezská sbírka současného umění) a soukromé sbírky doma i v zahraničí.

Grzegorz Zięba

Narodil se ve Zhořelci. Žije a provozuje fotografický a reklamní ateliér ve Zhořelci. V roce 1987 získal 2. cenu na 17. fotografických konfrontacích v kategorii „libovolné téma“. Zúčastnil se akcí spojených s počátky Bienále horské fotografie v Jelení Hoře a také plenérů Domek Myśliwski organizovaných Jelenohorskou fotografickou společností JTF.

Petr Zinke

Narodil se v roce 1966 v Náchodě. Absolvent oboru umělecká fotografie Filmové a televizní fakulty FAMU v Praze v roce 1998. V letech 1999 až 2002 tam působil jako externí pedagog. V současné době pracuje jako fotograf v Ústavu dějin umění AV ČR. Spolupracuje na projektech kombinujících fotografii a hudbu. V roce 2019 se zúčastnil výstavy Nowe Kontakty v Galerii Korytarz v Jelení Hoře. Účastnil se plenérů a sympozií v rámci Bienále horské fotografie v roce 2020. Autor mnoha samostatných i kolektivních výstav.

Władysław Żołęcki

Narodil se v roce 1932 v okrese Limanowa. Vystudoval Kenarovu střední výtvarnou školu v Zakopaném. Od 1956 r. žije v Jelení Hoře, profesně byl spojen s Továrnou na papírenské stroje Fampa v ve Slezských Teplicích (nyní městská část Jelení Hory), kde vedl velkou fotografickou dílnu tohoto závodu. Ve Slezských Teplicích vedl také fotografický kroužek a filmový klub v klubu Gencjana. Byl organizátorem fotografického života v Jelení Hoře, jedním ze zakládajících členů Jelenohorské fotografické společnosti JTF, účastníkem výstav a plenérů JTF Domek Myśliwski.

Maciej Hnatiuk - Karkonosze. Mały Staw 2000, kopia żelatynowo-srebrowa z negatywu, 4 x 5 "

Maciej Hnatiuk - Krkonoše. Malý rybník 2000, bromostříbrná fotografie, 4 x 5 "

Halina Morcinek - Karkonosze, odbitka żelatynowo-srebrowa ze zbiorów Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, nr inw. MJG AH 7495
Krkonoše, bromostříbrná fotografie, ze sbírky Krkonošského muzea v Jelení Hoře, inv.č. MJG AH 7495

Bogumiła Twardowska-Rogacewicz - Karkonosze, fotografia z negatywu 9 x 12 cm
Krkonoše, fotografie z negativu 9 x 12 cm

Fotografia. Karkonosze 1945–2021 / Fotografie. Krkonoše 1945–2021

Katalog zawiera materiały z sympozjum naukowego **Genius loci**, które odbyło się 4 grudnia 2021 r. w Wojkowie
Katalog obsahuje materiály z vědeckého sympozia **Genius loci**, které se konalo 4. prosince 2021 ve Wojkově

Sympozjum naukowe i wystawa odbyły się w ramach projektu „Handmade photography”
Vědecké sympozium a výstava se uskutečnilo v rámci projektu „Handmade photography”

Organizator / Organizátor: **BWA w Jeleniej Górze**. Dyrektor / ředitelka: Luiza Laskowska
Partner: **Oblastní galerie Liberec**. Dyrektor / ředitel: Pavel Hlubuček

Projekt i przygotowanie do druku / Grafická úprava katalogu

Bogumiła Twardowska-Rogacewicz

Reprodukce / Reprodukce:

Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Tomasz Mielech, Marcin Laskowski

Tłumaczenia / Překlady textů

Czechofilia Helena Jankowska – tekst J. Dvořák, biografie
Jiří Rozbroj – teksty L. Laskowska, A. Sobota, J. Mielech

Współpraca redakcyjna / Redakční spolupráce:

Jiří Dvořák, Karolina Matusewicz-Górniak, Marta Kostoń

Druk / Tisk: Jaks, Wrocław

ISBN: 978-83-955978-7-9

Adam Bencal - Karkonosze 2021, odbitka żelatynowo-srebrzawa z negatywu 4 x 5 "
Krkonoše 2021, bromostříbrná fotografie, z negativu 4 x 5 "

